Paul de Kock

Gustave

Paul de Kock

Gustave

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Paul de Kock: *Gustave* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Paul de Kock: *Gustave* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

1. Skræk og rædsel

"Eh! ... nåda, Lotte! ... Afsted, tykkert! Nå ... kan du få benene med dig! ... Rap dig nu, at vi kan komme hjem! ... Se så, nu kommer du dig; det var da en lykke! ... Du begynder nok at lugte stalden! Jo, jeg mærker det!"

Således underholdt fader Lukas sig med sit øg og søgte, idet han fulgte vejen fra Louvres til Ermenonville, ved denne samtale, der hyppigt blev ledsaget af et udtryksfuldt minespil, at indgyde sin Lotte mod, uagtet den ikke af den grund løb stærkere.

Pludselig bliver det arme dyrs byrde forøget med en ny vægt; det gør et spring og går i nogen tid i galop, hvilket ikke var hændt det to gange i et år; men den voldsomme rystelse synes at have givet det vinger; Lukas vil skrige ... to kraftige arme slynger sig omkring ham og trykker ham stærkt; den arme bonde blev grebet af en panisk skræk, tror at have Djævelen i egen person bag sig på sadlen og formår ikke at lukke munden op; han giver sig Gud i vold, giver øget slappe tøjler og lukker øjnene, for ikke at se sin rejsekammerat.

Imidlertid havde Lotte hverken kræfter eller lyst til at galoppere længere; desuden begyndte vejen at blive sandet og tung, og dette svækkede dens kræfter; den faldt derfor atter tilbage i sin sædvanlige dovne skridtgang. De arme, som holdt Lukas omslynget, slap ham og lod ham ånde friere. En skoggerlatter lød bag den arme bondes ryg. Han begyndte atter at komme til sig selv, samlede sit mod og tænkte, at man dog

meget godt kunne have sprunget op på Lottes ryg, uden just at være en ond ånd; han drejer derfor hovedet lidt ... vovede at lukke et øje op og så, i stedet for Beelzebub eller Asmodæus, en ung mand med et smukt ansigt, hvis klæder var noget i uorden, men som desuagtet ikke havde noget afskrækkende ved sig.

"For en ulykke, herre, jeg må rigtignok tilstå, at De jog mig en lille skræk i livet!"

"Ja, ikke sandt, gamle? ... I har nok også redet en hel fjerdingvej, uden at røre Jer, jeg tror endogså uden en gang at trække vejret."

"Det får Dem til at le, herre; men jeg kan sige Dem, at det ikke er til at le ad! ... Hvad ville vor mo'er ha'e sagt, hvis hun havde set mig komme død hjem?"

"Å, hun havde vel nok slået sig til tåls!"

"Ja, det kan nok være! ... men jeg, jeg havde ikke slået mig til tåls ... og min datter, min lille Suzon, der holder så meget af sin fa'er Lukas!"

"Lad nu det være godt, fa'er Lukas, I er ikke død, og jeg håber, at Jeres skræk har lagt sig; lad os altså ikke tale mere om det! I ser jo, at jeg hverken er en djævel eller en tyv!"

"Ja, det er jeg ikke så ganske vis på! ... Et menneske, som således falder bag på mig!"

"Jeg kaldte jo på Jer i en rædsom tid, men i hørte mig ikke ... Derfor måtte jeg løbe; og da jeg har taget undervisning hos Franconi, sprang jeg bag på Jeres hest, uden at standse Jer."

"Ja, det er sandt; De er meget behændig. Men tror De, at jeg ret længe vil ta'e Dem med på denne måde?"

"Til Jeres hus vel, tænker jeg."

"Til mit hus? Og hvad vil De gøre der, om jeg må spørge?"

"Logere der i nat."

"Logere! ... Et menneske, der er faldet ned fra skyerne!"

"Hvad gør det til sagen, hvorfra jeg er faldet, når jeg betaler Jer godt? Hør engang, fa'er Lukas, kan I ikke lide penge?"

"Å jo ... når de er ærligt fortjent, forstår sig."

"Nuvel da! Eftersom der aldeles ikke er noget urigtigt i at give en rejsende et aftensmåltid og nattely, så vil I naturligvis tage imod mig i aften. Se – her har I tyve francs på hånden. Og nu vil vi klemme benene sammen, spore Jeres Lotte og skynde os med at berolige madame Lukas."

Det unge menneske talte så bedårende, så bestemt, han havde så høflige manerer, at bonden ikke kunne indvende noget imod hans anmodning. Desuden elskede Lukas penge, og tyve francs er allerede en hel formue på landet. Han driver derfor på øget og traver videre.

På vejen henvender Lukas nye spørgsmål til sin ridekammerat: "Nå, så De kommer altså fra omegnen her, for De havde jo ingen hat på?"

"Jeg har min tro ikke haft tid til at tage en med mig, jeg anser det allerede for en lykke, at jeg fik et par benklæder og en frakke på!"

"Det var som pokker! ... De har måske badet på et sted, hvor det er forbudt?"

"Badet kan jeg rigtignok ikke sige, jeg har; men derimod var jeg på et sted, hvor det er forbudt at gå."

"Ah, nu forstår jeg! ... De har jaget uden tilladelse?"

"Som I siger, fa'er Lukas; jeg jagede på et terræn, som ikke tilhørte mig."

"Ja, ja ... er det ikke som jeg si'er ... Disse unge mennesker! ... Ingenting kan holde dem i tømme! Ej, ej, De jagede altså uden kjole og bukser?"

"Forstår sig; for at fange den fugl, jeg gjorde jagt på, er det langt bekvemmere."

"Hi, hi, hi, det er en fugl! ... Nå da, Lotte! ... Det må da være en morsom jagt! Den skulle De lære mig, for jeg har aldrig hørt tale om den."

"Men fa'er Lukas, jeg synes, at Lotte ikke går mere?"

"Det er ikke så underligt; min Lotte er ikke vant til at bære to på en gang."

"Jeg er noget umanerlig sulten – hvor bor I?"

"I Ermenonville."

"Er det den landsby, vi kan se herfra?"

"Nej, det er først Montfontaine; vi har endnu et godt stykke hjem. Og jeg må sige Dem, at jeg er bange for, at det skal blive mørkt, inden vi når hjem, for jeg har en fæl angst for røvere og ulve."

"Vær I ganske rolig, jeg skal nok forsvare jer."

Da vore rejsende var færdige med denne samtale, hørte de en galopperen bag sig. Det var allerede blevet noget mørkt, og man kunne ikke se langt frem for sig. Lyden kom bestandig nærmere; de galopperende var nu ikke ret langt fra vore rejsende. På en gang synes fa'er Lukas' unge rejsekammerat at blive grebet af en pludselig skræk.

"Død og plage!" udbryder han, "man sætter efter mig ... afsted, min brave mand, vi må se at undgå dem!"

"Forfølger man Dem? ... Hvad for noget? For en fugls skyld, som De gjorde jagt på i bar skjorte?"

"Det er ligegyldigt, hvorfor det sker; jeg skal nok fortælle Jer det ... Fremad! Vi må absolut se at vinde forspring for dem; så vil mørket beskytte os."

Uden at vente på bondens samtykke, støder, puffer, overdænger det unge menneske det stakkels dyr med slag og tvinger det til at gå i galop. Forgæves klynker, bander og skriger Lukas, at man ødelægger hans ridehest; hans ledsager hører intet andet end de ham forfølgende hestes hovslag. Således farer man igennem Montfontaine; Lotte er ikke mere sig selv; da den ikke er vant til en sådan behandling, overlader den sig til et ædelt raseri; den slår bag ud, gør allehånde spring, bider om sig, sønderriver tøjlen og bortfører sine ryttere til en pøl, hvor et dusin ænder ligger roligt og snadrer.

Lukas skriger: "Holdt, holdt!"

Bag vore rejsende råber man: "Holdt, holdt!"

Vor unge mans ler og bander på en gang. Endelig kommer Lotte virkelig ud i pølen, synker i, falder på siden, de ridende ligeledes; man ruller oven på ænderne og klemmer livet af fire; man bliver gennemblødte, dækket med dynd; man skriger og forstår ikke mere hinanden.

2. Onklen og nevøen

"For Djævlen! Bestandig nye streger! Atter en regning på seks hundrede francs, som jeg må betale for herren!"

"Det er æresgæld, onkel!"

"For en ulykke, min herre, enhver gæld er en hellig forpligtelse, men det er ingen grund til at stifte gæld, da jeg desuden altid sørger for Deres fornødenheder. Ved De, hr. nevø, at De er en liderlig krabat?"

"Jeg, kære onkel? Men jeg begriber ikke, hvormed jeg har fortjent ..."

"Ah, De begriber ikke!... Nå, så skal jeg gøre Dem det begribeligt, jeg, min herre! Sæt dig, Gustave, der, lige over for mig; sid stille, hvis du kan; men, for en ulykke, afbryd mig ikke!"

"Kære onkel, jeg ved alt for godt, hvad jeg er Dem skyldig!"

"Stille! Hortense Moranval, din moder og min søster, var en god kone, elskværdig, ordentlig, husholderisk ..."

"Ja, hun havde alle gode egenskaber!"

"Vil du tie, siger jeg! ... Jeg ved, hvad min søster var; jeg ved også, at hun, forblændet af sin kærlighed til sin dyrebare søn, ikke så, at denne var fremfusende, uregerlig, en løgner, en spiller!"

"Ak, onkel!"

"Vil du holde mig din mund, siger jeg? ... Din fader var en mand med ånd; hans talenter, hans fortjenester, hans elskværdige karakter gjorde, at han var velkommen i alle selskaber. Han havde skaffet sig et navn som advokat, hvilken

forretning han ærefuldt udøvede ... men døden rev ham uventet bort fra hans ægtefælle og hans venner! ... Du var den gang endnu for ung til at føle dette tab! Du erindrer ikke denne kære Saint-Réal!"

"I det mindste, onkel, vil jeg altid vide at elske og ære hans minde."

"Hvis De ærede det, min herre, så ville De ikke begå så mange dumme streger! ... Men for at komme tilbage til vor genstand ... En del af mit liv har jeg tilbragt ved hæren. Når jeg på mine rejser til Paris besøgte min søster, tog du min sabel og lagde den på stegevenderens plads; min fjerbusk blev kattens bytte; mine epauletter havde ingen kvaster mere, og på mine pistoler fandt jeg i stedet for stenene ost og på fænghullet aske i stedet for krudt. Alt dette var kun bagateller; men jeg mærkede også, at du intet lærte. Din moder havde givet dig lærere, som du ikke hørte; du dansede med din lærer i latin og i historie; din musiklærer kastede du brændende sværmere under næsen; din tegnelærer stak du lysestumper i lommen: kort sagt, du var en djævel! ... Jeg sagde til min søster, hun skulle tugte dig, men hun troede, at tiden af sig selv ville bringe dig til fornuft ... stakkels Hortense! ... Hun fandt dig henrivende!"

"Ak, onkel, alle damer var af min moders opfattelse."

"Så ... derfor elsker du dem alle sammen?"

"Af taknemmelighed, onkel."

"Er det måske også af taknemmelighed, at du bedrager dem? at du letsindigt forfører unge piger og ærbare koner og gør ægtemændene til hanrejer? ... Men vi vil gå videre ... Din moder ... min stakkels søster, er død ... Dette tab har smertet dig dybt ... jeg vil tro det; du elskede din moder, det er ganske

naturligt; idet du altså begræd hende, har du kun gjort din skyldighed. Da Hortense døde, anbefalede hun mig sin søn; jeg har svoret at våge over dig, og Gud ved også, hvor megen sorg du har tilføjet mig siden det øjeblik! Jeg satte dig i en kostskole – du var den gang tolv år – i nogle år forblev du temmelig fornuftig. Man tilskrev mig, at du gjorde god fremgang; det glædede mig ... Endelig begiver jeg mig til Paris ... du havde netop nået dit sekstende år. Jeg går til pensionsanstalten og glæder mig allerede over at skulle se min kære nevø! ... Jeg spørger efter Gustave Saint-Réal ... Ansigterne bliver lange, ansigtstrækkene mørkere ... Man nøler ... man stammer ... jeg bliver utålmodig, forbitret ... og endelig siger man mig, at min slyngel af en nevø for otte dage siden var forsvundet med en lille demoiselle på femten år, de herrer elevers vaskejomfru, der boede lige over for."

"Ak, onkel, er det da min skyld, når kærligheden ..."

"For en ulykke, mosjø! En bortførelse, og kun femten år ..."

"Men Lise var så smuk ... så skælmsk!"

"Og du så liderlig! ... Endelig måtte jeg hente hr. Gustave og hans Dulcinea i et lille kammer i Rue du Fauconnier. Den lille mamselle bragte jeg tilbage til hendes moder ... rigtignok ved jeg ikke, i hvilken tilstand! ... Men det bliver forældrenes sag, der skulle have passet bedre på deres datter. Og du selv har siden den tid ikke ladet mig trække vejret et øjeblik."

"Men, bedste hr. onkel ... for nogle ungdomsstregers skyld ..."

"Lader jeg dig blive i byen, så render du på danseboderne, stifter bekendtskab med andet, liderligt pak, trækker sådanne fugle hjem i mit hus, drikker min bedste vin, skamrider mine heste, kører min cabriolet i stumper og stykker ... og, hvad der

endnu er værre, stifter oven i købet gæld! – Lader jeg dig blive på mit landsted, så ruinerer du mine haver, myrder mine kaniner, sårer mine jagthunde, slås med omegnens bønder og vanærer deres koner. For en ulykke! det må der gøres ende på! Du vil ikke være militær – jeg begriber det ... Du forstår ikke at lystre, og derfor vil jeg heller ikke tvinge dig, for jeg måtte jo frygte for, kort tid efter at se dig dømt til at skydes, fordi du havde sat dig op imod dine overordnede. Desuden har vi fred, og det er ikke nødvendigt at du tilbringer din ungdom i en garnison. Kort sagt, du er nu tyve år, jeg begynder at blive gammel; dit ryggesløse liv bliver mig trættende, og jeg ville gerne tage den med ro. Men jeg vil først tvinge dig til at blive sat, og derfor, Gustave, vil jeg have dig gift."

"Have mig gift, onkel!"

"Ja, Gustave, ja, have dig gift."

"Og det for at gøre mig sat?"

"Ville du ikke kunne lade dig nøje med din kone?"

"Det kommer an på, onkel; først må hun behage mig, og dernæst måtte jeg elske hende."

"Holder De mig måske for et fæhoved, hr. nevø? Tror du, at jeg ikke skulle have tænkt på alt dette? ... Pigen vil behage dig, fordi hun er elskværdig; du vil behage hende, fordi en velopdragen pige elsker den mand, man bestemmer for hende, fordi du i det hele taget er en smuk dreng, og fordi fruentimmerne i almindelighed kun gør alt for meget af vidtløftige krabater. Kort sagt, dette ægteskab vil forårsage mig megen glæde, og jeg vil håbe, at du også vil tage det i betragtning."

"Ak, onkel, min største glæde er at bevise Dem min hengivenhed."

"I så fald, Gustave, rejser du ud til hr. de Berlys landgods, der ligger otte mil herfra imellem Louvres og Senlis. Der vil du få hans niece at se, den unge Aurelie, som jeg har bestemt for dig."

"Men, kære onkel, jeg kender jo hverken hr. de Berly eller hans niece."

"Så vil du gøre deres bekendtskab. Berly er en god, omgængelig mand, som jeg har kendt i gamle dage, da han var hærens leverandør ... Desuden bliver du ventet; du vil blive godt modtaget."

"Men De, onkel?"

"Jeg! Du ser nok, at jeg ikke nu kan rokke mig af stedet; min fordømte podagra holder mig tilbage i Paris; men så snart jeg får lidt ro for den, kommer jeg ud til jer. Indtil da vil man nok kunne undvære mig. I morer jer, går på jagt; for Berly er en stor jagtelsker!"

"Ja, ja, onkel, siden De vil det, så rejser jeg. Jeg vil dog se jomfru Aurelie."

"Du vil ikke fortryde det, gavstrik! ... Siden du vil blive fornuftig, så vil jeg glemme dine begåede galskaber. Her har du hundrede louisd'orer til din rejse og til dine fornøjelser på Berlys slot."

"O, kære onkel, hvilken godhed!"

"Men, hr. nevø, ingen luftspring, ingen dueller, ingen bortførelser, ingen forklædninger mere ... bryd ganske med syjomfruerne og operadanserinderne ... men frem for alt besøger du ikke mere den lille Lise ... genstanden for din første

kærlighed ... Hende er det, som har opmuntret dig til at være mig ulydig."

"Nej, køre onkel, o, jeg kan sværge Dem til ..."

"Kort sagt, min herre, bliv sat, eller jeg erklærer Dem, at jeg bliver vred for alvor, og at jeg anvender strenghed for at forbedre Dem."

"Det er afgjort, onkel, jeg er forbedret."

"Du kan tage min skimmel; klokken er ti; du kan være der endnu før middag. Jeg har befalet Benoit at bringe din vask i orden. Han vil følge dig som tjener, i stedet for den vidtløftige Dubois, som jeg har jaget på porten."

"Hvad for noget, onkel, Benoit, vor portners søn? Denne karl er jo så dum som en gås!"

"Desto bedre, så vil du ikke give ham intriger at spinde. Gå nu, og gør, hvad jeg har sagt dig."

Gustave omfavner sin onkel, bestiger skimmelen og afrejser, ledsaget af Benoit, til hr. de Berlys gods.

3. Tanten og niecen

Idet Gustave gennemiler La Villette, Le Bourget og Vauderland, en vej, der, i forbigående sagt, ikke er rig på smukke partier, anstiller han sine betragtninger; han tænkte, at man, førend man giftede sig, dog først måtte kende hinanden noget nøjere, måtte passe for hinanden (for en ubesindig at være var denne betragtning meget klog). Han havde fast foresat sig, kun at tage frøken Aurelie, hvis hun var en smuk, elskværdig, blid, beskeden, følsom og forstandig pige, kort sagt, en pige, hvortil han endnu aldrig havde truffet magen – og Gustave havde med sine tyve år allerede en aldrende mands erfaring, og det af den grund, at han tidligt havde begyndt med sine streger, hvilket har sin gode og sin onde side – sin gode, fordi det giver noget kendskab til det kvindelige hjerte, sin onde, fordi man tror at kende det til bunds og oftere kun bliver bedraget så meget desto værre, når man tror, at man ikke mere kan blive bedraget.

Gustave havde en uudtømmelig munterhedskilde, og når hans pung dertil var velspækket, så han alt i rosenfarver. I denne lykkelige sindsstemning var vor helt kommet forbi Louvres og vendte sig imod Senlis, fra hvilket sted der ikke var ret langt til hr. de Berlys gods. Jo nærmere han imidlertid kom, desto nysgerrigere blev han efter at lære denne hr. de Berly og hans niece at kende. Han erindrede ikke at have set hende hos sin onkel, hvilket ikke var så påfaldende; for han havde den vane, aldrig at være hjemme, og befandt sig sjældent i sin

onkels selskab, for at undgå oberst Moranvals straffeprædikener.

Det faldt Gustave ind, at hans nye tjener Benoit, som søn af husets portner og af og til med ved opvartningen ved bordet, måske kunne give ham nogen oplysning om den dame, han var i færd med at besøge; han besluttede derfor at udfritte Benoit.

Gustaves rideknægt var en knøs på atten år, lang som en humlestang, stærk som en tyr, frisk som en rose, rød som et kirsebær, kejtet som en bondetøs, dum som et æsel og lige så egensindig, som dette sidste plejer at være.

Gustave brød ud i en umådelig latter, da han så på Benoit, som han hidtil rent havde glemt. Rideknægtens holdning var vel egnet til at fremkalde munterhed. Benoit havde endnu aldrig siddet på en hest; men da han ikke havde vovet at sige dette til oberst Moranval, som han frygtede som ilden, så havde han tappert taget sin beslutning og kastet sig på den mindste hest, på hvilken han havde holdt sig så stiv som en stolpe og så alvorlig som en schweizer.

Gustave holdt sin hest an, for at Benoit kunne støde til ham; men den nye rideknægt, der af sin papa havde ladet sig give en udførlig belæring over en tjeners pligter imod sin herre og havde svoret, aldrig at afvige derfra, erindrede sig vel, at han altid måtte forblive i en ærefrygtsfuld afstand fra hr. Gustave. Sine principper tro, standser han, da han ser sin herre gøre det.

"Her hen!" råbte Gustave utålmodigt.

"Nej, min herre ... så dum er jeg ikke!"

"Hvad for noget, ikke så dum? Jeg siger dig, du skal komme nærmere!"

"Nej, herre, jeg kender mine pligter alt for godt, og jeg gør det ikke!"

"Men nu befaler jeg dig det, tølper!"

"Det er lige meget, herre, jeg ved nok, hvad respekt en tjener skylder sin herre ... og jeg rider ikke nærmere hen til Dem ..."

"Fordømte dumrian! ... så må jeg altså komme til dig!"

Gustave sporer sin hest og rider hen til Benoit, hvis dyr bliver forskrækket, gør et sidespring og kaster sin rytter i grøften. Det store menneske rejser sig grædende op igen, meget misfornøjet over følgerne af sin agtelse for sine pligter. Gustave trækker ham ved øret, lader ham stige op igen og tvinger ham til at blive hos sig.

"Nu vil du da vel høre på mig, Benoit, skulle jeg tro?"

"Ja, herre ... ja ... au, au, au!"

"Hvorledes, din lange tølper, du græder?"

"Jeg tror, jeg er blevet skamslået, herre."

"Hvor da?"

"På ... på ..."

"For en ulykke, hvor? Vil du lukke munden op!"

"Det er imellem den øverste del af låret og den nederste del af lænden, herre."

"Dumrian! kan du ikke sige rumpen?"

"Nej, herre ... jeg kender min respekt og min pligt."

"Den slyngel gør mig til sidst rasende med sine pligter. Nå, afsted med dig; der hvor vi nu kommer hen, kan du lade dig lægge varme omslag på bagdelen. Svar mig nu: Kender du denne hr. de Berly? Har du nogensinde set ham hos min onkel?"

"Ja vel har jeg det, herre."

"Hvad er det for et menneske?"

"Ih, herre, det er sådan en mand ... han er ikke stor, men han er heller ikke lille ... Han er ikke smuk og ikke grim ..."

"Gammel?"

"Han er hverken ung eller gammel, herre."

"Så nu er jeg godt underrettet. Og hans niece? Hendes ansigt, alder, holdning?"

"Men, herre, hvad dette angår ... jeg husker ikke, om han har en niece ..."

"Nå, afsted, jeg ser nok, man ikke kan bruge dig til noget. – Men der henne ser jeg en smuk bygning; det må være hr. de Berlys."

De rejsende var virkelig ankommet til deres bestemmelsessted. Gustave erkyndiger sig hos en bonde, og da han hører, at han ikke har taget fejl, træder han med Benoit ind i en stor gård og spørger efter hr. de Berly. Portneren beder ham om at gå ned i haven, hvor han vil finde herren, hvis han for resten ikke foretrak at vente ham i salonen. Gustave, utålmodig efter at lære hr. de Berly at kende, foretrækker det første; han lader Benoit blive tilbage og træder ind i haven.

Vor unge mand gennemstrejfer flere alleer; han beundrer de smukke anlæg og den smag, hvormed haven er inddelt; skyggefulde lunde, hvis indgange næsten er skjulte af rosenbuske, synes at indbyde til hvile eller kærlighed. Statuer pryder disse yndige steder; men det er ikke de sørgelige danaïder, den ulykkelige Tantalus, den afskyelige Polyphemos, den hæslige kentaur, den tilbagestødende Philoctet, som frembyder sig for den spadserendes blik; det er Venus, der løser sit bælte, Amor, der skærper sine pile, gratierne, der spøger omkring Cupido; og når man i baggrunden af en grotte får øje

på en Vulkan, så vækker billedet af den stakkels haltende ingen sørgelige tanker i ens indre.

Gustave beundrede alt og tænkte, at stedets ejer måtte være en mand af ånd og smag, da han ved en omdrejning af alleen så et ungt fruentimmer sidde i et lysthus og læse. Han tvivler ikke om, at det var hr. de Berlys niece, den mademoiselle Aurelie, man havde bestemt for ham, og bliver stående for at betragte hende. Lykkelige Gustave! Med hvilken glæde beundrer han ikke en yndig mund, en rosenrød teint, en velformet næse, en gratiepande omskygget af skønt, blondt hår, en elegant vækst, afrundede former, en lille fod, der næppe synes at berøre jorden, og en barm, hvis mindste bevægelse får vor helts hjerte til at banke stærkt! Hvad øjnene angår, så kunne han ikke se dem, fordi de var nedsænkede i bogen; men han gætter dem, han føler i forvejen deres udtryk, deres blidhed, deres glans. Da Gustave ikke længere kunne modstå sin bevægelse træder han nærmere ... den unge dame hører ham, hun ser op fra bogen og fæster blikket på ham ...

"Tænkte jeg det ikke nok," siger Gustave for sig selv, "de smukkeste øjne af verden!"

"Hvad ønsker De, min herre?" sagde en stemme, der gav genklang i den unge mands hjerte (der desuden, som vi ved, havde et hjerte, som kun alt for let opflammedes).

"Undskyld ... mademoiselle ... jeg ville ... jeg kom ... men i sandhed, jeg søger intet mere, siden jeg har fundet Dem."

Den unge dame, der viste et smil ved navnet mademoiselle, syntes smigret ved det indtryk som synet af hende frembragte på en smuk yngling, der, trods den bevægede stemning, han befandt sig i, hverken bar sig kejtet ad, eller syntes forlegen.

Man kan nemt sige, at hjertet, egenskaberne, karakteren er hovedsagen; men et smukt ansigt, en smuk holdning kan også gøre deres virkning. Spørg pigerne og selv konerne, om man ikke først lader sig forføre ved disse. Jeg ved dog meget vel, at hvis man kun har de fysiske fordele for øje, ophører man snart at behage; det er en fordel for elskværdige folk, som ikke er smukke.

"Min herre," sagde den unge dame, efter at hun havde betragtet Gustave, "er De måske det unge menneske, hr. Gustave Saint-Réal, som vi venter?"

"Det er mig, mademoiselle; og i Dem ser jeg mademoiselle Aurelie, hr. de Berlys niece?"

"Nej, min herre, jeg er hr. de Berlys kone."

"Hans kone ... Hvorledes! Hr. de Berly er gift og De er ..."

"Hans kone; ja, min herre!"

Gustave kunne ikke fatte sig; han vidste ikke, at hr. de Berly var gift og gift med en kone, der endnu ikke var tyve år! Denne smukke kone var altså Aurelies tante? Hvorledes kunne en niece behage ved siden af en tante som madame de Berly?

"Velan," sagde Gustave ved sig selv, "vi vil vente med at forklare os nærmere; dette hus forekommer mig at være gratiernes opholdssted; rimeligvis vil jeg få nok et vidunder at se."

Madame de Berly foreslår Gustave at føre ham til sin mand, der med utålmodighed imødeser hans ankomst.

"Han vil være henrykt over at se Dem," siger hun, "såvel som min niece Aurelie."

Disse sidste ord blev udtalt med et smil; hun så på Gustave, og denne søgte ligeledes at læse i sin elskværdige ledsagerskes

øjne. Således tilbagelagde man et lille stykke vej; man syntes eftertænksom, man så på hinanden, sukkede og tav.

"Her er min mand."

Disse ord skræmte Gustave op af hans tankefuldhed.

"Vi vil dog se denne mand," sagde han for sig selv, "denne lykkelige dødelige, denne besidder af så mange yndigheder! ... Ja, han må virkelig have mange fortjenester, megen ånd, mange naturlige fordele, for at kunne fængsle en så elskværdig kone!"

Gustave slår øjnene op og befinder sig lige over for en lille mand på et halvt hundrede år, der er tyk, rød, koparret, har små dumme øjne og en mund, der når fra det ene øre til det andet.

"Atter en overraskelse!" tænker vor unge mand, idet han undertrykker et udbrud af latter, som synet af hr. de Berly frembringer hos ham. Dette syn, uagtet det var mindre behageligt, forårsagede ham en hemmelig glæde, hvis årsag den skarpsindige let vil kunne gætte.

"Min ven," siger den unge dame, "her forestiller jeg dig hr. Gustave Saint-Réal."

"Nå, så De er endelig kommet, unge mand; jeg har såmænd ventet Dem i hele fjorten dage! ... Nå, det glæder mig at se Dem ... omfavn mig! Deres onkel er min ven ... han har ofte talt til mig om Dem; han siger, De er lidt vidtløftig! ... Ej, for pokker, det har jeg også en gang været! ... Man er ung, man har lidenskaber ... man begår bommerter ... ih, den er jo så ligefrem, den ting! ... Nå, min ven, her ser De min kone, der, som jeg smigrer mig med, er lige så meget værd, som en anden; hun vil gøre Deres bekendtskab!"

Gustave lader sin hånd rystes, lader sig omfavne ... trykke ... Han havde endnu ikke fået tid til at besvare hr. de Berlys

høfligheder; det var umuligt at fremkomme med et ord, når dette menneske først havde fået munden på gled (hvilket ofte var tilfældet). Gustave indså det; han lader sig nøje med at hilse, smile og se på madame, der ligeledes smilede.

"Sig mig engang, min lille kone, har man underrettet Aurelie om vor unge mands ankomst?"

"Jeg ved ikke, min ven, om ..."

"Godt, meget godt: hun ved intet om det, desto bedre, vi overrasker hende; hun er ikke fattet på at se Dem i dag ... Død og plage, hvor hun vil glæde sig! ... Det undrer mig slet ikke, at De har slået gækken løs i Paris ... ligesom jeg gjorde. ... Jeg stod mig godt ... Jeg var damernes yndling; men nu er jeg sat ... spørg De kun min kone ad! ... Apropos, jager De? ... For jeg må sige Dem, jeg er en stor jæger! ... Det er endnu en lidenskab hos mig ... jeg tilbringer hele dage i skoven med at følge råbukken og haren! ... Men jeg skyder også! ... Ja, jeg skyder ikke dårligt! ... Spørg De kun min kone ..."

"Hvad mig angår, min herre, så jager jeg kun."

"De jager? Bravo! Vi skal gøre berømmelige strejftogter! De skal beundre mine skove; de er godt forsynet med vildt, jeg har et herligt kobbel jagthunde ... og bøsser, som aldrig slår klik! Men jeg tror, det er blevet middag, min mave narrer mig ikke. Lad os altså gå til bords, og der vil vi gøre nærmere bekendtskab; vi skal snakke og passiare, min ven, med glasset i hånden; det er den rigtige maner! ... Jeg ser, De er en ung mand med ånd; det skal være mig en sand glæde at passiare med Dem."

Man kommer op i huset. Mens hr. de Berly giver sine tjenere befalinger og, ifølge sin vane, kaster et blik ind i køkkenet,

rækker Gustave madame armen og går med hende ind i salonen. En dame sidder ved fortepianoet.

"Her ser De mademoiselle Aurelie," siger madame de Berly.

Himmel, hvilken forskel imellem tanten og niecen! Og Gustaves øjne bevidner madame de Berly, hvad hans hjerte allerede føler. Man lader, som om man ikke mærker denne stumme tilståelse; men den unge mand lagde mærke til, at man ingenlunde syntes fortørnet over dette fortrin.

Mademoiselle Aurelie var høj, stiv og tvungen; hendes ansigt havde intet stygt, men heller intet behageligt ved sig; hendes øjne var store, men fremstående, lige med panden; hendes mund sammensnerpet, hendes næse lang og bøjet, hendes hud mere gul end hvid; en mine af knibskhed, der var udbredt over hendes hele person, gav Aurelies manerer en tørhed, der hverken vakte kærlighed eller venskab.

Hun rejste sig, nejede for Gustave med megen alvor og indtog atter sin plads ved fortepianoet.

"Og dette," siger Gustave ved sig selv, "er en kone, man ønsker, jeg skal tage! ... I sandhed, min kære onkel er alt for god. For resten glæder det mig at være kommet i dette hus; niecen agter jeg ikke, det er afgjort; men hvis tanten skulle være følsom!"

Madame de Berly beder Gustave at lade, som om han var hjemme.

"De ser," siger hun til ham, "at min gemal er en ligefrem mand, vær de ligeså; jeg vil gøre mit bedste for at gøre Deres ophold her så lidt kedeligt som muligt."

"O, madame, hos Dem må man finde det guddommeligt!"

Og dette unge menneske griber den unge tantes hånd og kysser den, mens niecen lader sine spadsere omkring på fortepianoet. Tanten trak hurtigt sin hånd tilbage; men det blik, hun tilkastede Gustave udtrykte ingen stor fortørnelse.

"Til bords ... til bords!" råbte hr. de Berly, da han trådte ind i salonen, "hvad djævlen bestiller I her, siden I ikke kommer ind i spisesalen? Ah, jeg forstår det! ... De unge mennesker anstiller undersøgelser, betragter hinanden, sukker! ... Ha, ha, ha! Ikke sandt, min lille kone, man sukkede allerede?"

"Min ven, jeg ved ikke ..."

"Ja, ja, det er rigtigt, du vil ikke tale om det! ... Du har et koldt og strengt hjerte; du tænker ikke, man kunne opflammes så hurtigt! Ha, ha, ha! Gustave, min kone er ret morsom; hun ler, når jeg taler om de lidenskaber jeg engang har indgydt! ... Men maden bli'er kold! ... Giv Aurelie armen, min ven; og du, min niece, så smil dog lidt ... Oh, hun er så undselig! (Sagte til Gustave:) Den pure uskyldighed ... men Djævelen taber intet ved det!"

Man begiver sig ind i spisesalen; Gustave får sin plads imellem madame de Berly og Aurelie.

"I det mindste," siger han for sig selv, "vil den højre side holde mig skadesløs, hvis den venstre keder mig."

Mens den første ret serveres lader hr. de Berly, der er lige så stor spiser som jæger, sine tilhørere nogenlunde i ro. Hans kone kan nu underholde sig med Gustave, der er henrykt over hendes ånd, hendes munterhed, hendes elskværdighed. Niecen taler lidt, men når hun siger noget, så sker det med en højtidelighed, en affekterthed, en søgthed, der tilstrækkeligt lægger de under sløret af en falsk beskedenhed skjulte prætentioner for dagen.

"Ej, min ven," siger hr. de Berly, mens hans kone serverer ham et stort stykke steg, "den lange karl, jeg så plukke syrer nede i køkkenhaven, tilhører nok Dem?"

"Ja, min herre; jeg havde nær glemt at tale til Dem om ham: men det forbavser mig, at han har tilladt sig ..."

"Å, ikke andet end det, at han plukker syrer! Jeg håber han får af mine folk, hvad han behøver."

"Jeg er bange for, min herre, at han skal begå en eller anden dumhed her – for det er en meget enfoldig krabat, som min onkel har fået kær."

"Godt, godt, det giver sig nok ... alle mine folk her har forstand ... det ser jeg meget på; man siger også: som herren så tjeneren."

Gustave lo hjerteligt over hr. de Berlys tølperagtighed, der ikke bemærkede, at han, mens han gav sig selv en kompliment, sagde ham en grovhed. Han havde foresat sig at finde alt, hvad hans vært gjorde og sagde, fortræffeligt. Uden at tale, var han på det rene med den højre side. Han havde stukket et knæ frem ... en fod ... Først var man rykket til side ... derpå havde man givet efter for nødvendigheden ... man så ikke længere på Gustave, men man syntes levende bevæget ... hjertet bankede voldsomt ... og intet af alt dette synes at tilkendegive ligegyldighed eller vrede.

Hvad, vil man sige, allerede forvovne foretagender? ... Allerede knæ, fødder og hænder i bevægelse ... hvorledes? denne udhaler går rask til værks; og har De så stor uret i det? ... Hvorfor ikke straks overbevise sig, om man behager, om man bliver elsket?

Men blufærdigheden! vil De sige, skal man forskrække den på denne måde?

O, De har ret! Man må agte skamfuldheden ... Men husk på, at alt dette foregår under bordet og ikke kan ses.

Ak, kære læser, hvis De en dag eller en aften kunne liste Dem under et bord, ved hvilket smukke damer og elskværdige mænd sidder, så ville De se højst morsomme ting; stik så hovedet frem over bordet, betragt så disse nedslagne øjne, disse uskyldsrene pander, disse troskyldige miner ... De ser jo nok, at det, som er skjult, ikke sårer velanstændigheden.

Desserten bragte atter hr. de Berlys mund på gled; man måtte høre beskrivelsen over hans jagt fra tidligere dage, den dygtighed, hvormed han havde nedlagt rådyr, der otte dage i forvejen var blevet såret af ham, og det mod, han havde udviklet, idet han havde skudt på en blind ulv, der i nogle dage havde sat egnen i skræk.

Man rejste sig fra bordet og gik ind i salonen. Snart indfandt flere af omegnens naboer sig, som spillede dam med hr. de Berly, der i høj grad yndede dette spil og i hvilket han troede sig meget stiv. Madame de Berly sang med udsøgt smag og akkompagnerede sig selv med stor ynde på fortepianoet; mademoiselle Aurelie hamrede løs på det, som en hest på stenbroen, og onklen råbte, mens hun vedblev at spille:

"Nå, hører De min niece? ... Død og plage, hvilken kraft, hvilket eftertryk! ... Hvis dette ikke er af første sort, så forstår jeg mig ikke på det!"

Man skiltes tidligt. Madame de Berly havde gjort vor unge mand bekendt med husets skikke. Man bad ham, ikke at være ceremoniel, kort sagt, at lade som om han var hjemme.

Da Gustave så madame de Berly fjerne sig med sin mand, kunne han ikke tilbageholde et suk ... Hans tanker vendte tilbage til Venus og Vulkan, og erindringen om statuerne, som prydede haven, fremstillede sig atter for hans indbildning; han tvivlede ikke om, at madame de Berly havde ledet valget af guderne. Denne tanke gav ham et hemmeligt håb; han gjorde den stolte Aurelie en dyb kompliment og fulgte efter en tjener, der førte ham til hans gemak.

På vejen mødte vor helt Benoit, der hulkende viste sig for ham.

"Nå, er du der, klodsmajor?" sagde Gustave til ham. "Hvorfor har jeg ikke set dig før?"

"Ak, herre, De ser nok, at jeg knap kan holde det ud længere ... siden jeg bruger det underlige middel som kokkepigen tilrådede mig ..."

"Har du måske lagt syrer på din bag?"

"Ja herre, de sagde alle sammen dernede, at jeg ikke kunne bruge noget bedre til at kurere den med ... Jeg har plukket nogle ... de har hakket dem for mig og så, min tro ... har jeg lagt dem på som omslag ... men det svier noget så ganske forfærdeligt ... og jeg begynder nu at tro, at man har spillet mig et puds."

"Nå, stakkels Benoit, jeg ser, at hr. de Berlys folk virkelig er lidt skælmske; så meget desto bedre, så vil opholdet i dette hus uddanne dig!"

"Ak, gode herre, hvis de tit vil uddanne mig på denne måde, så kommer jeg aldrig herfra!"

"Gå til sengs, dosmer, og pas på, at man ikke en anden gang ta'er dig ved næsen."

"Jo, herre ... her er mit kammer ... hvis herren vil mig noget, behøver herren kun at kalde."

"Du kan sove ... dig vil jeg næppe spørge til råds angående min plans heldige udfald."

Gustave klædte sig af, idet han tænkte på den unge tante, som han var dødeligt forelsket i. Benoit begav sig til sengs, idet han bandede syrerne og kokkepigen; herren sukkede af kærlighed og håb; tjeneren stønnede og fordrejede ansigtet. Vor helt så madame de Berly i drømme, elskværdigere, skønnere, mere forførerisk end nogen sinde; han var med hende i en lystskov af myrter og roser, langt fjernet fra nysgerrige blikke; han befølte hendes elegante vækst, hendes vellystige former, trykkede et brændende kys på hendes læber, der bragte forvirring i alle hans sanser.

Benoit drømte, at han tog et klyster.

4. Undervisning i billard

Næste morgen var Gustave ved solens opgang i haven. Ved hvilket tilfælde madame de Berly ligeledes befandt sig der var jo ikke godt at vide. Man mødtes og gik hen imod hinanden.

"Hvorledes, madame, allerede opstået?"

"O, min herre, på landet er det en fornøjelse at være tidligt oppe!"

"Hvor lykkelig er jeg ikke ved at have truffet Dem."

"Men det er rimeligt, at vi ofte vil mødes, mens De opholder Dem her."

"Ak, madame, kan jeg ikke ..."

"Min mand er på jagt. Han ville vække Dem, for at tage Dem med; jeg sagde til ham, at han måtte lade Dem være i ro i det mindste i dag. Jeg er således måske skyld i, at De går glip af en fornøjelse."

"Ak, det tror De ikke, madame! ... Kan jeg finde fornøjelse, hvor De ikke er?"

"I sandhed, hr. Saint-Réal, De er meget galant!"

"Nej, madame, jeg er ikke galant ... jeg siger, hvad jeg føler."

"Hvilken dårskab! ... men De tager vist fejl; min niece må De bringe Deres hyldning; De må betænke, at De skal ægte hende."

"Ægte hende? Aldrig, madame!"

"Hvorledes! De vil ikke opfylde Deres onkels ønske?"

"Nej, madame; jeg vil ikke ægte et fruentimmer, som jeg aldrig kan elske!"

"Men det kan De jo ikke vide! Måske vil De, når De bedre kender Aurelie, som De nu kun formår at bedømme ufuldkomment – måske De da vil forandre Deres tænkemåde; Berlys niece har egenskaber, dyder ..."

"Det lader til, madame, at De vil have, at jeg skal tilbede hende."

"Men, min herre, jeg *må* det; denne forbindelse vil glæde en onkel, som elsker Dem ..."

"Og min lykke, madame, regner De den for intet?"

"Hvori har den hidtil bestået for dem, hr. Saint-Réal? Hvis jeg skal tro, hvad man siger om Dem, så er ubestandigheden Deres lykke ... Forførelsen, troløsheden er Deres sødeste tidsfordriv ..."

"Ak, madame!"

"Jeg ved vel, at alle mandfolk er ustadige, at især de unge kun elsker forandringer!"

"Alle disse galskaber har jeg opgivet for længe siden."

"De har bedret Dem ... i Deres tyvende år."

"Men De, madame, som prædiker så godt for mig, De har jo ikke nået den alder endnu!"

"Med mig, min herre, er det en anden sag; jeg må være adstadig: jeg er gift ..."

"Ak ja, madame."

"Altså, min herre, vil De forlade os."

"Hvorfor, madame?"

"Fordi opholdet her, når De ikke elsker Aurelie, umuligt længere vil kunne behage Dem."

"O, madame ... først da fjerner jeg mig fra Dem, når De jager mig bort ..."

"Et underligt indfald! Det vil glæde os usigeligt, min herre, at have Dem hos os her; Deres nærværelse vil forårsage os fornøjelse ... os ... alle, jeg smigrer mig desuden med, at når De ofte ser Aurelie ..."

"O, hav den godhed, madame, ikke mere at tale om dét."

"Som De vil. Nu vil jeg gøre Dem bekendt med alle havens skønheder."

Gustave byder armen; man modtager den. Man gennemløber alle havens gange. Man besøger et lille, meget mørkt, skyggefuldt krat, hvor solheden aldrig trænger ind; man træder ind i en med mos tapetseret grotte, hvor madame de Berly læser og arbejder næsten hver dag; man stiger op på en klippe, hvorfra man har en vid udsigt; derpå kommer man til gange, der er tæt beplantede med avnbøg.

"Madame," siger Gustave, "hvad er det for et sted, som vi ikke besøger?"

"Å, det er en labyrint."

"En labyrint! O, den må jeg se! de steder, hvor man kan fare vild, ynder jeg særdeles!"

"Men, min herre, jeg ved ikke, om jeg skal ... Nå ja, siden De ønsker det."

Den unge kone betænkte, at en vægring ved at træde ind i labyrinten allerede var at vise frygt, og at frygt var et bevis på svaghed. Da hun ikke ville lade Gustave gætte, hvad hun måske frygtede for at tilstå for sig selv, gav hun efter for hans ønske. Desuden har jo dette unge menneske ikke sagt hende andet, end hvad man siger enhver kone; han har jo ikke givet hende nogen tilståelse, som kunne forurolige; ja, hans øjne er jo rigtignok meget udtryksfulde ... de søger hele tiden hendes; de

er ømme, fyrige, veltalende, men måske hr. Saint- Réal altid har sådanne øjne; og så – så er dette unge menneske først ankommet i går, og man synes allerede at frygte fristelser! ... Netop derfor må man føre ham ind i labyrinten.

Tro ikke, læser, at der er foregået ting, som jeg ikke vover at fortælle Dem! Nej, man spadserede; det er alt. Gustave greb en hånd, som han ville kysse ... men hvilken man meget hurtigt trak til sig igen; han lod, som om han tog fejl, men man bragte ham stadig tilbage igen på den gode vej, og han måtte atter forlade labyrinten lige så forelsket som tidligere, men uden at have gjort videre fremskridt.

"Men jeg havde jo nær glemt at vise Dem vort billardværelse," sagde madame de Berly. "Da vi kun tilbringer den skønne årstid her, så spiller vi i haven."

Dette værelse lå ved siden af salonen, hvorfra det kun var skilt ved nogle træer. Omgivet af avnbøg, gedeblad og syrener fik værelset kun sit lys fra oven. Indvendigt var den prydet med yndige buskvækster; rundt om anbragte græsbænke syntes at være af naturen dannede buskadser.

"Hvor her er yndigt!" udbrød Gustave.

"Spiller De billard, min herre?"

"Ja, madame."

"I så fald håber jeg, De vil have den godhed at lære mig det. Min mand spiller kun dårligt ... Han hænger kun ved sit dambræt! Desuden har en gift mand så sjældent tålmodighed til at lære sin kone noget!"

"Madame, jeg ville være henrykt ved at kunne være Dem til tjeneste; hvis De ønsker det, kan vi straks begynde."

"Nej, nu er det for sent; De må erindre, at man venter os ved frokosten. Men i aften vil jeg erindre Dem om Deres løfte."

Man forlod billardværelset og gik op i huset. Hvor sødt er det ikke at være hos en smuk kone, hvis mand ynder jagten! Man er alene med hende den hele dag!

"O, min kære onkel," sagde Gustave ved sig selv, "hvor elskværdig er De ikke, at De har sendt mig herhen, for at gøre madame de Berly selskab."

For endnu bedre at narre oberst Moranval, skrev han ham til, at det behagede ham særdeles hos madame de Berly, at man var meget elskværdige her, og at han ville blive her så længe, som man ville beholde ham.

Uagtet han ikke havde erklæret sig med gensyn til Aurelie, frydede obersten sig dog over hans brev; for nu tvivlede han ikke mere om sin nevøs kærlighed til den for ham bestemte skønne. Beroliget med hensyn til Gustave, der syntes tilbøjelig til at opfylde hans vilje, skrev obersten til hr. de Berly og lod ham vide, at alt gik efter ønske; tillige sendte han sin nevø som belønning en ny sum penge.

Imedens denne korrespondance blev ført, gjorde nevøen fremskridt. – Julie – således hed madame de Berly – kunne ikke lade være at finde Gustave meget elskværdig. På landet bandlyser man stadens kolde og søgte tone; tilliden finder lettere plads. I samtale erfarede vor unge mand snart, at Julie var bortgiftet af strenge forældre, der ikke en gang værdigede at spørge hende om hendes smag, og at hun først havde set sin tilkommende i det øjeblik, ægteskabskontrakten blev undertegnet. I sandhed, man beklagede sig ikke over hr. de Berly, der var føjelig og lod sin kone have frit valg til at gøre,

hvad hun ville; men kunne der opstå kærlighed af en så lidet passende forbindelse? Hr. de Berly var mere end dobbelt så gammel som sin kone; han var enfoldig og vrøvlevorn, Julie øm, åndrig, følsom; han var styg, hun henrivende; han kaldte sine sansers nødtørft kærlighed; Julie havde et til kærlighed skabt gemyt, den hele finhed til at kende denne følelse; oprigtigt talt, kunne hun kun agte sin mand.

Således fordømmer forældre, der giver deres datter en mand, hun ikke elsker, hende til aldrig at overlade sig til naturens sødeste følelse! Stakkels koner! Der hører megen dyd til dette! Og det svagere køn, det, som uden ophør er genstanden for vore forførelser, skal vise den meste kraft, følelsesløshed, fasthed! … I sandhed, alt dette er meget slet indrettet, og de herrer, som har forfattet civilkodeksen, burde have taget naturkodeksen mere på råd.

Det slette subjekt Gustave anstillede alle disse betragtninger, mens han beskuede Julie, der sad foran sin brodereramme, og mens Aurelie klimprede Benjowkis arie og sang med en stemme som en forsanger i katedralkirken.

Efter middagsmåltidet gik man til billardet, hvor Julie modtog Gustaves undervisning. Hvilken fryd at uddanne en yndig elev i dette spil! Den unge mand spillede bestandigt ballerne i midten af billardet, for at tvinge madame de Berly til at strække sig noget hen over billardet; da beundrer han henrykkende former, der, uden at skjules, dækkes af en let musselinsklædning. For at styre sin elevs hånd, omslyngede han med sin arm en rank figur; han berørte undertiden en alabasthals; derpå forvildede også hans øjne sig på en barm, som han brændte efter at kysse! Julie beklagede sig over, at han

så ofte lod hende gentage samme stød; men Gustave underviste med så megen elskværdighed, at man ikke kunne blive vred på ham.

Aurelie spillede ikke billard, hun ville have troet at have bortgivet noget af sin værdighed, hvis hun havde lært et spil, hun fandt for mandligt. Hendes øjne udtrykte en med ærgrelse blandet forbavselse, så ofte Julie og Gustave begav sig ned i haven; men hun vovede ikke at tillade sig bemærkninger over det, som hun ved sig selv kaldte sin tantes narrestreger.

Hr. de Berly ville hver morgen tage Gustave med på jagt; men denne, der foregav at have stødt sit knæ og lod, som om han hinkede lidt, havde indtil nu undgået sin værts selskab. Oberst Moranvals brev havde forårsaget hr. de Berly megen glæde, og han, en dårlig kender i kærlighed og galanteri, var overtydet om, at Gustave tilbad hans niece; han tilskrev denne lidenskab og ønsket om at blive hos Aurelie, som grunden til den unge mands vægring ved at ledsage ham på jagten efter harerne.

Tre dage efter Gustaves ankomst viste en vis hr. Desjardins sig. Han var en høj, tør mand på halvtreds, en stor æder, stor spiller, og stor løgner. Da han kun havde ringe indtægter, vidste han altid at finde på midler til ikke at røre sine renter, idet han bestandig levede hos andre. Han havde de for en snyltegæst nødvendige egenskaber: han var høflig, indsmigrende og bagtalerisk, når det kunne gavne ham. Han forstod lidt af alt; han spillede violin, godt nok til at kunne akkompagnere en sonate af Pleyel; han tegnede ganske net; han dansede, når det gjordes fornødent og spillede alle spil. Hver aften satte han sig med hr. de Berly til dambrættet; under spillet fandt han stadig

lejlighed til at komplimentere madame de Berly, lovprise Aurelies sang, stryge katten og kæle for hunden.

I fjorten dage havde Gustave været hos madame de Berly; han blev stadig mere forelsket, men kunne ikke få noget af Julie. Han havde tilstået hende sin kærlighed, hvilken tilståelse hun optog på en spøgende måde; man ønskede vel at behage, men man ville ikke overtræde sine pligter. Undervisningen i billard vedvarede imidlertid og blev meget farlig. Man var altid alene ved den lejlighed, da de tætte avnbøge som omgav stedet, forhindrede at man blev set udvendig fra; læreren var kærlig, elskværdig, rask; den alt for følsomme elev følte, at hendes mod tog af, og ville ikke have, at undervisningen skulle fortsættes.

"Nej, hun elsker mig ikke," sagde Gustave, "det er ganske vist, hun er en kokette, der vil gøre sig lystig over mine kvaler; jeg er en nar, at jeg sukker for hende ... jeg vil ikke bryde mig mere om hende."

Efter at Gustave havde fattet denne beslutning, ville han forsøge at gøre kur til Aurelie; men opgaven var alt for pinagtig. Dagene er ikke mere de samme; madame de Berly, fængslet til sit broderi, forlader ikke mere salonen; og om aftenen ser hun på damspillerne eller hører den utrættelige Aurelie synge. Hun ser sørgmodig, drømmende ud, men er altid blid og kærlig imod dem, der komme til hendes mand; derimod synes hun ikke at bemærke Gustaves slette lune, hans affekterte forekommenhed imod den lange niece, hans epigrammer over fruentimmernes koketteri. Den unge mand bliver ærgerlig; han ved ikke mere, hvad han skal gøre; i sin fortvivlelse går han på jagt med hr. de Berly; her skyder han på hundene i stedet for på harerne, antager skader for snepper og et fedt svin for en vild

orne. Om aftenen vil han spille, gør den ene fejl efter den anden, kaster terningerne på gulvet og lader bægeret falde. Han vil synge, men har ingen stemme mere, han vil spille violin, hans hånd ryster, han spiller falsk og kommer ud af takten; kort sagt, han ved ikke mere hvad han gør! ... Hr. de Berly morer sig over ham, hr. Desjardins ler, mademoiselle Aurelie gør store øjne, Julie sukker.

"Nå," tænkte hr. de Berly, "den unge mand er rasende forelsket i min niece! ... Det er synligt nok!"

Den kære onkel talte med Desjardins om det, denne var af princip altid af hans mening, og med sin kone, der indskrænkede sig til det svar, at det glædede hende.

"Se, lille kone, betragt dog Gustave en gang, hvorledes han sidder der henne i krogen ... ser du denne surmulende mine, denne tankefulde og melankolske pande? ... Kun kærligheden er skyld i alt dette. Ja! det forstår jeg mig på! Tænk desuden blot på de første dage, da han var kommet til os; den gang var han ganske anderledes! Han lo, passiarede, sang og gjorde tusinde narrestreger! ... Og nu lukker han kun munden op for at sukke, han slår øjnene op mod himlen ... og hvis du bare vidste alle de dumheder, han begik på jagten! Det er til at le sig ihjel over! Jo, han er fanget! ... Jeg vil skrive til hans onkel, for at tingen kan blive afgjort; for, kort sagt, det er synd at lade den stakkels fyr således visne hen! ... Ikke sandt, Desjardins?"

"De har fuldkommen ret, for ..."

"Hvad min niece angår, siger hun intet, men jeg er vis på, at den skælm ikke tænker mindre på det. Hvis blot obersten ikke havde sin fordømte gigt, ville han allerede have været her! ... Jeg

længes ordentligt efter at forestille ham hans nevø som forbedret ..."

"Men, min ven, er du også ganske vis på?"

"Ja, madame, ja, jeg er vis på, at dette ægteskab vil blive lige så lykkeligt som vort ... Men sig mig, hvorfor spiller I ikke mere billard?"

"Min ven, fordi ..."

"Det morede vor forelskede. For en ulykke, man må opmuntre ham lidt; han får tid nok til overs til at anstille betragtninger, når han først er gift ... Gustave, min kone beklager sig over at De ikke mere vil give hende undervisning i billard."

"Men, min ven, det har jeg jo ikke sagt."

"Å, lad mig nu bare om den ting."

"Når madame vil," siger Gustave, idet han rejser sig, "så er jeg til hendes tjeneste."

"Det kan jeg lide; vågn nu lidt op af Deres drømmerier, unge menneske! Nu vil jeg og Desjardins tage os et parti dam; imens kan De lade billardet oplyse; De har tid til at spille, indtil vi skal spise til aften. – Nå, kære kone, gå nu ... Du ser jo nok, at herren venter på dig."

Det var hende umuligt at slippe fra det; hr. de Berly forlangte det. Gustave rakte Julie hånden; han følte, at den hånd man gav ham, skælvede stærkt; en levende følelse af håb og fornøjelse besjælede på ny hans nedtrykte hjerte.

De kom ind i billardsalen; tjeneren bortfjerner sig efter at han har tændt lamperne. De bliver alene. Madame de Berly er tavs, men hun synes bevæget; Gustave er så sørgmodig, at man

må have et meget hårdt hjerte for ikke at føle medlidenhed med ham.

"Men hvad har der fejlet Dem i de sidste dage, min herre?" siger endelig madame de Berly med svag stemme. "De værdiger mig intet ord mere."

"Hvad der fejler mig? Ak, madame, behøver jeg endnu at sige Dem det? – Jeg tilbeder Dem, og De afskyr mig!"

"Jeg afsky Dem! ... Hvilken uretfærdighed! ... Hvis dette var tilfældet, ville jeg da frygte for at høre Deres eder, Deres tale?"

Julie havde sagt for meget. Gustave greb hendes hånd og lagde den på sit hjerte.

"O, lad mig være," sagde madame de Berly, "De vil hidføre min ulykke ... Ak, Gustave, misbrug ikke min svaghed!"

Men en elskende, der mærker, at han bliver elsket, hører kun på sin lidenskab. Julie græd; Gustave trykkede hende til sit bryst; med kys aftørrer han de tårer, hun udgyder ... Hun vil forsvare sig ... men en ukendt flamme luer allerede i hendes årer ... hun kan kun gengælde ømhed med ømhed, kærlighed med kærlighed.

"Min kone, min kone!" råber hr. de Berly, der, som man ved, kun ved nogle træer og en mur af avnbøg var skilt fra billardet, hvilken skillevæg vel hindrede i at se, men ikke høre hinanden, "jeg blev fuldkommen til grin, det er første gang, at det er arriveret mig! ... og I andre, hvorledes går det med jer?"

"O, fortræffeligt, min herre," svarer Gustave, for hans medspillerinde havde ikke mere kraft til at tale, "i aften spiller vi usædvanlig godt ... Deres kone gør betydelige fremskridt ..."

"Desto bedre, desto bedre; så vil hun i det mindste også være stiv, når jeg spiller med hende! Lær hende især dubléen; det er

så smukt!"

"Det gør jeg netop i dette øjeblik, min herre."

Partiet var uden tvivl langt, for Gustave og Julie kom først i det øjeblik tilbage i salonen, da man satte sig til bords. Madame de Berly havde meget røde øjne, Gustave var glædestrålende; glæde og lykke strålede af hans blik.

"Nå," sagde hr. de Berly, "har i øvet jer godt? Hvem har vundet de fleste partier?"

"Jeg tror, madame ..."

"Å, det har De gjort af galanteri ... Hun kan endnu ikke være så dygtig som De. Jeg ... jeg spiller heller ikke dårligt ..."

"Nej, min ven, men alligevel ikke så godt som hr. Gustave."

"Det er nu fordi du vil smigre din lærer ... Men billardet er ikke desto mindre et meget trættende spil; stadig at stå og gå frem og tilbage ..."

"Ej," siger Desjardins, "jeg har engang spillet tre dage uafbrudt ... vi var to galninge ... man måtte bringe os vor mad til billardet og ..."

"Kom, Desjardins, det kan De fortælle os ved bordet."

Men man var allerede i spisesalen, og hr. Desjardins var nødt til at gemme sin anekdote til en mere belejlig tid. Madame de Berly talte kun lidt under måltidet og havde hele tiden øjnene nedslagne. Aurelie undlod ikke at fæste sine på Gustave og tanten; disse tilbageholdne personer er undertiden meget klartseende! ... Hr. Desjardins lod sig nøje med at spise og uden forskel at bifalde alt hvad der blev sagt. Hr. de Berly talte bestandig om sin dygtighed ved billardet og de udmærkede stød, man her kunne gøre. Hvad Gustave angår, så var han munter, elskværdig og yderst høflig imod hr. de Berly, hvis

dygtighed på jagten, hvis elskværdighed hos damerne, og hvis mod i faren han opløftede til skyerne.

Den stakkels ægtemand var ganske henrykt over den unge mand; da han rejste sig fra bordet, trykkede han ham kraftigt i hånden og lovede ham, at hans onkel skulle blive underrettet om hans gode opførsel.

Man siger endnu, at der gives anelser!

5. Vendepunktet

Julies tårer hentørredes. En kones kærlighed bliver endnu større ved de ofre, hun bringer sin elsker; jo mere hun giver, desto mere hengiven bliver hun. Hos mændene er det ikke således; fornøjelsen trætter, vedvarelsen keder dem. Attrå opflammer, nydelsen kølner dem, og vellysten løser det ved kærligheden dannede bånd.

Hvad skal man altså gøre? Leve sammen efter Platons lære? ... O, da ville kærligheden vare langt længere! Men endelig vil den også blive træt af at vente. Desuden vil denne måde at elske på være uheldbringende for befolkningen; og så strider det også imod naturen og evangeliet, fordi man har sagt os: "Værer frugtbare og formerer Eder!"

Man må derfor tage sagerne filosofisk, som de er, og især i kærlighed er det godt at være filosof; skal man være fortvivlet, når den elskede bedrager os, når en elsker er utro? ... For det første er det et onde uden lægemiddel, og dernæst, hvorfor skulle vel utroskab være bevis på ligegyldighed?

Man kan have et forglemmelsens, et svaghedens øjeblik ... man kan snuble!

Errare humanum est.

Når man frivilligt ville tilstå sin svaghed, så ville tilliden atter bringe kærligheden tilbage, skinsygen mindre kvæle hjerterne, og tvedragten ophøre med at svinge sine fakler og slanger over kærlighedens og ægteskabets slaver.

Men i grunden ved jeg ikke, hvorfor jeg siger alt dette, endnu mindre, hvad det har at bestille med Gustaves og madame de Berlys kærlighed. Antag derfor, læser, at jeg slet intet har sagt.

Ved kærlighedens magt havde Gustave stillet Julies frygt, suk, tårer og samvittighedsnag. Hver dag spillede de billard, de spillede om morgenen og om aftenen, og jeg tror endogså i den lille lystskov, i grotten, i labyrinten.

Det er aldeles ingen forbrydelse at spille billard, men vil man gøre det hemmeligt, så må man altid tage sine forholdsregler.

> Elskov, elskov, har du først os fanget,
> Da hedder det: O, klogskab, nu farvel!

En aften, da brætspil-partiet hurtigere var til ende end sædvanligt, var hr. de Berly gået ud i haven, for at se sin kone og Gustave spille billard.

Den kære ægtemand nærmer sig hækken ... men er meget forundret over, ikke at se lys.

"Det lader til," siger han ved sig selv, "at de er kommet på et andet indfald! ... de er nok i musikværelset."

Han ville vende om igen, da en ham velbekendt stemme siger disse ord: "Ak Gud, hvor jeg er lykkelig! ... Hvilken salighed!"

"Hvad Djævelen, det er jo min kone!" siger vor ægtemand og træder ind i spillesalen, hvor man ikke kan se en hånd for sig.

"Hvad i alverden! I spiller uden lys?"

Den kære ægtemand ser intet; han får sine fødder indviklet i noget ... falder og ruller hen på Gustave, der, jeg ved ikke hvorfor, netop lå på knæ på en græsbænk.

"Hvorledes! det er Dem, min herre? ... Jeg gik Dem just i møde ... Tillad mig at hjælpe Dem op igen ..."

"Hvorledes! det er dig, min ven?" siger madame de Berly, idet hun hurtigt bortfjerner sig fra græsbænken.

"Naturligvis ... Gid også Fanden havde jeres indfald at spille uden lys! ... jeg tror så Gud, jeg har slået mig en bule i panden ..."

"Men, min herre, det er jo først et øjeblik siden, det blev mørkt ... vi ville netop lade tænde ..."

"Da må jeg rigtignok sige, I må være forbandet stive i tingene, siden I kan spille sådan!"

"Undskyld, min herre?"

"Uden min kones stemme var jeg ikke kommet herind; men jeg hørte hende udstøde et glædesudråb ... Nå, jeg vil dog se, hvor stærke I er ... Min pige, vil du lade tænde! Jeg vil spille et parti karambolage med jer."

Madame de Berly lader tænde. Man spiller. Hr. de Berly gjorde karambolagen, som han havde ønsket det; Gustave bestræbte sig for at spille ganske forkert; Julie havde ingen sikker hånd, hr. gemalen vandt alle partier og var henrykt over det ... det er dog altid nogen erstatning.

Mademoiselle Aurelie delte ikke sin onkels glæde. Gustaves opførsel mod Julie forekom hende anstødelig; den unge mands kulde, når hun sang *mon coeur soupire*, forekom hende ganske overordentlig. Hun vovede ikke at sige sin onkel noget, men hun begyndte at belure Julie og Gustave og ønskede, uden just at vide hvorfor, at opdage et eller andet.

Benoits bagdel var kommet sig, men den stakkels djævel var på grund af dette ikke kommet videre i den ædle ridekunst; nu øvede han sig, for på rejsen at forebygge et lignende tilfælde, hver morgen i at ride og begyndte at holde sig noget bedre til hest.

Hr. de Berly havde tilskrevet oberst Moranval et langt brev, i hvilket han forklarede ham den omhyggelige måde, hans nevø opførte sig på, beskrev ham hans dydige kærlighed til Aurelie, hans tjenstagtighed mod madame de Berly og hans venskab for ham selv.

Oberst Moranval svarede hr. de Berly, at han var henrykt over, at Gustave havde forbedret sig; at han, da gigten for øjeblikket lod ham lidt i ro, ville komme til ham og afslutte ægteskabet, men man skulle ikke sige hans nevø noget om det, fordi han ville overraske ham ved sin uventede ankomst.

Således stod sagerne, da man en morgen underrettede hr. de Berly om, at man tre mil borte i omegnen af Montaigny, troede at have fundet sporene af en ulvinde. Denne efterretning sporede vor jægers egenkærlighed. Hvilken ære for ham, hvis han udryddede et dyr, som kunne sætte omegnen i skræk! Imidlertid synes han endnu ikke at ville måle sig med en ulvinde. Men Gustave ansporer ham, opmuntrer ham ... kalder ham allerede egnens befrier; Desjardins roser sig af engang at have dræbt fire på en eneste dag.

"I så fald," siger hr. de Berly, "ledsager De mig nok denne gang; jeg vil dog se, om De endnu er i stand til at fælde en."

Desjardins er gået for vidt til at kunne trække sig tilbage. Han bevæbnede sig fra top til tå. Hvad Gustave angår, så lod han sig falde aftenen i forvejen, da han løb omkring med madame i en lille skov; han lider meget i siden og er derfor ikke i stand til at følge herrerne. Desuden bekender han åbenhjertigt, at han er en alt for ussel jæger til at kunne træde i skranken med dem.

"Men," siger hr. de Berly, "det er muligt, at vi ikke finder dyrets smuthul i dag, og jeg vil ikke for ingen ting tage en så lang vej. Ved Montaigny har jeg netop en gård, hvor jeg og Desjardins tilbringer natten; så kan vi være ganske tidligt på pladsen … Jeg siger dig, kone, jeg kommer ikke tilbage uden at bringe dig noget af dyret med hjem."

Madame de Berly nikker bifaldende til sin mands ord. Gustave finder noget ædelt og højmodigt i planen. Det bliver altså bestemt, at hr. de Berly skal blive ude natten over, hvilket alle bifalder.

Vore jægersmænd er bevæbnede fra isse til fod; hundene er sluppet løs, hestene sadlede, bøsserne ladte og afskeden til ende.

Ganske overladte til den lykke at være sammen, ville Gustave og Julie også ret nyde samme. Aurelie føler sig ilde til mode og bliver på sit værelse; denne omstændighed forøger sikkerheden. Madame de Berly erklærer, at hun heller ikke befinder sig vel; hun vil derfor indeslutte sig i sine gemakker og befaler tjenestetyendet at afvise alle, som måtte komme.

Efter at sagerne således var i orden, gik madame til sit sovekammer, som ingen uindviede måtte betræde. Hvad Gustave angår, så befinder han sig uden tvivl heller ikke vel, for han har forbudt Benoit at forstyrre sig på sit værelse.

Man var netop i de længste sommerbage, da det først blev mørkt efter ni. Klokken var næppe otte endnu, da en fremmed viser sig; tjenestetyendet siger ham, at han ikke kan få nogen i tale, at madame var syg, herren på jagt, og at han først kom hjem om to dage.

"For Djævlen!" råbte oberst Moranval – for ham var det – "jeg er ikke kommet for at gå straks igen! Når de Berly ikke er hjemme, så vil jeg vente på ham; jeg indkvarterer mig i huset uden omstændigheder!"

Obersten talte i en tone, der ikke tålte indvendinger; tjenerne lader ham træde ind; han ser Benoit i gården.

"Ih, nej ... se ... det er Dem, hr. oberst?"

"Ja, min knøs; man ventede mig nok ikke her?"

"Nej, min tro, om man gjorde, herre."

"Hvor er min nevø?"

"Hr. oberst, han er syg, som han sagde i morges; han er hjemme ... og han sover nok, for han har forbudt mig at forstyrre sig."

"Og madame de Berly?"

"Hun er nok ikke vel ... hun har strengt befalet, at ingen må komme ind i hendes værelse."

"Men Aurelie ... hende håber jeg da at kunne få at se ... hun er vel ikke på jagt eller syg?"

"Tværtimod, herre, hun har feber ... og har holdt sengen siden i morges."

"For en ulykke! hele huset er da altså et hospital! ... Nå, siden det ikke kan være anderledes, så kommer jeg da til at vente alene!"

Ligesom obersten havde udtalt disse ord, hørtes hestetrampen. Man så hr. de Berly og Desjardins, hvis jagt allerede var til ende.

Obersten omfavner sin ven.

"Hvad! Du her? ... Dine folk sagde mig, du blev borte i to dage!"

"Jeg troede det også, min kære oberst, men skæbnen har besluttet det anderledes. Man havde talt til mig om en ulvinde, hvis smuthul jeg håbede at opdage; da Desjardins og jeg ankom, var dyret allerede nedlagt; jeg har sandelig været i fortvivlelse over det! Jeg følte et mod i mig ... en flamme ... oh! ... Nå, har du set din nevø?"

"Nej, jeg som først i dette øjeblik ... Men alle er jo syge her hos dig! Din kone og min nevø har lagt sig ..."

"Så! ... og i morges fejlede de intet ... det har vist intet at sige ... Min ven, jeg ønsker dig til lykke med din nevø; det er en herlig dreng. Og du skrev til mig, at han var et liderligt subjekt; han er tværtimod en meget sat, meget ordentlig ung mand ... Hans hele glæde består i at spille billard med min kone ... han går aldrig ud ... han er så opmærksom, så blid!"

'"Det var meget! ... Nå, denne egns luft udretter virkelig vidundere. Jeg længes efter at hilse på ham."

"Gå op til ham, han vil blive meget overrasket ... Han venter dig ikke. Nej, jeg har ikke lukket munden op, jeg kan være tavs!"

"Benoit, før mig op til din herre."

"Men, gode herre, han har forbudt mig ..."

"For Djævlen, der gives intet forbud for hans onkel, dumrian. Afsted, foran!"

Obersten følger efter Benoit, der skælvende viser ham vejen. Hr. de Berly forbereder sig på sin side på at overraske sin kone, der først venter ham den følgende dag. Man siger ham, madame ligger i sengen og er syg; men intet holder ham tilbage; når han har sat sig noget i hovedet, så formår intet at forandre hans beslutning, og overbevist om, at han vil forårsage

sin ægtehalvdel en behagelig overraskelse, går han hurtigt til hendes gemak.

Madame de Berlys sovekammer er i første etage og vender ud til haven. Hr. de Berly træder ind i det tilstødende kabinet … han vil gå videre, døren er låst indvendigt fra; men hr. de Berly, der ikke sover i et og samme værelse med sin kone, har en dobbeltnøgle, for om natten, når kærligheden holder ham vågen, at kunne dele sin hustrus leje.

Det er en skrækkelig ting med en dobbeltnøgle! … Den udsætter for så mange farer. Imidlertid var der dog en skodde på døren, men man havde ikke tænkt at skyde den for; man var jo rolig! … Man troede gemalen så langt borte! … Ulykkelige uforsigtighed!

Hr. de Berly træder ind, ser sin kone på skødet af Gustave … Han bliver stående i døren … ubevægelig … med stirrende øjne … munden på vid gab … udstrakte arme …

Gustave, der ikke mister sin åndsnærværelse, farer i vejret, støder vinduet op og springer ned i haven; han springer lige på ryggen af sin onkel, der, efter forgæves at have søgt ham på hans værelse, med Benoit gennemstrejfer haveanlæggene i håb om at møde ham her.

Obersten falder på næsen; Gustave genkender sin onkel og løber så meget desto hurtigere; onklen genkender sin nevø, rejser sig og sætter efter ham; Benoit bliver ganske forstenet, da han ser sin herre i bar skjorte. Denne vinder et forspring, trækker nu sine benklæder og sin frakke på, klavrer derpå over mure, hække, springer over grøfter og kommer ud på fri mark, hvor han, som vi så i første kapitel, opdager Lukas på sin Lotte.

6. Djævelen og den sorte ko

"Hvad Djævlen, er det dig, Benoit?" sagde Gustave, idet han dukkede op af pølen og så på rytteren, der havde forfulgt ham i nogen tid og endelig indhentet ham, ligesom Lotte fo'r ud i pølen.

"Ja, herre, jeg galopperede bag efter Dem med den anden hest, som jeg tog med af forsigtighed. – Å herrejemini! der ovre er det nu ikke rart at være ... Deres onkel er så skrækkelig vred ... han bander og skriger endnu langt værre end ellers!"

"Ja, det er godt, alt det kan du fortælle mig en anden gang; du ser jo nok, at jeg først må fra disse forbandede ænder og hjælpe denne gode mand op igen, der, skulle jeg tro, dog ikke har taget skade."

Fa'er Lukas har været meget angst, skønt han ikke har taget skade. Kun efter megen møje lykkedes det Gustave at gøre ham begribeligt, at han ikke er en forbryder. Man hjalp ham op på Lotte, hvis munterhed var blevet kølnet. Det unge menneske bestiger den hest, som Benoit fører ved tøjlen, og man begiver sig atter på vej.

Gustave lo over den frygt, Benoit havde indjaget ham, for han havde antaget ham for sin onkel. Når han imidlertid kom tilbage til aftenens begivenheder, når han tænkte på Julie, som han havde ladet tilbage i en så kritisk stilling, blev han alvorlig og eftertænksom.

"Hvad vil hun gøre?"

Til dette spørgsmål bragte hans betragtninger ham stedse tilbage. Vel var han overbevist om, at fruentimmerne, der stedse besidder åndsnærværelse, altid ved at trække sig ud af de vanskeligste omstændigheder; men der gives tilfælde, i hvilke hele den kvindelige skarpsindighed intet mere formår, og madame de Berly befandt sig netop i denne fortrædelige stilling.

Da imidlertid vor helts karakter ikke var af den slags, at han længe skulle kunne nære sørgelige tanker, slog han sig aldeles til ro, betænkte, at hans suk ikke ville ændre noget i det forefaldne og overlod til sin gode stjerne at bringe sagen i orden igen.

Endelig når man Ermenonville, kommer over flere broer – der findes meget vand på denne egn – og standser ved et landligt hus, som man i Paris kalder en rønne. Lukas får mælet igen, da han ser sig ved sit hjem, og Lotte sine ben, da den nærmer sig stalden.

"Nå ... så kom vi dog hertil ... del var dog godt! ... Jeg tør bande på, at alle sover!"

"Nå, fa'er Lukas, så jager vi dem op af sengen."

Man står af hesten; Gustave og Benoit dundrer på døren, som de var besatte, mens Lukas skriger:

"Marie-Hanne! ... Susse! ... Nicolas Toupet!"

"Og på Jeres kone kalder I ikke?" spørger Gustave.

"Nej, så dum er jeg ikke! ... Hun ville blive arrig på mig! ... Hejda! Marie-Hanne! Nicolas!"

Endelig åbner man et tagvindue.

"Er det Jer?" spørger en grov, hæs stemme.

"Ja vist så, Nicolas; kom og luk op, min dreng; men pas endelig på, at du ikke vækker vor mo'er!"

Efter ti minutters forløb – for bønder er letfodede som pjaskvåde høns – åbner Nicolas gårdporten. Han udstøder et højt skrig af forundring, da han ser Gustave og Benoit.

"Det er to herrer fra købstaden, som vi må have hos os i nat," siger fa'er Lucas, idet han sætter Lotte ind i stalden. "Du må vise dem ind i det kammer, hvor fætter Ledru plejer at ligge, når han kommer til os, og i morgen vil vor mo'er sige, om det er rigtigt."

Nicolas bereder sig til at adlyde; men Gustave holder ham tilbage:

"I vil dog for Fanden ikke lade os gå i seng, uden at give os noget at spise, fa'er Lucas? Jeg har hverken smagt vådt eller tørt siden klokken tre i eftermiddags ... nu har jeg altså en forbandet god appetit, og jeg siger ser det i forvejen, at hvis I ikke i det mindste giver mig en æggekage, så sætter jeg huset på den anden ende."

Fa'er Lukas var i en stor forlegenhed; hans kone havde nøglen til køkkenet og spisekammeret. Imedens han grublede over dette, hørte man en sand helvedeslarm i et værelse på første etage; da den gode mand genkendte sin kones stemme, skjulte han sig bag nogle kar; Nicolas trådte ind i hestestalden, og Benoit, der heller ikke var ganske rolig, skjulte sig i kostalden. Kun Gustave blev, for at byde uvejret trods.

En tyk mo'erlille; rød og med vrede, funklende øjne, kommer, fire trin ad gangen, styrtende ned ad trappen.

"Hvad skal denne alarm betyde midt om natten? ... Tror det skarn Lukas, at jeg vil tåle sådan en uorden? ... Hvorfor blev han ikke natten over i Louvres? ... Den fyldebøtte! ... at jage mig op af

min søde søvn! ... Nu har han bestemt atter gjort noget galt i huset!"

Ligesom mo'er Lukas holder op med at tale, ser hun Gustave, der roligt ventede midt i gården, indtil bondekonen havde beroliget sig. Forskrækket ved synet af en mand, der ikke er der fra byen, og hvis udseende er mere end mistænkeligt – mudderet fra pølen dækkede Gustaves klæder, og hans ansigt var ganske blodigt, som følge af de slag med fødder og snabler, ænderne havde bibragt ham – tvivler mo'er Lukas ikke længere om, at der er brudt tyve ind i huset. Hun udstøder et gennemtrængende skrig, kalder ham en høtyv, en hakke og en kost i hovedet; mens Gustave bøjer sig til siden for at undgå at mødes med disse genstande, iler hun ud af porten, og styrter op igennem byen, idet hun skriger af alle kræfter:

"Tyve! Mordere!"

Bønder sover fast; Ermenonvilles bønder svarer ikke på mo'er Lukas' skrigen; hun griber derfor til det middel at kaste stene ind igennem vinduerne til dem og skriger, at man vil stikke ild på byen.

Ved ordet ild, hvilket angår enhver – for en landsby er snart afbrændt – vågner bønderne og farer i vejret; det er altså sandt, at vi stedse hører det, som interesserer os personligt, og at vi for andres lidelser ... Men ingen betragtninger; mo'er Lukas er i bar særk og nattrøje på Ermenonvilles gader; vi tør ikke lade hende blive der.

"Hvor er ilden? ... Hvor er ilden?" spørger landsbybeboerne mo'er Lukas.

"Mine børn, det er noget langt værre end det! ... Jeg tror, at kosakkerne er rykket ind i byen!"

"Kosakkerne!"

"Ja, ganske bestemt! De har allerede stormet vort hus! ... Og måske er min lille Suzon og Marie-Hanne allerede ..."

"Man må komme dem til hjælp," udbryder alle sladdersøstrene, som ikke frygter for krigens rædsler. Men mændene er langt mindre ivrige. De foreslår at forskanse sig hjemme, og dér afvente fjenden. En af de fiffigste i byen bemærker, at man i lang tid ikke har hørt tale om krig, og at det umuligt kan være kosakker, som mo'er Lukas har set.

"Så er det i det mindste tyve," siger bondekonen. "O, de har lavet sådan en forfærdelig larm og brudt vor dør op; jeg troede først, at det var min mand, der kom tilbage fra Louvres, og jeg gik ned for at vaske hans øren ... da jeg i det samme ser et rædsomt rødt menneske stå lige for mig ..."

"Du milde himmel, det er den skinbarlige Djævel!" skriger fruentimmerne. "Så I ikke, om han havde klør og en hale?"

"Hans hale så jeg just ikke, men jeg tror nok at han havde en; og hans øjne, de glinsede som glødende kul!"

"Ham må man se," siger mandfolkene, der frygter mindre for Djævlen end for kosakkerne.

"Vi må hente præsten, for at han kan uddrive Djævlen," siger fruentimmerne.

Landsbybeboerne bevæbner sig med møggrebe, høtyve, hakker og alt, hvad der falder dem i hænde! De danner en sluttet bataljon; mo'er Lukas stiller sig i midten, de øvrige fruentimmer ved enden af toget; derpå sætter man sig i march, for at bekæmpe Djævlen, der har skræmt Ermenonvilles indvånere op af søvnen.

Imens bestemmer Gustave sig til, efter at han har undgået mo'er Lukas' kost, at træde ind i huset og selv forskaffe sig noget mad, uden at bekymre sig videre om bondekonens skrigen og den stakkels ægtemands skræk, der ikke vover at krybe frem fra sit smuthul. Benoit bliver i sin kostald; han havde fået fat i en kos yver og gjorde sig til gode med mælk, mens forvirringen herskede overalt. Hvad Nicolas angår, så havde hans madmoders skrigen sat ham i angst, og da han ligeledes troede, at der var tyve i huset, så vovede han ikke mere at forlade stalden og lagde sig derfor lige så lang han var ved siden af Lotte.

Vor unge helt går op ad trappen; han kommer højere og højere op, lytter ... og hører støj; han åbner en dør, der står på klem; man udstøder et skrig ... Gustave har genkendt en kvindelig stemme; han går fremad ... finder en seng ... føler sig for og overtyder sig om, at der ligger nogen i den ... denne nogen er uden tvivl en bondepige, men denne bondepige har solide yndigheder og runde former ...

"Min tro," siger Gustave ved sig selv, "jeg vil dog prøve på at gøre hende føjelig; måske bringer jeg det da så vidt, at man laver mig en æggekage."

Og Gustave glemmer Julie, der uden tvivl græder, sørger og beklager ham, og forlyster sig med Marie-Hanne! ... Således er mændene! Jo, man skulle stole på deres troskab!

I dette øjeblik ankommer de bevæbnede bønder foran fa'er Lukas' hus, og denne beslutter at forlade sit kar; forskrækket ved den støj, han hører, træder den kære mand ganske forstyrret ud iblandt mængden.

"Her har vi allerede en!" skriger mo'er Lukas. "Styrt jer nu over ham! Kan I nu se, at han er rød og sort?"

Fa'er Lukas, der først var blevet sort af det mudder, han havde væltet sig i i pølen, havde gnedet sig op ad de nyligt tømte fade, som der endnu klæbede vinbærme ved. Den arme mand var ikke kendelig. Med stokkeslag kastede man sig over ham; han brøler og løber sin vej. Mens man forfølger ham, drager hans kone i spidsen for de modigste ind i gården. Hun kalder på Suzon – fa'er Lukas datter – og moderen er bange for, at Djævlen allerede har fundet hende.

Suzon åbner sit vindue, hun spørger, hvad al denne larm betyder; man fortæller hende, at en ond ånd har sneget sig ind hos hendes forældre.

Den unge pige vil ikke være alene i sit kammer; hun tror allerede at se mester Satan under sin seng.

Da vinduet ikke er langt fra jorden, stikker hun det ene ben ud, derpå det andet, og lader sig glide ned ... men et søm holder hendes særk tilbage, og Suzons smukke bagdel sås fremstillet til offentligt skue.

"Luk øjnene!" skriger mo'er Lukas.

Men mandfolkene holdt tværtimod deres fakler endnu højere i vejret, for bedre at kunne skelne imellem genstandene.

"O, mo'er!" skriger Suzon, "det er bestemt Djævlen, som holder fast på min særk – skolemesteren siger, at det altid er på den måde, at han bringer pigerne i sine kløer!"

"Bi lidt, mit barn, i kostalden står en stige; nu skal jeg straks hjælpe dig. – Gudfa'er Thomas, hent os den."

Thomas går til kostalden, hvis dør står på klem; han åbner den ... men en sort ko kommer farende ud, kaster Thomas

omkuld, og styrter sig rasende ind imellem landsbybeboerne, idet den udstøder et skrækkeligt brøl.

Man erindrer sig nok, at Benoit havde trukket sig tilbage til kostalden, og at, da han holdt meget af varm mælk, sysselsatte sig med at presse koens yver, der på den tid ikke kunne have meget mælk, fordi Marie-Hanne havde den vane at malke den hver aften. Benoit, der med al magt ville slukke sin tørst, trykkede så stærkt han kunne det stakkels dyrs patter, og dyret blev endelig træt af denne behandling. Allerede tilkendegav en hul brølen dyrets utålmodighed og vrede. Benoit vidste ikke, hvilken af køerne der brølede, og vedblev at presse det yver, han havde i hånden; han ville vist være blevet et offer for sin slikvornhed, da Thomas ved at åbne stalddøren forandrede begivenhedernes gang.

De forskrækkede bønder, som ser en rasende ko i deres midte i det øjeblik de søger en djævel, tvivler ikke om, at dyret er besat af Djævlen. Det er netop en sort ko, og mine læsere ved nok, at de onde ånder ynder denne farve. Med en sort høne besværger man djævle, nisser og andre utysker. Marskalinde d'Ancre blev brændt i Paris, fordi hun ved fuldmåne havde dræbt en hvid hane, men ingen tvivler om, at hvis hanen havde været sort havde Djævlen meget godt kunnet redde marskalinden.

Lægerne klæder sig i sort (nogle spøgefugle har sagt, de sørger for deres syge); jeg tror tværtimod, det sker for at holde gode miner med Djævlen, for at han skal lære dem at kurere pest, skab, spedalskhed, vattersot, epilepsi, svindsot, vanvid og andre sygdomme, der sikkert kommer til os fra Helvede.

Troldmændene endelig bære lange, sorte talarer! ... Man vil måske spørge, hvad troldmændene er for nogle? Jeg vil svare

dem, at det er folk, som vil kuldkaste naturens love, det vil sige, gøre det umulige muligt. Når jeg ellers skal sige min mening, så har jeg virkelig aldrig set nogen heksemester; men der må velsagtens have eksisteret sådanne, siden man i forrige tider i Europa har set en på magien grundet jurisprudens, ligesom vi nu til dags har en, der er grundet på tyveri og mord! og folk kunne jo ikke undgå at tro på troldmændene, siden øvrigheden troede på dem.

Det lader til, at heksemestrene holdt meget af at blive stegt; for hvor mange man end brændte, så man dog bestandig nye fremkomme fra alle verdens ender og kanter. Nu til dags, da man vil lade sig nøje med at sætte dem i tugthusene, ser man hverken heksemestre eller troldmænd. Vi har nogle kvindfolk, som befatter sig med kortkunster, og nogle spåkvinder, det er det hele; og tallet på dem tager stadig af.

Landsbyfolkene trænger, trykker, kaster hinanden omkuld og lader deres fakler falde. Den rasende ko løber ud af gården, og spadserer omkring i byen. Suzon kryber tilbage og sætter sig på skrævs i vinduet, idet hun svæver mellem frygten for Djævlen og den sorte ko.

Bønderne ser ikke mere tydeligt, og dette forøger deres skræk. Imidlertid opmuntrer mo'er Lukas dem atter, forsikrer dem, at koen er løbet sin vej, at Djævlen sandsynligvis har grebet flugten i dyrets krop, og at det nu kun er om at gøre, at få fred i huset igen.

Derfor må man nu begynde at se sig om i det, og for at forskaffe sig lys, går man op til Marie-Hannes kammer, hvor fyrtøjet står. Mo'er Lukas beslutter at stille sig i spidsen for de mindst frygtsomme og går op til kvistværelset.

Man ankommer til Marie-Hannes dør og hører undertrykt stønnen, sukken og gi'en sig.

"O, Jemini!" skriger mo'er Lukas, "her er Djævlen og har fat i Marie-Hanne!"

Bønderne vover ikke at åbne døren; den ene kryber bag den anden.

"Hør engang, Marie-Hanne," råber madmoderen, "er Djævlen kommet ind i dit kammer?"

"Ja ... ja ... men lad mig kun om ham ... jeg skal nok vide at blive færdig med ham."

"Tag dig i agt for ham! ... han antager alle mulige skikkelser."

"Bryd jer blot aldrig om mig ... Jeg har intet at frygte af Djævlen og skal nok få ham på døren ... Se ... nu går han ..."

Bønderne, der nu ventede at se Djævlen komme farende ud af kammeret og slå sine klør i dem, fare hovedkulds ned ad trappen og komme pustende ud i gården, hvor en anden skræk er dem forbeholdt. Kællingerne, der var blevet ved kostalden, overtydede om, at Djævlen nylig var løbet sin vej i skikkelse af en ko, ville nu, for at forsikre sig om sandheden, se efter, om den sorte ko også virkelig var gået; dagen begyndte at bryde frem, men endnu kunne man kun med møje skelne genstandene. Nogle bønderfruentimmer kommer ind i hestestalden, de andre træder ind i kostalden; de går fremad, løber, uden at se til deres fødder, og nogle får fat på Benoits hoved, andre på Nicolas' den. Disse herrer var faldet i søvn på møget ... Da de følte, at man løb omkring på dem, skreg de.

Fruentimmerne løb skrigende bort; de tror at have trådt på nisser. I dette øjeblik kom de ved Marie-Hannes tale forskrækkede bønder, fire trin ad gangen, ned ad trappen.

"Huset er fuldt af hekse og trolde!" siger fruentimmerne.

"Djævlen har været inde hos Marie-Hanne!" skråler karlene.

"Her er det nok ikke værd at blive ... Lad os gå hjem! ... Lad os gå hjem!"

Dette er det almindelige skrig.

Suzon stikker atter begge sine ben ud gennem vinduet, springer og ankommer denne gang til jorden. Hun skubber på Thomas, Thomas på mo'er Lukas, der skubber på bødkeren; denne skubber på frugthandlersken, der atter skubber på urtekræmmeren, og så fremdeles. Idet de således skubber på hinanden, kommer de til slottet; der holdt de op med at skubbe og det gjorde de vel i, for ellers var de faldet i vandet, som dette sted var omgivet af.

7. Ermenonville; Marie-Hanne; Suzon

Hvis man søgte fornuftsgrunde, førend man overlader sig til en panisk skræk, hvis man hørte hinanden, førend man giver sig til at slås, hvis man tænkte efter, førend man begår en dumhed, hvis man først lærte hinanden vel at kende, inden man giftede sig; så ville børnene ikke mere være bange for bussemanden, de unge piger ikke skælve, førend de gik ned i kælderen, landsbybeboerne ville gå forbi en kirkegård, uden at lukke øjnene til. Folk, som har spist til middag sammen og tilbragt aftenen med hinanden, ville ikke pludselig blive ligesom rasende haner, fordi politik var blevet genstand for deres samtale; to unge mennesker ville ikke skære halsen over på hinanden eller jage hinanden en kugle gennem hovedet, fordi den ene har trådt den anden på foden; et ungt menneske ville ikke forsøge at forføre en ærbar pige, som han ikke ville ægte; en gift mand ikke gå til liderlige kvindfolk, der bibringer ham sygdomme, som han overfører på sin kone. Da ville en olding ikke ægte nogen ung pige, en skinsyg ikke nogen kokette, en følsom kone ikke nogen libertiner, en ordentlig kone ikke nogen drukkenbolt, en elskværdig ikke nogen dumrian, og en mand med ånd ikke nogen bigotte. Da ville der gives nogle gode ægteskaber, og børnene ville ikke så hyppigt have en påfaldende lighed med husvennerne!

Når så endelig mo'er Lukas var kommet roligt ned ad trappen, så havde hendes ægtemand ikke skjult sig bag fadene, Benoit ikke i kostalden, Nicolas ikke i hestestalden; de havde ikke antaget Gustave for en tyv eller djævel, og alle Ermenonvilles indvånere havde tilbragt natten i deres senge.

Da bønderne havde bortfjernet sig, kom Gustave ned med Marie-Hanne – som han ret godt havde vist, hvad han var, og som aldeles ikke var bange for ham. – I gården fandt han Benoit og Nicolas, der var krøbet frem fra deres sovekamre. Den tykke Marie-Hanne godtede sig meget over sin madmoders skræk; Gustave vaskede sit ansigt mens Benoit børstede sin klædning; Nicolas var meget urolig for sin husbonde og jomfru Suzon. Snart efter hørte man en stor alarm på gaden; det var landsbybeboerne, som kom tilbage; men da det nu var lys dag, og Marie-Hanne forsikrede Gustave, at han var alt for smuk til at kunne bortskræmme stedets mødre, så ventede vor helt ganske roligt på deres ankomst, som han havde indjaget så stor skræk.

Da det var blevet lyst, var også bønderne blevet modigere; de havde allerede besluttet at gennemsøge det forheksede hus, da de, idet de drejede ind i hovedgaden, så en landmand, der trak en sort ko efter sig.

"Der er den sorte ko!" siger bønderkvinderne.

"Der kommer jo min mand!" udbryder mo'er Lukas.

Det var virkelig fa'er Lukas, der, efter at han havde renset sig for mudderet og vasket sig i en af slotsgravene, for at man ikke skulle antage ham for en tyv, vendte hjem med sin sorte ko, som han havde fundet spadserende ganske alene i Ermenonvilles gader.

Man gik hinanden i møde og forklarede sig. Fa'er Lukas beklagede sig over de stokkeprygl, han havde fået. Han fortalte sit møde med den unge fremmede herre, sit fald i pølen og sin ankomst midt om natten. Man begyndte at begribe, at Djævlen intet havde at skaffe med alt dette. Mo'er Lukas skyndte på sin mand, fordi han havde bragt en ung mand hjem med, der satte hele huset i oprør; men da hun erfarede, at den unge mand var rig og havde en tjener og to heste, og navnlig da hun erfarede, at han var meget ædelmodig og syntes tilbøjelig til at betale sine værter godt, lagde hendes vrede sig; hun blev i godt humør og tillod sin mand at kysse sig, som erstatning for stokkepryglene.

Man kommer ind i huset, skuepladsen for denne nats tildragelse. Gustaves tone, mine og manerer gjorde fuldkommen deres til, at rynkerne forsvandt af mo'er Lukas ansigt (vor helt var ved muffen); Benoit havde medbragt en del af sin herres klædningsstykker, og i en vest befandt sig heldigvis pungen med de to hundrede louisd'orer, som obersten havde sendt sin nevø, og som denne ikke havde fundet lejlighed til at give ud, mens han var hos hr. de Berly.

Vor helt, der vel indså, at man frem for alt måtte søge at behage mo'er Lukas, stak hende en louisd'or i hånden, for at få hende til at glemme sin frygt, som han mod sin vilje havde forårsaget hende.

Nu blev alt sat i bevægelse i huset, for godt at beværte det samme menneske, man næsten ville have myrdet med skovle og kosteskafter. Man indrømmede ham det smukkeste værelse, tillavede ham en god frokost og overlod til Benoit, om han selv ville malke køerne og drikke mælk fra morgen til aften, hvis det kunne more ham.

En eneste sag foruroligede endnu bønderfruentimmerne og selv mo'er Lukas lidt: Hvad ville Marie-Hanne sige med sin kamp og sin djævel, der var trængt hende ind i livet? Der var altså dog endnu et eller andet usædvanligt i huset! Man lader pigen komme og udspørger hende.

"Ja," svarer Marie-Hanne, "jeg erindrer mig også, at jeg havde en fæl drøm, og at maren red mig, så jeg var lige ved at kvæles, ligesom I kom op og at I på en gang jog mig op af søvnen ... Min tro ... ja ... nu tror jeg skam, at jeg har fortalt jer min drøm."

Bønderne lo over deres skræk og Marie-Hannes drøm, så at de måtte holde sig for maven; Marie-Hanne ler også over, hvad hun har sagt, og måske også over hvad hun har gjort. Kort sagt, roligheden er genoprettet, og enhver går til sit sædvanlige dagværk.

Efter at Gustave har taget en god frokost til sig, går han med Benoit op på sit værelse og befaler sin tjener, så godt som muligt, at fortælle ham, hvad der havde tildraget sig hos madame de Berly efter hans flugt.

"Ja, herre," svarer Benoit, "jeg vil sige Dem, hvad jeg så og hørte. Først rejste Deres onkel sig. De kastede ham jo omkuld, da De sprang ud af vinduet, og løb efter Dem; men De var så rap til fods, at han nok så, han ikke kunne indhente dem; derpå kom han hen til mig og spurgte mig, hvornår De var blevet gal, for når han så Dem springe over grøfter og gærder i bar skjorte, så troede han, at De var gået fra forstanden. Og så kom hr. de Berly løbende ganske hæsblæsende og ganske forstyrret ud til Deres onkel og råbte allerede langt borte: "Deres nevø har gjort mig til hanrej! Jeg fandt ham i dette øjeblik i sengen hos min kone!" – "Jeg var imidlertid ganske vis på," sagde obersten

straks, "jeg turde bande på, at knægten gjorde sig lystig over Dem, over Deres niece og mig!" – Og så bandede Deres onkel ... nå, hvor han kan bande, når han først bliver rigtig vred! ... Hr. de Berly tog da så fælt på at skrige og snakkede så meget om sin kone, ægteskab og billardsalen, det ene imellem det andet. Jeg ville just gå op i huset igen, da jeg i det samme møder kokkepigen ... De ved jo nok, herre, hende, som sagde, jeg skulle bruge syrer for min skade; i grunden er hun et godt skrog og holder meget af Dem, herre; for så snart hun fik øje på mig, så sagde hun: "Nå, du fæhoved, vil du lade din herre løbe omkring på marken uden klæder? Gå straks op på hans kammer, tag hans tøj og hans penge, gå så ned i stalden, sæt dig op på din hest, tag din herres ved tøjlen og galopper efter ham; du vil nok kunne finde den vej, han har taget, for et nøgent menneske lægger man nok mærke til." – Og jeg gjorde da også, herre, som kokkepigen sagde mig, og De ved, hvor jeg indhentede Dem igen."

"Det er godt, Benoit; lad mig nu være alene; men så længe vi er her må du ikke malke køerne uden min tilladelse."

"Nej, det kan De være rolig for, herre, jeg har været angst nok for det! ... Jeg har ikke mere lyst til at malke!"

Da Gustave var alene, tænkte han over, hvad han nu skulle gøre; det var ikke at tænke på, at bringe en brevveksling i stand med Julie, der desuden måske blev strengt bevogtet. Imidlertid længtes han dog efter at lade hende vide, at han endnu tilbad hende; denne forsikring skulle endnu være en trøst for hende, der havde opofret ham sin ro og sit gode rygte.

"Jeg må skrive hende til; måske finder jeg ved den gode kokkepiges mægling middel til at skaffe hende brevet i hænde.

Men Benoit kan jeg ikke overdrage denne kommission ... Han er alt for kejtet; han ville begå en dumhed ... Bønder forstår sig næppe på at slutte en kærlighedshandel ... Men jeg tror, jeg går selv ... jeg kan forklæde mig, så ingen kender mig. Men dog kommer jeg til at vente indtil den første storm er udraset; så vil ægtemandens påpasselighed tage af, og jeg lettere komme til mit mål. Nu vil vi tilbringe en otte dages tid i stilhed ... otte dage! ... stakkels Julie! ... det er meget længe ... men man må! Inden otte dage vil min onkel være vendt tilbage til Paris, og jeg risikerer ikke at møde ham."

Efter at denne plan var lagt, blev spørgsmålet nu, hvad man skulle tage sig for i otte dage i en landsby. Men denne landsby er Ermenonville, hvis navn allerede fremkalder rørende erindringer, og hvis fortryllende beliggenhed ville forføre ethvert, i det mindste for landlivet indtagne menneske. Her har Joseph II spist i en hytte; Gustav III har besøgt den; og Jean Jacques Rousseau tilbragt sit livs sidste øjeblik her; hr. Saint-Réal kan vel også finde sig i at opholde sig nogle dage her. Og så findes der også en vis Marie-Hanne, der slås udmærket godt med Djævlen, og en lille Suzon, hvis smukke ansigt og mine kan adsprede en ulykkelig kærlighed. Nuvel, vor unge mand vil visseligen ikke kede sig i Ermenonville.

"Vi vil begynde at gøre os bekendte med dette sted," siger Gustave.

Han går ned ad trappen og finder mo'er Lukas beskæftiget med at plukke duer til middagsmad, mens hendes mand har travlt med hønsene.

"Mo'er Lukas, jeg kunne have lyst til at se mig lidt om her i byen og omegnen."

"Kender herren ikke vor egn?"

"Nej, mo'er Lukas; jeg er netop kommet hertil, for at lære den at kende, og har foretrukket opholdet i et roligt hus for et gæstgiversted, hvor man tit bor meget slet."

"Det har De gjort vel i, herre; De kan blive boende her, så længe De lyster; De er slet ikke til besvær; tværtimod."

"Jeg takker, mo'er Lukas."

"Ja, De vil rigtignok fryde Dem over egnen her ... De vil få dejlige ting at se!"

"De ting, som jeg allerede har set, var ikke så ilde endda."

"Hvad! De kom jo i nat ... De har jo ikke kunnet se noget. Slotsparken er smuk!"

"Kan man komme ind i den?"

"Ja vel kan De det ... min datter skal vise Dem derhen ... for øjeblikket bor kun slotsfogeden på slottet ... Suzon ... Suzon!"

"Jeg skal nok gå med herren," siger Marie-Hanne, idet hun træder frem.

"Nej, nej ... Du skal blive ved kernen; Suzon kan gå."

Marie-Hanne er ikke tilfreds med det fortrin, man giver Suzon; fortrædelig går hun til kernen igen.

Den unge pige sætter sin stadshue på, ifører sig sit søndagsskørt og bereder sig med glæde til at vise den smukke herre vejen. Men mama, der tror at gøre sin gæst en fornøjelse ved at følge med, befaler sin mand at plukke duerne, at passe maden og bereder sig til at ledsage datteren; desuden kunne den små ikke være sikker hos en ung herre fra købstaden, der vel syntes meget ærbar, men dog måtte gøre stærkt indtryk på en smuk pige. Og hvad ville desuden Nicolas Toupet sige, når han ved sin hjemkomst fra marken hørte, at Suzon var gået

alene ud med den fremmede? "For De må vide, at Nicolas Toupet er jomfru Suzons tilkommende!" sluttede Suzons moder.

Man måtte altså have moderen med. Suzon havde rigtignok hellere ønsket at være alene med den unge mand, uden just at vide hvorfor, og Marie-Hanne var meget tilfreds med denne nye anordning. Hvad Gustave angår, så betragtede han Suzon, der var seksten år gammel, havde blå øjne, smukke tænder, en ganske frisk mund og meget sort hår. Han sukkede, da han så mo'er Lukas binde sit forklæde om sig; men han ville have sukket langt mere, hvis han forrige aften havde set, hvorledes hendes linned var blevet hængende ved sømmet og hun fremviste yndigheder, imod hvilke Marie-Hannes måtte blegne.

Man begiver sig på vejen, går igennem en del af byen, og undervejs lægger Gustave mærke til, at alle beboerne har fortrinlige tænder, hvilket vel må tilskrives det gode vand.

Man træder ind i slotsparken. Hvilket fortryllende opholdssted! Friske skyggepartier, herlige græspletter, bække, som slynger og krydser sig imellem hinanden, kaskader, ensomme grotter, enge, smykkede med blomster, en sø, som beskyller slottets mure, og på hvis bredder et antikt tårn hæver sig, omsnoet af efeu og gedeblad. Fra en rotunde opdager man et kosteligt landskab; et gammelt våben er anbragt på rotundens forside; på dette sted erindrer alt om de gamle paladiner og om turneringernes og riddervæsenets tid. Stor skade er det, at dette monument truer med at falde sammen!

Nede ved tårnet findes en færge, som bliver fastholdt med to tove, der går fra den ene bred til den anden og løber i små

kobberringe, således at man i alt magt selv kan sætte sig over, idet man trækker i det ene reb.

I den del, som kaldet *ørkenen*, ser man Jean-Jacques' hytte på en høj, hvorfra man kan overse hele egnen. Dette hus falder ligeledes sammen; skulle man ikke søge at vedligeholde, hvad der kan tilbagekalde erindringen om en stor mand?

Under en af en bæk omgivet grotte afskriver Gustave følgende vers:

O, du klare, elskede kilde!
Gid aldrig den tåbelige forfængelighed
Må slå bo på din blomsterkransede bred!
Gid du aldrig må blive plaget
Af havesyge, gerrighed,
falskhed eller utroskab.

Et farligt opholdssted, et roligt asyl
kan altid tjene som tilflugtssted for de ømmes følelser,
De sammenslyngede grene som omgive søen,
giver forelskede ly og læ.
Og denne krystalklare bølge
kan kun gengive
henrivende billeder
og en kvindeskikkelses skønhed.

"Hvis Julie var hos mig," tænkte Gustave, "da ville jeg sende Suzon og hendes moder hjem, da ville jeg sætte mig på denne mosbænk, hvor så mange andre har været lykkelige, i det mindste efter de inskriptioner at dømme, som denne sten er dækket med! De elskende er meget åbenmundede ... Er det nødvendigt, at de fremmede, at alle, som kommer her, ved, at

hr. og madame *** er kommet hertil for at nyde kærligheden? … Skriv i det mindste kun døbenavnene!"

Man forlader parken på den anden side af slottet. Her er den poppelø, hvor Jean Jacques hviler. For at komme til denne del af øen, må man gå igennem en gammel bygning, som i sin tid var en mølle og nu ikke længere er beboelig. Man befinder sig på en vej, der er indhegnet af grædepile og på begge sider omgivet med vand; ved øen er en båd, så at man kan besøge naturmenneskets grav; således bliver han i det mindste kaldt på det simple mindesmærke, der hviler over hans aske. En kort indskrift på en pæl anmoder besøgerne af poppeløen om, ikke at skrive noget på Jean Jacques' grav. Denne anmodning har man ikke agtet; for den syge, at kradse sit navn på berømte mindesmærker, bliver en nødvendig, uundgåelig sag; man glemmer ikke at medtage en kniv eller pennekniv, når man besøger katakomberne, gravene i Saint Denis, etc. I grotter og lystskove kan det endda gå an, men hvilken fornøjelse kan man finde i, ved siden af Jean Jacques Rousseau at læse navnene Philip, Francois, Justine?

I Tyskland, Schweiz og England findes i de ved interessante landskaber og mindesmærker beliggende gæstgiversteder, erindringsbøger, der er bestemt til at optage de rejsendes tanker i prosa eller i vers. Savnet af disse erindringsbøger, i hvilke man bliver anmodet om at skrive noget, føles sjældent; for det er lettere at skrive sit navn end en tanke.

Efter at man havde sejlet lidt rundt, begav Gustave og hans ledsagerinder sig atter hjem, hvor en god middagsmad ventede dem. Man sætter sig til bords; her gives intet ceremoniel, ingen etikette, ingen tvang; Suzon, hendes forældre, Gustave, Marie-

Hanne og Nicolas Toupet sidder alle ved et og samme bord. Benoit, der bestandig har sine pligter for øje, vil blive stående bag sin herre, for at opvarte ham, og kun med megen møje kan Gustave bevæge ham til at sætte sig ved en ende af bordet, hvor man giver ham mad.

Under måltidet fortæller mo'er Lukas Gustave alle egnens eventyr og naboernes historier; hun afbryder sig kun, for at befale sin mand at fylde glassene, og Suzon at holde sig lige. Den lille sad ved siden af herren, der smilende betragtede hende, hvilket fik hende til at rødme; for på landet er man mindre vant til disse ting end i staden.

Mo'er Lukas var netop ved historien om snedkerkonen, der havde bragt sin datter til Paris, for at gøre en stor dame af hende.

"Og for så at komme til ende med det, herre," vedblev hun, efter at have fyldt Gustaves tallerken, der allerede ikke kunne spise mere, "De kan tænke Dem, at dette pigebarn fandt en varm rede i Paris! ... Men så drik dog, herre ... på Deres sundhed, hvis De tillader det ... Og så på en gang, uden at man ved hvorledes og hvorfra, så har hun sig sågu en stadsvogn med to heste ... tænk Dem! ... Lukas, så skænk da noget i glassene, i stedet for at sidde der og glo og ingen ting bestille ... De spiser slet ikke, herre ... Men hvad der er det morsomste ved det hele, og for at komme til ende med det, denne smukke jomfru ... Så hold dog hovedet i vejret, Suzon ... Altså, hun kommer da i kaleche, for at besøge vor by ... Lukas, hvorfor skænker du ikke i! ... Et lille stykke endnu, herre? ... Og skulle De vel tro det, at hun logerede ikke hos sine forældre! Ja, hun havde en tone som en prinsesse ... De spiser ikke, herre ... Lukas, hvad bestiller du

nu, i stedet for at skænke i herrens glas … Og da man så så det her i byen, så gjorde man sig da lystig over forældrene, som ville gøre en stor dame af deres datter … – På Deres velgående, og Deres fru mo'ers og Deres hr. fa'ers og Deres venners og Deres bekendtes … Og De må dog tilstå mig, at man havde ret; for som man siger: 'Den, som med respekt at sige, vil lade en vind gå højere, end …'"

Mo'er Lukas blev afbrudt ved Nicolas, der udstødte et skrig og en djærv ed, fordi man havde trådt ham på hans ligtorne. Fa'er Lukas, der netop var i færd med at fylde glassene, ladet flasken falde på bordet; vinen løb ud i en skål med hønsefrikassé, Marie-Hanne bed sig i tungen for ikke at le, Benoit fik noget i den forkerte hals.

Man forlod bordet; mo'er Lukas skældte sin mand ud for hans ubehændigheds skyld, Gustave underholdt sig med Suzon; men Marie-Hanne tabte dem ikke af syne; en bondepige har lidenskaber lige så vel som en dame fra købstaden; lidenskaber giver stundom de dumme ånd og gør folk af forstand meget dumme.

Efter bordet gik Gustave alene ud i skoven; han tænkte på Julie og på det middel, han ville anvende for at spille hende et brev i hænde. Synet af græsset og den grønne skovjordbund erindrede ham om den smukke billardsal og de søde undervisninger, som hans elev så gerne modtog; han forbandede ægtemændene og onklerne; men frem for alt sin egen uforsigtighed. Ak, havde dog blot skodden været skudt for!

Idet han atter gik tilbage til landsbyen, tænkte han på Suzon, på hendes tilbageholdne, undselige mine, hendes udtryksfulde holdning. "Jeg har gjort uret i at støde hende på knæet og træde

hende på foden," sagde han. "Dette barn er skamfuldheden selv; og jeg vil indgive hende ideer! ... Jeg får hende til at rødme! ... Ak, det er ikke rigtigt af mig! ... Jeg holder meget af fruentimmerne, det er meget godt; jeg er ustadig ... det er ikke min skyld! Jeg gør en ægtemand til hanrej; hvis jeg ikke gjorde det, så ville en anden gøre det for mig! ... Man viser jo ligefrem ægtemændene en tjeneste ved at sætte deres koner på prøve; de, som kun er ærbare af mangel på lejlighed, er der ikke stort ved; men en uskyldig pige må man ikke forføre og gøre ulykkelig! Selv om man kalder mig en liderlig fyr, så har jeg dog ikke nogen sådan fejl at bebrejde mig. Hvad de fruentimmer angår, som, når de træder ud af deres pensionat, besidder i teori, hvad de mangler i praksis, dem er det vel tilladt at angribe! De ved, hvad en elskende ønsker, og hvad de har at gøre."

Gustave kommer altså tilbage til Lukas med den faste beslutning ikke oftere at bringe Suzon til at rødme, hvilket desuden kunne være ubehageligt for Nicolas Toupet, der allerede havde nok af at man havde trådt ham på fødderne.

Man venter på den unge mand med aftensmaden. Hos landsbybeboere kender man hele ugen igennem kun de tre ting: arbejde, spise og sove. Gustave spiser, han har intet bedre at gøre; derpå går han op på sit værelse, for ved søvnens hjælp at hvile sig ud efter den foregående dags anstrengelser. Marie-Hanne ser ham gå op ad trappen til sit værelse; hun søger at læse i hans øjne, men den unge mand trænger til ro og skænker ikke den tykke piges øjensprog nogen opmærksomhed; han træder ind og lukker sig inde på sit kammer.

Benoit får anvist et kammer på loftet at sove i, ved siden af Nicolas Toupet, og enhver søger den søvn, som den foregående

nats begivenheder ikke havde tilladt dem at nyde.

Marie-Hanne føler ingen lyst til at sove; hun går imidlertid til sengs; men hun lytter ... hun venter ... og råber ... Hun var stærk nok til hver nat at udholde en dyst med Djævlen, og så havde hun desuden ikke som Gustave redet flere mil til hest, havde ikke sprunget ud af et vindue, var ikke faldet i en pøl.

Men natten går, og ingen kommer! ... Du ved, læser:

Désir de fille est un feu qui dévove! Note 1)

Da man altså ikke kan sove, når man brænder, springer Marie-Hanne ud af sengen, hun indbilder sig at også Gustave på sin side venter hende; hun tror, at han har givet hende et tegn til at komme til sig; desuden er det en høflighed, som hun er ham skyldig, og som ikke vil kunne mishage ham. Idet hun derpå kun kaster en klokke på sig, åbner hun sin dør og går ned; hun har intet lys nødig, for hun kender alle husets snigveje.

Den tykke tøs kom til døren til det værelse, i hvilket den unge fremmede sover, hun banker først ganske sagte på, derpå stærkere og stærkere. Gustave vågner endelig.

"Hvem er det?" spørger han uden at stå op.

"Det er mig ... mig ... som ... i går nat ... da det var mørkt ... mig, De husker nok ..."

"Er det dig, Marie-Hanne! Men hvad i alverden vil du mig?"

"Sikke et spørgsmål! ... Ih, jeg kommer, for at ... jeg kommer for at ... fordi De ikke kom ..."

"Nej, min kære pige, Djævlen kommer ikke hver nat for at friste pigerne ... Helvedsånderne er heller ikke af jern, og den, som plagede dig i går, trænger til at sove i aften. Godnat, Marie-Hanne, sov godt."

Det stakkels pigebarn blev stående ganske forbløffet ved døren, der ikke skal åbne sig for hende i aften. Skuffet håb og ærgrelse opfyldte hende. Skinsyge føjer sig ligeledes snart til; den ene tanke avler den anden. Hun erindrer sig den måde, hvorpå Gustave så på Suzon; hans forekommenhed og opmærksomhed imod hende; den unge piges rødmen og det fodtryk, som Nicolas Toupet havde fået under bordet. "Ja," siger hun, "de elsker hinanden, de har aftalt ... og derfor vil han ikke lukke sin dør op for mig ... og derfor ... Men hvor kan jeg dog nu også få den mistanke fra! Hvis hun nu var inde hos ham! ... Jeg må dog vide, hvorledes det hænger sammen!"

Marie-Hanne holder øret for nøglehullet; hun lægger sig ned på knæ, for at kigge under døren ... Hun bilder sig ind, at hun hører nogen hviske, røre sig, sukke. Men for at blive vis i sin sag, beslutter hun sig til at banke på Suzons kammerdør; hvis den unge pige ikke svarer, så er der ingen tvivl om, at hun er inde i herrens værelse, og i dette tilfælde har Marie-Hanne fuldt og fast besluttet at vække hele huset, og Nicolas Toupet allerførst, for at man ret til gavns kan straffe jomfruen, som har tilladt sig at sove hos en ung mand, hvilket er en gru, en afskyelig og forfærdelig ting! ... Kort sagt, hvad kan vel være årsag til, at denne unge mand ikke vil åbne sin dør for Marie-Hanne?

Hun iler gennem en lille gang og banker på Suzons kammerdør; man svarer ikke; hun banker atter og vil netop til at slå alarm, da en blid, sagte stemme spørger: "Hvem er det?"

Marie-Hanne genkender Suzons stemme; hun har uret og vil bortfjerne sig, men får i det samme et dask på sin bagdel; pigen udstøder et skrig og flygter.

Nikolas Toupet elskede jomfru Suzon, som man vil give ham til kone, fordi han er en dygtig arbejder og har en rig onkel at arve. Landmanden er ligeledes blevet skinsyg; herren fra købstaden var en smuk fyr; han var så letsindig over for pigerne, og så rødmede jomfru Suzon og så hemmeligt på ham! Alt dette havde foruroliget Nicolas, der formodede en eller anden plan, som truede hans kærlighed, og han kunne derfor ikke falde i søvn. Han havde hørt nogen gå på trappen (for den tykke tøs gjorde støj, selv når hun gik sagte); han var gået ned og havde skjult sig ved jomfru Suzons kammerdør; han hørte nogen komme hen imod sig ... og derpå bankede denne nogen på jomfruens dør ... denne kunne kun være en forelsket ... Vreden og skinsygen kender ingen stand og forskel; Nicolas havde af alle kræfter slået på Marie-Hannes bagdel, idet han troede at hamre løs på sin rival.

Marie-Hanne løber op ad den stejle trappe, snubler og falder. Nicolas indhentede hende. "Hvad pokker, det er jo ikke herren!" udbryder han forbavset.

"Hvad, det er dig, Nicolas?" siger pigen, idet hun rejser sig igen.

"Nej se, er det ikke Marie-Hanne! Havde jeg bare vidst det, ville jeg ikke have slået så hårdt til. Jeg troede, det var en tyv. Men hvad bestiller du her ved Suzons dør?"

"Ih, jeg gik ned ... fordi jeg troede, jomfruen kaldte på mig; men du, Nicolas?"

"Jeg? ... Ja, jeg hørte noget og gik ned, for at se, hvad det var ... men da det nu ikke er noget, så vil jeg lægge mig igen. Sov godt, Marie-Hanne."

"God nat, Nicolas."

De gå atter rolige til deres respektive kamre. Nicolas ved, at Marie-Hanne er på sit kammer, og Marie-Hanne har overbevist sig om, at den smukke herre er alene på sit værelse; begge lægger sig til sengs, fornøjede over, at de har taget fejl.

Stakkels skinsyge ... I kaldte et tilfælde til live, som I frygtede, og som uden jer måske aldrig ville have fundet sted.

Suzon var, som man ved, blevet vækket ved den anden banken på døren. Hun har spurgt: "Hvem er det?" – Man har ikke svaret hende, men udstødt et krig; den unge pige har genkendt Marie-Hannes stemme. Hun står op, urolig over årsagen, og befrygtende, at hendes forældre eller den unge herre ikke befandt sig vel.

Gustave, der på sin side var vågnet og havde besvær med at falde i søvn igen, tænkte, at det havde været hårdt af ham, således at sende den stakkels pige, der havde opsøgt ham, bort, og at han i det mindste måtte give hende en smule trøst.

Marie-Hanne var ikke så smuk som Suzon, men hun havde sit værd, og da han agtede at tilbringe nogle dage hos landsbybeboerne, ville det være klogt at holde gode miner med hende.

Vor helt giver efter for fristelsen, tilfældet, skæbnen, eller hvad man ellers vil. Han står op, åbner sin dør, går nogle skridt ud i gangen og befinder sig tæt ved Suzon, som han antager for Marie-Hanne; han trækker hende med sig ind i værelset; Suzon lader sig føre; han kysser hende, pigen lader sig kysse; hun finder så megen fornøjelse i det, at hun ikke formår at tale; og ...

Suzon udstøder et glædesskrig, Gustave et udråb af forundring.

"Hvad i alverden?" siger han, "det er jo ikke Marie-Hanne!"

"Nej, herre, det er mig ... Suzon ..."

"Nå, det står skrevet, at jeg bestandig skal gøre dumheder ... men denne gang er det ikke min skyld, Himlen er mit vidne på, at jeg ikke vil forføre hende; men, nu, min tro, siden nu tilfældet en gang lader dette barn synke i mine arme, så vil jeg give min lykkelige stjerne den skyldige taksigelse."

Gustave, der var sløv for Marie-Hanne, genvinder i Suzons arme sin hele fyrighed.

De sødeste glæder får desværre alt for snart ende. Vor unge mand sætter sig ved siden af den små, og man begynder forklaringen.

"Hvorledes kommer det, min pige, at du befinder dig midt om natten og i det blotte linned i gangen?"

"Fordi nogen bankede på min dør; det vækkede mig, og jeg stod op for at få at vide, hvad der var på færde, jeg var bange for, at De var blevet syg ..."

"Så tænkte du altså på mig, mit barn?"

"O ja, min herre."

"Fortryder du, hvad der er foregået imellem os?"

"Ja, jeg ved ikke ... Det både fortryder mig og er mig meget kært ... men jeg ser nok, at De holdt mig for Marie-Hanne, og at De slet ikke tænkte på mig."

"Jeg tænkte tværtimod meget på dig; jeg elskede dig, men jeg vovede ikke at sige dig det; jeg agtede din uskyldighed ... og selv nu, da du har gjort mig til det lykkeligste menneske, ville jeg forbande min lykke, hvis den forårsager dig kummer."

"Å, ikke andet end det ... nu er det jo sket ..."

"Men Nicolas Toupet?"

"O, han vil ikke få det at vide."

"Elsker du ham?"

"Nej! ... Jeg elskede ham ikke meget ... nu elsker jeg ham slet ikke mere!"

"Men du skal dog ægte ham?"

"Ægte ham! ... O, nej, min herre, jeg vil aldrig ægte nogen!"

"Hvorfor ikke, min bedste pige?"

"Fordi jeg ikke vil bedrage nogen; og så kunne jeg heller ikke elske min mand, fordi jeg nu elsker Dem!"

"Min lille Suzon, også jeg elsker dig højt, men jeg kan ikke ægte dig."

"O, det ved jeg nok, min herre ..."

"Du sagde, at Nicolas Toupet ikke ville få noget at vide af, hvad der er forefaldet imellem os!"

"Rimeligvis ikke; men jeg ved det."

"Og dine forældre, hvad vil de sige, når du vægrer dig ved at tage ham til mand?"

"Jeg ved det ikke."

"Du indser nok, du må være fornuftig."

"Ja, min herre, men jeg vil ikke gifte mig."

"Nåda," tænkte Gustave, "hun har karakter! ... Nu lader det sig ikke gøre at bringe hende til fornuft ... men når jeg først er borte, så vil hun nok glemme mig og ægte tykhovedet Nicolas."

Og Gustave, der havde moraliseret nok for den lille, som græd, fordi han ikke kyssede hende mere og ville have, hun skulle gifte sig, tog hende i sine arme, trykkede hende til sit hjerte og trøstede hende med al den veltalenhed, han endnu havde til overs. Natten gik til ende, man måtte skilles; undseligt spørger Suzon Gustave, om hun måtte komme igen på hans værelse. Han forsikrer hende, at dette ville krone alle hans

ønsker, og hun bortfjerner sig, fornøjet over den lykke, hun har lært at kende, og allerede sukkende efter den, hun håber fremdeles at komme til at nyde.

Gustave lægger sig atter til sengs, idet han beslutter at sove til op ad dagen, fordi man anvender nætterne så godt i fa'er Lukas' hus.

Da Gustave hen imod middag går ned, møder han Marie-Hanne på trappen.

"Hør, mit pigebarn," siger han i en streng tone, "jeg må bede dig om, for fremtiden at blive om natten på dit kammer og ikke komme og gøre støj ved min dør. Som følge af en fejltagelse kan jeg have været svag et øjeblik; men fra nu af må jeg være sat og derved gøre mig værdig til at bo hos ærbare folk. Du må betænke, at hvis du igen vil begynde på dine dumme streger, så vil det tvinge mig til straks at forlade dette hus."

Skamfuld fremstammer Marie-Hanne nogle undskyldninger og går sin vej, meget stødt over de unge mennesker fra købstaden, om hvem man ikke kan vide, hvad man kan stole på.

Med utålmodighed ventede Suzon på, at den skulle vågne, der om natten havde lært hende så skønt, hvad kærlighed var ... Et hjerte på seksten år bliver meget hurtigt opflammet; men den lille landsbypige var for følsom til at være lykkelig!

Nicolas var helbredet for sine formodninger og passede ikke mere på sin tilkommende. Marie-Hanne, der skammede sig for Gustave, bortfjerner sig, så snart hun ser ham. Forældrene, der er tillidsfulde og rolige, bevogter ikke deres datter; desuden gav Benoit dem fuldt op at bestille; han havde glemt den skræk, koen havde indjaget ham, og forlystede sig hele dagen; snart besteg han æslet, som han red lam; snart hidsede han hanerne

på hinanden; snart rev han fuglereder ned, idet han krøb op i træerne og knækkede grenene; snart stjal han æggene fra hønsene og åd dem, malkede køerne og væltede mælken, når han ville kærne, jog efter hønsene og lukkede ænderne ind hos duerne.

Mens landsbybeboerne bødede på hr. Benoits dumheder, løb Gustave omkring i markerne med Suzon; om natten kom man atter sammen, og stadig gentog den lille, som følge af underholdningen med sin ven: "Nej, jeg gifter mig aldrig med Nicolas!"

Fjorten dage forløb. Det havde været Gustaves hensigt kun at blive otte dage i Ermenonville; men Suzons landlige yndigheder havde ladet ham forglemme de løfter, han havde givet Julie. Den sekstende dag indså Gustave, der atter forgæves havde opfordret den lille pige til at ægte Nicolas, imidlertid, at han ikke kunne helbrede Suzon for hendes kærlighed, hvis han blev hos hende. Han bebrejdede sig også den ligegyldighed, hvormed han betalte madame de Berlys kærlighed; og da det var en af vor helts egenskaber, hurtigt at udføre, hvad han ville, så købte han sig straks et sæt bondeklæder, befalede Benoit at sadle hestene, betalte mo'er Lukas meget gavmildt, kyssede Suzon meget ømt, stak Marie-Hanne en louisd'or i hånden og tilkendegav landsbybeboerne, at han ville afrejse til Paris.

Suzon, der ikke var forberedt på denne afrejse, uagtet hun længe havde befrygtet den, men smigret sig med, at den endnu var meget fjern, fordi hendes hjerte ikke kunne gøre sig fortrolig med den tanke, at leve uden Gustave, Suzon udstødte et skrig og faldt for sin moders fødder. Bønderne, der tilskrev datterens afmagt en sædvanlig upasselighed, kappedes om at

bære hende ud i den friske luft; hun kommer til sig selv, ser på Gustave, men taler ikke et ord; hvad ham angår, så skyndte han sig at stige til hest, da han føler sit mod tage af, og forlader byen uden at vove at se sig tilbage, af frygt for endnu stedse at møde Suzons bønligt bedende blik.

Note 1: Pige-attrå er en fortærende ild!

8. En åndrig kone kunne få en til at tro på vidundere

Efter at Gustave har tilbagelagt en mil træder han ind i et tæt krat og befaler Benoit at stå skildvagt, fordi man kunne komme på den tanke, at han var en af gendarmeriet forfulgt mand, der således forklædte sig midt i skoven. Gustave havde ikke villet iføre sig sin dragt hos landsbybeboerne, for at undgå deres spørgen. Han iførte sig et par lærredsbenklæder, trak en blå trøje på, dækkede sit hoved med en bred hat og gik nu atter hen til Benoit, der stod i begreb med at flygte, da han ikke genkendte sin herre.

Gustave befaler ham at ride til Paris og vente ham hos hans ven Olivier, hvis venskab aldrig har fornægtet sig, og hos hvem han er vis på at finde et tilflugtssted, så længe hans onkel er vred på ham.

"Og hestene, herre?" spørger Benoit. "De ved, at de hører Deres onkel til."

"Fæhoved! Hvad onklen har, tilhører det ikke også nevøen? Desuden har min onkel også foræret mig dem."

"Skal jeg også bringe dem til hr. Olivier?"

"Det er forbandet; Olivier har ingen stald!"

"Hvis han blot havde en lille stue ved jorden."

"Dosmerpande, hvad kunne det nytte? – Hør, du siger til Olivier, han skal sælge dem; jeg behøver just penge om nogen tid, og på den måde kommer jeg jo også til dem."

"Men, herre, skal jeg da følge Dem til fods?"

"Du ville måske blive øm i benene?"

"Det er skade! Jeg begyndte ellers at sidde så godt til hest! Men, herre, hvis man blot solgte den ene af dem, så kunne De beholde den anden til os begge to; jeg kunne sidde bagpå."

"Du er hestedum, Benoit; jeg får nok aldrig gjort noget af dig! ... Afsted med dig, gør, som jeg har sagt dig, gå til Olivier; han skal sælge mine heste og beholde dig hos sig, indtil jeg selv kommer. Men hvis du ulykkeligvis skulle møde min onkel, når du kommer ind i Paris ... så siger du ham ... Ja, for Djævlen! hvad skal man sige ham! ... Hvis jeg blot kunne røre ham! ... Ja, du kan sige ham, jeg er syg."

"Ja, herre."

"Men han vil nok vide, hvor jeg er ..."

"Så siger jeg til ham, De er død."

"Dit asen! ... min onkel elsker mig, hvor opbrusende han end er; kan du da ikke få det ind i dit tykke hoved, at den efterretning kun ville bedrøve ham!"

"Ja, men De ville jo røre ham."

"Du siger ham, jeg er gået hen til en af mine venner, men hans navn kender du ikke."

"Ja, herre, til en af Deres venner, som De ikke kender."

"Hør, Benoit, du gør bestemt en eller anden bommert!"

"Nej, herre, De skal bare se, hvor hr. obersten skal blive taget ved næsen!"

"Er du først hos Olivier, så går du ikke udenfor huset! ... Man kunne få øje på dig, luske efter dig og snuse op, hvor jeg er."

"Men jeg må dog gå ud og spise, herre."

"Man vil nok sørge for dig. – Nu afsted, Benoit!"

"Jeg går, herre."

Benoit bortfjerner sig og rider ad Paris til. Gustave tager vejen til hr. de Berlys gods og overvejer undervejs, på hvilken måde han vil se at få sit brev spillet Julie i hænde.

Er han forklædt så godt, at han er ukendelig? Er Julie omgivet af spioner, som det er pålagt at opsnappe de breve, som muligvis ville indløbe til hende? Tør man betro sig til et kvindeligt tyende, der vel kan have medlidenhed med et ungt menneske, der flygtede i den blotte skjorte, men desuagtet ikke vil udsætte sig for den fare at blive udjaget af et godt hus. Ville det ikke være det samme som på ny at kompromittere madame de Berly, hvis fejltrin kun er åbenlyst for den, som har set det, og som måske har fundet midler til at retfærdiggøre sig i sin ægtefælles øjne, hvilket rigtignok ikke syntes troligt, men heller ikke umuligt; for damerne besidder ganske særegne evner til at gøre det mest utvivlsomme tvivlsomt, og det er ikke usandsynligt, at ægtemændene kunne befinde sig i den tilstand, at de ikke kunne se klart ved højlys dag.

Efter at vor helt i nogen tid har besindet sig på, hvad han skal gøre, beslutter han at overlade sig til tilfældet, der ofte havde været ham gunstigt. Han går ufortrødent videre; endelig øjner han det landsted, i hvilket han har oplevet så søde øjeblikke, og som han således over hals og hoved har måttet forlade. Han standser for at få vejret og stille den sindsbevægelse, han føler.

Landmænd kommer forbi ham; Gustave bliver forvirret; det forekommer ham, som om de alle sammen betragter ham med opmærksomhed; han frygter for, at man skal formode, at han ikke er det, han synes at være; imidlertid går de deres vej uden at bekymre sig om ham. Han fatter sig atter og nærmer sig

huset; han kigger igennem en gitterport ind i haveanlæggene, som han så ofte har gennemstrejfet; han søger med sine øjne billardværelset, men kan ikke finde den. Alle husets vinduer er tillukkede; haven synes ganske øde.

"Skulle man være afrejst? Havde han taget hende med?"

Gustave fordobler sine skridt og ankommer til den store gårdport. Han ser sig omkring ... ingen er her; han træder ind ... trykker sin hat ned over øjnene og går hen til forvalteren, som han ser ved havens indgang.

"Hvad vil I?" spørger denne i en barsk tone.

"Hr. de Berly ..."

"Han er i Paris."

"Og hans niece?"

"Hans niece med ..."

"Men hans kone?"

"For en ulykke! Hun er også med!"

"Hvorledes! De er alle sammen afrejst?"

"Ja, vel er de det! Har I noget at sige Dem, så kan I gå til Paris. Rue du Sentier, der vil I finde dem."

Forvalteren vender ham ryggen. Dette menneske er ikke synderlig oplagt til at tale; han er plump, grov og egensindig; ham har Julie sikkert ikke betroet noget. Man må altså vende om igen, uden at have erholdt videre oplysning. Gustave går atter ud af porten, da et fruentimmer kommer ud af huset og går lige imod ham. Hvilken lykke! Det er kokkepigen, der har talt med Benoit; tør man demaskere sig for hende? Men førend han endnu har haft tid til at betænke sig, er kokkepigen kommet ham forbi og har hvisket til ham: "Jeg har genkendt

Dem, herre; jeg har noget til Dem; vent på mig bag træerne på den anden side af vejen."

Hun bortfjerner sig og hænger vask op i gården. Gustave går hurtigt bort og hen til træerne.

"denne pige har genkendt mig," siger han, "uden at hun har hørt mig tale, mig, som hun kun sjældent har set; og denne klodsmajor af en forvalter, som jeg vel tyve gange om dagen er gået forbi, tænker ikke over noget; ja, fruentimmerne!... De har i alle stænder en takt, et blik! de ser i et eneste blik, hvad vi behøver otte dage til at dechifrere."

Tjenestepigen lader ikke længe vente på sig; hun løber hen til Gustave.

"Jeg har allerede ventet Dem længe, herre! Det er ene for Deres skyld, at jeg er blevet her ude på landstedet. Jeg måtte anstille mig syg, for ikke at tage med de andre til Paris. Madame sagde mig, at hun kun ville betro mig et brev til Dem."

"Et brev! Giv mig det hurtigt, mit barn!"

"Madame tænkte, at De ville have hentet det før, og jeg begyndte allerede at kede mig herude. Se, her er det."

"Vil du besørge mig dette til din madame?"

"Ja herre, hun skal få det endnu i dag."

"Se her, lille Marguerite, der har du to louisd'orer som erstatning fordi du kedede dig ved at vente på mig."

"O, herre, jeg behøver ingen penge for at tjene min madame; hun er så god!"

"Det er lige meget, Marguerite, tag du dem kun."

"Ja, så gør jeg det for at føje Dem, herre."

"Farvel, Marguerite, glem ikke mit brev."

"Vær De kun ganske rolig, herre; hun skal have det endnu i aften."

Den gode pige går.

"Uden hende," siger Gustave," ville jeg ikke have haft underretning fra Julie; en kokkepige viser sig sin madame hengiven; og kammerjomfruen, som madame de Berly overdynger med velgerninger, ville måske være i stand til at forråde hende. Men hvad beviser det for resten? At velgerninger hyppigt gør utaknemmelige, og at man kan have et følsomt hjerte, mens man hakker persille og tillaver en hønsefrikassé. Men lad os nu læse brevet."

> "Min elskede ven!
>
> Jeg behøver næppe at sige, hvad jeg lider fjernt fra dem; det er mig en trøst at tro, at Deres hjerte deler min kummer, at det, ligesom mit, føler alle skilsmissens kvaler. Men jeg må meddele Dem, hvad der er sket siden Deres afrejse.
>
> Kort efter at De var sprunget ud igennem vinduet, forlod hr. de Berly mit værelse og begav sig ned i haven, men kom straks op igen. Jeg havde næsten mistet mine sansers brug. Imidlertid ønskede jeg endnu stadig at narre hr. de Berly med hensyn til min opførsel. Ikke for min, men for hans skyld ville jeg gøre denne anstrengelse; man gør alle en tjeneste, når man bortfjerner en tanke hos ham, som bedrøver ham. Jeg vil vel miste min ro; men jeg ville ikke trøste mig, hvis jeg også havde berøvet hr. de Berly hans. Jeg anstillede mig som om jeg var meget vred i det øjeblik, de Berly selv overlod sig til sit raseri. Jeg bebrejdede ham, at han ikke havde hævnet mig på et ungt menneske, der havde listet sig ind i mit værelse, mens jeg

sov, og, trods min modstand, ville have sejret over mig, hvis han ikke lykkeligvis var trådt ind og havde befriet mig fra denne unge forvovnes voldsgerninger. De Berly vidste ikke mere, hvad han skulle sige og tro; han så på mig, gik frem og tilbage i værelset og var ubestemt om, hvad han skulle gribe til. Da jeg mærkede hans rådvildhed, græd jeg bitterligt og mine tårer var ikke fremhyklet. Nu tvivlede de Berly, der aldrig har set mig græde, ikke om min uskyldighed; han kastede sig på knæ for mig og bønfaldt mig om tilgivelse; jeg tilstod ham den af ganske hjerte. Han var utrøstelig over at have fremstillet obersten sagen anderledes end den var. Jeg gav ham at forstå, at han måtte tale med obersten og søge at pålægge ham tavshed, hvad denne sag angik. Hr. de Berly har svoret at hævne sig på Dem; men denne trussel frygter jeg ikke; jeg ved, at han kun måler sig med vildtet. Freden er altså sluttet, men jeg får Dem ikke mere at se. Ak, Gustave, denne straf er så grusom, at jeg derved må kunne afsone min brøde. Mit liv skal altså ende med tårer! O, hvis man vidste, hvor grusomt det er at tilbringe sit liv med en, man ikke kan elske, så ville man først adspørge en ung piges hjerte, førend man bortgiftede hende. Mine forældre har ofret mig; hr. de Berly har aldrig tænkt på at behage mig! … Kunne han det også? … Vor alder, vor smag, vore karakterer er alt for forskellige! … Og dog er jeg strafværdig, fordi jeg elsker en anden! … O, min ven, hvor er ikke fruentimmerne at beklage!

Lev vel, vær lykkelig, men tænk stundom på

Julie!"

"Elskede Julie! ... O, jeg vil evigt tilbede dig! Tilfældet vil blive os gunstigt!"

Og Gustave kyssede *dens* brev, som han allerede havde været utro. Han kunne ikke lade være med at le, når han tænkte på hr. de Berlys lettroenhed, der endnu kunne tro på sin kones uskyldighed, efter at have truffet hende sammen med en ung mandsperson.

"Nå," sagde han, "det er altså for ægtemændene, det sted i den hellige skrift er skrevet:

> *"Oculos habent et non videbunt."* (De har øjne og ser ikke.)

9. Et bryllup i La Villette

"Nu tager jeg til Paris," sagde Gustave. "Intet vil holde mig her tilbage. Jeg vil tage ind til Olivier; der vil jeg tænke på midler til at gense Julie, uden at kompromittere hende; hvis det er muligt vil det vist lykkes mig, fordi man siger, at man med udholdenhed kan betvinge alt, hvilket imidlertid kun er halvt sandt; for hundrede gange har jeg prøvet på at være sat, og det er dog ikke lykkedes mig! ... Hvor mange mennesker tilbringer ikke deres liv uden at nå det mål, som de vil opnå! Alkymister vil lave penge og ødelægger sig over smeltediglen; kapitalister, som bygger planer på Seinens tåger; autorer, som har at berige sig; aeronauter, som vil hoppe og flyve lig fuglen; rejsende, som søger Verdens ende; matematikerne, der leder efter cirklens kvadratur; de elskende sjæle, der søger sandt venskab, tro kærlighed og så mange andre skønne ting, som jeg ikke vil nævne, forbi jeg ikke erindrer dem: alle disse mennesker står i fare for forgæves at have anvendt deres standhaftighed."

Imens Gustave anstillede disse betragtninger, marcherede han ad vejen til Paris; men han var først i Vauderland; han havde endnu fem mil at tilbagelægge, og han følte sig allerede træt. Da han imidlertid ønskede at nå Paris endnu samme aften, spejdede han til alle sider for at få øje på en vogn, der kunne optage ham. Men denne gang sørgede tilfældet ikke for ham. Vognen fra Louvres og den fra Montfontaine var begge optaget. De små cabriolets, der så prosaisk kaldes *post-de-chambres*, havde ikke engang en plads på kuskesædet til overs.

"Nå, jeg må stramme mig op," sagde Gustave, "jeg går til fods og ankommer lidt senere. Men det er også den fordømte dragt som skader mig; jeg ser nogle ekvipager rulle forbi mig, hvori man måske ville indrømme den elegante Saint-Réal en plads, men en bonde bryder man sig ikke om; man ser på mig og ser mig lige i ansigtet! Ja, min figur må vist være komisk nok."

Idet Gustave således trøstede sig hørte han en vogns raslen. Han vender sig om og ser en lille karriol, i hvilken en tyk, godmodig mand sidder, hvis fornøjede mine indgyder til munterhed.

"Nå, jeg må forsøge min lykke endnu en gang," siger vor helt; "denne mand vil måske ikke nægte mig plads ved sin side, og har vi tilbagelagt en mils vej, så er det stykke vej gået. Velan, jeg vil betale ham; men jeg må ikke glemme at jeg er landmand."

Gustave går hen til karriolen.

"Hejda, herre!"

"Hvad godt, min ven?"

"Jeg er så træt og afrejste for sent fra Ermenonville og skal være i Paris inden aften; hvis det ikke var Dem til for megen ulejlighed at overlade mig en liden plads, så ville jeg være Dem meget forbunden."

"Å, hvorfor ikke det? Sid kun op; min karriol er stor nok til os begge. Se her, sæt Dem her ved siden af mig."

"Mange tak, jeg begyndte allerede at blive træt."

Gustave sidder ved siden af den tykke, godmodige mand, og samtalen bliver indledet.

"De kommer fra Ermenonville? Der kender jeg en mand, som hedder Lukas."

"Det er netop ham, jeg logerede hos."

"Nå, så kan jeg jo med det samme få lidt at vide om familien ... Skriger mo'er Lukas endnu bestandigt?"

"Værre end nogensinde."

"Vejer den små Suzon noget?"

"O, hun er fuldkommen udvokset."

"Hun tegner til at blive smuk ... Men det er min tro hele to år siden, jeg var i Ermenonville; og på to år vokser en pige dygtigt."

"Ja, Suzon er vokset godt; hun er smukt skabt, frisk, pikant, kort sagt, hun er elskværdig!"

"Ej, ej, hvor De kommer i fyr og flamme, når De taler om hende! Er De måske den, der skal ægte hende, denne Nicolas Toupet, som Lukas talte til mig om, og som han ventede, da jeg sidst var hos ham?"

"Ja, herre, jeg er Nicolas, jomfru Suzons tilkommende."

"Nej, hvor det fornøjer mig, at jeg er truffet på Dem, Toupet! De har vist hørt Lukas tale om mig; jeg er hans fætter Peter Ledru!"

"Hvorledes! De er hr. Ledru! ... Ja, vi talte rigtig nok tit om Dem."

"De må omfavne mig, hr. Toupet!"

"Med fornøjelse, hr. Ledru."

Gustave omfavner den tykke fætter og søger at undertrykke sin lyst til latter. Det er ikke så ilde, for nogle timer at antage navnet Nicolas Toupet; Gustave morede sig gerne, og han forudså, at når han kunne narre fætteren, så ville han straks få lejlighed til netop dette.

"Nå, så De skal altså til Paris i vigtige forretninger, hr. Nicolas Toupet?"

"Forudsat at jeg er der i morgen."

"Hør, nu vil jeg stille Dem et forslag: Jeg tager til La Villette, hvor min guddatter skal have bryllup med en kræmmer der på stedet. Jeg skulle egentlig have været der i morges, da de gik til kirke, men jeg blev hindret i det; men nu kommer jeg til de skal spise, og det er det bedste, skulle jeg tro; men De må min tro være med; jeg forestiller Dem for selskabet, og de vil da alle sammen blive meget fornøjede."

"De er alt for god, hr. Ledru ... kommer der ellers nogen af Lukas' familie til brylluppet?"

"Nej, jeg er den eneste; for resten kan De være ganske rolig, De finder kun godt selskab af den pæne verden, lutter bosatte folk; der er garveren, og smeden, og murermesteren, og entreprenøren for byens renovationsvæsen! ... O, det er lutter folk *comme il faut*!"

"Lad gå da, hr. Ledru, jeg er med."

"Det kan jeg lide Dem for ... Hvor vi skal more os! ... Vi drikker, spiser og danser!"

"Vi ler og drikker!"

"Rigtigt! De lader til at være en lystig fætter! Og jeg er, som De ser mig, en spasmager ..."

"Nej, virkelig?"

"Som jeg siger Dem ... har man ikke sagt Dem det hos Lukas?"

"Jo, nu husker jeg det, man talte ofte om Deres skælmsstykker."

"Og de er gode, fiffige, synes De ikke?"

"Jo, jeg takker!"

"Jeg tænker nok, jeg skal bringe brudgommen i harnisk ... og så strømpebåndet! ... Jeg for min part bortgiver ikke min rettighed!"

"Er bruden smuk?"

"Min guddatter? Hun går sådan an ... hun har lidt rødt hår og en vel stor næse, men for resten er hun en smuk blondine! Og kræfter har hun! ... Hun løfter en mand i vejret lige som en visk og eksercerer med geværet som en korporal af Nationalgarden."

"Det er en kone, må jeg sige!"

Under passiaren ankommer man til La Villette. Gustave er klar til at se noget, som er nyt for ham. Herfra kommer ingen til Lukas, man vil derfor ikke nære ringeste mistanke. Og så har alle gæster alt for travlt på en bryllupsdag til at tænke på andet end festen.

"Nå," siger Gustave, "jeg vil spille min rolle godt; morer jeg mig ikke hos disse folk, så tager jeg min hat og går min vej igen, uden at lade dem det vide. Desuden er det mig ikke ukært, først ved nattetid at ankomme til Paris i denne dragt; i det mindste risikerer jeg ikke at møde mine bekendte og blive genkendt af dem."

Man stiger af hos en vinvært, der havde beværtning.

"Her er det," siger Ledru, "Boisseau-Fleuri ... salon til hundrede kuverter ... men jeg hører fiolerne ... skulle man allerede have spist! Klokken er dog ikke tre endnu!"

"Nej, min herre, man har ikke spist endnu," siger en pige; "det sker ikke førend klokken fire, men selskabet danser indtil da."

"Ah, det lader jeg gå, mit barn, det beroliger mig ... Lad os nu gå op, hr. Toupet."

"Jeg følger Dem, hr. Ledru."

Man går op i den store salon; man træder midt ind i dansen; herrerne havde trukket deres trøjer af og smøget skjorteærmerne op, for at kunne danse med mere ynde;

vinglassene gik allerede rundt, og jo mere man forfriskede sig, en desto mere levende farve antog ansigterne.

Ved Ledrus indtræden ophører dansen. Alle trænger sig omkring ham, omfavner, trykker ham; der er en glæde, en skrigen, en larmen!

"Vi var ikke så lidt bange for, at De var gået tabt på vejen, gudfa'er," siger et stort, tykt fruentimmer med en fløjtelignende stemme; efter det portræt, den gode gudfader havde givet af hende, antog Gustave hende for bruden.

"Kom og omfavn mig, Lolotte," siger Ledru, idet han udbreder armene. "Nå, min tøs, det er altså den store dag i dag ... Du danser i dag, danser i aften ... Og du skal også danse i nat."

"Nej, hvor gudfa'er altid er kåd!"

"Hr. Ledru," siger brudgommen med fordringsfuld mine, "det ville have ærgret os meget, hvis De ikke havde holdt ord!"

"Jeg blive borte fra Deres bryllup, hr. Détail! Nej, før var jeg kommet på mit æsel! Men jeg må forestille Dem en."

Indtil nu havde man ikke lagt mærke til Gustave, der, stående i en krog, mønstrede alle damerne, som var ved brylluppet, og så med fornøjelse, at der imellem de tyve fruentimmer var tre eller fire, der på deres vis var temmelig gode. Han blev udrevet af denne beskæftigelse af hr. Ledru, der tog ham ved hånden og fremstillede ham for brudgommen.

"Se her forestiller jeg Dem en ven; det er hr. Toupet, som skal giftes med min fætter Lukas' datter i Ermenonville. Det er en munter knøs ... Jeg smigrer mig med, han ikke vil være til overs her."

"Hvordan det, gudfa'er? ... Men ... hr. Toupet, De beviser os en stor ære ved at gøre os selskab!"

"Min herre, æren er på min side."

Efter at disse komplimenter er udvekslet, omfavner Gustave bruden, hendes moder, søster, tanter, kusiner, alle damerne; disse høflige manerer var i selskabets smag, og man fandt hr. Toupet elskværdig.

"Maden er båret frem," siger værten.

"Til bords, til bords!" skriger man fra alle sider. Man går op i salonen, der skal kunne rumme hundrede kuverter; men kun med møje finder de halvtreds personer, der udgør bryllupsselskabet, plads i den; endelig lykkes det imidlertid at komme til bords. Gustave befinder sig imellem en høj brunette og en lille blondine, begge temmelig smukke.

"Jeg vil have valget," siger han ved sig selv, "hvis altså disse damer forstår spøg ... Imidlertid vil jeg spise, og spise meget, for at gå ind i min rolles ånd."

Suppe, kød, pølse, steg går rundt; den anden omgang består af kalvekød, svinesteg, kaniner, bøf à la mode; her kender man ikke til de små, fintsmagende og lette retter; man spiser kød og atter kød.

"Nå, det må jeg rigtignok sige er et styrkende måltid!" siger Gustave ved sig selv. "Uden tvivl er det bruden selv, som har anordnet det."

Mens man spiser, stiller de tre spillemænd sig på en forhøjning i en krog af salen og spille af alle kræfter: *"Hvor kan man bedre være?"* – *"Lystig, lystig, gifter jer!"* – *"Raske ægtemænd skal man have!"* – *"Ej du får det, lille skælm"* – *"Tatarmarchen"*, og andre melodier, om hvilke de tror, at de passer til lejligheden, eller vil

frembringe stor munterhed. Den støj, løjerne gør, tvinger gæsterne til at tale højere; for at forstå hinanden, skriger man; kort sagt, man laver en helvedes larm. Vinen begynder at hede hovederne; plumpe vittigheder bliver sagt og påskønnet med en bifaldsklappen, som fik vinduesruderne til at klirre. Fætter Ledru har lovet at lave en eller anden spas, og han gør det; det er en uafbrudt ild af vitser, som man ikke kan optage tvetydigt, for tingene er klart fremsat!

Imens forsøger Gustave at gøre nærmere bekendtskab med sine naboersker; først henvender han sig til den tykke brunette; hun optager hans vittigheder godt, hun ler gerne. Den falske Nicolas spiller den galante, byder hyppigt på drikkevarer, hvilket man modtager; han griber vandflasken og tror at måtte tilbyde vand.

"Nej tak, jeg drikker aldrig vand, min herre."

"Om forladelse, madame, jeg vidste ikke ..."

"Min mand ville blive smækvred, hvis jeg gjorde det!"

"Hvorledes! Deres mand kan ikke lide, De drikker vand?"

"Jeg skal sige Dem hvorfor; for ser De, når jeg drikker vand, så lader jeg altid *mit* vand gå i sengen; i forgårs drak jeg vand af en fejltagelse ... Spørg de bare Ratel, hvor dyngvåd han blev ... den arme, kære mand blev drivvåd på hele ryggen."

"Ja, det er noget andet; altså gør De vel i ikke at drikke vand."

I en samtale på fem minutter erfarer Gustave at den lille blondine er enke, tante til bruden og kræmmerske i Rue aux Ours, at hun holder uhyre meget af skuespil, går ofte på komedie og om søndagen spiller med i borgerlige lystspil, i en lille sal i Rue du Cygne, af hvilken man med kommissærens

tilladelse har lavet et teater, og hvor man næsten spiller lige så godt som hos Doyen.

"Nå," siger vor helt ved sig selv, "hos en enke behøver jeg hverken at frygte for at forvirre en husholdning eller blive anklaget for forførelse; for en kone, som hver søndag optræder i borgerlige lystspil, kan ikke udgive sig for en begynder i kærlighedssager. Vi vil prøve lidt med kræmmersken, blot for at fordrive tiden! Desuden må en ung mand, der vil uddanne sig, gennemgå et kursus i galanteri gennem alle klasser."

Madame Henri (således kaldte den lille enke sig) hørte på Gustave, gjorde store øjne og syntes ofte overrasket over hans manerer. En kone, der spiller komedie, må kende lidt forsigtighed, og vor helt forglemte af og til, at han kun turde være Nicolas Toupet.

Madame Ratel, der var ærgerlig over sin nabos ligegyldighed, søgte at blande sig i underholdningen, da bruden i det samme udsteder et gennemtrængende skrig; man var i færd med at løse hendes strømpebånd; den store lømmel, der var sluppet under bordet for at bemægtige sig det, havde fået fat i båndet og halede i det af al magt, idet han troede at kunne tage det meget let af; men jomfru Lolotte, der frygtede for, at hendes strømpebånd skulle falde førend den strengt foreskrevne tid, havde af forsigtighed bundet det meget fast ved knæet; derpå havde hun ganske overladt sig til samtalens behageligheder og de smigrerier, man henvendte til hende, og aldeles glemt at løse sit strømpebånd.

Den første brudeførers bevægelse var så levende, at Lolotte gled ned af sin stol og udstødte et skrig; alle gæsterne rejste sig; man søgte efter bruden med øjnene; men den store klodrian

befandt sig under bordet; hr. Détail var ikke stærk nok til at kunne trække sin kone op igen; gudfaderen hjalp ham og forsikrede ham, at dette var en udmærket spas af den første brudefører, hr. Kadet. Brudgommen syntes ikke at finde spasen efter sin smag; men Ledru gjorde ham opmærksom på, at sådan var skik og brug.

Lolotte satte sig atter til bords uden tilsyneladende at være bragt ud af fatning; hr. Kadet satte sig på sin plads, rød som en runkelroe. Man fordelte strømpebåndet, som blev skåret i lutter små stumper. Man serverede dessert, kaffe og likør. Munterheden blev endnu mere støjende; man sang og drak; man ville ikke have hørt et kanonskud fra det tilstødende værelse.

Øjeblikket, da ballet skulle åbnes, kom endelig. Man forlader bordet, man iler med at komme afsted, man støder, puffer hinanden, falder, udbryder i latter; damerne er ganske overgivne; danserne kan gribe, knibe, trykke alt, hvad deres hænder får fat på; på en bryllupsdag er alt dette tilladt, og i La Villette gør man ingen omstændigheder for slige bagatellers skyld.

En snedkersvend fra forstaden Saint-Antonie havde allerede i nogen tid betragtet madame Henri og så med ærgrelse på hr. Nicolas. Gustave skænkede ikke den unge mands opbragte blikke nogen opmærksomhed og vedblev at spøge med kræmmersken; han danser to kontredanse med hende; herren med de vredesfunklende øjne udbeder sig den følgende dans af damen; men Gustave, som larmen og heden bedøver, foreslår den smukke blondine at gå en tur ned i haven; hun samtykker

og går med den forlorne Nicolas Toupet, idet hun forglemmer sit løfte til snedkeren.

Man spadserer arm i arm; man passiarer, ser på hinanden, tager hinanden i hånden og sukker; Gustave foreslår at sætte sig ned under en skyggefuld og mørk løvhytte; den lille enke samtykker; Gustave røver et kys, man ler; han vil røve endnu noget andet, man bliver vred og støder ham tilbage.

Kræmmersken er dydig; hun vil nok spøge og le, men hun vil ikke, at man skal gå videre.

"Hvor i alverden har denne strenghed indlistet sig!" siger Gustave ved sig selv. "I Tivolis boudoirer, saloner, buffeter, er man føjelig, og i La Villette, i en vinværts have, støder man tilbage!"

Gustave lover at være ordentligere; man tilgiver ham og sætter sig ved hans side; man tilstår ham et kys, derpå taler man atter om kærlighed, ægteskab, troskab ... "Stakkels kone!" Hun vil have en mand ... Hun har henvendt sig til den rette! ... Hun har altså glemt at hr. Nicolas er jomfru Suzons tilkommende? Nej, men hun er smuk, hr. Nicolas sukker, når han ser på hende, hun vil stikke Suzon ud. Hvilket fruentimmer ser ikke lidt på sine yndigheders magt?

Underholdningen var øm; Gustave søgte at bringe den lille enke til mindre strenge grundsætninger ... Pludselig viser snedkersvenden sig for dem; han er opbragt; hans øjne funkler som en kats, hvis hale man har skåret af. Med knyttede næver og knejsende hoved træder han hen til Gustave.

"Hr. Toupet, det kan man ikke kalde høflighed, når man hindrer en dame i at danse med den person, som har haft den ære at engagere hende; og madame, som er her, ville nu have

danset med mig, hvis De ikke havde formået hende til at gå med ned i haven, jeg ved ikke i hvilken hensigt."

Gustave har roligt hørt på sin rivals tale, han glemmer, hvem han er, og udbryder i en skoggerlatter, snedkeren, der ser, man gør sig lystig over ham, bliver derved endnu mere ophidset; han giver Gustave et næveslag lige på næsen; denne farer op og springer ham om halsen; herrerne støder, puffer og slås med hinanden; den lille blondine udstøder et gennemtrængende skrig, hun græder og kalder alle bryllupsgæsterne sammen. Opvarterne løber til, så værten, så pigerne, så køkkendrengene; støjen breder sig til balsalen; dansen bliver afbrudt; brudgommen, der danser første gang med sin kone, tror, at det tilkommer ham at stifte fred blandt gæsterne; han slipper Lolottes hånd og iler ned; man følger brudgommen og kommer ned i haven. Gustave har snedkeren under sig og har sat knæet på sin modstanders mave; med den ene hånd pressede han struben sammen, med den anden trak han ham i øret, den arme overvundne var nær ved at kvæles; han bad om nåde; men Gustave, der var opbragt over, at han var nødt til at bruge næven, var ude af sig selv; lykkeligvis ankom danserne nu i en flok; man rev hr. Nicolas bort, rejste snedkeren halvdød op og søgte at forsone de stridende.

Gustave havde fået oprejsning, han kunne ikke forlange andet af folk, som han havde nogen udsigt til atter at møde; han havde fået et noget blåt øje, næsen trykt lidt flad, men han havde villet være ved et bryllup i La Villette, og når man vil se alt, må man vel også være indstillet på nogle små ubehageligheder.

Snedkeren havde fået nok; han lovede sig selv, ikke oftere at komme hr. Toupet for nær. Den lille kræmmerske græd og bebrejdede sig, ved sin mangel på hukommelse at have været årsag til denne strid. Madame Ratel gjorde bemærkninger og spurgte ondskabsfuldt om de bevæggrunde, som havde ført madame Henri og hr. Nicolas ned i et lille afsides liggende lysthus. Enhver anstillede sine betragtninger; og Gustave, der nu havde moret sig tilstrækkeligt, spurgte hr. Détail, hvor han havde lagt sin hat.

"Hvorledes hr. Nicolas! De vil forlade os?"

"Ja, hr. brudgom; jeg har forretninger i Paris; jeg vil gå til sengs for at komme tidligt på benene i morgen."

"Men De må dog i det mindste blive og spise til aften!"

"Meget forbunden; jeg har spist så godt til middag, at jeg ikke har den mindste appetit."

"Så tag Dem i det mindste et glas vin."

"Intet, aldeles intet, hr. Détail."

"Nå, siden De ikke er til at bevæge, så vil jeg spørge Lolotte, hvor hattene er."

"Jeg følger Dem."

Hr. Détail går op i balsalen, hvor han kun finder spillemændene, der er beskæftigede med at tage deres andel af de for selskabet tilberedte forfriskninger.

"Hvor er min kone?" spørger brudgommen, idet han træder ind i salen.

"Hvor djævlen er min hat?" spørger Gustave, idet han snuser om i alle kroge. "Da jeg er ganske svedt, kan jeg ikke gå til Paris uden hat; det er allerede mere end nok, at jeg har et blåt øje og

en skrabet næse, og jeg har ikke synderlig lyst til også at forkøle mig."

Idet man går igennem gangen, ser man en lille dør; en pige siger, at der er herrernes hatte, trøjer og frakker gemt; men man kan ikke finde nøglen til døren.

"Vent lidt," siger opvartningspigen, "min madame har en nøgle, som åbner alle dørene her."

Pigen går ned og kommer tilbage med en nøgleknippe; hr. Détail åbner og træder med et lys i hånden ind; Gustave følger ham, opvartningspigen følger Gustave ... brudgommen udstøder et skrig og træder et par skridt tilbage ... Gustave strækker hovedet frem og ser Lolotte i en øm tête-à-tête med hr. Kadet, den første brudefører.

I det første øjeblik tvivler brudgommen om, hvad han ser; han træder nærmere med lys, den lange Kadet skjuler sig under sengen; pigen spærrer sine dumme øjne vidt op; Gustave er begærlig efter at se, om Lolotte kan klare sig ud af denne sag.

"Det er virkelig min kone!" udbryder Détail rasende forbitret.

Lolotte udstøder et skrig, springer op og iler ud, også hr. Kadet forsvinder. Hele selskabet iler til og søger at trøste brudgommen.

Hr. Ledru søger at gøre ham begribeligt, at det er en i forvejen aftalt spøg, for at man kunne dømme om hans kærlighed til sin kone.

Midt i denne forstyrrelse griber Gustave den første den bedste hat, som falder ham i hænderne og går ud af Boisseau-Fleuri.

10. Fejltagelse – Patruljen – Den lille vaskejomfru

"Således går det!" siger Gustave ved sig selv, idet han iler gennem forstaden Saint-Martin. "Jeg handler bestandig uden at tænke, og jeg begår uafladeligt dumheder. Med lidt overlæg ville jeg ikke være gået til dette bryllup, hvor jeg så aldeles var på urette sted; og følgeligvis havde jeg ikke bragt Boisseau i oprør! ... Madame Ratel ville ikke have meddelt mig, at hun lod løbe i sengen, når hun drak vand; den lille enke ville ikke være gået ned i haven, hun ville have danset med alle; med denne tølper af en snedker ville jeg ikke være kommet op at slås; jeg ville ikke have fået et blåt øje og en skrabet næse; brudgommen ville ikke være kommet ind i det lille mørke kabinet, hvori hans dyrebare ægtehalvdel havde lukket sig inde med sin dumrian, der havde haft tid til tre eller fire gange at løse hendes strømpebånd. Hvad djævlen ville jeg også på den galej!"

"Hvad ville min onkel sige, hvis han traf mig i denne dragt ... og med dette forrevne ansigt? ... Men, det falder mig ind ... klokken er omtrent ét midt om natten ... Skal jeg gå til Olivier? – Hvis jeg ikke havde andet at udsætte mig for end hans drillerier, så skulle jeg være den første, der lo med ham om mit forbistrede eventyr; men der er en portner i huset ... Denne fordømte portner sover endnu ... Jeg kommer til at banke på, jage hele huset op af sengen ... og at blive set i denne tilstand ... smudsig ... overstænket ... Denne djævel af en snedker fik mig

også kastet to gange omkuld ... Og denne hat, som jeg måtte tage på lykke og fromme, har ingen menneskelig form ... og min næse ... mine øjne! ... hvem vil man antage mig for? ... Således vil jeg ikke vise mig! Jeg kommer altså til at tilbringe natten på gaden ... Fordømte bryllup! ... Gid La Villette, kræmmersken og snedkeren sad i Helvede!"

Gustave var kommet til Porte Saint-Martin; her blev han stående, ubestemt på om han skulle gå til højre eller til venstre, eller slet ikke gå. Han får en idé; den forbavser ham, den får ham til at smile; han iler til Rue Charlot.

Man erindrer, eller man erindrer ikke jomfru Lise, vaskejomfruen, oberst Moranval talte om i begyndelsen af denne bog, og med hvem vor helt i sit sekstende år løb bort fra kollegiet for at skjule sig i et kammer i Rue du Fauconnier. Obersten havde atter fået fingre i sin nevø og sendt jomfru Lise tilbage til hendes moder; men da man ikke hele tiden kan holde et ungt menneske indespærret, og en lille vaskejomfru må bringe sine kunder det vaskede tøj, så havde de unge mennesker set hinanden igen; i begyndelsen gik det meget hyppigt på, og kærligheden var stærk; men senere kølnedes varmen, og besøgene blev sjældnere. Gustave havde til sidst ganske forsømt den lille Lise, der havde fundet trøst på anden måde.

Man bevarer imidlertid venskab for en ung mand, der, om han end er ustadig, dog har elskværdige manerer. Man genser gerne en smuk kvinde, der har lært os alle kærlighedens sødmer at kende, og som endnu indgyder os kærlighed, når vi møder hende. Vel er det ikke mere end øjeblikkets fornøjelse, vi føler hos hende; men et øjebliks fornøjelse er allerede noget. Gustave

og Lise kom altid sammen med venskab og forskaffede sig i forening den slags øjeblikke.

Fire år var gået siden den lilles bortførelse, og mange andre begivenheder var indtruffet siden. Lises moder var død, og hun arbejdede nu for egen regning; hun havde opslået sin bolig i et andet kvarter end det, hun var født i, fordi hendes eventyr med Gustave havde givet folk en del at snakke om i Rue Saint-Antoine, og fordi butikssvendene i Petit-Saint-Antoine tillod sig at trække på smilebåndet, når den lille vaskejomfru gik forbi. Fra nu af var jomfru Lise sin egen herre; hun ville gøre, hvad der lystede hende, men hun ville ikke være udsat for stikpiller. Hun lejede sig derfor et værelse i Rue Charlot. Der var hun i nærheden af de små teatre; hun gjorde regning på bekendtskabet med en eller anden skuespiller fra *Theatre de l'Ambigu* eller *de la Gaité*, og at dette bekendtskab kunne skaffe hende billetter. I øvrigt var hun meget rolig og opførte sig så sædeligt, som en ung pige kan gøre det, der tjener tyve sous om dagen og vil gå med hat. Gustave havde erindret sig Lise; da de sidst talte sammen, havde hun givet ham sin adresse, og den unge mand vidste, at de små sy- og vaskejomfruer i egne værelser aldrig bor i huse, hvor der findes portnere.

Vor helt passerer boulevarden, kommer ind i Rue Charlot, men har forglemt husnummeret; hvad er der at gøre? … Banke på alle døre? Ikke så godt for de personer, som derved ville blive forstyrret i deres søvn, og som ville befinde sig ilde derefter; ikke så godt for spilleren, der drømmer om det store lod i lotteriet; ikke så godt for den ulykkelige, der ikke ved, hvorfra han næste dag skal tage brød til sine børn; men desto bedre for den kone, der sover hos den, hun tilbeder; desto bedre for den,

hvis lykke er fuldkommen, og som virkeligheden kun tilbyder en rosenfarvet fremtid! Men i det hele taget gives der flere "ikke så godt" end "desto bedre".

"Godt, her har vi en dør ... nu banker vi på ... og stærkt!"

Man åbner et vindue i anden etage; et hoved med en bomuldshue på viser sig for at se ned på gaden. – "Hvem er det? ... Hvad vil De?"

"Vil De ikke have den godhed at sige mig, hvor jomfru Lisa bor, som vasker for folk?"

"Gid satan havde Dem og Deres vaskejomfru ... Har man nogen tid hørt mage! Klokken et om natten at jage et helt hus op, for at spørge om en adresse!"

"Det er et meget vigtigt anliggende."

"Når patruljen kommer forbi, lader jeg Dem arrestere!"

"Nej, det er vist ikke Deres alvor! ... Men ved De, hvad jeg gør, hvis De ikke lige på minutten holder Deres mund? Jeg vil blot sende Dem et par sten igennem vinduerne."

Mennesket trak sig tilbage og lukkede sit vindue, idet han af hele sit hjerte ønskede Gustave fanden i vold.

Uden at tabe modet går vor helt femten skridt videre og banker på den anden dør.

"Denne gang," siger han, "vil vi banke på med mere betænksomhed; vi vil søge at vække beboerne lidt efter lidt."

Han lader hammeren på en grøn gadedør falde ganske let ned; man åbner straks et vindue i første etage.

"Denne gang," siger Gustave, "sover man ikke, eller man sover meget let!"

"Er det dig, min ven?" spørger en ung kone med sagte stemme.

"Ho, ho! ... Atter et eventyr ... Velan, vi vil se, hvad det vil blive til," og vor ubesindige svarer med et hviskende: "ja!"

"Det er ikke pænt af dig at lade mig vente så længe! ... Du ved jo nok, at min mand er på vagt ... og at han ikke vil forlade sin post for at sove hos sin kone ... Bi lidt ... nu skal jeg kaste gadedørsnøglen ned til dig, for jeg kan ikke selv gå ned og lukke op, da jeg ingen klæder har på mig."

Den lille kone går fra vinduet, og Gustave klør sig bag øret, ubestemt om hvad han skal gøre.

"En ung kone, hvis stemme er meget sød, og som venter en midt om natten, imedens hendes mand er på vagt! Det er meget fristende ... men, kort og godt, det er ikke Gustave, denne dame venter, og når hun mærker sin fejltagelse, vil hun blive forvirret, utrøstelig; og så, når vennen senere indfinder sig, som det er at formode, vil dette blive en anden historie! Man kommer atter til at slås, sætte et hus i oprør ... nej, det ville være galskab ... jeg bør ikke modtage gadedørsnøglen."

Det bliver slutningen af Gustaves betragtninger. Nå, man må da tilstå, at det er en meget sat ung mand, man således har udskreget for en broder Liderlig; men, imellem os, så tror jeg, at vor helts egenkærlighed for en stor del var årsag til den skønne beslutning. En ung spradebasse føler ikke mod hos sig til første gang at fremstille sig for en kone i en dragt, der ikke klæder ham, med et blåt øje og en skrabet næse, det første indtryk kan ikke være gunstigt for ham, og når man er vant til at gøre erobringer, udsætter man sig ikke frivilligt for den fare at blive leet ad lige op i øjnene.

Den lille dame viser sig atter ved vinduet; hun binder et lommetørklæde omkring en nøgle og vil kaste den ned til

Gustave.

"Jeg må bede Dem undskylde, madame; men jeg tror, at vi begge tager fejl."

"Gud, det er ikke ham!"

"Jeg beder Dem, madame, bortfjern Dem ikke uden at have hørt mig ..."

"Min herre, De tror måske ... det var min broder, jeg ventede ... og da han er uenig med min mand ... det er grunden til, at jeg har valgt dette øjeblik for at tale med ham ..."

"Madame, jeg tvivler ingenlunde om, hvad De siger mig ... De kan for resten gøre regning på min tavshed. De ser, at jeg fortjener nogen tillid, siden jeg ikke vil modtage Deres gadedørsnøgle, som De ville kaste ned."

"Ja, det er sandt, min herre."

"Vil De altså gøre mig den tjeneste at sige mig, om De ikke kender en ung pige i denne gade, som vasker for folk?"

"En lille brunette?"

"Ja, madame."

"Lidt koparret?"

"Rigtigt."

"Det er den lille Lise."

"Ganske rigtigt, madame. De kender hende?"

"Ja, min herre; jeg er en af hendes kunder ... Det vil sige ... nej, min herre, jeg kender hende ikke ... hun vasker for en af mine veninder."

"Godt," siger Gustave. "Damen frygter for, at jeg skal erfare hendes og hendes mands navn. – Madame, kan De ikke sige mig hendes husnummer? Det er hende jeg søger; jeg har noget vigtigt at meddele hende."

"Nummeret ved jeg sandelig ikke, men jeg kan vise Dem huset. Ser De, min herre, til højre, hen imod Rue Sainte Foy ... Gud, en patrulje! ... Det er min mand!"

Her fo'r damen, der havde bøjet sig ud for at vise Gustave Lises bopæl, hurtigt bort fra vinduet, som hun lukkede.

Gustave vender sig om; han ser virkelig en patrulje af nationalgarden, der kom fra Rue Boucherat og gik lige løs på ham. En af patruljens soldater var den lille dames mand, og han havde bedt korporalen om at lade runden trække igennem Rue Charlot, fordi det er ham meget kært næste dag at kunne sige til sine naboer: "Jeg har våget over jer i nat."

Men ægtemanden havde langt borte set sin kone i vinduet tale med en mandsperson, hvis holdning var mistænkelig; han forlader sit geled og løber hen imod Gustave, idet han råber: "Kom her, korporal, hurtigt!"

Gustave ser korporalen komme imod sig og står tøvende. Ægtemanden er inden et øjeblik hos ham, griber ham ved kraven og befaler ham at følge med til vagtstuen. Vor helt svarer ham med et nævestød, der kaster den arme mand omkuld på stenbroen, og løber ned ad gaden. Korporalen befaler sit mandskab at sætte efter den flygtende, men Gustave er rappere til fods end mænd, som har bøsser, sabler og patrontasker, og ikke er vant til at bære alt dette; desuden har han ingen lyst til at ende natten på vagtstuen. På vejen ser han en gadedør stå på klem; han smutter ind, smækker døren i efter sig og klavrer, fire trin ad gangen, op ad en vindeltrappe, som han ved lys dag ikke ville gået op ad, uden at se tyve gange til sine fødder. For at undgå patruljen ville han have klavret op på tage og løbet på tagrender. Når hovedet er ophidset, beregner man intet mere,

og man gør ting, som man med koldt blod ikke ville vove at foretage.

Gustave standser endelig ... han var kommet til kvisten og var altså vel nødt til at standse; der var ikke flere trin at stige op ad. Hvor skal han nu henvende sig? ... Han ved det ikke selv ... På lykke og fromme trykker han på en dør foran sig ... den går op ... og Gustave skynder sig bort igen, fordi der gives steder, som man vel kan gætte sig til, uden at man just behøver at se dem.

Patruljen, som forfulgte Gustave, havde lagt mærke til det hus, han smuttede ind i. De dundrede på gadedøren og opfordrede husbeboerne til at lukke op og udlevere den skyldige. Men beboerne forhaster sig ikke med at svare på korporalens indbydelse. Fra sjette etage hørte Gustave den larm, man lavede på gaden; han stiger ned på femte etage, han vil gå endnu længere ned, for at underhandle ved gadedøren ... En bekendt stemme møder hans øre: "Det er da også et rædsomt spektakel, man gør på gaden i nat! ... Det er ikke muligt at sove!"

"Det er hende!" siger vor helt. "Jeg er frelst!"

Han banker på en dør i nærheden af det sted, hvorfra stemmen kom.

"Hvem banker?"

"Det er mig, Lise ... det er Gustave ... luk hurtigt op!"

"Gustave!"

Den lille vaskejomfru springer ud af sengen og skynder sig med at lukke døren op ... Hun udstøder et skrig af forskrækkelse, da hun ser det unge menneske, som hun ikke kan genkende i den hæslige dragt. Denne træder hurtigt ind, låser omhyggeligt døren af efter sig og kaster sig på Lises seng,

idet han udbryder: "Her er jeg endelig frelst! – Her trodser jeg vagtstuen, ægtemændene og patruljerne!"

Lise har taget sin natlampe, som hun holder nærmere til Gustaves ansigt. "Ih du min Gud," udbryder hun, "er det ikke ham!"

"Jo, vel er det mig … Ved første øjekast må jeg rigtig nok være meget ukendelig."

"Du gode Gud! … i hvilken tilstand! … Et ganske blåt øje … Ansigtet ganske fuldt af blod … og disse klæder! … Gud, det er jo rædsomt! og det er en ung mand *comme il faut*!"

"Hvis du vidste alt, hvad der er tilstødt mig! Men tys … hører du dem hamre løs på døren som døve?"

"Det er altså for din skyld, at man laver dette spektakel?"

"Ja, min søde veninde; jeg har bragt tvist og uenighed i La Villette, vakt skinsyge i en snedkersvends hjerte, bragt fortvivlelse i en nygifts sind og sat lus i skindpelsen for hans kone."

"Ak, min Gud … Det liderlige menneske! … De har altså været oppe at slås!"

"Ja, og du ser, at man, skønt man er sejrherre, dog kan være såret."

"Men disse mennesker, som banker på gadedøren?"

"Å, lad dem kun banke!"

"Men hvad vil De da?"

"Tage mig ved vingebenet … det er en nattepatrulje, som jeg har sat i galop, fordi … Ah, ja … hør … sig mig, kender du en gift dame, som bor et par hundrede skridt herfra i øverste etage … der er en lille grøn dør på huset?"

"Det er vel madame Dubourg?"

"Er madame Dubourg smuk?"

"Meget smuk! Et skælmsk ansigt ... en opstoppernæse."

"Det er forbandet! Havde jeg bare vidst det før ... og hendes mand?"

"Han er en mand på fyrre år, en smægtende person ... han går altid med kalvekrøs ..."

"Nå, han går med kalvekrøs! ... Han går vist også med noget andet, tror jeg."

"Hvorledes da? Kender De madame Dubourg?"

"På ingen måde; så jeg hende på gaden, ville jeg ikke kende hende igen. Men lad det være godt ... Banker det endnu?"

"Nej."

"Da de mærkede, at man ikke ville svare dem, er de gået deres vej igen, det tænkte jeg nok."

"Men hvorfor løb de efter Dem?"

"Jeg skal fortælle dig alt."

"Jeg kommer til at lægge varme omslag om Deres øje og næse ... for de er i en slem tilstand."

"Mig ventede du nok ikke, vel, Lise?"

"Nej."

"Det er meget heldigt for mig, at du er alene."

"Alene? Hvorledes da? Bor jeg ikke alene?"

"Jo vel ... men det hindrer jo ikke i ... man modtager undertiden besøg, som varer til lidt temmelig langt ud på natten."

"Nej, min herre, jeg modtager ikke slige besøg ... det ville være kønt!"

"Nej, vil man bare se ... denne forbavsede mine! Du er altså nu blevet meget ærbar?"

"Har jeg ikke altid været det?"

"Jo vel! men man kan være meget ærbar og dog have sine små bekendtskaber."

"Nej, jeg takker, jeg vil ikke mere vide noget af små bekendtskaber at sige ... mandfolkene er alt for falske ... troløse ... til at man skulle elske dem."

"Det har du fuldkommen ret i, min pige ... Hov pas på, du gør mig jo hele ansigtet dyngvådt med dit brændevin!"

"Det ville også være en stor ulykke! Må De ikke prise Dem lykkelig, at man plejer Dem, forbinder Deres blessurer ... især når det er for andre? ... Jo, De er en rigtig udhaler! ... Deres onkel har fuldkommen ret i at være vred på Dem!"

"Tror du? ... Stakkels Lise ... elsker du mig ikke mere?"

"Jeg ville ønske, jeg ikke gjorde det ... men jeg elsker Dem stadig, imod min vilje ... for De fortjener ikke, at man skal føle for Dem! ... Gå, lad mig være, siger jeg Dem ... lader De mig ikke i fred, får De alt dette lige i ansigtet!"

"Å, sladder; mit ansigt har intet mere at frygte ... Men du er jo ganske henrivende således ... i nathue!"

"Fy, skam Dem noget ... Men min Gud, De er jo rent besat ... Hr. Gustave, lad mig være ... jeg bliver vred, jeg skriger, ved Gud!"

"'Og hvilke strålende øjne har du ikke!"

"Ja, af vrede stråler de ... men, ih du min Gud ... hvad bestiller De nu der?"

"Du ser det, jeg klæder mig af."

"Og hvorfor det?"

"Ih – for at lægge mig til sengs, naturligvis."

"Hvad! De vil lægge Dem til sengs? Nå, det kan man rigtignok kalde at være ugenert!"

"Ville du da måske have, at jeg skulle blive hele natten oppe? Udmattet, som jeg er, ville jeg i morgen være død."

"Tror jeg ikke, han gør, hvad han siger! ... Og jeg – hvor skal jeg lægge mig?"

"Ih – ved siden af mig, tænker jeg."

"Nej, virkelig ... Ih, det ville jo være rart! Ja, hvis De endda ville love mig at være ordentlig!"

"Forstår sig."

"Nå, siden herren er så træt, så tænker jeg ikke, jeg har noget at befrygte ... Ih, jeg tror sågu' han allerede sover ... så vil jeg da skynde mig til sengs."

11. Man gør bekendtskab med madame Dubourg

Efter en så tugtigt tilbragt nat, som tilfældet kan være med et mandfolk på tyve år og et fruentimmer på nitten (der ikke er gift), vågnede Gustave. Lise var allerede stået op; hun tændte op for at koge en kop kaffe til Gustave.

"Min kære pige, hvad bestiller du der?"

"De ser jo nok, at jeg koger kaffe til Dem."

"Tak skal du have, men du må gerne beholde din kasse selv; når man har løbet sig selv halvt ihjel, været oppe at slås, haft patruljen i hælene på sig og en smuk pige til værtinde, må man have noget mere styrkende end kaffe. Tag der min pengepung i den grove blå trøje og gå hen til slagteren, grønthandleren, urtekræmmeren; køb alt hvad du behøver til en god, kraftig ret mad, og især vin, den bedste, du kan få."

"Ak, min Gud, hvilken frokost! ... Men imens jeg fejer omkring, bliver min vask ikke strøget, og endnu i dag ganske tidligt må jeg bringe mine kunder deres tøj ..."

"Desværre for dine kunder ... de kommer til at vente en dag længere."

"Og den lille syjomfru, som venter sin kappe til i aften, da hun skal danse i Colosseum?"

"Hun kommer til at danse med bart hoved."

"Og melodrama-forfatteren, der skal have sin kalvekrøs, når han i dag skal hen og læse et stykke for Franconis heste?"

"Hestene kan høre hans stykke i morgen."

"Og den smukke dame med det franske kashmirssjal, der venter på, at jeg skal bringe hende hendes linned, for at hun kan få det af sig, som hun allerede har båret i otte dage på kroppen?"

"Hun kommer til at bære sit skidne linned en dag længere. Rap dig nu, Lise, skaf mig lidt frokost, eller jeg kreperer af sult."

"Ak, min Gud ... man må gøre, hvad han vil."

Lise går. Gustave overtænker på ny, hvad han har gjort, og hvad han skal gøre; først og fremmest har han besluttet, ikke mere at iføre sig sine vadmelsbenklæder og den blå trøje – men hvorledes få andre klædningsstykker? Ih for pokker! han sender Lise til Olivier, der vil levere pigebarnet eller Benoit, hvad han behøver for at vise sig på Paris' gader. Olivier er omtrent af størrelse som Gustave, følgelig kan denne bruge en af hans frakker. Ja, men forudsat at Olivier, der ikke ligefrem altid er forsynet med flot garderobe, befinder sig i det tilfælde at have to frakker at råde over. Men i det mindste må Benoit have bragt den frakke, hans herre gik med i Ermenonville, til Paris, hvis forresten klodsmajoren ikke har tabt den på vejen. I hvert tilfælde besidder Gustave penge endnu, og i Paris kan en gadedreng med penge på tyve minutter lade sig klæde som en marquis.

Lise kommer tilbage med en med levnedsmidler fyldt kurv. Gustave står op, trækker de første de bedste benklæder på, som falder ham i hænderne, ifører sig en nattrøje som tilhører en gammel fornem enke, og vil hjælpe Lise med at tilberede frokosten. Man antænder en dygtig ild, kødet bliver sat over; man dækker bordet, fremsætter ost, frugt, kage, flasker; inden

fem minutter er alt rede, og man sætter sig til bords. Frokosten smager. Lise ler over Gustaves appetit, og mens man spiser og drikker, passiarer og ler, kysser og trykker man hinanden; den lille giver ham et let slag, så et kys; hun bliver vred, når Gustave ikke vil være ordentlig; hun piner ham, når han er det for længe.

"Nu, min pige," siger Gustave, efter at han har tilfredsstillet alle sine fornødenheder, "nu nok af galskaber; nu vil vi tale fornuftigt med hinanden – tænke på midler til at få mig bort herfra."

"Ih nu, hvem hindrer Dem da i at gå, når De lyster?"

"Du har altså glemt, at jeg er kommet i denne bondedragt, der, i forbigående sagt, ikke just har bragt mig synderlig lykke, og som jeg for alverdens guld ikke ville tage på mig igen."

"Det er også sandt, det tænkte jeg ikke på; De må have nogle klæder. Ønsker De, at jeg skal gå hjem til Dem og hente nogle?"

"Hjem til mig! ... Det er let nok sagt; men jeg har intet hjem for øjeblikket; du ved nok, at jeg bor hos min onkel; men da han for øjeblikket er vred på mig, vil jeg give hans vrede tid til at lægge sig."

"Den stakkels oberst! De giver ham noget at bestille."

"Det vil sige, jeg gør ham en tjeneste; en militær i rolighedsstilstand trænger til tidsfordriv. Du går altså til Olivier ..."

"Det er nok også en af de rigtige – som løber efter baller, spillehuse, piger og kaffehuse – det er ham, der har fordærvet Dem ... han kan kun give slette råd!"

"Tror du? ... Du er jo ordentlig stiv i moralen, Lise! Hvis min onkel hørte dig, er jeg vis på, han ville forsone sig med dig; han, som holder dig for en lille forførerske ..."

"Ah, Deres onkel tænker således om mig! ... Det klæder ham godt, denne gamle podagriske abekat at tale ilde om andre! ... Ser jeg ham en gang, kradser jeg øjnene ud på ham, kan han være vis på!"

"Lidt agtelse for min onkel, jomfru Lise!"

"Gamle ræv uden svans ... ikke i krigen har han fået sin reumatisme!"

"Jomfru Lise!"

"Han kalder mig en forførerske! Han skal komme til at betale mig det!"

"Er du snart færdig?"

"Jeg tåler ikke, at man tillader sig at sige noget om min opførsel!"

"Ganske rigtigt – det ville jo være afskyeligt!"

"Jeg, der er så ærbar – der aldrig går ud og aldrig ser nogen hos sig!"

"Ja, det er sandt, du lever som en vestalinde."

"Og at sige, at jeg er ..."

"Å, for hede Helvede, så hold dog op en gang! Du går altså til Olivier?"

"Men hvor bor han nu, Deres Olivier?"

"I Rue Petites Ecuries, ved forstaden Poissonnère."

"Og jeg skal bede ham om klæder til Dem?"

"Ja, du fortæller ham, hvad der er tilstødt mig."

"Da vil De dog ikke have, at jeg skal sige, at De har tilbragt natten hos mig!"

"Nej, vist ikke ... Du kan sige ham, at jeg er kommet i morges ... kort sagt, du kan sige, hvad du vil; men husk på, at jeg må have en frakke, en hat, et par benklæder og støvler ..."

"Og jeg skal bære alt dette?"

"Du kan jo tage en på vejen, hvis du vil, min tjener Benoit tør jeg ikke lade komme, jeg måtte frygte for, at man ville kende ham og følge efter ham."

"Nu vel da, jeg vil besørge Deres ærinde; men mens jeg er borte må De ikke lukke op for nogen – det kunne skade mit rygte, hvis man fandt et ungt mandfolk hos mig, som havde tøj på, der tilhører mine kunder."

"Vær du ganske rolig, der må komme hvem der vil, jeg lukker ikke op ... men hvad skal jeg tage mig for, mens du er borte, for at fordrive tiden?"

"De kan lukke min kommodeskuffe op – der finder De bøger ... og det morsomme bøger: *Jean Sbogar*; *Faublas*; *Mon oncle Thomas*; *Victor*; *L'Enfant de ma Femme ...*"

"Det er godt, jeg skal se dem igennem; men lad mig nu se, at du skynder dig."

"Ja, jeg løber alt hvad jeg kan, bliv bare ikke utålmodig."

Lise kysser Gustave, stikker sin nøgle i lommen og går hen i Rue des Petites-Ecuries.

Vor unge mand, der er blevet alene, blader i romanerne, læser nogle sider, rejser sig, går frem og tilbage i værelset, ser ud ad vinduet, om ikke Lise skulle komme; men vinduet er et kvistkammervindue, så at man ikke kan se ned på gaden. Gustave bliver utålmodig, finder tiden for lang og betænker ikke, at der er et godt stykke vej fra Rue Charlot til Petites-Ecurie, og at man behøver tid til at komplettere en ung mands toilette efter moden.

Man banker sagte på døren.

"Det er bedst, vi forholder os stille," siger Gustave, "vi må tænke på vort forbud."

Man banker atter ... man råber: "Luk op, jomfru Lise – det er madame Dubourg!"

"Madame Dubourg!" gentager Gustave. "Hende må jeg min tro lære at kende; denne lejlighed må man ikke lade ubenyttet."

Han iler til døren og lukker op for den, med hvem han har haft en natlig samtale, og hvis ansigt han længes efter at se.

Madame Dubourg frygtede for de følger, hendes eventyr sidste nat kunne have, og var nysgerrig efter at vide, hvem den herre var, der var delikat nok til at tilbagevise en ung kones gadedørsnøgle, og original nok til, klokken et om natten at spørge om en vaskejomfrus adresse. For at få nogen oplysning om ham, var det naturligt at gå til den person, han spurgte efter, og som netop vaskede for madame Dubourg; fruentimmerne indbyrdes siger hinanden tusinde små ting, som en mand ikke tør vide; man håbede altså at bringe jomfru Lises mund på gang og derpå pålægge hende den største tavshed, hvis den omtalte herre skulle have talt om sin samtale med en dame i første etage i et hus med en grøn gadedør.

Madame Dubourg gør en bevægelse der røber forundring, da hun ser Gustave, som hun imidlertid ikke genkendte, fordi hun om natten ikke havde kunnet skelne hans ansigtstræk, uagtet der ikke langt fra huset var en gadelygte; men gadelygterne er sandsynligvis ikke sat der for at lyse, siden man kun forsyner dem med så megen olie, som netop fordres til at forhindre, at man *slet* ikke ser.

Madame Dubourg kunne ikke ane, at den herre, der om natten klokken et ville tale med jomfru Lise, endnu ville være

hos hende om eftermiddagen klokken et; imidlertid vidste hun ikke, om hun skulle træde ind, fordi en kone vel betænker sig, inden hun vil være alene med en herre i nattrøje. Men i en meget høflig tone og med forstilt stemme beder Gustave damen at træde ind og vente et øjeblik, idet han forsikrer, at jomfru Lise straks vil komme hjem.

Madame Dubourg træder ind og sætter sig; efter at Gustave har betragtet hende nogen tid, antager han atter sin naturlige stemme og spørger om, hvorledes hendes mand har det efter sit fald, og om hende broder måtte vente meget længe. Madame Dubourg bliver forvirret, blegner, ser på Gustave og skjuler sit ansigt i sit lommetørklæde.

"Min kære madame," siger Gustave til hende, "vær De kun overtydet om, at det ikke er min hensigt at forårsage Dem bekymring; jeg behøver alt for meget selvoverbærenhed til, at jeg skulle tillade mig at dadle andres handlinger. Hvad måtte De tænke om en ung mand, der om nattetider banker på alle gadebøre, om dagen skjuler sig hos en ung pige ... og i en sådan dragt ... Jeg, madame, må bede Dem om at glemme mine galskaber, og om ikke at bedømme mig efter skinnet."

Denne tale beroligede madame Dubourg; hun tog sit lommetørklæde fra ansigtet og så smilende på Gustave. Han lod til at behage hende; af hans måde at udtrykke sig på så hun også, at han ikke var et menneske uden opdragelse; at han var en mand, der forstår at leve, er vant til kærlighedseventyr og tilskriver dem ikke mere vigtighed, end de fortjener.

"Jeg ser nok, min herre," sagde madame Dubourg, "at vi skulle kende hinanden ... Jeg tænkte imidlertid ikke på at genfinde Dem her ... De er her naturligvis, fordi De har gjort

Dem skyldig i en eller anden ubesindighed, som er at undskylde hos et ungt menneske. Jeg beder Dem også at være overtydet om, at det var min broder, jeg ventede i nat."

"Jeg tvivler ingenlunde, madame, men jeg finder, at han må være meget lykkelig ved at have en så elskværdig søster."

"Det gør mig uendelig ondt, at patruljen forfulgte Dem ... men min mand er så underlig ... han ser tyve overalt!"

"Således er alle ægtemænd!"

"Det glædede mig, da jeg hørte, at man ikke fik fat i Dem."

"Jeg vil tro det."

"Jeg er bange for, at man skal komme i dag og forhøre her i huset, om man ikke har set Dem."

"Vær De kun ganske rolig, man vil ikke mere finde mig her."

"Jeg sagde min mand, at jeg havde sat mig ved vinduet for at trække frisk luft, da jeg ikke befandt mig vel, og en ubekendt havde da spurgt mig om vej. Jeg håber dog ikke, jomfru Lise ved ..."

"Nej, madame – hun ved slet intet."

"Altså behøver jeg ikke at vente på hende, for jeg vil oprigtigt tilstå Dem, at det var blot for at udfritte hende om denne sag, at jeg kom her."

"Jeg formodede det, madame, og derfor ønskede jeg at berolige Dem."

"Adjø, min herre; kan jeg nogen sinde være Dem til tjeneste, så beder jeg Dem, ikke at glemme mig."

"Glemme Dem! Madame! De behøver ikke at frygte for at blive glemt."

Madame Dubourg nejer sirligt for Gustave og vender sig om for at gå, da i det samme jomfru Lise kommer hjem med en bylt

under armen. Hun bliver stående, ser på Gustave, der bider sig i læberne, og på madame Dubourg, der rødmer.

"Hvad vil madame? ... Hvad ønsker madame?" spørger Lise med en spydig mine.

"Mademoiselle, jeg ønskede at vide ... om min mands kalvekrøs er færdige."

"Deres mands kalvekrøs ... De ved jo meget godt, madame, at jeg aldrig bringer Dem dem førend klokken fem!"

"Det er sandt ... men han skulle i dag spise i byen og har ingen rene ... jeg vil derfor tage dem med, hvis De ingen tid skulle have ... her er de, tror jeg ... ja, det er dem."

Madame Dubourg tager tre kalvekrøs, som ligger på bordet, ruller dem sammen, stikker dem i sin pose og iler bort, uden at høre Lise, der på trappen råber efter hende, at de kalvekrøs, hun tog med, tilhørte en kunstner fra Café Apollon, i stedet for hendes mand.

"Nå, hr. Gustave," siger den lille, "jeg ved ikke, hvad De har bestilt med denne dame; men hun var jo ganske forvirret, hun vidste slet ikke, hvad hun gjorde."

"Hvor kan du nu have sådanne tanker, Lise!"

"Ja ... det ville være rædsomt! ... Men forbød jeg Dem ikke at lukke op?"

"Jeg troede, at det var dig."

"Nu lyver De ... De kender madame Dubourg, er jeg vis på."

"Jeg! det er første gang jeg har set hende."

"Tror De da, jeg har glemt Deres spørgen i nat? ... Men klokken fire går jeg hen til hende; på den tid er hendes mand hjemme; jeg vil se, om det også er sandt, at han skal spise til middag i byen, og hvis hun har løjet for mig ..."

"Lise, Lise, du taler altid ondt om andre; du skåner ingen, og du vil, at man ikke må sige noget om dig! ... Men jeg siger dig det i forvejen, at hvis du prøver på at forårsage denne dame, som jeg holder meget ærbar, noget ubehageligt, så bliver jeg vred på dig og taler aldrig mere i mit liv med dig!"

"Det ville også være en stor ulykke! ... Man kunde måske undvære herren! ... Jeg skal tåle, at han i mit eget værelse leger kæreste med en kokette, som ikke er to skilling værd ... og det skal jeg tie til! Ih, det var jo kønt! Jeg ved nok, at De har elskerinder af alle størrelser og alle farver; men jeg tåler ikke at de kommer og opsøger Dem i mit værelse ... denne gifte kone, hvilken frækhed! ... det lader til, at alt er Dem tilladt; De skulle rødme, skamme Dem over at bedrage det gode skrog af en ægtemand! ... Et ugift fruentimmer er i det mindste sin egen herre ... hun kan frit knejse med hovedet!"

Mens jomfru Lise talte, klædte Gustave sig om, ikke uden at bande Oliviers skødesløshed og Benoits dumhed. Man havde sendt ham et par benklæder med ridestøvler, og det var sommer.

"Har Olivier selv valgt disse klæder?" spørger Gustave endelig.

"Nej, Deres ven var ikke hjemme, jeg så kun Deres tjener ... Benoit. Gud, hvor han ser enfoldig ud! ... Han gav mig denne bylt."

"Ja, så undrer det mig ikke!"

"Nej, hvor De ser komisk ud ... akkurat som en landsbybrudgom. Denne frakke er alt for kort til Dem."

"Det lader til, at slynglen har gjort det med vilje; jeg tror så Gud, han har sendt mig en af sine egne frakker ... Den streg skal

han betale mig ... men det er nu bestemt, at jeg skal gå forklædt herfra ... Vil jomfruen nu have den godhed at hente mig en vogn?"

"Jo, min herre, og med det samme vil jeg se efter, om ikke madame Dubourg venter Dem ved døren."

Lise går og kommer snart tilbage med en fiaker.

"Adjø, jomfru Lise," siger Gustave.

"Adjø, broder Liderlig ... Nej, vil man se! ... Går han ikke, uden blot en gang at kysse mig!"

"Jeg troede, du var vred på mig ... Farvel, min pige ... besøg mig hos Olivier – du kender jo adressen?"

"Jo! nu løber man sådan uden videre til unge mandfolk! Så fik man noget at tale om! ... Og hvornår kunne man vel ellers træffe Dem?"

"Ih, om morgenen, du ved jo nok, jeg står sent op."

"Godt, jeg skal komme og vække Dem."

Gustave går ned, stiger ind i fiakeren, der venter på ham ved døren, og kører til Olivier.

12. Et måltid hos unge mennesker

Olivier var en ung mand på Gustaves alder. Da han tidligt havde mistet sine forældre, var han alt for snart blevet herre over sine handlinger. Han elskede spil, vin og fruentimmer; han blev ansat på et kontor, på hvilket han meget regelmæssigt indfandt sig henimod slutningen af måneden, fordi hans gage da blev udbetalt; men så såre han havde fået sine penge, blev han borte fra bureauet, og ofte så man ham der ikke i hele otte dage. Hans foresatte gav ham hyppigt bebrejdelser, der gjorde ham sat for fireogtyve timer. Da han, når han ville, arbejdede hurtigt og godt, så man igennem fingre med ham.

Olivier var hjemme, da Gustave steg ud af vognen; han så ham fra vinduet og gik ham i møde, idet han lo af fuld hals.

"Her er jeg," siger Gustave, "jeg havde næsten allerede opgivet at komme så langt!"

"Ha ha ha!"

"Hvad ler du ad?"

"Betragt dig blot i spejlet ... På ære, du er ubetalelig ... Kom, kom ned, således en tur igennem Palais Royal ... man vil antage dig for en fremmed tilrejsende ... du vil erobre alle nymferne."

"Det æsel, den Benoit har sendt mig denne dragt ... Benoit!"

"Her er jeg, herre."

"Hvorfor har du sendt mig denne frakke i stedet for min egen?"

"Jo, ser De, herre, det er et fif, jeg har udtænkt, da jeg kom til Paris, var jeg bange for, Deres onkel skulle se mig, og derfor tog jeg Deres frakke på, for at han ikke skulle kende mig."

"Så du har gået med min frakke! Ih, det er jo rart for mig ..."

"Jeg ville også have et par af Deres benklæder på, men jeg kunne ikke komme i dem ... de var mig alt for snævre ..."

"Det var skade! Men nu vil jeg sige dig noget: Jeg vil råde dig til, ikke mere at bruge slige fif! Det var ikke noget, der behagede mig. – Min kære Olivier, du må give mig logi."

"Du ved jo, at du er som hjemme her; jeg har tre værelser, det kan blive et for os hver."

"Jeg vil ønske, min onkel havde glemt sine giftermålsplaner, inden jeg atter viser mig for ham ... Men jeg skal fortælle dig alt, hvad der er hændt mig; det vil more dig. Men sig mig, har du solgt hestene?"

"Det gjorde jeg straks."

"Fik du noget ud af dem?"

"Ikke så lidt ... siden skal jeg opgøre regningen ... Klæd dig nu på, så vil vi gå ud at spise."

"Jeg vil spise til middag her hjemme; i den nærmeste fremtid vil jeg kun gå ud om natten."

"Du frygter altså for din onkel?"

"Ja, han spaser ikke just ... og jeg må undgå hans vrede. Benoit, gå hen til en traktør og hent middagsmad. Har du så megen forstand, at du kan forlange to portioner middagsmad?"

"Hvad det angår, så kan De være ganske rolig ... men hvis man skulle se mig på vejen?"

"Kast denne gamle kappe over dig, tryk denne store hat ned over øjnene ... således ... nu ser du ud som en gammel jøde. Gå

til den bedste traktør, men tag benene med dig."

Da Gustave var blevet alene med sin ven, fortalte han ham en del af sine eventyr, men sprang dog det over, som angik madame de Berly. Uagtet han var letsindig, forstod vor helt dog at tie med en lykkelig kærlighed, når det angik en tante, hvis rygte måtte skånes. Han gjorde gerne erobringer, men han havde den sunde forstand, ikke at tale om alt det, han havde gjort. Han var heri meget forskellig fra disse flove mennesker, som overalt taler om den lykke, de har i kærlighed, og de gunstbevisninger, man har ødslet på dem; men man må nære mistro til disse store forføreres sanddruhed; de, som praler mest, kommer som oftest sjældnest til målet.

Skønt ubestandig havde Gustave grundsætninger; han havde aldrig forårsaget fruentimmerne anden kummer end den, at han bedrog dem. Han gjaldt for en broder Liderlig; men var han ikke mere undskyldelig end den, der under et hyklerisk udseende søger at triumfere over en kone og ødelægger hendes rygte, når hun ikke giver efter for hans ønsker? Slige mennesker er desværre meget almindelige i denne verden; en sådan kan man i sandhed kalde en broder Liderlig. Man kan kun undskylde ubestandighed, letsindighed; men hykleri og bagtalelse er lave og fordærvede sjæles laster.

Benoit kommer tilbage.

"Nå," sagde Gustave, "det lader til, at Benoit vil holde sig skadesløs for madame Lukas' noget simple køkken."

Under måltidet meddeler Olivier sin ven, at han har gjort bekendtskab med en dame der i huset, som trækker perler og som han giver undervisning på guitar, fordi damen holder

meget af musik og skal indføre ham i et selskab, hvor man giver koncerter.

"Død og plage!" siger Gustave, "koncerter, det er mit element! Du ved, at jeg på min violin spiller en sonate lige fra bladet; jeg prøver endog undertiden Rosettis trio. Du tager mig med! Jeg må desuden forsøge at glemme mine ulykkelige kærlighedseventyr."

Efter måltidet besøger Olivier damen med perlerne, og Gustave går sig en spadseretur til Rue du Santier. Han spørger efter hr. de Berlys bolig; man viser ham den, og han går i nogen tid frem og tilbage uden for porten, idet han ser op til vinduerne, om ikke Julie skulle være at se; men han ser intet.

"Hvis hun vidste, at jeg går her udenfor hendes port," sagde han, "så ville hun nok finde på et middel til at komme her ned og tale med mig! ... Bare jeg kunne få øje på det gode pigebarn, som leverede mig hendes brev! ... Men jeg tør ikke træde ind i huset! Det ville være det samme som udsætte Julie for nye ubehageligheder."

Gustave vendte tilbage til Olivier. Således forløb der flere dage. Vor helt gik kun ud om aftenen, for at spadsere i Rue du Santier; Olivier gik om morgenen, lagde sin hat på kontoret, kom derpå som nabo tilbage, for på guitaren at gøre kur til sin elev. Disse herrer levede kostbart, for at bøde på kedsomheden ved deres regelmæssige levemåde. Pengene blev givet ud, men man tjente ingen; Olivier fik kun en fjerdedel af sin gage; de andre tre fjerdedele blev fordelt mellem hans kreditorer. Gustave begyndte at se bunden i sin pengepung, men han gjorde regning på Olivier, der måtte have de penge, han havde indkasseret for hestene. Desuden kunne obersten heller ikke

blive ved med at være vred; hans nevø havde allerede sendt ham et meget ærefrygtsfuldt, ærbødigt brev, i hvilket han talte om sin kærlighed til madame de Berly som en lidenskab, der havde forvirret hans forstand i den grad, at han var trængt ind i denne dames sovekammer, uagtet hun ikke delte hans strafværdige følelser. Gustave smigrede sig med, at hans onkel ville lade sig narre ved denne løgn, men det var hans skyldighed at undskylde madame de Berly og at bekræfte det, hun havde sagt til sin mand.

Gustave begyndte at finde sit liv meget ensformigt, da man en morgen, efter at Olivier var gået ud, bankede på døren, og Benoit lukkede op for jomfru Lise.

Den lille var rigtig i stadsen; hun havde sin rosenfarvede hat, sin garnerede kjole og et stort sjal på, og ingen ville af hendes dragt og holdning have gættet at hun vaskede for folk. Men i Paris gives intet, der mere bedrager end udseendet! ... I teatret kan man sidde imellem to mænd, hvis påklædning er aldeles ens; deres indtægter er altså omtrent lige? Ingenlunde: Den ene er departementschef i et ministerium, den anden er kammertjener og banker og børster klæder i et hotel garni. Modehandlerinden går med kashmirs, urtekræmmermadammen med fjer, sypigen med hat, opvarteren med kalvekrøs. Det er skade, at man ikke også kan købe sig en stemme, ligesom man køber sig et halstørklæde! Da ville man ikke komme til at høre en ølbas under en fløjlshat. Men tålmodighed, dette kan måske komme endnu.

"Her er jeg, min herre," siger pigebarnet. "Jeg vil aflægge Dem et besøg; jeg holder ord."

"Jeg ser det, min pige, du kunne virkelig ikke komme til nogen mere belejlig tid; jeg var netop i færd med at anstille melankolske betragtninger ... Din nærværelse gengiver mig min munterhed"

"De er eftertænksom? Det ville da være første gang!"

"Hør, alt tager sin begyndelse; jeg bliver gammel."

"Ja, oldingen på enogtyve år!"

"Du vil tilbringe dagen hos mig?"

"Med glæde!"

"Du spiser altså til middag hos mig ... Du behøver ikke at genere dig for Olivier."

"Jeg ville rigtignok hellere være alene med Dem, men da det er i hans logi ..."

"Og i aften følger jeg dig hjem, ikke sandt, det er da afgjort?"

"De ved jo nok, at jeg gør alt, hvad De vil."

"Du er jo ret elskværdig, kom, lad mig kysse dig!"

"Lad mig være! Deres tjener ser på os! ... Men jeg må først besøge min tante. Nu går jeg altså hen til hende, og så kommer jeg igen og bliver hele dagen hos Dem."

"Men bliv ikke for længe borte."

Lise går, og Gustave kalder på Benoit.

"Hør, Benoit, i dag må du skaffe os en lækker middagsmad; de unge piger holder meget af lækkerier, og jeg deler så temmelig de unge pigers smag."

"Men, herre, jeg ved ikke, om jeg kan få blot en simpel ret."

"Hvorfor ikke det, dumrian?"

"Fordi traktøren, som vi allerede skylder for fem gange, har sagt, at han ikke vil lade mig få mere, førend det gamle er betalt."

"Vi skylder ham for fem gange?"

"Ja, herre, uden at regne frokosten med, som jeg har måttet tage hos en anden."

"Men hvorfor har du ikke sagt Olivier det? Han må afgøre det."

"Hr. Olivier viser mig altid hen til Dem, når det angår penge."

"Han tror altså, min pung er uudtømmelig! Han må have penge; vi har jo ikke rørt hestene endnu … Men der hører jeg ham komme ned fra hans perletrækkerinde."

Olivier kom virkelig ned fra sin naboerske; med en meget fornøjet mine træder han ind i værelset.

"Du kommer netop tilpas," siger Gustave til ham. "Men hvad går der af dig? … Har du måske hævet din månedsgage?"

"Min månedsgage … den har jeg ikke set noget til. Men nu skal jeg fortælle dig, hvad der henrykker mig; jeg kommer fra min naboerske; det er en dame, som ikke gør omstændigheder … Du forstår mig … en grisette!"

"Å, hvilken snak, en grisette! … en kone, hvis mand er død som skibskaptajn!"

"Ja, eller i det nederste skibsrum."

"Men kort og godt?"

"Kort og godt, hendes tante … denne gamle dame, hun bor hos, opholder sig i dag i Belleville, og jeg har formået min naboerske til at komme her ned og spise til middag med os."

"Ah … det træffer jo forbandet godt sammen, det; Lise kommer også; vi bliver altså fire."

"Fortræffeligt! Nåda, hvor vi skal more os!"

"Ja, men for at kunne more os, må vi først traktere disse damer med et godt måltid."

"O, udsøgte retter ... det var derfor, jeg kom så hurtigt ned til dig!"

"Og jeg ville netop sende bud op til dig på kontoret."

"Hvorfor?"

"For at få penge ... traktøren vil ikke ud med mere, førend han får det gamle betalt ... Gå nu hen og afgør det, som står, og bestil en udsøgt middagsmad."

"Jeg skal betale ham! ... og med hvad?"

"Har du ikke pengene for hestene?"

"Ak, min arme Gustave ... det har jeg endnu ikke villet sige dig ... men ..."

"Hvad mener du?"

"Jeg har sat dine heste på rouge et noir, de er langt borte nu."

"Hvad, du har bortspillet pengene på rouletten!"

"Ja, min ven; samme dag, jeg solgte dem, skulle jeg betale min skrædder en regning; jeg ville fordoble vor sum ... Jeg havde udtænkt en ny martingale ..."

"Fanden i vold med martingalen! ... Der har du rigtig nok båret dig pænt ad ... Du er uforbederlig ... at spille og tabe!"

"For en ulykke! hvis jeg havde vundet, havde du ikke haft årsag til at gøre mig bebrejdelser."

"Nu sidder vi net i suppen; min pung er tom."

"Min er aldrig fuld! ... og vi har kun den niende i måneden; endnu tre uger inden jeg kan få min gage!"

"Og traktøren, der ikke mere vil give kredit!"

"Og damerne vi har inviteret i dag!"

"Stakkels Lise, som jeg ventede at kunne traktere."

"Min naboerske, som tilstod mig, at hun holdt meget af champagne!"

"Ja – de må prise sig lykkelige, når de blot kan få en eddikesur vin!"

"Min stakkels Gustave ... jeg kunne gerne rive håret af hovedet på mig!"

"Hold op med dine dumheder, og lad os tænke på et middel til at komme ud af forlegenheden. – Benoit!"

"Her, herre."

"Du skulle vel ikke tilfældigvis have nogle penge i baghånden?"

"Jo, herre, jeg har lagt noget til side."

"Du er en fortræffelig karl, Benoit; hvor meget har du vel omtrent?"

"Ja, herre, jeg har vel ... ja, lad mig se, jeg har vel omtrent nogle og tredive sous."

"Dit bæst! ... Og det kalder han noget! ... For dine tredive sous ville vi jo kunne få et brillant middagsmåltid! Havde du endda lidt geni til at finde på en eller anden udvej! Men med en tjener som dig kan man gerne komme til at sulte ihjel!"

Olivier gik frem og tilbage i værelset, idet han af og til stampede med foden i gulvet og forbandede lykken og rouletten. Gustave pinte sin hjerne, for at finde på midler til at forskaffe sig et middagsmåltid, og Benoit stod ubevægelig foran begge de unge mennesker og ventede på de befalinger, det måtte behage dem at give ham.

Pludselig opklaredes Gustaves ansigt.

"Min ven," sagde han til Olivier, "vi skal spise til middag ... rigtignok ved jeg endnu ikke, hvorledes vi skal få maden betalt, men hovedsagen er nu, at vi får noget at spise. Du ved, at jeg for et halvt år siden, under min onkels ophold på landet, blev alene

tilbage i Paris; den gang kom jeg tit på en restauration, som bliver bestyret af en lille sukkersød dame på tres år, der er seks fod i omfang, har en arm som en Herkules og et jubilæumsansigt. Dette elskværdige fruentimmer holder meget af unge mandfolk; hun så ømt til mig, smilte, når hun talte til mig, og sagde altid, at det ikke hastede med betalingen. Den gang var jeg ved muffen og benyttede ikke hendes forbindtlige tilbud; men i dag vil jeg stille hendes gode vilje på prøve; jeg går hen til hende; jeg lader, som om jeg kommer lige fra landet, har nogle venner at beværte og overlader ganske til hende at arrangere denne sag. Den gode dame vil, smigret ved min tillid til hende, give mig alt, hvad jeg ønsker ... Jeg bestiller naturligvis et prægtigt måltid, og når det er fortæret, vil vi tænke på midler til at betale det."

"Rigtigt! Det indfald skriver sig fra Forsynet. Derved kommer jeg til at tænke på en sukkerbagers niece, som jeg har stået i venskabelig berørelse med, mens jeg lavede deviser for hendes onkel til hans sukkerværk; jeg er vis på at få en prægtig dessert der."

"Det er fortræffeligt; lad os altså skynde os med at bestille, hvad vi nu behøver til at beværte vore skønne med ... For disse damers skyld risikerer jeg meget; jeg går ud ved højlys dag, med fare for at blive set og genkendt af den kære onkel."

"Å, hvorfor skulle du vel møde ham netop i dag?"

"Jeg overlader mig til min skæbne!"

De unge mennesker ville gå ud, Benoit holder dem tilbage, idet han siger: "Mine herrer ... men har De ikke glemt noget til maden?"

"Hvad da?"

"De har ingen vin!"

"Ja, det har han sågu' ret i ... det er det vigtigste ... Men hvor skal vi få den fra? Kender du ikke en vinhandlers kone, datter eller niece, Olivier?"

"Fy, min ven, hvor vil du hen! Mine erobringer har jeg altid udvalgt mig i en højere klasse."

"Da ville, min tro, i dette øjeblik en lille borgerlig lidenskab hjælpe os ud af forlegenheden! En middagsmad uden vin ... ih, det ville jo være rart!"

"Hos caféværten her lige over for kan vi få øl."

"Ja, en net drik til at opmuntre sig med!"

"Vi siger til damerne, det er *Lacrymæ Christi*."

"Det lader de sig ikke bilde ind!"

"Man kunne få et par boller punch."

"Man drikker ikke punch om middagen."

"Vi blander den med vin."

"Å, gå fanden i vold!"

"Nu har jeg det, Gustave, et guddommeligt indfald! ... Vi skal få vin, bordeaux og champagne ... Vil du låne mig Benoit?"

"Du kan gøre med ham, hvad du lyster."

Gustave iler til den tykke madame, som har restauration; Olivier bliver tilbage med Benoit, som han agter at benytte til at forskaffe sig vin. Den store lømmel ser med forbavset mine på sin herres ven, der tager et sirligt sammenlagt halstørklæde på, en meget lang frakke, en kort vest, reder sit hår ganske glat, indgnider sin næsetip med rød sminke, tager en ridepisk i hånden og gamacher på, sætter en spidspuldet hat på hovedet og stiller sig foran spejlet, for ved dets hjælp at give ansigtet et dumt og uforskammet udtryk.

"Vil herren måske spille komedie?" spørger Benoit.

"Ja, sådan noget lignende; nu er jeg kostumeret, og nu er turen kommet til dig, Benoit."

"Hvad, vil De også forklæde mig, herre?"

"Ti, og adlyd! Træk nu disse gamle læderbukser på, som i bedre tider har tjent mig som ridebukser."

"Men, herre, dem får jeg aldrig i evighed på."

"Å, passiar, de vider sig ud ... Tag denne røde vest ... denne nankins-trøje, som jeg går med om morgenen, og så den lille kappe."

"Men jeg kvæles i det!"

"Betyder intet; så meget desto mere ligner du en fra Themsens bredder undløbet ... Hør efter, Benoit, og fordærv mig det ikke."

"Jeg er lutter øre, herre."

"Jeg er mylord, og du er min jockey ..."

"Hvad er det for noget, herre, mylord?"

"Det er en englænder, som kommer til Paris, for at bese mindesmærkerne, teatrene, spillehusene og pigerne; man kender dem let på gaden på deres pudsige holdning, i skuespilhusene på deres studsende mine; ved spillet på deres banden; hos pigerne på deres guineas."

"Ak, ja, herre, jeg så for nylig sådanne to i Rue de l'Echequier, som græd af glæde, da de så to haner, som sloges ... de sagde, at disse to dyr, som sønderflængede hinanden, mindede dem om deres fædreland."

"Nuvel, Benoit, du giver dig en engelsk holdning; du må følge mig til en stor vinhandler. Og glem endelig ikke, når man taler til dig, kun da at svare med *yes*."

"Yes."

"Ja, på alt, hvad man siger til dig, yes og stadig yes."

"Men er det også nok, herre? Det skal jeg såmænd nok huske."

"Det er endnu ikke alt; når jeg går, så bliver du hos vinhandleren, indtil jeg eller Gustave afhenter dig; hvis du kommer tilbage uden vor tilladelse, så får du femogtyve slag stokkeprygl, forstår du mig?"

"Jeg skal nok bare mig for at komme tilbage!"

"Du får halvtreds, hvis du siger, hvor vi bor. Betænk nu alt dette: Du bliver der altså?"

"Jo, herre, og stadig yes, når man spørger mig om noget."

"Rigtigt. Følg nu med, Benoit."

Olivier går ud af huset; Benoit følger ham, imedens han næppe kan røre sig i sine læderbukser; sin hue trykker han dybt ned i panden, og i tankerne gennemgår han den erholdte lektion. Den arme djævel var urolig; stokkepryglene og de engelske manerer pinte ham meget; det kostede Olivier megen møje at holde sig alvorlig, når han så på sin jockeys ynkelige ansigt.

Ankommet til en plads, hvor der holder fiakere stiger Olivier med Benoit ind i en vogn og befaler kusken, idet han radbrækker noget engelsk, at køre til en af de bedste vinhandlere i Paris. Kusken pisker på hesten, og man kører afsted; på vejen erindrer han endnu en gang Benoit om, hvorledes han har at forholde sig. Olivier stiger ud og træder ind i butikken, idet han gynger frem og tilbage og banker sig på maven; Benoit følger bagefter med spredte ben og nedslagne øjne. Vor ubesindige taler nogle engelske ord, og da folkene har

meget at gøre med fremmede, så er man meget forekommende imod mylord.

"I vil have en smuk kurv vin til at beværte to mylords, mine venner, *if you please*."

"Vin, mylord? Vi har af alle kvaliteter fra alle lande ... af enhver alder ..."

"Vil De giv me af den bedste, and ældste, if you please; I see not på pris."

"De skal blive fornøjet, mylord ... hvor mange flasker ønsker De?"

"Vi er three, vi vil ni flasker: Tre bordeaux, tre Beaune, tre champagner i en kurv."

"Ja, mylord ... mousserende champagner?"

"Yes, I will, at proppen springer i ansigtet."

"Den skal springe i loftet, mylord."

"It is good!"

Man lægger de ni flasker vin i en kurv og sætter denne i vognen; vinhandleren præsenterer mylord sin regning, og denne gør ingen indvending mod prisen, men griber ej heller i lommen.

"I have ladet min pung i hotel; mr. vinhandler, vil De lade Deres jockey følge med and modtag den little sum, if you please."

"Jo, mylord, det kan let ske. Francois, følg med denne engelske lord, der vil levere dig tres francs for de ni flasker. Mylord, jeg beder Dem om at have mig i erindring og unde mig Deres søgning."

"I will oft købe hos Dem, mr. købmand. Good morning, Benoitson, følg mig ..."

"Yes."

Benoitson følger mylord uden at løfte næsen i vejret; man stiger ind i fiakeren med Francois, der ikke vover at sætte sig i mylords nærværelse. Olivier havde sagt kusken, at han skulle køre ham hen imod de elysæiske marker. Da man havde kørt noget, slog mylord sig for panden, som en, der havde forglemt noget vigtigt; derpå befalede han at holde.

"My friend," siger han til Francois, "I have glemt den hovedsag; I bruger seks flasker spanish vin; skynd you and hent mig dem; my jockey skal ledsage you; you kan da komme med him i Hotel des Mylords. Benoitson, følg med denne young man."

"Yes."

Francois gør ikke ringeste indvending imod at lade vinen blive i vognen, da han har mylords jockey i pant. Han, såvelsom jockeyen, stiger af og går for at hente den spanske vin.

Olivier, som er blevet af med vinhandlerkarlen, befaler kusken at køre til Port Saint-Martin; her stiger han af, tager en til at bære sin vinkurv og kommer tilbage til Gustave, som han med en triumferende mine viser sin Bordeaux, Beaune og Champagne.

"Men hvordan djævlen har du båret dig ad med at få en kurv fuld af vin?" spørger Gustave sin ven.

Olivier fortæller ham, hvilket middel han har benyttet dertil og det heldige udfald af hans forklædning. Gustave ryster på hovedet og synes aldeles ikke tilfreds med Oliviers skælmsstykke.

"Det, du der har gjort, er aldeles ikke delikat," siger han endelig.

"Hvorfor ikke da?"

"At forklæde sig for at købe vin, som man ikke har i sinde at betale!"

"Jo vist vil jeg betale den, og til bevis har jeg jo ladet pant blive tilbage hos vinhandleren."

"Et godt pant; denne dumrian Benoit!"

"Min ven, så dum han end er, så må dog en lang lømmel på tyve år vel være tres francs værd."

"Men han vil forråde os."

"Umuligt; jeg har givet ham hans lektion. Jag nu dine unødvendige skrupler på døren; jeg lover dig, at jeg vil udløse Benoit, så snart jeg får noget af min månedsgage."

"På den måde kommer han til at stå længe i pant."

"Men du taler jo slet ikke om, hvad du har gjort?"

"O, vi vil få et prægtigt måltid! ... Fisk, steg, sideretter, intet skal mangle."

"Min ven, det er ikke delikat at fortære et måltid, man ikke kan betale."

"Men der er forskel ... Man giver mig frivillig kredit! ... Den tykke mama har givet mig det tilbud at levere mig mad på månedlig regning."

"På månedlig regning ... ak, min ven, hvilket fund har du ikke gjort der! Nu blot elleve frivillige traktører til, og vi er hjulpet for hele året med mad."

"Å, hold nu op med dine narrestreger ... Lad os nu få bordet dækket; vore damer vil lige straks komme ... Nej, hvor du er kejtet! ... Du ved jo ikke en gang, hvor du skal sætte en tallerken ... Hvad vil vore skønne tænke, når de ikke en gang ser en eneste tjener hos os?"

"De vil tænke, at vi har sendt vore folk bort for at være friere, for uhindret at kunne overlade os til glæden og ømheden ... de vil endog sige os tak for det."

"Du ser alt fra den gode side. Men jeg er bange for, at den klodrian Benoit skal begå dumheder."

"Stille ... der er nogen, der banker."

"Kig igennem nøglehullet. Er det maden?"

"Nej, det er min naboerske."

Den lille naboerske træder ind; i øjeblikket er hun ganske vred på sig selv fordi hun kommer og spiser til middag hos unge mandspersoner; men disse herrer lover hende at være tavse og beroliger hende med, at hun ikke bliver den eneste dame. Jomfru Lise lader heller ikke vente på sig; da hun ser et fruentimmer, trækker hun lidt på næsen, men hendes ærgrelse går over, da hun hører, at naboersken ikke er kommet for Gustaves skyld.

Endelig kommer traktøren, krumbøjet under byrden af fiskespiser, steg og bøf; man kappes om at befri ham for de medbragte skåle og fade og sætter dem på bordet; nu skal kun appetitten og munter heden råde.

Mens disse herrer og damer sidder ved bordet, vil vi se til, hvad den arme Benoit, der af Olivier var blevet forvandlet til Benoitson, den engelske jockey, tog sig for.

Francois marcherede ned ad de elysæiske marker, ledsaget af Benoit, der vel vogtede sig for at lukke munden op, men derimod i stilhed forbandede Olivier, vinkurven og læderbukserne.

Francois prøvede på at begynde en samtale, men Benoit svarede kun med yes på alt, hvad der blev sagt til ham, og

vinhandlerkarlen opgav en samtale, som han måtte føre alene. Man kommer endelig til butikken, Francois ganske åndeløs med Benoit rød som en hane, fordi han forudser, at tingen vil tage en slem vending for ham.

"Er mylord ikke fornøjet med sin vin?" spørger vinhandleren, da han ser Benoit.

"Yes," svarer denne.

"Mylord har endnu ikke smagt vinen," siger Francois, "men det faldt ham ind på vejen, at han behøvede seks flasker spansk vin til, og vi kommer for at hente dem."

"Seks flasker spansk vin! Men hvilken slags?"

"Mylord sagde intet videre."

"Ved De ikke, hr. jockey, hvilken vin Deres herre holder mest af?"

"Yes."

"Er det måske madeira, sherry eller malaga?"

"Yes, yes."

"Å, ja så, jeg forstår ... malaga er det ... Se der, Francois, der er de ... Du får nu halvfems francs i stedet for tres ... Bor mylord langt herfra?"

"Yes."

"I Hotel des Mylord," siger Francois, idet han tager kurven. "Vil De nu gå foran, hr. Benoitson, så skal jeg følge efter Dem."

Men Benoitson, der ikke mere vidste, hvad han skulle gøre, fordi Olivier havde forbudt ham at sige, hvor han boede, og som af frygt for stokkepryglene ikke vovede at vende tilbage til sin herre, svarede ikke Francois og blev stående så stiv som en pind midt i gården.

"Kan jockeyen måske ikke finde vejen?" spørger vinhandleren utålmodigt. "Hvor er Hotel des Mylords, min ven?"

"Gid satan havde ham med sit yes ... Det lader til, at denne jockey ikke forstår et ord fransk ... Hvorledes skal man nu få at vide, hvor hans herre bor? Ah, det er uden tvivl i Hotel Maurice, hvor de rige lords tager ind?"

"Yes."

"Det er en lykke, at jeg faldt på det. Francois, gå hurtigt hen i Hotel Maurice med hr. Benoitson."

"Jo, herre."

Francois begiver sig atter på vej; man et nødt til at skubbe jockeyen ud på gaden for at formå ham til at gå ved siden af vinhandlerens karl; endelig giver han efter og følger Francois med en sur mine. Man kommer til Hotel Maurice; ved tegn spørger Francois sin tavse ledsager, om han genkender hotellet, og Benoit lader et dusin yes'er høre. Vinhandlerens sendebud træder ind og spørger om mylords gemakker. En tjener svarer ham, at der findes nogle og tyve lords i hotellet, og at han må forklare sig tydeligere; Francois skubber Benoit frem for sig og siger, at han spørger efter denne lange jockeys herre; tjeneren betragter Benoit nøje og svarer, at han aldrig har set ham før, at man desuden spiste fortrinligt i hotellet, og at de lords, som logerede der, ikke plejede at lade deres vin hente i byen.

Francois er rasende; han ser mistroisk på Benoit, spørger ham, om hans herre bor i dette hotel eller i et andet kvarter i byen; jockeyen svarer med yes på alt, hvad man spørger ham om. Tjeneren slår en skoggerlatter op, og Francois, der er ærgerlig over sin renden april, støder Benoit frem for sig og taber ham ikke af syne.

Vinhandleren bliver opbragt på Francois, da han ser ham komme tilbage med jockeyen; han begynder at frygte for at han er blevet taget ved næsen af en gavtyv og tvivler på mylords ærlighed; der gives bedragere lige så vel i England som andetsteds; denne tanke foruroliger vinhandleren, der forgæves opfordrer Benoit til at forklare sig og opgive sin herres bolig; endelig falder han på et middel, hvorved han kan få sandheden at vide; han erindrer, at der i huset bor en herre, som kan engelsk; ved hjælp af ham må man kunne få svar af jockeyen. Francois henter naboen, der øjeblikkelig viser sig for at udspørge Benoit.

Men forgæves bestormer man jockeyen med engelske og franske spørgsmål, alle hans svar består i yes, og man kan ikke bringe det ringeste ud af ham om hans herre. Vinhandleren indser, at han er bedraget; men han må have en, som skal bøde for det og Benoit skal arresteres. Francois griber allerede den falske Benoitson ved kraven, da i det samme en militær træder ind i gården; ved synet af ham får Benoit sit mæle igen; han skriger, græder, værger sig og kaster sig for oberst Moranvals fødder.

Obersten var kommet for at besøge en gammel kammerat, som boede der i huset, da hører han Benoits skrigen; han spørger ham, hvor hans nevø er. Vinhandleren fordrer sine penge og fortæller, hvad der er sket. Obersten, der til dels gætter sandheden, betaler vinen, giver Francois en drikkeskilling, for at han ikke skal udbasunere sagen, og bortfjerner sig med Benoit, som han håber endelig skal give ham oplysning om Gustave.

13. Nok en galskab

Vore unge mennesker havde glemt Benoit og deres kreditorer; de hengav sig til den glæde, at sidde til bords med to unge, smukke og elskværdige pigebørn; man sang, lo og talte om alt, hvad der faldt en ind; man var elskværdig, uden at ville det; man havde ånd, uden fordringer; man var slem, uden at være ondskabsfuld. Af og til røvede disse herrer et kys fra deres borddamer, men intet videre; de unge piger forstod meget vel at holde de unge herrers geskæftige hænder i ro, og det gjorde de vel i; når en fest skal være lystig, må den ikke udarte til liderlighed.

Man var ved desserten; champagnepropperne var fløjet imod loftet – som vinhandleren havde lovet mylord – vinen skummede i glassene, og den perlende drik bragte de allerede noget begejstrede gæster fuldkommen i hede, da i det samme nogle stærke slag på døren afbrød Gustave midt i en bakkisk strofe.

De unge mennesker så på hinanden, uvisse om de skulle lukke op; damerne betragtede herrerne og søgte at læse grunden til deres uro i deres øjne. Man bankede atter. "Nå, nå, mine herrer," sagde jomfru Lise, "hører De ikke?"

"Jo vel hører vi," svarede Gustave, "men vi ved ikke om vi skal lukke op ... Det er måske et eller andet ubehageligt besøg."

"Ah, jeg gætter det! Det er en dame, som vil besøge disse herrer, og nu er de bange for, at hun vil finde os her ... Nu lukker

jeg op, det gør jeg; jeg vil dog se denne skønhed, hvis vrede man frygter."

Jomfru Lise, der aldrig hører, hvad man siger hende, når det angår noget, som pirrer hendes nysgerrighed, iler ud i entreen og vil, trods Gustaves og Oliviers beden, åbne døren, da en velbekendt banden lader sig høre på gangen og forandrer den lilles beslutning; hun kommer bleg og skælvende tilbage:

"Du milde himmel! der har vi den gamle brumbjørn, obersten!"

"Hvad! Min onkel?"

"Ham selv! ... Hans stemme kunne jeg ikke tage fejl af."

"Det var da forbistret; så har han bestemt set mig i morges på gaden! Hvad skal vi nu gribe til, Olivier?"

"Å, for Satan, lad ham banke, så længe han vil ... vi lukker ikke op."

"Deres onkel er altså så slem?" spørger den lille naboerske.

"Nej, madame, han er kun vred ... han er opbragt på mig, fordi jeg ikke ville gifte mig med en ung snerpe, som han bestemte for mig ... Nej hør, hvor han dundrer på! ... Pft! ... Lad os høre ... jeg tror, han taler."

"Vil I lukke op, for Satan!" skriger oberst Moranval udenfor døren. "Lukker I ikke op, sparker jeg døren ind!"

"Du gode Gud ... han gør bestemt, hvad han siger!" udbryder Lise, idet hun iler ind i værelset, for der at søge et sted, hvor hun kan skjule sig for oberstens blik, som hun frygter mere end ilden.

Gustave gnider sig på panden og tænker på et middel til at blive sin onkel kvit; den lille naboerske skælver ved at høre

oberstens stemme, og Olivier sætter flere glas champagne til livs, for at samle sine tanker.

"Nå, vi har kun et middel at forsøge," siger Gustave, idet han tager sin frakke, vest og sit halstørklæde af.

"Hvad har De i sinde at gøre?" spørger damerne.

"Lægge mig i sengen."

"I sengen! ... I vor nærværelse! ... Det er afskyeligt!"

"Mine damer, i et sådant tilfælde overser man slige bagateller ... Desuden beholder jeg jo en del af mine klæder på ..."

"Er du snart færdig med denne diskussion," sagde Olivier; "hvad har du i sinde?"

"Jeg ligger til sengs, dødssyg; siden i går har du våget over mig ..."

"Vel, jeg forstår; men disse damer?"

"Dem må man skjule for et øjeblik."

"Ja, men hvor? ... Intet skab, som er stort nok ... Men, stop lidt ... dette lille kabinet *à l'anglaise*; det rummer måske to ... og der vil obersten ikke falde på at søge efter."

"Nå, jeg må rigtignok sige, De giver os en net dessert," siger naboersken.

"Hvad mig angår," tager Lise ordet, "så går jeg hellere end gerne. Oberstens komme har allerede forårsaget mig mavepine."

"Det skal ikke stå længe på, mine damer; men jeg beder Dem, lad os formilde obersten ..."

"Nå, siden det ikke kan være anderledes ... vil vi da gå ind i dette kabinet *à l'anglaise*. Men giv mig i det mindste Deres eau de cologneflaske med, hr. Olivier."

"Vær så god, madame."

Begge damerne skjulte sig i kabinettet, der befandt sig bag Gustaves seng; så hurtigt som muligt skaffer Olivier levningerne af maden og de fire kuverter til side; mens Gustave derpå trækker en bomuldshue langt ned over hovedet og kryber helt ned under dynen, går Olivier, med et lommetørklæde i hånden og med en bedrøvelig mine, hen til døren og lukker op for oberst Moranval.

Obersten blev utålmodig og ville netop udføre sin trussel, da Olivier viste sig for ham.

"Nå, så De bestemmer Dem dog en gang til at lukke op for mig, min herre! Jeg må ellers sige Dem, at det er meget uhøfligt at lade en banke så længe ..."

"Det beroede jo på Dem selv, hr. oberst, om De ville blive eller gå Deres vej."

"Ja, I troede, jeg skulle gå igen, ikke sandt? ... Jeg skulle have givet mig til kende, min herre, og I ville ..."

"Netop derfor, hr. oberst, lukkede jeg ikke op."

"Hvorledes! De vover ..."

"Det skete, for at skåne Deres følelser ..."

"Mine følelser! ... Det ord vil vi lade udenfor. Hvor er min nevø?"

"Tys! Stille ..."

"Hvad skal det betyde?"

"Tys! Stille! Jeg beder Dem ..."

"Hvad mener De med Deres tys! Jeg vil se min nevø ..."

"De skal se ham, hr. oberst ... vil De have den godhed at følge med ind i det andet værelse. Og gå på tæerne, om jeg må bede Dem."

"Vil De holde mig for nar, hr. Olivier?"

"Ak, min herre, jeg er kun dårligt oplagt til spøg. Den stakkels Gustave! ... Se, hr. oberst, her er han, ser De, i hvilken tilstand!"

Obersten kommer hen til sengen, i hvilken Gustave ligger, han har gnedet sit ansigt med tørrede figner, for at det skal få en gullig, ligbleg farve. Forbavset ser obersten på sin nevø; Olivier vender sig om og undertrykker sin lyst til at le.

"Hvad fejler han da?" siger obersten endelig, idet han betragter sin nevø med en temmelig vantro mine.

"Hvad der fejler ham, hr. oberst? ... En hjernebetændelse, der truer med at blive slem nok."

"En hjernebetændelse! Hvor længe har han haft den?"

"Siden ... i går."

"Og for at kurere hans hjernebetændelse, har De i morges, forklædt som englænder, bedraget en vinhandler for et parti vin?"

"Hr. oberst, det udtryk er lidt vel stærkt ... og hvis det ikke var fordi, at min ven var syg ..."

"For en ulykke, min herre, jeg tror ikke mere på Deres eventyr. Man kurerer ingen syge med champagne."

"Den var også kun bestemt for mig alene, min herre, for at give mig kræfter til at våge hos min ven."

"Og derfor lader De Deres tjener i pant?"

"Vi havde ingen anden sikkerhed at stille."

"At udsætte det arme skrog for den ulykke at blive arresteret!"

"Hr. oberst, Patroklos lod sig dræbe for Achilles; Orpheus går i Helvede for sin kone; den hellige Vincent de Paul lob sig smede på galejerne for folk, der helt sikkert ikke fortjente det, og følgelig kan Benoit vel sagtens sove i arrest for sin herre."

"Her er hverken tale om Patroklos eller Orpheus, men om min nevø, der, det kan han takke Dem for, hr. Olivier, ikke gør andet end dumme streger."

"Min kære hr. oberst, De behager at smigre mig!"

"Taler han ikke mere?"

"Han er for øjeblikket for udmattet, en følge af det anfald, han lige har haft."

"Men hvad Djævlen fejler hans hud?"

"Intet ... det er kun en følge af feberen."

"Har De haft læge?"

"Endnu ikke, hr. oberst."

"Hvad! Når Deres ven er syg?"

"Vi har ingen penge, hr. oberst, til at betale den medicin med, som lægen upåtvivlelig vil ordinere."

"Hvad ... Ingen penge til at leve for!"

"Hr. oberst, det hænder dagligt meget agtværdige folk."

"Det burde ikke hænde Dem, der har Deres bestemte gage. Jeg skal forresten nok få sandheden at vide. Hent mig en læge, hr. Olivier."

"En læge! ... Hvad skal han til?"

"For en ulykke! Et underligt spørgsmål! ... Gå, min herre, jeg vil vide, om min nevø er så syg, som De siger; og under alle omstændigheder vil jeg ikke lade ham blive her. Hvilken uorden! På gulvet klædningsstykker! Under bordet tallerkener!"

"Jeg har en kat, hr. oberst."

"Vinpropper! ... Og ... ah ... hvad er dette her? ... Har De måske lagt denne dametaske under stolen til Deres kat, hr. Olivier?"

"Nå, Gud være lovet, så fandt jeg den da endelig! ... Det er min husholderskes sypose; hun søgte efter den i hele to timer i

morges; den stakkels Fanchette! Hun var bange for, at hun havde tabt den på gaden ..."

"Ah, så De har en husholderske, der går med maroquintaske med stållås?"

"Ja, hr. oberst; å, nu går jo enhver med dem; de er blevet så almindelige ..."

"Godt! Spild nu ikke tiden, min herre ... jeg bliver hos min nevø, mens De er borte ..."

"O, gør Dem ingen ulejlighed, portnerens kone kan komme herop og passe på; desuden tror jeg, han sover ..."

"Men nu vil jeg det, min herre, og, for Djævlen, jeg skal vise Dem, at jeg besidder karakter."

Obersten blev vred; det var ikke muligt at rokke hans beslutning.

"Nå," siger Olivier ved sig selv, "nu må Gustave og vore pigebørn se til at redde sig ud af sagen, som de kan; jeg har gjort, hvad jeg formåede; nu trækker jeg mig tilbage."

Gustave befandt sig aldeles ikke i en behagelig stilling under oberstens samtale med Olivier. Over tyve gange var han i færd med at bryde ud i en skoggerlatter, men han havde tvunget sig i håb om at hans onkel ville gå. Da han så, at Olivier var gået og obersten sad midt i værelset, tabte han modet og var på nippet til at kaste dynen af sig; han frygtede også for, at fruentimmerne skulle gøre støj i kabinettet; for at bortvende oberstens opmærksomhed besluttede han at tale med ham, og for at indlede samtalen, udstødte han et ynkeligt suk.

"Ah, De sover ikke mere, hr. Gustave?" sagde obersten.

"Hvorledes, det er Dem, onkel?"

"Ja, hr. nevø ... Mig ventede du nok ikke i dag! ... Og uden Benoit ville jeg ikke have opsøgt dig her."

"Ah, Benoit ... han har sagt Dem ..."

"Ja, efter at have fået en god portion stokkeprygl som belønning for sin tavshed, og løfte om en dobbelt portion, hvis han løj for mig!"

"Den stakkels Benoit ... endnu har han ikke fået anden løn, så længe han har været hos mig."

"Det lader til, at De ikke længere har delirium, min herre?"

"For øjeblikket føler jeg mig bedre, kære onkel, og i morgen skal jeg have den ære at komme til Dem, når blot mine kræfter tillader mig det."

"Nej, min herre, endnu i aften kommer De til mig, gående eller kørende ... Jeg lader mig ikke narre ved Deres sygdom, og ... men hvad er det? Hvilken lyd? Man skulle næsten tro ..."

"Å, det er slet intet, kære onkel ... det er Oliviers lille puddel, som gør sin fornødenhed."

"En lille puddel! og en kat! I har altså alle dyrearter her?"

"Olivier holder usigelig meget af dyr."

"Men det var da en besynderlig lyd ... har da jeres hund diarré?"

"Ja, det arme dyr har drukket for megen mælk."

"Men er den under din seng ... man kan jo lugte det her."

"Hvis De vil have den godhed at brænde lidt sukker."

"Jeg synes, din ven bliver længe borte."

"Det er snart aften, han har sandsynligvis ikke truffet nogen hjemme."

"Nå, stå nu op, Gustave, klæd dig på og følg med mig."

"Jeg forsikrer Dem, onkel, at jeg ikke har kræfter til det, og jeg kan næppe stå på mine ben."

"For en ulykke, op med dig! Men hvad er det for en lyd! Denne gang er det ingen puddel ... det er i dette kabinet."

Obersten går hen til kabinettet; Gustave rejser sig over ende i sengen, og for at holde sin onkel tilbage, forglemmer han, at han kun er halvt påklædt. Obersten, der opdager Gustaves benklæder, tvivler ikke mere om, at han er blevet ført bag lyset ved en ny løgn; for at skaffe sig vished, iler han, trods al sin nevøs beden, hen til kabinettet, han vil lukke op, men man har skudt skodden for indvendigt fra.

"Ha, ha," siger obersten, "det er sandsynligvis hr. Oliviers husholderske, der i dette kabinet *à la anglaise* søger efter sin sypose. Jeg kunne alligevel nok have lyst til at lære den stakkels Fanchette at kende, og skulle jeg også blive her til i morgen, så forsikrer jeg, at hun ikke skal komme ud, uden jeg ser hende."

Denne trussel forskrækker begge de unge fruentimmer, der er nær ved at kvæles i det lille kabinet. Den lille naboerske, der havde tømt eau de cologne-flasken, imens Lise forskaffede sig lindring for sin mavepine, har flere gange villet gå ud, men den lille vaskejomfru, der frygtede obersten, havde holdt sin veninde tilbage, idet hun gav hende et skrækkeligt billede af Gustaves onkel og overdrev de farer, der truede en, når man udsatte sig for hans vrede. Skamfølelsen over at blive set i et sådant smuthul holder den lille naboerske tilbage, og frygten bestyrker Lise i hendes beslutning. Imidlertid fandt de sig meget ubehageligt stillet, da Gustave ædelmodigt ofrede sig for dem.

Han rejser sig, tager på et øjeblik halstørklæde, vest og frakke på, går hen til sin onkel og siger til ham, at han er beredt til at følge ham.

"Nå, din krabat!" siger obersten, "du er altså nu kureret for din feber?"

"Jeg udsætter mig ganske for Deres vrede, onkel, som De ser; men det sker for to interessante, elskværdige og uskyldige damer, som vist ikke morer sig i dette kabinet … jeg ofrer mig for dem … jeg er beredt til at følge med Dem, onkel."

"Jeg burde egentlig, førend jeg går, lade disse to uskyldige, som skjuler sig i to letsindige krabaters kabinet, give ris; men for denne gang vil jeg lade nåde gå for ret. Afsted, min hr. Liderlig, vi vil skynde os med at komme bort. Deres skønne må være gule som citroner og røgede som sild."

Gustave tager sin hat og forlader værelset med obersten, idet han endnu kaster et sidste blik hen til kabinettet.

14. For langt eller for kort?

Gustave er nu atter hos sin onkel; han er forberedt på hårde bebrejdelser, alvorlige irettesættelser over sin tidligere og nuværende opførsel; også du, kære læser, tror, at oberst Moranval vil tage til at rase, bande og holde en straffeprædiken ... men det er ikke således; obersten siger ikke et ord til sin nevø; enhver begiver sig til sit værelse, uden at henvende et ord til den anden. Hvorfra kom denne forandring i oberstens adfærd? Måske han ville spare sig en unyttig frem- og tilbagesnakken; måske han, ligesom mange andre, havde så meget at sige, at han ikke vidste, hvor han skulle begynde; måske endelig – og jeg tror, at heri ligger den sande bevæggrund til hans tavshed – frygtede han for, at podagraen skulle forårsage ham ulejlighed.

Gustave vidste ikke, hvad han skulle tænke om sin onkels tavshed; men han havde fast besluttet at gøre sig værdig til denne overbærenhed, og derfor blev han hjemme i otte dage, opførte sig beundringsværdigt, gik kun sjældent ud, arbejdede en stor del af dagen og lagde sig tidligt.

Obersten sagde ikke et ord, men lagde mærke til ham; han begyndte at indse, at Gustaves karakter var af den slags, at han måtte tages med lempe og skånsomhed, og at magt og hårdhed kun ville forværre det onde.

"Ja," sagde obersten, "jeg vil lade som ingenting og ikke mere være så streng imod ham; Gustave er et ungt menneske; han er letsindig, men følsom; han sværmer for fruentimmerne – det

har jeg også en gang gjort, og jeg ville måske endnu elske dem, hvis blot min podagra og reumatisme ville tillade mig det; før vi bebrejder andre noget, bør vi først erindre, hvad vi selv har gjort. Nu vil jeg blot søge at forebygge, at Gustave gør slette bekendtskaber, for de er unge menneskers ruin, og så lader jeg ham gifte sig, hvis det blot lader sig gøre; for da ægtestanden er galskabernes, kærlighedens og fornøjelsessygens grav, så må Gustave nødvendigvis blive sat, fornuftig og ordentlig, når han hører konen bruge mund, folkene kævles og sine børn græde – en lille koncert, som i sandhed ret er egnet til at kyse latteren og kærligheden bort."

Gustave begyndte næsten at revne af lutter soliditet, og for at forjage kedsomheden, søgte han at danne Benoit – som han ved sin tilbagekomst til sin onkel havde givet en lille revselse, for at lære ham bedre at spille engelsk jockey – til en mere brugbar person. Men Benoit var ikke født og båren til at være kammertjener hos et ungt menneske, der går på kærlighedseventyr; han forstod sig ikke på intriger, og Gustave bortødslede sin tid og sine lektioner, da hans onkel en morgen sendte bud efter ham.

Gustave adlød; han trådte ind til sin onkel med en nevøs agtelse og ærbødighed, som hverken har en øre eller skilling i lommen.

"Gustave," sagde obersten, "jeg synes, du begynder at blive lidt ordentlig. Du må være træt af det dagdriverliv, du hidtil har ført. For at gøre dig fuldkommen stadig, kommer jeg tilbage til min første tanke: Jeg vil, at du skal gifte dig."

"Igen, onkel? Har De nu udset mig en anden kone?"

"Nej, jeg har ikke; jeg vil overlade dig selv valget; jeg tror, du vil vide at takke mig for denne føjelighed."

"Ja, kære onkel; De er så god ... men hvor skal jeg vælge mig en kone?"

"Naturligvis ikke i de selskaber, du besøger med din Olivier og dine grisetter. Du skal følge med mig i ærbare huse, der vil du finde smukke fruentimmer; du vil bestemme dig og gifte dig."

"Nu vel, onkel, som De vil."

Gustave følger med sin onkel i flere selskaber, han finder virkelig fruentimmer, som behager ham, men som han ikke kunne have lyst til at ægte. Når Moranval ser, hvor forekommende hans nevø er hos en ny skønhed, hvorledes han spiller den galante, følger dem med øjnene, så holder han ham for forelsket og udfritter ham ved hjemkomsten om hans tanker.

"Nå, Gustave, den høje blondine behagede dig, tror jeg?"

"Ja, onkel, hun er munter, elskværdig, åndrig ..."

"Har du lyst til at tage hende til kone?"

"Nej ... hun er alt for fordringsfuld; da hun underholdt sig med mig, søgte hun også at lægge beslag på andre; hun talte højt for at tiltrække sig opmærksomhed; kort sagt, hun er koket, og jeg vil ikke have en koket kone."

"Men hvad synes du da om den lille brunette, som du talte så længe med?"

"Henrivende! Hun besidder gratie, anstand – et udtryksfuldt ansigt."

"Vil du ægte hende?"

"Nej, jeg takker ... hun sang en duet med et ungt mandfolk og lagde sådan et vist udtryk i det! ... Bedste onkel, en jomfru, som virkelig endnu er jomfru, kunne ikke lægge så meget udtryk i sin sang!"

"Men den anden da, der var så munter, så overgiven, og som dansede så godt?"

"Ja, hun er forførerisk!"

"Du elsker hende?"

"Ja, skulle man ikke kunne elske hende? Hendes spydige blikke sagde så meget! hun lo med en ynde ... og hendes dans! ... hvilken lethed ... hvilken gratie! hvilken nøjagtighed i hendes trin!"

"Ah, hun bliver altså din kone?"

"Min kone! Bevar's! Hun holder alt for meget af at danse; hun søger at vinde dens bifald, der smigrer hende mest, og jeg vil ikke vinde noget hjerte ved luftspring!"

"For Djævlen, Gustave, det holder hårdt at få dig gift!"

"Tilstå, onkel, at jeg har ret i, hvad jeg har sagt om disse fruentimmer."

"Du finder alle fruentimmer kokette!"

"De er det mere eller mindre; men i almindelighed har alle fruentimmere tilbøjelighed til koketteri, et meget naturligt, meget undskyldeligt hang hos et køn, der har sine yndigheder at takke for de hyldinger, man ikke altid bringer fortjenesten og dyden. Fruentimmerne må derfor først søge at behage, for at kunne grundlægge deres herredømme, og dette gør de også fra deres forår indtil deres vinter."

"Du har sågu' ret, og vi bedrager dem i alle vores fire årstider ... hvorledes er det, du kalder det?"

"Det er forførelse, onkel."

"Nå, det er forførelse, når du har seks maitresser på en gang! Når du hengiver dig til den første brunette, som lokker dig, når du på en og samme tid gør haneben til moderen og datteren, fruen og kammerpigen, markisen og syjomfruen, det er forførelse! det har en forbavsende lighed med liderlighed, synes jeg. Jo, hr. nevø, mandfolkene er liderlige forførere, og du mere end alle andre; opkast dig derfor ikke mere til fruentimmernes sædelighedsdommer, og pris dig lykkelig, om de endnu er så gode at høre på dine tåbeligheder og ikke ler dig lige i ansigtet, når du udstøder dybe suk!"

"Kære onkel, jeg forsikrer Dem, at jeg ikke gør mig lystig på nogens bekostning."

"Men nok om det! Vil du gifte dig? Ja eller nej!"

"Jo jeg vil, onkel, så snart jeg har fundet en fuldkommen kone."

"Vil du gøre nar ad mig? Fuldkommenheden ligger ikke i naturen. Vi bliver alle født med fejl, som opdragelsen kan svække og gode lærdomme fordrive; men jeg er ikke af de folks mening, som påstår, at vi kommer til verden fromme som lam og søde som honning. Ville man, hvis dette var tilfældet, se et barn på to år stampe med fødderne og falde i afmagt af arrighed? Er det moderens kærtegn, ammens omhu, som har gjort et andet på fire år til løgner, tyv, slikmund og trodsigt hoved? Vi bliver født med fejl, som udarter til laster, når ikke opdragelse og opsigt har vænnet os af med dem. Men deraf følger ikke, at vi bliver mere undskyldelige, fordi vi bliver ældre, når vi overlader os til tilbøjeligheder, som vi har af naturen; vi har da forstanden, som skal oplyse os og tjene os til fører. Desto

værre, hvis vi ikke vil høre dens håb. Men når klogskaben af og til holder os tilbage, så river den menneskelige svaghed os under tiden med sig; det er derfor umuligt at være fuldkommen. Hvor skulle vi finde de vise mennesker, som behersker alle deres lidenskaber? Forgæves går jeg tilbage til Verdens skabelse, den guldalder, digterne har fortalt os om, og som enhver generation har kaldt *den gode gamle tid*?"

"Kære onkel, De glemmer Salomon, kaldet den Vise."

"Ja, Gustave, en visdom som hans ville nok smage dig: Tre hundrede koner og syv hundrede friller; død og plage! Hvad var den Salomon ikke for en mand! – Men se, der har vi fået en hel tale, og det er *du* skyld i. – Du vil have en fuldkommen kone ... Du vil altså ikke gifte dig?"

"Undskyld, kære onkel, det er tilstrækkeligt, at jeg bliver forelsket. De, som vi elsker, er fuldkomne i vore øjne."

"Havde du sagt mig det lidt før, ville du have sparet mig den lange snak om fuldkommenhed, den gyldne tidsalder og den gode gamle tid. Søg altså at blive forelsket; tidligere faldt dette dig så let."

"Det er meget let at finde en kæreste ... men en kone ... onkel ..."

"Er en kæreste ikke det samme som en kone?"

"Vel er det det; men ..."

"Sover man ikke hos den ene som hos den anden?"

"Uden tvivl ..."

"Skaffer man ikke begge to børn?"

"Ganske vist; men ..."

"Bliv mig fra livet med dit men ... du er ikke ved forstanden, min stakkels Gustave! ... Disse herrer, som forrykker alle

hoveder, som bedrager ægtemændene og gør unge piger ulykkelige, er, når man vil have dem gift, yderst strenge i valget af en kone. Gå, min kære ven, endskønt du kender de skønnes snedighed, så vil din kone dog bedrage dig lige så ofte som en mand, der er aldeles uvidende i dette kapitel."

"Det har jeg aldrig tvivlet om, onkel."

"Godt, så vil vi da gå til sengs."

15. Sand kærlighed

En aften, da Gustave kom alene hjem fra teatret, så han et fruentimmer sidde på en bænk uden for oberstens hus; uden at lægge videre mærke til hende, ville Gustave ringe på portklokken, da en rørende stemme holder ham tilbage.

"Det er Dem, hr. Gustave, og De taler ikke til mig?"

"Min Gud … hvis stemme er dog det!"

"De kender mig altså ikke?"

"Er det dig, Suzon?"

"Ja, herre, det er mig, den stakkels Suzon."

"Men hvad vil du her i Paris?"

"Besøge Dem."

"Besøge *mig*!"

"Ja; jeg har ventet på Dem her i hele to timer … de sagde, De var gået ud, men ville ganske bestemt komme hjem igen, og jeg har ikke villet røre mig fra stedet."

"Bedste Suzon … men jeg begriber ikke … med hvem er du kommet til Paris?"

"Med ingen."

"Og dine forældre?"

"Jeg har ikke sagt dem, at jeg er gået bort."

"Hvorledes! Du har forladt dem!"

"De ville hele tiden have, jeg skulle gifte mig med Nicolas, og jeg kunne ikke lide ham, fordi jeg stadig tænkte på Dem. I går bestemte man, at brylluppet skulle finde sted på søndag … og jeg løb min vej i morges, for ikke at ægte Nicolas."

"Hvorledes fik du at vide, hvor jeg boede?"

"Hr. Benoit havde sagt mig gaden og husnummeret, og jeg tog mig vel i agt for ikke at glemme det ... Er De vred over at se mig?"

"Stakkels Suzon ... vred over at se dig! ... Nej, jeg elsker dig alt for meget til, at jeg kan være vred på dig ... men ... alligevel ... hvad skal vi gøre?"

"Det er jo ganske let; jeg bliver hos Dem."

"Men du må have et logi, et sted, hvor du kan sove."

"Jeg sover hos Dem ... De husker jo nok den gang, De var hos os."

"Ja, hvis jeg var alene, gik det nok an ... men jeg bor hos min onkel, og jeg kan ikke gøre, hvad jeg vil."

"Ak, hr. Gustave, De elsker mig ikke mere, det ser jeg nok ... De jager mig bort fra Dem ... De vil have, at jeg skal gifte mig med Nicolas Toupet!"

"Græd ikke, Suzon, græd ikke ... jeg sende dig bort! nej, min kære pige ... Du har begået en ubesindighed ved at forlade din familie; men jeg er den første årsag til det, og jeg skal sandelig ikke forlade dig. Imidlertid ville det være mig kært, om min onkel ikke erfarede noget af det hele ... Hvis jeg kunne skjule dig!"

"O, jeg gør alt, hvad De vil ... når jeg blot er hos Dem, er jeg tilfreds."

"Nu vil jeg banke på ... jeg lader døren stå halvt åben; imens jeg taler med portneren, træder du ind og smutter bag ham ind i gården ... så vil vi se, om tjenerne er i seng ... Du forstår mig nok?"

"O, De kan være ganske rolig."

Gustave frygtede for portnerens sladderagtighed; han var Benoits fader og lige så dum som sønnen.

Vor unge mand banker på, træder ind og stiller sig foran portnerens vindue. Imens sniger Suzon sig ind og skjuler sig i gården. Gustave lukker døren op og opsøger den lille under remissen. – "Nu er du altså i huset," siger han til Suzon, "og nu vil jeg se at få dig op på mit værelse … når blot ingen møder os på trappen." – Han tager hende ved hånden og går op ad en trappe, der fører til hans og hans onkels værelser.

Da Gustave er kommet op på gangen, bliver han stående ved døren; han ser lys i det forværelse, der fører ind til hans sovekammer; han lader Suzon gå en trappe højere op og træder selv ind i sit værelse, her finder han Benoit, der er faldet i søvn på en stol, imens han ventede på sin herre. – Benoit vågner; han spørger Gustave, om han ønsker noget, førend han går op på sit kammer, der er på kvisten; men da han på denne vej ville støde på Suzon, så må man tvinge ham til at gå ned.

"Benoit, jeg vil have lidt aftensmad," siger Gustave, "gå ned i køkkenet og skaf mig noget at spise."

Benoit går ned ad trappen, og imens bliver Suzon ført ind i Gustaves sovekammer. Benoit kommer tilbage og bringer steg og vin; imens han stiller dette på bordet, og Gustave skynder på ham for at få ham til at gå, vælter Suzon, der intet lys havde, en stol, idet hun ville sætte sig.

Benoit blegner; stegen, som han havde på fadet, glider ned på gulvet; han vover ikke at røre sig; Gustave ved ikke, hvad han skal sige.

"Hørte De det, herre?" siger Benoit endelig, rystende over hele legemet.

"Ja, jeg tror, jeg hørte ..."

"Der er bestemt tyve hos Dem ... og jeg, jeg har været her næsten en hel time ganske alene! ... Ak, du milde himmel ... hvis jeg bare havde vidst det!"

"Å, du drømmer, Benoit."

"Hvad, herre, kom den lyd da af sig selv?"

"Det er rimeligvis min onkels hund."

"Nej, det er ikke ... det er tyve ... jeg jager hele huset op ..."

"Det skal jeg frabede mig ... det forbyder jeg dig ... gå til sengs, Benoit."

"Hvorledes, herre, De vil blive alene her?"

"Gå til sengs, siger jeg dig, og væk ingen, ellers jager jeg dig Fanden i vold i morgen."

"Men De vil blive myrdet i nat, herre!"

"Jeg har intet at befrygte. Du er en dumrian; pak dig, og hold din mund!"

"Nå, så godnat da, herre ... jeg vil lade min bøsse ... hvis De skulle trænge til mig, så kald blot på mig ... jeg vil da straks skyde min bøsse af i luften, og det vil vække hele huset."

"Benoit, gør mig den fornøjelse ikke at røre din bøsse, hvis du ikke vil have, at min stok skal berøre dine rygstykker i morgen. Gå til sengs, og sov!"

Benoit går endelig, og Gustave er ene med Suzon; han kan se på hende, tale med hende, omfavne hende ganske efter sit behag; han finder, at hun er blevet smukkere siden han så hende sidst. Den lille lader sig trykke og kærtegne. Hun ser atter Gustave, han lover hende at han ikke vil sende hende bort; hun er lykkelig og ønsker intet videre.

De unge folk spiser til aften, og Suzon fortæller Gustave om sin rejse; hun er kommet til fods til Paris fra Ermenonville; hun er gået elleve mil næsten uden at hvile; hendes fødder var ophovnede, hendes lemmer som radbrækkede, men hun følte det ikke på vejen; kærligheden fordoblede hendes mod og hendes kræfter.

"Stakkels pige!" siger Gustave ved sig selv, "ja, dette pigebarn elsker mig oprigtigt!"

Han vovede ikke at tale om den sorg, hun forårsagede sine forældre; han indså vel, at hun havde handlet urigtigt i at forlade dem for at opsøge ham; men kunne han gøre hende bebrejdelser, når hun havde givet ham et så slående bevis på sin kærlighed!

"Skæbnen vil det således," tænkte Gustave, "det stod skrevet, at Suzon ikke skulle ægte Nicolas, fordi jeg har været i Ermenonville. Velan da, vi vil nyde øjeblikket og ikke bekymre os om fremtiden."

Gustave lod Suzon sove hos sig. Pigebarnet oplevede i sin elskedes arme igen de kærlighedsnætter, der senere havde udgjort hendes livs henrykkelse og kval. Endelig faldt hun lykkelig og endnu mere forelsket i søvn ved Gustaves bryst; hvad ham angår så var han ikke lige så rolig som den lille, når han tænkte over, hvad han skulle gøre med Suzon, og på hvilken måde han skulle unddrage hende sin onkels blik. Obersten ville blive skrækkelig opbragt, når han fandt denne unge landsbypige hos sin nevø; og når han fik at vide, at denne pige var blevet forført af Gustave, at hun for hans skyld havde forladt sine forældre og sin fødeby, så ville det vel blive endnu langt værre? ... Hvorledes nu bære sig ad for at forebygge alt dette? ...

Sende Suzon tilbage til hendes forældre, der måske ville mishandle hende! Ak, Gustave føler, at han ikke har mod til noget sådant! ... Suzon, der elsker ham så højt, Suzon, der er så følsom, så smuk! ... Hvilket hjerte formåede frivilligt at berøve sig en sådan skat ... en ung tyveårig mands formår det ikke!

"Jeg vil beholde Suzon hos mig," siger Gustave, "skjule hende omhyggeligt; jeg vil sørge for, at min onkel ikke får hende at se ... Og, min tro, lad det da vare så længe, det kan!"

16. Genvordighedernes dag

Da Gustave vågnede, var det allerede højt op på formiddagen. Suzon sov endnu; rejse elleve mil til fods og sove hos den elskede! En dobbelt grund til at trænge til hvile. Vor helt betragtede det stakkels pigebarn, der, for at se ham, havde forladt venner, slægtninge og sin fødeby; uden at ville det, anstillede Gustave melankolske betragtninger. Suzons fremtid gjorde ham urolig.

Man banker på døren til forværelset; Gustave rejser sig sagte, for ikke at vække Suzon, og spørger: "Hvem er det?"

"Det er mig, herre," svarer Benoit.

"Hvad vil du?"

"Da herren plejer at stå op klokken otte, og den nu snart er ti, så var jeg bange for, at tyvene havde slået herren ihjel. Og så venter obersten Dem også til frokost."

"Det er godt, jeg skal komme."

"Skal jeg ikke have herrens frakke og støvler?"

"Siden; lad mig nu være i ro."

Gustave kommer tilbage til Suzon, der sover endnu. Han ved ikke, hvad han skal gøre, hans onkel venter på ham – til ham må han altså begive sig ... Men hvad vil Suzon gøre? Hun kan ikke tilbringe hele dagen med at sove; hun må have frokost, middagsmad. Og Benoit! Hvorledes skal man kunne skjule Suzon for Benoit, der hver dag ordner sin herres værelse og reder hans seng? Hvis Benoit ikke var en klodrian, så ville man drage ham med ind i hemmeligheden, og han kunne være de

unge folk til nytte; men det er ikke muligt at bruge ham. Ikke alene er han dum, men han er også sladderagtig, kan ikke tie; han kunne ikke fortie noget for sin fader; og er først portneren en gang underrettet om sagen, så er det lige så godt, som om man havde udtrommet det i hele huset.

"Fordømt!" siger Gustave, idet han klæder sig på, "det sætter mig i forlegenhed ... i en forbistret forlegenhed! Vi vil imidlertid begynde med at begive os til min onkel, tillåse min sovekammerdør og forbyde Benoit at tale noget om denne omstændighed. Imidlertid får vi at se, hvad der lader sig gøre med Suzon."

Da Gustave havde klædt sig på, trykker han et kys på sin unge venindes læber, der endnu ligger i en dyb søvn; derpå går han, lukker sin kammerdør af, stikker nøglen i lommen og begiver sig til obersten. Han finder Benoit på gangen, ventende på ham.

"Benoit, du går ikke ind i mit værelse!"

"Ih!"

"Det er ikke nødvendigt, at du bringer alt i uorden der. Desuden har jeg købt mig et par duer, som jeg vil gøre tamme, og du ville skræmme dem."

"O, nej, herre! jeg forstår mig på huskreaturer."

"Men nu vil jeg ikke have, at du rører dem."

"Men Deres seng, herre, vil De lære Deres duer at rede den?"

"Jeg vil selv rede den, det adspreder mig."

"Ah, ja så!"

"Og jeg forbyder dig at tale om det til min onkel eller nogen andre i huset ... hvis ikke ... du ved, Benoit, dine øren er gode til at trække i!"

"Nej, herre, jeg skal såmænd ikke sige noget. De har jo lov til selv at rede Deres seng, når det kan more Dem."

"Det var meget heldigt, at det fandt dit bifald!"

"Så har jeg jo så meget mindre at bestille – og hvis herren også selv ville banke sine klæder og børste sine støvler ..."

"Nej, du kan gå ind i mit forværelse, der vil du finde alt."

Gustave går ind til sin onkel, der venter ham ved frokosten. Obersten var i galla; Gustave brød sig i førstningen ikke om det, men efter frokosten blev han overrasket, da han hørte sin onkel spørge, om hesten var spændt for cabrioleten.

"Du vil ud, onkel?"

"Ja, Gustave, og du tager med."

"Hvorledes, jeg?"

"Javel, du følger med mig, deri ser jeg intet, som kan sætte dig i forundring!"

"Men, kære onkel ... jeg ville netop arbejde i dag."

"For en ulykke, hvilken lyst til arbejde, der er kommet over dig! Men det har du tid nok til; du kan bestille i morgen, hvad du ville gøre i dag."

"Hvis det alligevel ikke var Dem imod, så foretrak jeg rigtignok ..."

"Nej, jeg vil, at du skal følge med. Gør dig i stand; hesten er forspændt."

Misfornøjet adlyder Gustave sin onkel; han håber imidlertid, at det skal blive ved nogle visitter; imens vil Suzon have sovet ud, og da de om aftenen tog et godt måltid til sig, vil hun nok kunne afvente Gustaves tilbagekomst.

Man stiger i cabrioleten. Obersten kører selv, og Gustave ser med uro, at han kører igennem hele byen og hen imod Barrière

de l'Etoile.

"Men hvor vil De hen, kære onkel?" siger Gustave utålmodigt, "De kører jo ud af byen!"

"Jeg ved nok, hvor jeg kører hen, min kære nevø!"

"Hvorledes, De kører mig ud på landet?"

"Jeg fører dig til et prægtigt hus, hvor du vil more dig, er jeg vis på."

"Jeg tvivler dog på det."

"Det vil vi se ... Desuden kan du vel ofre *mig* en dag!"

"Hvorledes, en hel dag!"

"I aften vil du takke mig for det."

"I aften! men vil De da fængsle mig hele dagen?"

"Måske vi tilbringer hele natten hos madame de Grancière."

"Hele dagen ... og natten med! ... Nej, det er ikke Deres mening!"

Gustave er nær ved at forgå af ærgrelse, utålmodighed, angst; han vil springe ud af cabrioleten og lade sin onkel i stikken; nogle fornuftige betragtninger beroliger ham imidlertid noget. Han kunne ikke være sin onkel imod og ærgre ham. Hvis han sprang ud af vognen, kunne han komme til skade uden at nå Paris hurtigere; man måtte altså have tålmodighed og vente på en gunstig lejlighed til at snige sig bort fra de Grancière.

"Ak, Suzon, stakkels Suzon! Hvad vil du tænke? Hvad vil du tage dig for den hele dag? Men jeg fortæller hende, hvad der er hændt mig, jeg kysser hende; hun forglemmer da let de overståede lidelser og vil i mine arme finde erstatning for dagens sorger."

På denne måde søgte Gustave at trøste sig og vinde tålmodighed. Obersten fortalte ham hr. de Grancières

heltebedrifter, for han havde været hans fordums kammerat og våbenfælle, men hr. de Moranval udfoldede forgæves sin veltalenhed i fremstillingen af slag, bestormelser, skærmydsler, som han havde deltaget i med sin ven. Gustave hørte intet af alt, hvad hans onkel sagde, han tænkte kun på Suzon, der for hans skyld skulle tilbringe dagen uden noget at spise.

"Er vi der ikke snart endnu, onkel?" spurgte Gustave, idet han afbrød sin onkel midt i en livfuld fortælling.

"På den måde tager du altså del i mine farer! ... Når jeg er omringet af fjender og såret i hovedet ..."

"Men De befinder Dem vel, onkel ... vi er ikke mere på valpladsen ... og vi er allerede forbi Courbevoie ..."

"Men hvad i alverden fejler dig i dag?"

"Kære onkel ... jeg har sådan en kildren i benene og kørslen generer mig."

"Hvis du, som jeg, havde ligget tolv timer på valpladsen imellem døde og døende, ville du vist ikke beklage dig over at det kildrede dig i benene! ... Har du ikke også krampe? ... Nu kan du ellers glæde dig, vi er kommet til målet, dette smukke hus tilhører hr. de Grancière."

Gustave beregner, at de er omtrent to og en halv mil fra Paris; men med en god hest kan man tilbagelægge denne vej på mindre end en time.

Man stiger af ved et smukt landsted. Tjeneren fører cabrioleten ind i gården.

"Spænd ikke fra," råber Gustave til ham.

"Spænd fra!" siger obersten. "Hesten må have tid til at hvile sig."

Gustave bider sig i læberne og følger sin onkel med indædt harme. Man træder ind i salonen, hvor obersten forestiller ham for sin ven. Hr. de Grancière er en elskværdig mand, der viser sig overordentlig høflig mod Gustave, som kun svarer ham adspredt og forvirret.

"Min ven," siger obersten til hr. de Grancière, "jeg beder dig at undskylde min nevø, men han har dage, da han ikke ved, hvad han gør, og, min tro, jeg har bragt ham med til dig netop i et af disse onde øjeblikke."

Denne spøg får Gustave til at rødme; han søger at dæmpe sin utålmodighed. En elegant ung dame trådte nu ind i salonen.

"Her forestiller jeg Dem min datter," siger hr. de Grancière, "min kære Eugenie."

Obersten sagde til Gustave, der just så ud i haven, at han skulle hilse på hans vens datter, Gustave vender sig om og befinder sig lige over for et ungt, smukt fruentimmer; hos en person, der synes at forene god tone med skønhed og ynde, vil man ikke vise sig enfoldig og kejtet. Vor helt blev elskværdig, oprømt og galant; han gjorde atter alle sine personlige fordele gældende. Obersten smiler; han nærmer sig sin nevø og siger til ham: "Nå, er du endnu vred over, at du tog med?"

Gustave svarer ikke; han beundrer den henrivende Eugenie; men han sukker, vender sig om, han tænker på den stakkels Suzon.

Flere folk fra byen ankommer; Gustave lægger mærke til, at de har blomsterkoste, som de overrækker den skønne Eugenie.

"Er her en højtid måske?" spørger han sin onkel.

"Ja, i anledning af madame Fonbelle."

"Hvem er madame Fonbelle?"

"Hr. de Grancières datter, Eugenie."

"Ah, hun er altså gift?"

"Nej, hun er enke og har femten tusind francs i rente. Hun er ikke alene smuk, men også sædelig, god, talentfuld og har ånd. Hvad siger du til det, Gustave?"

"Jeg siger, at man ikke skal stole på en sådan forening af alle gode egenskaber; jeg er vis på, De smigrer maleriet lidt."

"Du vil snart overbevise dig om, at det står langt tilbage for originalen."

"Men hvorfor har De ikke før gjort mig bekendt med madame Fonbelle, kære onkel?"

"Fordi hun boede i Touraine og jeg ikke ville sende dig derhen, for at du ikke skulle opføre dig der som hos den stakkels Berly. O, jeg ved, hvad du er i stand til."

Selskabet begav sig før middagsbordet ned i haven. Gustave pønsede på en udvej til at slippe bort, men han fandt ingen. Pludselig at gå bort fra et hus, hvor man er blevet modtaget for første gang, ville vidne om en skrækkelig mangel på opdragelse.

"Jeg må absolut blive her til over middag," sagde han ved sig selv; "men så snart man har rejst sig fra bordet, foregiver jeg upasselighed ... selskab ... eller også siger jeg slet intet og stikker af. Min onkel vil tage på veje, blive gal i parykken ... des bedre! Og madame Fonbelle ... hvad vil hun tænke om mig! ... at jeg er en original ... et menneske uden leve måde? ... Det er rigtignok ubehageligt at blive således bedømt af en yndig kone; men min lille Suzon venter mig! Til frokost og middagsmad har hun kun levningerne af en høne fra i går... og kun skroget blev til overs! Sandt nok, Suzon tilbeder mig og når man er forelsket, ernærer man sig med erindringer og forhåbninger."

Gustave gik frem og tilbage i en allé i haven, mens han anstillede disse betragtninger. Han så madame Fonbelle og gik hen til hende, i håb om, i en samtale med denne kone, som hans onkel havde udkastet et så smigrende billede af, at finde tiden mindre lang. Det var ham også om at gøre at vise sig ret elskværdig, for at han, når han om aftenen pludselig forsvandt, kunne fremkalde lidt beklagelse. Egenkærligheden indslumrer aldrig.

Hr. de Grancières datter var meget forførerisk: Ånd, ynde, munterhed, lidt koketteri, megen følelse, således var Eugenie. Gustave bevidnede hende, hvilken fornøjelse det var ham at gøre hendes bekendtskab; Eugenie forsikrede ham, at han altid ville være velkommen såvel i Paris som på landet; smilende tog hun imod hans komplimenter; hans undskyldninger for aftenen ville hun derimod ikke acceptere.

"Nej, min herre," sagde hun, "således må De ikke forlade os; rimeligvis vil De gå glip af et meget behageligt rendezvous i aften, men De vil bringe dette offer, og jeg skal være Dem taknemmelig."

Hvad skal man sige til en så yndig kone, der holder os tilbage med så megen elskværdighed, og for hvem man allerede føler ... hvilket? kærlighed? vil man sige? Denne pokkers Gustave har også et hjerte, der så let antændes! ... Og madame Fonbelle besidder så mange yndigheder! Men Suzon ... den stakkels Suzon, der har forladt alt for hans skyld! ... O, vær rolig kære læser, han elsker endnu Suzon; han har ikke forglemt Julie; han vil endnu gantes med Lise; og tro for alting ikke, at min helt er et indbildt væsen! ... Næsten alle mandfolk ligner ham. Vi er ikke mere i den tid, da man kun elskede en (hvis der forresten

fandtes en sådan tid); vi har gjort store fremskridt i galanteriet; almindelig talt elsker vi det smukke køn. Leve franskmændene for kærligheden! Lad tyskerne sukke, spadsere med deres elskede i måneskin og beundre dugdråberne, der funkler på bladene. Lad englænderne skyde eller hænge sig med deres elskede; hollænderne ryge fruentimmerne i ansigtet og sende dem tobaksdampe i stedet for komplimenter; tyrkerne indelukke smukke ansigter og stille dem under jammerlige gildingers opsyn, der stedse er beredte til at komme med dolken eller silkesnoren; lad spanierne dræbe det halve af deres liv med guitarspil og serenader; lad russerne lægge deres kærlighed for dagen ved knutslag, skotterne sælge deres koner på offentlige torve, hinduerne tage en kone for ti år, araberne skjule ansigtet og vise det modsatte, hottentotterne bemale deres legemer for at behage, malajerne trykke næsen flad og trække ørerne lange, lad italienerne i deres skønne land fremdrage den ild, som en gang fortærede Sodoma og Gomorrha, og som nu, i stedet for at falde ned fra himlen, opstiger af Vesuvs krater.

Lad … lad os lade alt det fare, ville I sige mig, og lad os komme tilbage til Gustave, som vi lod blive hos Eugenie. Hvad bestiller han nu? Han byder madame Fonbelle armen og begiver sig med hele selskabet til en græsplet, hvor man har dækket bordet. Er det et tilfælde eller med forsæt, vor unge mand sidder ved bordet ved siden af Eugenie, måltidet forekommer ham ikke at vare længe, og dog har man siddet næsten tre timer til bords og det er aften, da man går tilbage til salonen. Gustave kaster øjnene på et stueur … "O Himmel! den er allerede otte! … og dertil den tid, man behøver til vejen til Paris … Den stakkels

Suzon må være utrøstelig! ... Jeg må bort!" – Han vender sig om ... Eugenie står bag ham; hun griber hans hånd og trækker ham hen til fortepianoet. – "Jeg ved," siger hun til ham, "at De synger udmærket, at De ynder musik; kom, vi vil prøve en meget smuk sang."

Det er ikke muligt at undslå sig; han må følge Eugenie til fortepianoet; han synger den lille sang, derpå en duet, og så en romance; hele selskabet klapper, obersten er henrykt; madame Fonbelle takker Gustave, og hendes øjne har et talende udtryk ... man kunne tilbringe sit liv med at beundre hende. Men klokken slår ... ti ... Gustave rejser sig pludselig. – "Ti!" siger han, "og hun har ventet på mig siden i morges."

Han når salondøren, iler ned i gården, spørger efter cabrioleten ... men hesten er endnu i stalden; Gustave tager den, kaster den første den bedste tøjle på den, og uden sadel og stigbøjler svinger han sig op, sporer den og galopperer med slappe tøjler til Paris.

På mindre end tre kvarter er han hjemme; ved portnerens loge styrter hesten; fader Benoit udstøder et skrig, hans søn gør et spring, Gustave har ikke taget skade; han befrier sig fra hesten, overlader den til tyendet og skubber Benoit hen til køkkenet.

"Den stakkels hest!" siger Benoit sukkende, "den kommer ikke mere på benene!"

"Benoit, bring mig hurtigt en postej, steg, vin og brød op."

"En postej, herre?"

"Afsted, rap dig ... har du ikke forstået mig? ... Hvor du er langsom!"

Benoit begriber ikke sin herres appetit; langsomt bringer han hønsesteg op; Gustave venter på han ved døren.

"Hvorledes, du bringer ikke alt?" spørger han.

"Jeg har kun taget én skål ad gangen, herre, for ikke at slå noget i stykker."

"Dosmerpande ... kom med mig!"

Gustave sætter fadet på gulvet og går med Benoit ned i køkkenet. Han tager alt, hvad han finder der: Bagværk, grønt, frugt, vin; han belæsser Benoit og bærer selv nogle fade. Benoit stirrer på Gustave med en forbavset mine og siger: "Det lader til, at herren er fælt sulten ..."

"Det rager ikke dig ... tag benene med dig, fordømte dovendyr!"

"Tag Dem i agt, herre ... De slår bestemt noget i stykker!"

Man går op ad trappen; en hund kommer ned med et stykke steg i munden, som den har stjålet af det fad, Gustave har sat på gulvet. Vor helt bliver rasende ... han stamper med foden ... skriger på Fidel, hunden, der bliver forknyt, løber mellem benene på Benoit, der falder ned ad trappen med alle fadene og får ansigtet dækket med flødeost.

Gustave kan ikke styre sig længere ... han er fortvivlet, han ved ikke mere, hvad han skal gøre; endelig bestemmer han sig til at lade Benoit i stikken med kapunen og lade sig nøje med postejen og noget frugt! Han træder ind i sit værelse, lukker døren i lås efter sig, skyder skodden for og kommer ind til Suzon.

Den lille landsbypige sidder ved sengen; hendes lommetørklæde ligger på hendes skød, hendes øjne er røde, og

hun udstøder et skrig, da hun ser Gustave, der går hen og kysser hende.

"Her er jeg, Suzon, her er jeg!"

"Ak, jeg troede, De aldrig mere kom tilbage."

"Du har grædt, Suzon?"

"Ja, næsten hele dagen ... men jeg forsikrer Dem, jeg har ikke lavet den mindste støj."

"Stakkels pige! ... Du har altså ikke spist til middag?"

"Spist til middag? Det har jeg ikke haft den mindste lyst til. I morges var jeg rigtignok sulten; men min appetit er forgået mig."

"Du troede altså, jeg ikke elskede dig mere?"

"Ja, siden De ikke kom hjem til mig ... Det er allerede så længe siden, De gik ud."

"Ak, det er ikke min skyld ... jeg måtte følge med min onkel; du skulle blot vide, hvor lang dagen har været mig!"

Gustave løj måske lidt; men der gives omstændigheder, hvor en lille løgn er nødvendig og endogså rosværdig; det ville have været barbarisk, hvis han havde sagt til Suzon:

"Jeg har været hos en yndig kone, som jeg har passiaret og sunget med, og som jeg forglemte tiden sammen med."

Gustave satte postejen, vinen og frugten frem for Suzon; han beder den lille spise, hun smiler til sin ven; hun så af hans ivrighed, af hans beklagelse, at han endnu elskede hende, hun glemte dagens kummer og spiste, for at gøre Gustave en glæde.

Gustave sad i dybe tanker, imens Suzon holdt sit måltid; han sagde ved sig selv: "Hvad der er hændt i dag, kan hænde endnu oftere og drage betydelige ubehageligheder med sig; jeg kan ikke lade Suzon tilbringe sit liv i et værelse, hvor hun hverken

tør vove at tale højt eller bevæge sig af frygt for at blive hørt; desuden ville hun blive syg, hvis hun ikke kan gå ud; ikke ustraffet forandrer man sin levemåde; en ung pige, der er vant til at løbe omkring i marken, at stå op med Solen, stedse være i bevægelse, tåler ikke Paris' tykke og usunde luft, som er indesluttet af en ringmur på tyve kvadratfod. Og så kunne Benoits sladder nå til oberstens øre, og hvis han fandt Suzon, så var hundrede og et ude! – Nej, det er afgjort, hun kan ikke blive i huset; jeg må leje hende et lille værelse; der kan hun synge, tale, trække frisk luft og spise, når det lyster hende, og jeg besøger hende hver morgen og aften."

"Min bedste Suzon," siger Gustave, "jeg har udtænkt et middel, så at vi kan se hinanden uden fare; i morgen lejer jeg dig et smukt værelse på boulevarderne, hvor du skal bo."

Suzon lader sit glas og sin gaffel falde; hun hører med opmærksomhed på, hvorledes Gustave opregner de behageligheder, hun vil nyde i sin nye bolig; da han holder op, sidder hun endnu stum, men to tårestrømme flyder ud af hendes øjne, og hun kaster sig på knæ for Gustave og ser på ham med en bønlig mine.

Forbavset over denne adfærd, beder Gustave hende at tale og vil løfte hende op; men hun bliver liggende og siger hulkende: "Jeg beder Dem, send mig ikke bort fra Dem, hr. Gustave; jeg lover Dem, at jeg aldrig mere skal forårsage Dem sorg … jeg vil ikke spise noget om dagen, det bryder jeg mig ikke om; jeg vil ikke lav støj … aldrig mere græde … De må gerne gå ud, så tit De vil … men jag mig blot ikke bort fra Dem!"

"Hvad siger du, min søde Suzon? Jeg jager dig jo ikke bort. Det sker blot, for at du kan leve lykkeligere … Du kan da gå ud

og spadsere med mig ..."

"Jeg bliver hellere i Deres værelse"

"Jeg vil besøge dig hver dag."

"O, når De så gik igen, ville jeg frygte for ikke at se Dem mere; men her må De dog altid komme hjem og sove."

"Men hvis min onkel opdagede dig ..."

"Ih nu, så ville det jo være tidsnok at sende mig bort ... men i dette Paris! Gud, jeg ville være ulykkelig, hvis jeg ikke boede hos Dem!"

Gustave kunne ikke berolige den lille anderledes end ved at love hende, at han ville lade hende bo i sit værelse.

"Du vil det!" sagde han til hende, "nuvel, så bliv her da. Jeg vil blot ønske, at vi aldrig må komme til at fortryde denne beslutning."

Dette løfte gengav Suzon al hendes munterhed. Hun kyssede Gustave, løb omkring i kammeret, hoppede, gjorde tusinde narrestreger; hun troede, at fra nu af var hendes lykke sikret. Gustave tænkte ikke således; men han ville ikke forstyrre hendes glæde og sov ind i Suzon arme, idet han måske for første gang beklagede, at fornuften ikke havde sejret over kærligheden.

17. Det hemmelighedsfulde værelse

Da klokken var slået otte om morgenen, bankede Benoit på sin herres dør. Gustave står op og spørger, uden at åbne, hvorfor han laver sådan en larm.

"Hr. obersten vil tale med Dem," svarede Benoit.

Gustave gør sig rede til en dyst. Han klæder sig på, lukker sin sovekammerdør i efter sig og går til sin onkel. Benoits nysgerrighed er meget pirret, da han ser sin herre, ligesom den foregående dag, låse døren til sit værelse; men han vover dog ikke at forny sine spørgsmål.

"For en ulykke, min herre," siger obersten, da han ser sin nevø, "vil du have den godhed at sige mig, om du gik fra forstanden i går aftes? Du løber ud af et herligt hus, hvor man viser sig så overordentlig forekommende imod dig, uden at sige farvel til nogen som helst; du lader madame Fonbelle i stikken i samme øjeblik, du skulle akkompagnere hende ved en sonate! ... Du løber din vej, som om Fanden var i hælene på dig! ... Du bestiger en hest, der aldrig har været brugt til andet end til kørehest ... et dejligt dyr, som har kostet mig fyrre louisd'orer, og for at krone din heltegerning, spolerer du mig det stakkels dyr! ... Du falder ind i gården som en otte og fyrrepundiger; du slår ruderne ind i portnerens hus og sætter hele huset i skræk! ... Og alt det for at løbe til køkkenet! og for hvad? – for at sluge en postej og et stykke steg! for at plyndre spisekammeret,

derfor havde du så travlt med at komme hjem! Jo, du er mig en net fyr! Men jeg begriber det ikke; du havde dog spist godt til middag!"

"Kære onkel, på vejen blev jeg overfaldet af en umådelig ulvehunger ..."

"For en ulykke! ... spis så meget du lyster, det er din sag; men med din ædefeber må du ikke skamride mine heste og vende op og ned på mit hus!"

"Kære onkel, var madame Fonbelle vred over at jeg gik?"

"Hun er alt for god ... Hun var den første, der formildede mig ... men du må undskylde dig hos hende."

"Det vil jeg, onkel. Jeg vil besøge hende."

"Og jeg ... jeg må købe en anden hest! ... Jeg må rigtignok sige, jeg troede, det var et eller andet kærlighedseventyr, der fik dig til at forlade os så pludseligt; men hvor blev jeg ikke forbavset, da jeg ved min hjemkomst hørte, at du var kommet her hjem i strakt galop for at spise til aften! ... Død og plage, hvad er det dog for en appetit! ... Jeg må bede dig om, en anden gang at tage en postej og anden proviant i lommen, for at du ikke skal se dig i den nødvendighed at spille mig en lignende streg."

Gustave forlod sin onkel. Da han gik tilbage til sit værelse, mødte han Benoit, som han gav nogle ørefigner, for at lære ham, hvorledes man skulle aflægge hans onkel regnskab for hans opførsel. Benoit græd, forsikrede, at det var Fidel, som var skyld i alt, fordi den havde løbet rundt om obersten og endnu havde haft et stykke af kapunen i munden.

Efter at Gustave havde omfavnet Suzon, tog han en cabriolet og begav sig til hr. de Grancière. Han så Eugenie og undskyldte sin forsvinden forrige aften. Hun tog imod hans

undskyldninger, men skæmtede med hans rendezvous! Gustave troede at bemærke, at madame Fonbelle syntes lidt stødt; han følte en hemmelig glæde over det; han smigrede sig allerede med ikke at være hende ligegyldig; men uagtet den fornøjelse, han fandt i at tale med hende, afkortede han dog sit besøg og var hjemme igen førend klokken fire.

Han begav sig straks til Suzon, og forlod hende ikke hele dagen. Han lod alt, hvad han behøvede til middagsbordet, komme op på sit værelse. Benoit var tugtet tilstrækkeligt til ikke mere at have lyst til sladder; desuden kom han aldrig længere end i sin herres forværelse.

Flere dage forløb på denne måde. Gustave forlod kun huset for at aflægge besøg hos madame Fonbelle, der var kommet til Paris med sin fader, da sæsonen var forbi. Gustave besøgte af og til Eugenie, men ellers forlod han aldrig Suzon; han gik blot ud af sit værelse for at spise frokost eller til middag med sin onkel, når denne var hjemme.

Obersten frydede sig over Gustaves ordentlige levemåde. Han gjorde ham endog undertiden bebrejdelser over hans overdrevne flid.

"Min kære Gustave," sagde da obersten til sin nevø, "man må ikke altid gå til yderligheder; før var du letsindig, en sviregast; nu indeslutter du dig på dit værelse og rører dig ikke af pletten! Du arbejder for meget! Du vil blive syg! Og beviset på det er, at du trods din regelmæssige levemåde slet ikke bliver stærkere; du ser tværtimod bleg og dårlig ud, dine øjne er hule og indfaldne! Når man ser dig skulle man næsten tro, du tilbragte nætterne på bal eller med kærlighedseventyr!"

"Kære onkel, det tager meget på kræfterne at studere."

"Nå, for en ulykke, lad så være med at studere så meget! Det gentager jeg uafladeligt. Gå med mig til selskab og indeluk dig ikke på dit værelse for at hentæres ved bøger og papirer."

Tiden skulle vise sig virksommere end oberstens råd; endnu gjorde Gustave Suzon ofte selskab; men for at udfylde de timer, man ikke uafladelig kan anvende til kærlighedsscener, lærte Gustave den lille at læse og skrive, og for at behage sin elskede, arbejdede hun al den tid, hun var alene. Disse øjeblikke blev længere for hver dag. Suzon var meget smuk, meget blid, meget kærlighedsfuld; men Gustave så hende så meget han ville; han var hos hende om natten, blev overøst med hendes kærtegn; når han nu var hos hende, så han ofte på uret og fandt påskud til at gå ud; så gik han til madame Fonbelle. Her fandt han tiden for kort. Eugenie optog imidlertid Gustaves hyldest for spøg; hun lo, når han sukkede, hun forandrede samtalen, når han talte om sine følelser, hun drillede ham, når han var sørgmodig og tankefuld. Men igennem denne lidt kokette opførsel opdagede Gustave spor af følelser, som man søgte at skjule for ham, men som man ikke let skjuler for en forelskets øje.

Suzon gjorde aldrig Gustave bebrejdelser over hans hyppige fravær; hun sukkede, når han gik, hun græd, når han blev længe ude; men så snart hun hørte ham træde ind i forværelset, tørrede hun hurtigt sine øjne, trængte sine tårer tilbage og viste kun Gustave et blidt og smilende ansigt.

Obersten vidste, at hans nevø hyppigt gik til hr. de Grancière; med glæde så han, at Gustave begyndte at føle kærlighed til Eugenie; han tvivlede ikke om, at denne lidenskab var årsag til den lykkelige forandring, som var foregået i hans nevøs opførsel. Han havde talt med sin ven om sine ønsker og

forhåbninger, og hr. de Grancière havde svaret, at hans datter selv var fuldkommen herre over sin vilje, og at hun kunne gifte sig, når hun fandt for godt.

"Således," sagde obersten ved sig selv, "vil det gå, som jeg ønsker; for Gustave må behage Eugenie; han besidder alt, hvad der kræves, og hun vil ægte ham, fordi hun er for sædelig til at give efter for ham, uden at hun er hans kone, og det er for kedeligt altid at nægte, hvad man i grunden selv gerne ønsker at nyde."

Suzon havde, ifølge Gustaves ønske, skrevet et brev til sine forældre, der udtrykte hendes anger over den sorg, hun ved sin flugt havde måttet forårsage dem; sin fejl tilskrev hun sin modbydelighed for Nicolas, som man ville gifte hende med. Hun skrev, at hun i Paris havde fundet sit udkomme, men hun opgav ingen adresse, under hvilken man havde kunnet sende brev til hende; for hun frygtede for, at man skulle rive hende bort fra den, hun ikke ville forlade.

Da obersten om morgenen imod sædvane var nede i gården og beså en hest, han havde købt, forekom det ham, at han hørte sin nevøs navn blive nævnt henne ved remissen. Han træder nærmere og hører, uden at blive set, følgende samtale imellem Benoit og hans fader, der vaskede oberstens cabriolet:

"Du siger altså, min dreng, at Gustave ikke mere vil tillade, at man kommer ind på hans værelse?"

"Nej, det tillader han ikke ... han har forbudt selv mig det."

"Men hvem reder da hans seng og gør rent hos ham?"

"Ja, sig mig det ... det ved jeg skam ikke ... Han siger, han har købt to duer og morer sig med at dressere dem ... og med dem

leger han den hele udslagne dag, når hans onkel tror, han bestiller noget."

"Ja så ... han afrettet fugle ... i hans alder! ... det er altså det, jeg så tit har set røre sig bag vinduesgardinerne, når han var ude."

"Ja, det er dem! Men det er fælt, så de duer må æde og drikke vin; for hr. Gustave bruger ikke så lidt endda ... og postejer! ... steg ... frugt ... og kager!"

"Men tror du ikke, det skulle være en abekat, Benoit, som han afretter hemmeligt, for at give hr. obersten den til nytårspresent?"

"Ja, det kan jo gerne være! Det må være en abekat eller to; for jeg hører tit stole blive skubbet frem og tilbage ... og så har jeg en gang troet, det var en tyv! For duer kan bestemt ikke lave sådan et spektakel. Jeg gad nok vidst, hvad det er."

"Jeg med."

"Det må jeg med vide!" siger obersten sagte og bortfjerner sig fra remissen. "Aber, som spiser steg og drikker vin! ... Nej, der stikker noget under. Og denne usædvanlige kærlighed til at studere, som er kommet over Gustave! ... Skulle jeg være blevet taget ved næsen af ham? ... Vi vil dog overbevise os om det."

Obersten var ikke den mand, der skulle nøle med at skaffe sig oplysning om, hvad han ønskede at få at vide. Han går derfor op til Gustaves værelse; han vil træde ind, men døren er lukket i lås.

"Nå," siger han, "Benoit lyver ikke, men jeg vil dog se, hvad man skjuler for alles øjne."

Han går ned igen og lader sin nevøs tjener komme op til sig.

"Hvor er din herre, Benoit?"

"Han er gået ud, herre."

"Har du nøglen til hans værelse; jeg skal derind og have noget."

"Jeg, herre? ... Nej, jeg har den ikke."

Benoit bliver rød og forvirret.

"Vær du kun ganske rolig," siger hr. Moranval til ham, "jeg ved, at du ikke har noget at bestille med din herres galskaber; han finder dig alt for dum til at skulle gøre dig til sin fortrolige."

"Ja, det er ganske sandt, hr. oberst."

"Skaf mig en knibtang og en dirk."

"Måske hr. obersten vil have en smed?"

"Nej, jeg kan undvære ham; gør, som jeg siger dig, og hold din mund!"

Benoit bringer obersten, hvad han forlanger, og følger hr. Moranval, der går op til sin nevøs værelse; men da obersten er kommet til forværelset, vender han sig om og befaler Benoit at bortfjerne sig, hvilket han nødig gør, da han er meget nysgerrig efter at se, hvad der befinder sig i hans herres sovekammer.

Obersten forstår sig bedre på at sparke en dør ind end at dirke en lås op; endelig lykkes det ham dog at få Gustaves dør op ... han er i det hemmelighedsfulde værelse.

Forgæves ser han rundt til alle sider, han opdager hverken abekatte eller duer. Imidlertid får han øje på klædningsstykker på sengen, som ikke kan tilhøre hans nevø.

"Her har været et fruentimmer," siger obersten, "men hvor Djævlen er hun blevet af?"

Da han har udtalt disse ord, falder hans blik på en fordybning imellem kaminen og vinduet, hvor Suzon har knuget sig ned bag en lænestol. Obersten opdager den lille; han

bliver stående ubevægelig foran hende; hun vover ikke at slå øjnene op.

"Hvad Fanden bestiller De her, mit barn?" siger obersten endelig. Men Suzon holder øjnene tillukkede og rører sig ikke. Obersten rykker lænestolen bort og griber den lille bondepiges hånd; hun skælver som et espeløv.

"De skal ikke være bange ... jeg skal såmænd ikke æde Dem ... svar mig, mit barn, men beflit Dem på at tale sandhed."

"Ja, herre."

"Hvad bestiller De i min nevøs værelse?"

"Jeg bor hos ham, herre."

"De bor hos ham? Ja så! ... Men jeg ser dog kun én seng her i værelset."

"Jeg sover hos ham, herre."

"Ih, det er jo ganske fortræffeligt! ... Og må jeg spørge, hvor længe har dette stået på?"

"Seks uger, herre."

"Hvorledes! De har været her i seks uger? ... De går aldrig ud?"

"O nej, herre; jeg er alt for bange for, man skulle se mig."

"Men hvad tager De Dem da for her hele dagen?"

"Når han er hjemme, så ser jeg på ham, taler med ham, kysser ham ... Og når jeg er alene, så lærer jeg at læse og skrive."

"Nå, så må De tit være alene, for i den senere tid går han meget ud ... og denne levemåde keder Dem ikke?"

"Nej, herre, jeg tænker altid på ham, jeg venter altid på ham ... og jeg ved nok, at han vil komme tilbage til mig."

Obersten ser på Suzon; hendes ynde, hendes naturlige enfoldighed afvæbner hans vrede; han begynder på ny at udspørge hende.

"Sig mig ... hvor har De gjort min nevøs bekendtskab?"
"I Ermenonville, herre, han har boet hos os."
"Ja så! Han har boet hos Deres forældre, og som tak for Deres gæstfrihed har han forført og bortført Deres datter!"
"O nej, han har hverken forført eller bortført mig, herre, det er kommet ganske af sig selv! Jeg kom tilfældigvis ind i hans værelse, og så elskede vi straks hinanden!"
"Og I sov straks hos hinanden?"
"Ja, herre, det gjorde vi."
"Nå, det lader til, at dette går lige så rask til i Ermenonville som i Paris. Men hvorfor har De forladt Deres hjem, Deres familie?"
"Ak, herre, man ville absolut gifte mig med Nicolas Toupet, som jeg slet ikke kan lide! ... Jeg ville være blevet meget ulykkelig! ... og så tænkte jeg hver dag på Gustave og var næsten ved at dø af sorg over, at jeg ikke så ham mere."
"Og hvis nu Deres moder døde af den bekymring, som hendes datters flugt har forårsaget hende? Hvis nu Deres flugt lagde hende i graven?"
"O, nej, tal ikke således!"
Suzon begyndte at hulke. Obersten var stærkt bevæget; han gik frem og tilbage i værelset, stampede med foden, så på Suzon, stod stille og bandede sin nevø.
Efter et øjebliks forløb kom han tilbage til den lille, tog hende i hånden og sagde:
"Nå, mit barn, vær kun rolig, græd nu ikke mere, og hør mig. Jeg vil ikke gøre Dem bebrejdelser for Deres opførsel; De har selv ikke følt det upassende ved den! De har kun handlet efter deres hjerte, og hvad man end siger, så skal man altid lade sig

lede af det; Deres har denne gang kun ladet Dem begå dumme streger. Her kan De ikke blive boende ... det er allerede meget, at De har tilbragt seks uger her ... For en ulykke, så græd dog ikke, ellers bliver jeg vred! De må forlade dette hus."

"Ak, herre, antag mig som Deres tjenestepige ... jeg vil gerne tjene Dem ... arbejde ..."

"Nej, mange tak ... en pige som De ville bringe hele mit hus i forvirring! Og så tror De, at Gustave ville være fornøjet ved at se Dem iblandt mine folk? Nej, mit barn, De må ud af huset, det er afgjort. Vil De nu blive i Paris, eller vil De tilbage til Deres forældre?"

"O, gode herre, De må ikke sende mig hjem igen ... for så vil man til straf gifte mig med Nicolas Toupet."

"For en ulykke! De har meget imod denne Nicolas; og dog ville De, hvis De lignede Paris' koner ... men det er ikke værd at tale om det. De vil ikke hjem? ... det har jeg ikke noget imod; jeg må altså se at få Dem et eller andet sted hen, og De skriver til Deres moder, hvor De er. Lad os se en gang ... hvor Djævlen skal jeg gøre af Dem?"

"Det er mig ganske ligegyldigt, herre ... når jeg ikke mere kan være hos ham, kan jeg heller ikke mere være lykkelig."

"Passiar! ... Det er kun børnesnak; kærligheden forgår, mit barn, og hvis De havde mere erfaring, ville De føle, at Gustaves kærlighed allerede ... Kort sagt, man lever ikke af kærligheden, og man må tænke på Deres fremtid. Min nevø er en ubesindig, der havde ladet Dem hensørge Deres ungdom i hans værelse ... mens han ... for en ulykke! Mændene fortjener ikke de tårer, I udgyder for Dem!"

Obersten ved ikke, hvad han skal bestemme sig til; han overlægger, hvad han skal gøre med Suzon, som han hverken kan eller vil beholde i huset, men for som han har besluttet sig til at ville sørge for, fordi han har indset, at endskønt den unge landsbypige boede hos en ungkarl, var hun dog mindre erfaren end visse frøkener, som bor hos deres forældre. Suzon siger intet mere; frygtsom ser hun på hr. Moranval og venter, at han skal bestemme hendes skæbne. Obersten går ud af sovekammeret og åbner forværelsets dør for at kalde på Benoit. Men han behøver ikke at gøre sig den ulejlighed. Portneren og hans søn har stillet sig op på trappen og venter på, at obersten vil komme ud af Gustaves værelse med de sjældenheder, som de er yderst begærlige efter at se.

Hr. Moranval ser på dem med et strengt blik.

"Hvad bestiller I her?" siger han barsk til dem.

"Hr. oberst ... vi ... vi venter på Deres befalinger," svarer portneren, idet han ærbødigt snapper sin bomuldshue af.

"Sig hellere, at I venter på, at jeg skal gå ud af dette værelse, for at I selv kan komme ind og se den abe, som min nevø ..."

"Så det er en abekat, hr. oberst?"

"Gå til Deres værelse; jeg kan ikke lide næsvise personer!"

Obersten skubber portneren bort, denne sin søn, og begge bortfjerner sig, beskæmmede over at være blevet overraskede, misfornøjede over intet at have set.

Hr. Moranval begiver sig til madame Duval, den kone, der besørger husets vask, og som bebor et lille værelse i gården. Madame Duval er hverken nysgerrig eller sladdervorn og har tjent hos obersten i ti år.

"Madame Duval," siger obersten, da han er trådt ind i den gamles værelse, "jeg har en ung pige, jeg skal skaffe en kondition; kan De ikke anvise mig en eller anden butik, hvor handelen er af den beskaffenhed, at en pige hverken behøver at løbe uafladeligt rundt på gaderne, eller må høre på købernes simple vittigheder?"

"Hr. oberst," svarer madame Duval efter en betænkning, "jeg kender kun madame Henri, tabuletkræmmerske i Rue aux Ours; hun leverer mig, hvad jeg bruger til huset, og har for nylig spurgt mig, om jeg ikke kunne skaffe hende en."

"Men er Deres madame Henri ærbar?"

"Ja, hr. oberst; hun er enke og er en ung, munter kone, går på komedie om søndagen, men er for resten solid og modtager ingen hemmelige besøg."

"Meget vel ... Jeg vil desuden ikke indespærre pigebarnet hverken i et kloster eller hos en surmulende snerpe ... Jeg vil, at hun skal arbejde og tillige nyde fornøjelser, intet er mere rimeligt. Madame Duval, vil De hente mig en fiaker og gøre Dem færdig til at følge med mig til madame Henri."

"Men, hr. oberst, jeg må dog først lade hende det vide."

"Gøres ikke fornødent. Hun kender Dem? Hun må også kende mig, i det mindste af navn, siden hun har leverancen til mit hus. Vil De have den godhed, madame, at lade fiakeren komme ind i gården og holde lige for den midterste trappe."

Madame Duval går; obersten begiver sig atter til madame Suzon.

"Nå, min små, saml nu Deres pakkenelliker og gør Dem rede til at følge med."

"Hvad! i dag, herre?"

"Øjeblikkelig!"

"Men jeg må vente på ham … for at jeg kan tage afsked med ham …"

"Nej, det ville være meget upassende; De må tværtimod gå, førend han kommer hjem igen."

"Ak, min Gud! … hvad vil han sige, når han ikke mere finder mig?"

"Jeg skal nok sige ham, at jeg har bragt Dem bort."

"Hvor han vil blive bedrøvet!"

"Han vil føle, at jeg har handlet rigtigt."

"Han vil blive meget, meget vred!"

"Det gad jeg dog nok se!"

Suzon græder, er utrøstelig; hun beder om at måtte blive, indtil Gustave kommer hjem, obersten er ubønhørlig.

"Men," siger hun hulkende, "han vil da i det mindste besøge mig … Vil De sige ham, hvor jeg er?"

"Ja," svarer obersten, der ikke vil bringe hende i fuldkommen fortvivlelse, "ja, mit barn, De skal nok få ham at se igen, når De bliver fornuftigere, når De opfører Dem godt."

Denne forsikring stiller Suzons smerte for en del; hun tørrer sine øjne, laver en lille bylt af det, Gustave har købt til hende i den senere tid, og venter på hr. Moranvals befalinger.

En vogn ruller ind i gården og holder ved trappen.

"Lad os nu gå ned," siger obersten. Han tager Suzon ved hånden; endnu en gang kaster hun et blik på det værelse, der har været hendes verden; hendes barm svulmer, hendes knæ sitrer; men af frygt for at forbitre obersten holder hun sine tårer tilbage.

Obersten lader den lille stige ind, sætter sig ved siden af hende, lader madame Duval tage plads på den anden side og befaler derpå kusken at køre til Rue aux Ours. Vognen forlader gården; de herrer Benoit, fader og søn, stod på gaden udenfor porten; de gjorde lange halse for at opdage, hvad man bragte bort i vognen, men Suzon er skjult af madame Duval og obersten, så at de ikke kan se hende.

Man kommer til madame Henri. Tabuletkræmmersken er meget overrasket ved at se oberst Moranval, madame Duval og en ung pige med forgrædte øjne træde ind til sig.

"Madame," siger obersten, "De har bedt madame Duval om at skaffe Dem en butiksjomfru ... her bringer jeg Dem en. Hun er ikke i godt humør, som De ser, men hun vil betro Dem sin lille hjertesorg; først vil De beklage hende, siden tale fornuftigt med hende, og med tiden vil alt jævne sig. Jeg anbefaler Dem jomfru Suzon, som jeg interesserer mig meget for. Da hun endnu ikke forstår noget, og De altså først må påtage Dem den ulejlighed at undervise og uddanne hende, så har De her femogtyve louisd'orer for det første år. Er De fornøjet med det, madame?"

"Min herre," svarer madame Henri, meget forbavset over den hastighed, obersten gik til værks med, "Deres og madame Duvals anbefaling er mig naturligvis nok til at modtage mademoisellen under den forudsætning, at hun vil blive hos mig."

"Ja, madame," siger Suzon hulkende, "jeg gør alt, hvad man vil."

"Nå, så er sagen afgjort," siger obersten til madame Henri; "jeg anbefaler Dem endnu en gang dette pigebarn, der kun har den fejl at være for følsom. Farvel, mit barn; madame Duval skal

af og til bringe mig efterretning fra Dem, og hvis De opfører Dem godt, skal jeg ikke svigte Dem. Adjø, i morgen vil Deres forældre få at vide, at De er på et sted, de ikke bør rødme over."

Obersten bortfjernede sig, og lod Suzon blive hos madame Henri. Vi vil med tiden genfinde den lille landsbypige, men allerførst vil vi undersøge, hvad Gustave tog sig for, mens man berøvede ham hans veninde.

Vor helt havde tilbragt en del af dagen hos madame Fonbelle; da han atter kom tilbage til sit hjem, var de herrer Benoit, fader og søn, på hans værelse, som de gennemsnusede. Så såre de så vognen rulle bort med obersten, havde begge tjenerne beregnet, at de havde tid til at gå op på Gustaves værelse; de havde fundet døren til det hemmelighedsfulde værelse åben og søgte nu i alle kroge, om de ikke kunne finde noget, der kunne lede dem på sporet af, hvad værelset havde indeholdt.

Gustave går op på sit værelse; til sin forbavselse finder han sin dør stående åben; han tror, det er en forglemmelse af ham selv. Han træder ind ... men i stedet for Suzon ser han portneren, der roder rundt i en stor kommode og Benoit, der ligger på knæ og kikker ind under sengen.

"Hvad bestiller I her?" udbryder Gustave. "Hvorledes er I kommet her ind? Svar mig, kanaljer!"

Portneren og hans søn kan ikke finde på undskyldninger og står tavse. Gustave tager Benoit ved øret og rusker ham dygtigt, idet han siger: "Vil du sige mig, slyngel, hvor er hun?"

"Hvor *hun* er, herre?"

"Hvor har man gjort af hende?"

"Hvor man har ... gjort af hvem, herre? Vi har ikke set Deres duer!"

"Jeg har søgt efter Dem, herre," siger portneren skælvende.

"Men hvem Satan har lukket denne dør op?"

"Deres hr. onkel, men han var ganske alene derinde. Han lod en fiaker hente."

"Og tog hende med sig?"

"Jeg tænker det, herre, han har taget noget med, det er ganske vist; men vi kunne ikke se noget."

"Pak jer!"

Portneren og hans søn ønskede intet hellere end at kunne slippe bort. Gustave søger i sit værelse, om ikke Suzon skulle have efterladt sig noget skriftligt; men han finder intet; det er sket, Suzon er tabt for ham. Men han elskede hende ikke mere, vil man sige; han kedede sig hos hende ... han forlod hende for at gå til Eugenie ... Ja, når han var hos Suzon, følte han ikke mere den henrykkelse, den salighed, som karakteriserer kærligheden; han lod hende være alene en stor del af dagen; næppe kommet hjem til hende, så søgte han et påskud til at forlade hende igen ... Men da hun nu ikke er der mere, da man har berøvet ham hende, føler han sin kærlighed atter vågne; han længes efter at gense hende, at tale med hende, at slutte hende i sine arme!

Det er det forunderlige ved det menneskelige hjerte.

18. En ægteskabelig nat

I sin fortvivlelse over tabet af Suzon, som han atter er blevet forelsket i, går Gustave ned i gården og vil til at gennemløbe byen, for at finde det smuthul, hvortil den barbariske onkel (for man er en barbar, når man træder vore lidenskaber i vejen) har bragt den unge landsbypige.

Men byen er så stor, og når man ikke ved, til hvilken side man skal vende sig, så er det sandsynligt, at man må gå mangt et skridt forgæves. Gustave har endnu ikke tilbagelagt hundrede skridt, førend han standser, ser hen i luften og spørger sig selv, hvor han skal gå hen; da han nu slet intet svar fik på dette spørgsmål, blev han stående midt på gaden, modtog, uden at mærke det, ribbensstød fra de forbigående, der tog det meget ilde op, at et stort ungt menneske blev stående ubevægelig midt på alfarvej, og som, hvis han endnu var forblevet i samme stilling, sandsynligvis ville være stimlet sammen omkring ham for at få at vide, hvorfor han således stirrede i skyerne, hvor man intet så; for i Paris er man meget nysgerrig og meget tilbøjelig til at gabe på alt. To hunde, som slås, et menneske, hvis næse bløder, en dame, som når hun løfter sin kjole op, lader sit strømpebånd se, en beskænket, der falder omkuld, et barn, som græder, mere behøves der ikke til at samle to hundrede mennesker.

Pludselig bliver Gustave revet ud af sine betragtninger ved en stemme, der udtaler hans navn. Denne stemme kommer fra en

gul fiaker, der bortfjerner sig så hurtigt som to gamle krikker er i stand til at trække den.

"En fiaker!" siger Gustave, "og jeg tror Benoit sagde, den var gul ... en stemme, som kalder på mig og en mig velbekendt stemme; det er hende, det er Suzon, som min onkel fører bort; afsted, jeg vil følge vognen ... var det aften ville jeg stige op bag på, men ved lys dag lader det sig ikke gøre. Jeg vil imidlertid ikke tabe dem af syne ... men dog holde mig et stykke fra vognen, for ikke at blive set af obersten."

Fiakeren kører ud af byen til forstaden Du Temple.

"Ah," siger Gustave, "man vil skjule hende på landet, man skulle dog vel aldrig have i sinde at bringe hende tilbage til Ermenonville? ... Men en sådan rejse kan de to ralliker ikke gøre; man kommer til at holde, og så kan jeg finde lejlighed til at tale med Suzon."

Vognen passerer virkelig barrieren og kører langsomt hen ad La grande Rue de Belleville; efter at være kommet til landsbyen, drejer den til venstre, ind på en markvej og holder ved et temmelig smukt hus. Gustave standser ligeledes; han trykker sig op til en dør, et hundrede skridt derfra; han ser sig omkring for at undgå alles blik.

To damer og en ældre mand stiger ud af vognen og træder ind i huset. Damerne har store hatte, der skjuler ansigtet; Gustave kan ikke skelne deres ansigtstræk i den afstand, han er fra dem; men han begynder at frygte for, at han har taget fejl; ingen af disse damer har Suzons holdning og påklædning; men det er dog muligt, at obersten har givet den små andre klæder for at gøre hende ukendelig; men obersten er ikke i vognen, og hvem er den ældre mand? Ham ville man ikke have betroet den

lille bondepige; altså er det nu afgjort, at Suzon ikke er i fiakeren, og at vor helt har gjort en forgæves spadseretur fra Rue Montmartre til Saint-Gerais enge.

Gustave var i et meget slet lune over således at have spildt sin tid.

Damerne og den ældre mand var trådt ind i huset, fiakeren var atter kørt bort, og vor helt stod på La Petite Rue du Champs, tvivlrådig om, hvad han skulle gøre.

"Men man nævnede dog mit navn! En af damerne må altså kende mig! Det er dog imidlertid ikke så forunderligt; jeg kender så mange. Jeg gad dog alligevel vide, hvem disse personer er, som gik ind i dette hus."

Gustave nærmer sig huset og kikker ind ad vinduerne; han søger igennem gardinerne at opdage et bekendt ansigt, han tror at høre et vindue blive åbnet; snart nævner en blid stemme atter hans navn. Det er den samme stemme, han hørte før; og, o! denne gang er der ingen tvivl mere; den ene af disse damer kender ham, og han vender bestemt ikke tilbage til Paris, førend han har set hende. Allerede træder han hen til døren, han griber hammeren, vil banke, uden dog at vide, hvad han vil spørge efter; men samme stemme holder ham tilbage. "Bank ikke!" siger man til ham. "Gå langs med muren, omkring det venstre hjørne og vent der ved den lille dør!"

"Hvad pokker! en hemmelighed!" siger Gustave; "en mur ... en lille dør! Det ligner jo en scene af et melodrama! Nå, jeg vil dog gøre, hvad man foreskriver mig; jeg vil lære min heltinde at kende!"

Gustave går ned ad vejen, bøjer omkring hjørnet; han holder sig langs med muren og ser en lille dør; her bliver han stående.

Han ser over denne mur, der er temmelig lang, men kan kun få øje på toppen af nogle frugttræer; han formoder at den til stedet hørende have findes bag denne mur. Han læner sig op til den lille dør og venter med utålmodighed på at blive indladt i haven; endelig hører han nogen nærme sig. Personen går hurtigt; det må være et fruentimmer … han tror også at kunne skelne en kjoles raslen … hvorfor denne sindsbevægelse? … Er den ankommende måske gammel eller styg! … men hun er måske også smuk, og i tvivlsomme tilfælde bliver man helst stående ved den behageligste idé; og dette hemmelighedsfulde væsen, denne stemme – alt tilsammen har noget henrivende ved sig, som sætter fantasien i bevægelse. Endelig åbnes døren; Gustave træder ind i haven og trykker – ikke Suzon, men madame de Berly i sine arme.

Den første bevægelse skulle helliges kærligheden; efter at de længe havde holdt hinanden omfavnede, fremkom de med tusinde spørgsmål. Vor helt kunne længe ikke komme sig af den overraskelse, som synet af Julie havde sat ham i.

"Så De kendte ikke min stemme, Gustave?" sagde madame de Berly sukkende. "Men det er virkelig også længe siden, vi så hinanden! … De havde glemt mig! Utaknemmelige! Og mens jeg hvert øjeblik på dagen tænkte på Dem, havde De givet en anden kvinde Deres hjerte; de øjeblikke, jeg tilbragte med at sukke, anvendte De til at gøre kur til en anden! Ak! Det er altså sådanne eder, som skulle være hellige! … Men hvad siger jeg? Havde jeg da ret til at stole på Deres?"

Julie græd; Gustave vidste ikke, hvorledes han skulle undskylde sig, for han følte, at han var strafværdig, og dog

havde synet af Julie atter vakt de følelser i hans hjerte, hun en gang indgød ham.

Men en kvinde, som elsker, er let at trøste! Madame de Berly var den, der atter først nærmede sig Gustave.

"Tilgiv mig disse bebrejdelser, min ven; det er ufornuftigt af mig at bebrejde Dem noget! Kunne jeg vente, at De, fjernt fra mig, skulle ... men De siger jo slet intet ... har De virkelig fuldstændig forglemt mig?"

"O nej; men jeg føler, at jeg har fejlet meget."

"Elsker De mig endnu, Gustave?"

"Mere end nogensinde."

"Nuvel, så vil vi da ikke tale mere om Deres uret; de bebrejdelser, man gør sig selv, har langt mere virkning end dem, man hører."

"Elskede Julie, hvor god De dog er! Jeg fortjener virkelig ikke så megen ædelmodighed af Dem."

"De skylder mig ikke nogen forbindtlighed for det. Når jeg elsker Dem, så sker det ganske imod min vilje! Jeg havde villet overvinde denne følelse, men kærligheden lader sig ikke således overvinde."

Gustave trykkede Julie til sit bryst, han dækkede en yndig barm, som hans hånd havde befriet fra det misundelsesværdige tørklæde, med kys; men Julie holdt ham tilbage.

"Hvad gør De, min ven? Betænk, hvor let kan De ikke prostituere mig!"

"Er De ikke alene?"

"Man kan ikke vide, hvilket øjeblik der kan komme nogen! Jeg er ikke engang hjemme her. De genkendte altså ikke den dame, jeg fulgtes med?"

"Nej, jeg kunne jo ikke engang kende Dem. Hvem er da den dame?"

"Aurelie, min mands niece, hende, De skulle have til kone, og som nu i seks uger har været gift med den korpulente, ældre herre, der sad hos os i vognen."

"Er det muligt?"

"Det er hos dem jeg er … dette landsted her tilhører dem. Af høflighed tilbringer jeg af og til en otte dages tid her; desuden er, fjernt fra Dem, alt mig ligegyldigt, hvad enten jeg er i byen eller på landet. – Men jeg frygter for, at madame Fremont etter hendes mand skal bemærke, at jeg er løbet min vej og hvis man så Dem hos mig … Aurelie er ondskabsfuld! jeg var fortabt!"

"Men hvad skal vi gøre? Jeg kan ikke forlade Dem! – kommer de Berly her i aften?"

"Nej, han bliver i Paris indtil på søndag."

"Det er kun torsdag; jeg bliver hos Dem."

"Jeg ligger i den pavillon, De ser der … til venstre … midt i haven."

"Godt, giv mig nøglen … jeg vil skjule mig der og vente på Dem."

"Ak, Gustave … hvis Aurelie … hvis hendes mand …"

"De elsker mig dog ikke så farlig højt, Julie!"

"Gustave! – Her da, tag denne nøgle. Men pas for Guds skyld på, at man ikke ser Dem!"

"Stol De blot på min klogskab."

"Jeg går op i salonen igen … jeg siger, jeg har hovedpine, for at kunne forlade dem så snart som muligt."

"Godt … Jeg venter Dem."

Madame de Berly bortfjerner sig igennem en allé, der fører op til huset; Gustave tager vejen til den pavillon, man har vist ham. Denne bygning, der ligger midt i haven, består af en stueetage, en første sal og en terrasse, på hvilken man har opstillet en kikkert, for at man kan betragte omegnen.

Gustave kommer til pavillonen, men behøver ikke at benytte sig af sin nøgle, da døren står åben; en trappe fører op til øverste etage og til terrassen.

"Bor hun nede eller oven på?" spørger Gustave sig selv. – "Det gør for resten intet til sagen, hvor jeg venter hende; hun sagde, hun boede i denne pavillon, og rimeligvis bor hun her alene, siden hun har nøglen til den. Vi vil altså gå ind her neden under: jeg vil straks se, om værelset er beredt til hendes modtagelse."

Nøglen sidder i døren; Gustave lukker op og ser et smukt, elegant møbleret, pragtfuldt udsmykket værelse. Han træder ind i den overbevisning, at dette er madame de Berlys værelse, som man har indrettet til hendes modtagelse. Og der mangler i sandhed intet i dette værelse: En elegant seng, sofa, spejl, dobbelte gardiner, intet er glemt! Gustave undersøger alt: til sin forbavselse ser han et spejl bag i alkoven. – "Nej, skulle man tro det!" udbryder han, "hvilken luksus ... hvilken elegance! ... Før i tiden kendte Julie intet til alt dette! ... Nå, dette værelse er et boudoir; det er et sted, som passer sig for en smuk kone. Nej! Madame Fremonts gemak kan ikke ligne dette! ... Denne bly og undselige Aurelie, der aldrig slog øjnene op, og som med ærgrelse optog den letteste spøg, må være meget komisk i sin ægtestand! ... Hun må vist bandlyse alt fra sit gemak, hvad der kan pirre sanseligheden og forskrække skamfuldheden. Jeg

beklager hendes mand! … Intet er afskyeligere, end en knibsk … i selskab i det mindste."

Efter at Gustave har beundret gemakket, lukker han døren i efter sig og kaster sig i en lænestol. Her vil han hvile sig, indtil Julie kommer! Han gennemgår dagens hændelser i tankerne, og han kan ikke nægte, at han ikke har forladt sit hjem for at sove hos Julie, og at han ikke vil finde Suzon i madame de Berlys bolig. Stakkels Suzon! … skulle du nu være glemt? … Ingenlunde! Gustave lover helligt at ville fortsætte sine efterforskninger og opdage det asyl, som obersten har bragt den lille til; men om der går et par dage, vil ikke gøre noget til sagen; det vil tværtimod lette hans bestræbelser; når man nemlig ser, at Gustave slet intet forsøg gør på at genfinde den lille, vil man passe mindre på pigen; hun vil kunne give sin elskede efterretninger; således tænker vor helt i madame de Berlys sovekammer. Men, vil man indvende, således tænkte han ikke, da han forlod sin onkels hus, da han på lykke og fromme løb gennem gaderne og fulgte den gule fiaker til Belleville; det er muligt, men – andre tider, andre tanker!

Det var allerede langt ud på aftenen, Gustave blev utålmodig i sin lænestol og længtes efter madame de Berly. Endelig blinkede et lys i haven; det nærmede sig pavillonen. Snart når en forvirret lyd af stemmer hans øre! Han rejser sig forbavset og lytter opmærksomt.

Han kan tydeligt skelne tre stemmer, der tilhører Aurelie, Julie og en mandsperson. Rimeligvis ville de nygifte ledsage madame de Berly til pavillonen; men hvis de skulle drive høfligheden så vidt, at de trådte ind i værelset? Det ville ikke være usandsynligt … Stemmerne kommer nærmere, man må i

hvert tilfælde forebygge faren, og da Gustave intet andet smuthul ser, så kryber han ind under sengen, hvor han håber ikke at skulle opholde sig længe.

Man er kommet til foden af trappen; Gustave kan høre, hvad der bliver sagt.

"Hvorledes, Aurelie, De vil sove i pavillonen?"

"Ja, tante; jeg har i de senere dage netop ladet den indrette til det ..."

"Det er ikke rigtigt af Dem! ... De havde det så godt i det værelse, der vender ud til vejen!"

"Min kone har besynderlige indfald; alt dette har hun gjort, uden at spørge mig til råds."

"Jeg skulle tro, min herre, at det står mig frit for at sove, hvor det behager mig!"

"Gud bevar's, kære kone, men ..."

"Men, men ... nu siger jeg Dem, at vi vil sove langt bedre her."

"Men her er alligevel meget fugtigt i denne pavillon, Aurelie ..."

"De sover jo meget godt her, tante?"

"Ja, men i nederste etage ..."

"Jeg er ikke bange for fugtighed ... Ser De, tante, hvorledes jeg har ladet dette værelse indrette!"

Uden at vente på svar, åbner Aurelie døren og træder ind; Julie følger hende skælvende; hun frygter for at Gustave, som hun har glemt at sige, at hun bor i øverste etage, skulle vente på hende her; men et eneste blik beroliger hende: han er der ikke. – "Nå, så bliv da her, siden De vil det sådan," siger hun, "jeg vil gå til sengs ... jeg har hovedpine! ... Ak, jeg forudser, at jeg vil komme sent op i morgen."

Og madame de Berly forlader Aurelie og hendes mand, for snarest muligt at kunne komme op på sit værelse, hvor hun tror at finde Gustave.

Men den stakkels Gustave var ulykkeligvis under sengen, hvor han havde taget sin tilflugt; samtalen havde ladet ham forstå, at han befandt sig i hr. og madame Fremonts sovekammer. Begge ægtefolkene lukker sig inde og belaver sig på at gå til sengs; der gives altså ingen udvej mere til at undslippe; han må prise sig lykkelig, hvis han ikke bliver opdaget; for hvorledes skulle han undskylde sig? ... Det ville ikke en gang blive ham muligt at gælde for en tyv, fordi Aurelie kender ham. Julie vil altså blive prostitueret! ... Nå, der er ikke andet for, man må blive under sengen og prise sig lykkelig, hvis ingen driver ham frem.

Gustave lægger sig så lang han er på ryggen, anråber Forsynet om ikke at lade hr. og madame Fremont se under sengen, før de lægger sig til sengs, og venter i største stilhed og uden at han vover at røre sig eller trække vejret, indtil tilfældet eller kærligheden vil tillade ham at forlade sit smuthul.

Madame Fremont løser sit hår op, ægtemanden klæder sig af.

Imens blev ægtefolkenes samtale just ikke ført i nogen øm tone.

"Tag mit snøreliv af, hører du! ... Nej, foran ... Gud, hvor du dog er kejtet!"

"Der er en knude på, lille kone ..."

"Så skær snørebåndet over; en bagatel sætter dig straks i forlegenhed!"

"Se så, nu er det sket."

"Det var da en lykke! Jeg troede, du aldrig ville blive færdig med det! ... hvorledes! Du tager nathue på?"

"Ja."

"Gud, hvor det klæder dig afskyeligt! ... Hvor du ser styg ud med den på!"

"Men den varmer, og jeg har ikke lyst til at forkøle mig i dette værelse, som man siger er fugtigt."

"Ak, min Gud, du hører allerede til de gamle ... Skal du ikke også have en uldtrøje på!"

"Jo, det vil jeg såmænd, for den bevarer for mange sygdomme."

"Det bliver der ikke noget af, om jeg må bede! Jeg har ikke lyst til at lægge mig i sengen hos en pakke uld! ... Det ville kradse min hud i stykker."

Madame Fremont lægger sig til sengs.

"Død og plage!" siger Gustave ved sig selv, "hvilken en kone! ... For en knibsk dame er det besynderligt, at hun ikke kan lide uldtrøjer ... Denne pige, som altid slog øjnene ned, når hun talte med et mandfolk! ... Ja, man skal ikke tro skinnet!"

"Nå, skal du ikke i seng i aften?"

"Nu kommer jeg, lille kone; jeg ser blot efter, om skodderne er godt lukkede."

"Du er måske bange for tyve?"

"Nej, men jeg er bange for trækvinden, og på landet kan man så let få en stiv hals."

"Du min Gud, Fremont, hvis du havde sagt mig, førend du ægtede mig, at du var bange for trækvind og stive halse, og at du ville ligge med uldtrøje og bomuldsnathue, så ville jeg endnu kunne have betænkt mig! ... Jo! man bliver bedraget af skinnet!"

"Lille kone, jeg tror, man gifter sig for de solide egenskabers skyld."

"Egenskaber! ... men hvor er da dine solide egenskaber? ... Se nu til, du kan komme i seng!"

Fremont blæser lyset ud og nærmer sig sin kære ægtehalvdel.

"Hvorledes, du slukker lyset?"

"Naturligvis, min kære, du ved jo nok, at jeg ikke plejer at lade lyset brænde, når vi skal sove."

"Sove! ... ak ja ... det er jo også sandt! ... Du er ikke vant ..."

"Det gør dig vred, kære kone?"

"Min Gud, hvor du er enfoldig!"

Hr. Fremont lægger sig i sengen, hans kone siger intet mere. Det kostede Gustave møje at undertrykke den lyst til latter, som den ægteskabelige samtale havde vakt hos ham. I hele fem minutter afbryder man ikke tavsheden! Men dog sov man ikke, for Gustave hørte, at man ofte vendte sig i sengen. Endelig tager Aurelie atter ordet:

"Nå, så du vil til at sove på den manér?"

"Ja, jeg synes ikke, det er så forunderligt, om jeg falder i søvn ... Jeg har løbet meget om i byen i dag, jeg er ganske træt."

"Du er træt! ... Og det er alt, hvad du har at sige mig!"

"Men kone dog ..."

"Nej, det er harmeligt! Efter seks ugers ægteskab opfører du dig således! ... det er afskyeligt ... skammeligt! ... Jeg lader mig, ved Gud, skille fra dig!"

"I sandhed, kone, du forbavser mig! ... Da jeg ægtede dig, havde jeg rigtignok aldrig troet, at du nogen sinde ville føre et sådant sprog! ... Du, som for Verdens øjne var så tilbageholden, så streng med hensyn til anstændigheden ... med hensyn til

sæderne! ... Du brugte mund på mig, når jeg sang *Le Senateur*, eller *Le grand clere à Papa*; du, som ikke kunne begribe, at man kunne gå på komedie og se *Joconde, ou les femmes vengées*! Du, som jog to kammerpiger af deres kondition, fordi de havde for udtrykte former, og en kokkepige, fordi hun ikke slog øjnene ned, da hun serverede suppen eller stegen – du gør mig bebrejdelser i aften, fordi jeg trænger til at hvile mig lidt!"

"Men, min hr. gemal, hvad har alt det, du der remser op, at bestille med vort ægteskab! ... Jo, det forstår sig naturligvis, at jeg ser på sædelighed og anstændighed i selskabet ... men jeg ved såmænd også ret godt, hvorfor man gifter sig ... religionen byder os, at hengive os til vor ægtefælles ønsker ... selv at komme dem i forkøbet ... og den tillader os at nyde ægtestandens glæder. Du er et ugudeligt menneske, som ikke følger Guds bud."

"Nå, nå, lille kone, vær nu ikke vred. Du ved jo nok, at jeg elsker dig ømt."

"Ja, du siger det, men det er også det hele."

"Men, herre Gud, lille kone ... Kom nu og kys mig, min pige, og lad os slutte fred ..."

"I sandhed, jeg er virkelig alt for føjelig imod dig."

Gustave hørte ikke mere af Aurelies ord; men den fyrighed; der syntes at ligge i hendes afbrudte talen, sengens knagen, den sukken og stønnen hun af og til gav fra sig, lod ham et øjeblik misunde den plads, hr. Fremont indtog.

19. Julie mister sin skønhed og Gustav sine benklæder

Ægtefolkenes samtale var til ende; nattens stilhed blev ikke mere forstyrret ved Aurelies udråb; man vendte sig ikke mere i sengen, hvoraf Gustave sluttede, at man var faldet i søvn. Han besluttede at benytte dette øjeblik til et tilbagetog; han kunne ikke vente på nogen gunstigere lejlighed. Hvis han ventede til op på dagen, ville det falde ham vanskeligere at undgå tjenestetyendets blik; man måtte derfor benytte ægtefolkenes søvn.

Gustave kryber ganske sagte frem på hænder og fødder; således kommer han til midt i værelset; han rejser sig og går, med hænderne strakt frem for sig, til døren; allerede har han næsten nået den, da hans fødder støder imod en taburet, som hans hænder ikke kunne føle; på denne taburet stod et vandfad, som ruller henad gulvet; støjen vækker begge ægtefolkene.

"Hvem er det?" siger Fremont; Gustave indser, at der ikke længere er tid til at føle sig for; man må tage flugten, han finder døren, river den op og iler op ad trappen, mens Aurelie af fuld hals skriger: "Tyve! Tyve! Hjælp!" – og Fremont løber efter sin bøsse.

Gustave kommer op i første etage, banker på døren, kalder sagte på Julie; men man svarer ikke, og Fremont kommer ud af sit værelse; han vil op ad trappen, indhente Gustave og måske jage ham en kugle gennem hovedet, en omstændighed, man

ikke tør udsætte sig for. Men hvorledes undgå ham? Vor ubesindige går højere op; døren, der går ud til terrassen, står åben, han træder ud og lukker den efter sig. Her vil han altså for øjeblikket være i sikkerhed, men Fremont ved, at han har taget sin tilflugt til terrassen; han løber op ad trappen og sammenkalder sine tjenestefolk, imens hans kone i det blotte linned løber ud i haven.

Men hvorfor har Julie ikke lukket op for Gustave? – Fordi hun netop ikke befandt sig på sit værelse. – Og hvorfor var hun midt om natten ikke på sit værelse? – Dette vil være mig let at forklare.

Da madame de Berly gik op til sit værelse, troede hun sikkert at finde Gustave der; men hvor blev hun ikke forbavset over ikke at se nogen! Hun leder overalt, i kabinetterne, skabene og selv i sengen; ingen Gustave! ... Men hvor kan han da være? Hun går ud på terrassen, han er ikke der; men hvor er han da? Hun har været i sin nieces værelse, hun ved, at han ikke er der; hun begriber ikke Gustaves adfærd; hun åbner vinduet, ser ud i haven, lytter, hoster ... ingen viser sig.

"Nå," siger hun, "tiden er blevet ham for lang ... han er gået igen; men nej, Gustave ville ikke kunne forlade mig således ... Måske han har frygtet for at blive set i pavillonen og har foretrukket at vente mig i haven ... for han må være et sted ... jeg vil gå ned i haven."

Julie tager et lys, går sagte ned ad trappen og gennemsøger hvert eneste lysthus, hvert eneste buskads, idet hun med sagte stemme kalder på Gustave.

Haven var meget stor, og Julie havde kun gennemsøgt det halve af den, da Fremonts og hans kones skrigen når hendes

øre. Skælvende bliver hun stående. "Han er opdaget," siger hun, "det er ude med os!"

Madame de Berly iler hen til pavillonen; da hun bøjer ind i en gang, kaster Aurelie sig i hendes arme.

"Ak, tante, lad os løbe vor vej, der er en tyv i huset!"

"En tyv?"

"Ja, tante, har De ikke hørt det?"

"Jo, og derfor gik jeg ned i haven ..."

"Det var en Guds lykke, at De ikke stødte på ham, nu er han på terrassen ..."

"Er du også ganske vis på det?"

"Ja, det er jeg; han lå skjult under vor seng ... og ... Gud, havde jeg vidst det! ... Men for Guds skyld, tante, gå dog ikke derhen ... dette menneske kunne sende os et pistolskud fra terrassen."

Madame de Berly hører ikke på Aurelie og fortsætter sin vej til pavillonen; hun når den, åbner døren og udstøder et skrig, da hun ser et ganske sort menneske i sit værelse ... men hendes skræk forsvinder snart; denne sorte mand er Gustave, der, for at komme fra terrassen til hendes værelse, har været nødt til at krybe igennem kaminen.

"Gud, det er Dem! ... stakkels Gustave! ... hvor De ser ud!"

"Det var en lykke, at jeg fandt på dette middel til at undgå dem ..."

"Men hvad vil de tænke, når man ikke finder Dem på terrassen?"

"At jeg er sprunget ned i haven."

"Ak ... jeg får et indfald ... jo ... jeg hører dem ..."

Madame de Berly åbner sit vindue, hr. Fremont kom netop med sin gartner, sin kammertjener og tre eller fire naboer, som

det var lykkedes ham at bringe ud af sengen, og som havde samtykket i at følge ham for at gribe tyven.

Disse herrer bar fakler og geværer; de ville op på terrassen, men madame de Berly holdt dem tilbage.

"Tyven er løbet sin vej," sagde hun, "jeg så ham springe ned i haven og krybe over muren der henne."

"Men er De også vis på det, tante? ... Denne mur er temmelig høj ... Spalieret er ikke beskadiget ..."

"Den slags folk er letfodede ..."

"Det er det samme, mine herrer," siger Aurelie, "gennemsøg De alligevel pavillonen og terrassen."

"Her vil De da vel for Satan ikke søge mig," siger Gustave, "især når jeg ligger i Deres seng." Hermed klæder han sig af og lægger sig i sengen; Julie gør ligeså ... Man kommer hastigt ned ad trappen ... man banker stærkt på hendes dør.

"Luk op, tante, luk op!" skriger hr. Fremont.

"Hvorfor det?"

"Tyven må være i Deres værelse eller i kaminen ... det er ganske vist, at han er krøbet igennem den ... ovenpå er kaminen gået i stykker."

"Men jeg siger Dem, min herre, at der er ingen i mit værelse ... det må jeg dog vide bedst."

"Han har skjult sig, tante; luk hurtigt op, eller det er ude med Dem!"

"Men jeg er jo ganske nøgen, min herre ... så vent dog bare et eneste øjeblik."

Julie klæder sig helt af; Gustaves klæder gemmer hun imellem madrasserne og nærmer sig derpå døren.

"Nu lukker jeg op, mine herrer, men De må ikke komme ind lige med det samme. De må lade mig have tid til at lægge mig igen; vil De love mig det?"

"Ja, tante, luk De kun op."

Julie åbner døren og lægger sig så i sengen.

Fremont, tjenestetyendet og naboerne træder ind med fældede geværer; de gennemsøger alle kroge, kigger ind i kaminen og sender to pistolkugler op i den.

"Nu ser De jo selv, at han ikke er her," siger madame de Berly; "da han sprang ned fra terrassen må han have beskadiget kaminen."

"Men hvis han havde skjult sig under tantes seng?" siger Aurelie, der var blevet ved døren.

Man kigger under sengen ... ingen.

"Men når jeg nu siger Dem, at jeg så ham krybe over muren ..."

"Ja, men der kunne være flere, tante."

"Kort og godt, her er ingen, og jeg håber, De vil lade mig sove i fred nu."

"Sove, tante! ... hvor kan De tænke på at sove, når huset er fuldt af tyve?"

"Men da jeg nu er vis på, at de ikke mere er i huset, er jeg heller ikke mere bange."

"Nå, mine herrer," siger Fremont til naboerne, "vi vil anstille en nøjere undersøgelse i haven."

"Men, herre," siger gartneren, "hvis tyven er sprunget ned i haven på den højre side, så må han være faldet ned til hr. Courtand, skolemesteren her ved siden af."

"Ja, det er også sandt ... vi må altså ind til hr. Courtand og få ham op af sengen; det lykkes os måske at få fat i krabaten."

Herrerne ville til at gå; Aurelie holder dem tilbage. "Og mig, mine herrer," udbryder hun, "vil De således forlade! ... jeg har sandelig ingen lyst til at blive her alene tilbage ... man behøvede blot at trykke skodderne ind ..."

"Kom De med, madame!"

"Jeg skulle gå således med! ... Du barmhjertige Gud! ... disse herrer har allerede set alt for meget ... Nej, så bliver jeg hellere hos min tante, hun har mod; hos hende vil jeg ikke være så bange ... Ønsker De, tante, at jeg skal sove hos Dem?"

"Passiar!"

"Ak, jeg beder Dem, tante; men lad os lade gartneren blive tilbage som skildvagt ... blive nedenunder ..."

Mandfolkene går og lade gartneren blive tilbage som skildvagt med befaling til at skyde ved den første støj, han hører.

Dermed iler de ind til hr. Courtand, imedens Aurelie bliver tilbage i madame de Berlys værelse.

Gustaves stilling er pinefuld.

Julie var endnu uhyggeligere til mode end Gustave; gysende så hun på Aurelie, der var beskæftiget med at binde et tørklæde om sit hoved, inden hun lagde sig i sin tantes seng.

Endnu et øjeblik, og madame Fremont vil opdage alt ... Sengen står tæt op til væggen, det er altså ikke muligt at smutte ned imellem denne og sengen ... Hvad er der altså at gøre? Velan ... man må sætte alt på spil for at redde noget!

I det øjeblik, Aurelie vil lægge sig, står Julie op og tager det lys, hun satte på natbordet.

"Hvor vil De hen, tante?"

"Jeg syntes, jeg hørte noget ... jeg tror, herrerne glemte at se i den store kommode der ..."

"Gud, tante, De gør mig ganske bange ... Gå for Guds skyld ikke nærmere ... hvis der virkelig lå en i en af skufferne!"

"Nuvel, man må skaffe sig vished om det."

"Vent bare et øjeblik ... jeg vil kalde på gartneren ..."

Aurelie åbner døren og falder på gartneren.

Imens hun vender ryggen til, stikker Julie ild i de papirer, som ligger i skuffen, og træder derpå hen til madame Fremont. Gartneren kommer til, beredt til at skyde på tyven.

"Jeg har ikke set noget," siger madame de Berly, "jeg må have taget fejl."

"Lad os dog alligevel endnu en gang se overalt, tante."

Gartneren kommer ind i værelset og ser en tyk røg, der stiger op fra kommoden.

"Nej, mine damer, her er noget ganske andet! ... Tyven har stukket ild på hos Dem!"

"Ild!"

"Gud, jeg ulykkelige, det må jeg have gjort, da jeg gennemsøgte kommoden, en gnist må være faldet ned ..."

"Lad os løbe vor vej, tante ... røgen kvæler mig allerede."

Røgen begyndte at fylde værelset; Aurelie styrter ned ad trapperne, idet hun udstøder gennemtrængende skrig; gartneren kaster sin bøsse og iler efter vand; endelig er Julie ene med Gustave, der springer op af sengen og kaster sig i hendes arme.

"Afsted, min ven, De har kun et øjeblik ... du store Gud, hvilken nat!"

"Elskede Julie! ... og jeg er skyld i det."

"Skynd Dem at komme bort ... røgen kvæler os ..."

"Jeg må dog først have mine klæder ... således kan jeg ikke gå."

"Jeg beder, forlad først dette værelse!"

"Jeg skal forlade Dem?"

"Man kan ikke se noget her mere for røgen ... nu har jeg dem, tror jeg ... Gå nu, her har De nøglen til lågen ... Adjø, Gustave ... Afsted!"

Julie skubber Gustave ud af værelset, der allerede var fuldt af røg. I samme øjeblik kom gartneren op med to vandspande; han ser et ungt menneske flygte med en bylt og tvivler ikke om, at det jo er den tyv, man søger; da han ingen våben har til at bekæmpe ham med, så sætter han den ene spand på gulvet og kaster indholdet af den anden over Gustave; denne, dyngvåd til skindet, støder forbitret sin modstander tilbage; gartneren mister ligevægten, vakler og falder på trappetrinene; Gustave springer hen over ham og løber ud af den uheldsvangre pavillon; lykkeligvis var Aurelie allerede langt borte, han følger den allé, der fører til lågen, åbner denne og befinder sig endelig på fri mark.

For anden gang sætter han næsten nøgen over hække og grøfter, og atter er det for Julie, at han befinder sig i denne fortvivlede tilstand. – "Nu er det overstået," siger vor helt med klaprende tænder, "men det skal vare længe, inden jeg udsætter mig for et sådant eventyr igen! Den kone kommer mig for dyrt at stå!"

Et stykke fra hr. Fremonts hus standsede han og vil trække sine klæder på; et nyt uheld! I stedet for et par benklæder finder han et snøreliv, en klokke i stedet for vest, og en

fruentimmerkjole i stedet for en frakke; kort sagt, det er Julies klæder, han har antaget for sine; en så meget naturligere fejltagelse, som Julie havde stukket Gustaves klæder imellem sine sengemadrasser og lagt sine i stedet for de andre på stolen. Midt i røgen, der ikke mere tillod at skelne imellem genstandene, havde Gustave taget, hvad der lå på stolen, uden at lægge mærke til klædernes ombytning.

"Man siger, der gives en Gud for de elskende," sagde Gustave, idet han bandt det hvide underskørt om livet på sig og trak den grå taftkjole på; "men jeg synes, at den Lede selv har blandet sig i mine sager i nat ... Nå, velan ... da det nu ikke kan være anderledes, så vil jeg være et fruentimmer; men jeg må alligevel tilstå, at denne forklædning aldeles ikke smager mig i øjeblikket; når man er våd lige til skindet, erstatter et underskørt, en kjole og en tylskappe ikke en frakke og et par klædes benklæder ... Hvis det endda var sommer ... men vi er kun i marts! Det var også et indfald at tage på landet på denne års tid! – Hvad havde jeg også nødig at løbe efter den fiaker! – Ak, det var for Suzons skyld! – Men hvad i alverden bruger man alle disse bånd til! – Jeg må se ud som et sandt fugleskræmsel – og til al ulykke begynder det nu at blive lyst – død og plage, hvilken nat! ... At ligge i sengen hos en yndig kone, uden at ... og således gennemvædet, røget og tilredt ... Hvis min onkel så mig i denne tilstand ... og madame Fonbelle, som jeg hver dag svor overfor, at jeg var sat, ordentlig og bestandig! ... Til Helvede med disse snørebånd! ... Nu må jeg skynde mig at komme til Paris, førend det bliver lys dag; for så man mig således, ville man bringe mig på politikammeret."

Imedens vor helt på randen af en grøft arbejdede på sit nye toilette, udsatte madame de Berly sig for den største fare for hans skyld. Julie var fulgt efter Gustave; hun ser, at gartneren bliver kastet til jorden og at Gustave når haven.

"Han er frelst!" sagde hun; men snart formørkes hendes glæde; hans klæder er skjult mellem madrasserne. "Skulle han have taget fejl? ... Hvis han havde taget min kjole i stedet for en frakke! Den ulykkelige! Den tilstand, gartneren har bragt ham i, vil pådrage ham en sygdom, hvis han ikke snart kan klæde sig varmt på." Sådanne tanker gennemkrydser Julies hoved; hun fatter straks en dristig beslutning; fruentimmerne beregner ikke faren, når det angår genstanden for deres tilbøjelighed, og madame de Berly er overbevist om, at Gustaves helbred vil blive undergravet, når hans dragt kun består i et underskørt og en kjole.

Hun iler atter op ad trappen; flammerne greb allerede om sig i en del af værelset, men sengen havde de endnu ikke nået; Julie lukker øjnene, holder sit vejr tilbage, styrter sig ind i værelset ... hun berører madrassen, løfter den ... endelig holder hun disse kostbare genstande i hænderne ... Hun søger døren, røgen er kvælende ... En flammehvirvel griber hende; hendes hår, der hænger løst og i uorden, er snart fortæret; hun taber bevidstheden ... ved trappen falder hun omkuld med udråbet: "Stakkels Gustave!"

Det ville have været ude med Julie, hvis ikke gartneren, der atter var kommet på benene, var ilet hende til hjælp. Den brave mand går op ad trappen med den ene spand vand, han ser madame de Berly på gulvet, slår vandet over hendes hoved for

at slukke ilden i hendes hår, tager hende i sine arme og bærer hende ned i haven.

I dette øjeblik kom der hjælp fra alle kanter. Aurelie havde hidkaldt sin mand; Fremont og hans tjenestefolk havde vækket hr. Courtand. Naboerne kom til med vand, det lykkedes snart at blive herre over ilden; møblerne i værelset i første etage var brændt og med dem Gustaves klæder.

Madame de Berly kom til sig selv igen, men hun led frygteligt; hele hendes ansigt var forbrændt, hun skulle hele sit liv igennem bære sporene af disse sår. Aurelie udstødte et skrig, da hun så sin tante. Julie fandt sig i sin skæbne ... "Jeg vil blive grim," sagde hun, "han vil ikke elske mig mere ... men mit hjerte vil alligevel være det samme! Han vil i det mindste ikke oftere udsætte sig for farer for min skyld, og jeg vil ikke oftere blive mine pligter utro."

Og Julie mistede i sandhed hele sin skønhed!

20. Et optrin i Courtille

Gustave marcherede med kappen på det ene øre, snørelivet trukket på som vest og snøret fortil, underskørtet hængende ned på den ene side og kjolen slæbende i skarnet, med lange skridt hen ad Bellevilles hovedgade. Dagen brød frem, og i kvindeligt kostume må man undgå eventyr, især i kvarteret La Courtille, det sædvanlige opholdssted for beskænkede. Gustave ønskede sig til lykke med at være kommet forbi Kærlighedsøen; han fordoblede sine skridt, idet han med møje holdt sin kjole i vejret med den ene hånd og underskørtet med den anden og hyppigt så sig nødsaget til at slippe begge, for at gribe efter kappen, som blæsten truede med at bortføre.

Til ulykke for vor helt havde hr. Favori, der agerede vildmand i Kalots store salon, og i Kokoli, Belle-en-Cuisse, Salon-de-Flore og andre skønne selskaber lod sit talent på pauken og sin prægtige tenor høre, haft en strid med Jean-Jean Courtepointe, tambour i Maronnierernes kaserne, angående jomfru Nanon Dur-á-Cuire, der handlede med røde æg og ved sine øjnes livlighed og fyrighed havde opflammet alle hr. Desnoyers værtshusgæsters hjerter, men som dog var lige så fast i sine grundsætninger og sin dyb, som i sine træsko.

Hr. Favori, en stor beundrer af unge piger, besad tusinde midler til at fængsle de uskyldige skønheder, som han holdt værdige til sin hyldest; med forførerisk gratie sang han romancen om bukkefoden, eller klagen over Abrahams offer. Hver uge gik han i Theatre de Funambules, for at uddanne sig i

pantomimen, og af og til i Café des Aveugles, for at lære små opera-arier.

Nanon elskede de skønne kunster, især musikken; hun slog takten med mere varme, når Favori sang en følelsesfuld strofe; og Favori vogtede sig vel for at spolere Nanons gode stemning; i tjenestens mellemakter fløj han til hende. Han satte sig ved siden af hendes kram og lærte den smukke handlerske *O pescator, del onda fideli*. Denne fortryllende arie gjorde Nanon forrykt i hovedet, og hun sang for sig selv *o pescator*, hvad enten hun pillede et hårdkogt æg eller kogte en sild.

Hr. Jean-Jean Courtepointe lurede ligeledes på den smukke dame; den unge tambour sang hverken *pescator* eller romancer fra boulevarderne; men han vuggede sig med gratie, når han bar sin tromme; trommestikkerne rullede med beundringsværdig behændighed frem og tilbage i hans hænder; han lod den lille piber blæse, når man kom ned ad Courtille til, og ofte standsede han ved stadet med de røde æg for at slå tappenstregen.

Nanon var dydig, som jeg allerede har haft den ære at sige Dem; men hun var modtagelig for forekommenheder og måske stolt af at indgyde de to smukkeste mandfolk i arrondissementet kærlighed. Hun smilede til den militære, gemte de æg til ham, som hun først og fremmest for hans skyld havde farvet gule (et galanteri, der beviste hele Nanons renhed og uskyldighed). Hun stod stille, når musikken kom forbi, og Jean-Jean Courtepointe undlod da aldrig at lade sine trommestikker røre sig.

Den unge tambour var desforuden lige så stiv i dans, som Favori i sang. Courtepointe havde lært at valse af en linedanser

og dansede hver søndag og mandag med største fuldkommenhed i Desnoyers store salon; man sloges næsten for at komme til at se hans *pas*, og selv schweizerne lod hans talent vederfares retfærdighed. Nu fandt jomfru Nanon megen smag i at danse en gratiøs dans, hvis farer hendes ærlige hjerte ikke kendte. Hr. Courtepointe havde tilbudt sig som lærer, man havde modtaget tilbuddet og man øvede sig hver aften, snart hos Kalot, snart hos Desnoyer, indtil man havde færdighed nok til at vove sig på Kærlighedsøen.

Man kan vel tænke sig, at Favori ikke så fornøjet til Jean-Jean Courtepointes bestræbelser. Med tigerøjne sneg han sig omkring sin rival; han kløede efter at give tambouren et spark; han ville slå ham hans trommestikker i stykker i synet på ham; men Nanon vidste ved et majestætisk blik at holde den vildes opbrusende vrede i tømme og med et ord at stille hans skinsyge harmes raseri.

"Favori," sagde hun til ham, idet hun satte hånden i siden, "jeg må bede Dem om, ikke at tvivle om min dyd, ellers, må jeg lade Dem vide – afbryder jeg enhver forbindelse i sang og tale; De må vide, at en pige af min stand kan valse uden at gøre fejltrin, uden at falde!"

Favori slog øjnene ned, udstødte et suk, greb Nanons hånd, kyssede den, nærmede sig sin skønheds kind, som han ligeledes kyssede, modtog en gang imellem en ørefigen som belønning for sin dristighed og bortfjernede sig med mindre forbitret sind.

Jean-Jean ville ligeledes tillade sig nogle friheder, når han lod hende gøre *pas*; men Nanon havde tænder og negle; en dag

forkradsede hun Courtepointes næse, og fra dette øjeblik af forblev tamburen inden for ærefrygtens grænser.

Denne tingenes tilstand kunne imidlertid ikke være vedvarende. Rivalerne tilkastede hinanden truende blikke, af og til undslap dem endog uhøflige ord; Nanon havde møje med at holde dem tilbage; forgæves kastede hun dem sin dyd og sine gode sæder i næsen – herrerne var ikke rolige, for

Ej altid kone vil det gode.

Favori og Jean-Jean kendte hinanden gensidigt som skrækkelige forførere, der havde bragt flere skønheder, som hidtil havde gået for ufølsomme, til at falde; de turde derfor ikke stole på den strenge Nanons tale; for de mest grusomme har deres svage øjeblikke; man behøver kun at benytte disse øjeblikke! Kødet er skrøbeligt, og den Onde, Fristeren, Dæmonen, kort sagt, Djævlen, som man behager at kalde ham, gør overordentlig meget af jomfruers og smukke pigers kød; for herved bringer han så mange sjæle bort fra himmelvejen, for at lade dem slå ind på den vej, som fører til deres fordømmelse.

En aften, imedens Favori, iklædt sit kostume som vild, underholdt de talrige tilskuere, som fyldte Kalots salon, med en scene, som han kaldte "*Caraïbens Smerte fjernt fra den faderlige Arne*", foreslog Jean-Jean Courtepointe den skønne Nanon at tage en time i vals i et af hr. Desnoyers værelser.

Nanon modtager forslaget; hun begyndte at opnå en vis dygtighed og ventede næste søndag at kunne udfolde sin ynde for en glimrende forsamling. Man går op i et værelse i første etage, og Nanon åbnede, sine strenge grundsætninger tro, vinduer og døre, for at ikke hr. Jean-Jean skulle tillade sig nogen uanstændig berørelse.

Tamburen lod bringe en flaske hvidvin op; Nanon nyder et glas af den, og Jean-Jean skænker op på ny.

Hvad enten nu vinen gjorde sin virkning, eller tamburens lidenskab var steget til det højeste, nok er det, han følte sig fortæret af en usædvanlig ild; han fandt på henrivende *pas*, og sendte sin skønne vellystige blikke; Nanon, der var ophidset af vin, gjort fyrig ved sin dansers talent og bestemt på at gøre sin mester ære, overgik sig selv og svingede sig lig en negertromme i sin tamburs arme.

Men den tarpeïske klippe ligger ved siden af Capitol og Kalots store salon lige over for Desnoyers; Favori, som kærligheden og skinsygen forfulgte ind til skuepladsen for hans berømmelse, ser igennem vinduet, hvorledes Nanon svinger sig ved hans rivals side. Dette skuespil gør ham rasende; han kaster tre taburetter omkuld, der forestillede en vild hytte, og et kosteskaft, kronet med en fluevifte, der gjorde et palmetræ fuldkommen anskueligt; han springer over sine pauker med sin kølle i hånden, sætter over bænke, borde, sønderslår glassene, kaster en invalid, der drak sin halve pægl, på næsen sammen med to auvergnater, der gned deres brød med løg; alt, hvad der står ham i vejen, kaster han omkuld; han tager fire trappetrin ad gangen, farer over gaden og styrter som en besat ind hos Desnoyer; hans forlorne skæg, der har kostet ham fireogfyrre sous, falder på gulvet, han mærker det ikke; hans trikotbenklæder revner neden for maven, intet holder ham tilbage! … det gælder at hævne sig på en forhadt medbejler; han farer op ad trappen … kommer ind i værelset, befinder sig imellem Nanon og Courtepointe, netop som de i valsen skulle til at omfavne hinanden, og tambouren kysser kun en mave, der

tilhører Favori, som holder sin frygtelige kølle i vejret og lader sine øjne rulle som en teater-tyran.

"Ulykkelige! ... hvad vil De gøre?" siger Nanon med patetisk stemme, idet hun holder den vildes arm tilbage, der er beredt til at nedslå modstanderen.

"De har svinget Dem længe nok med denne jammerlige trommestik ... det må have en ende, og han skal føle vægten af min kølle."

Courtepointe var tapper; han sætter sin chakot på det venstre øre, lægger den højre hånd på sit sabelgreb og går, idet han stiller sig på tåspidserne, tre skridt tilbage, for bedre at måle sin modstander.

"Hvem kalder du trommestik, jammerlige vildmand fra Rue Coquenard? ... Tror du måske at kunne skræmme mig med din vrede mine? ... Har jeg afbrudt dine undervisningstimer i den efterabende harmoni og din *pest pu'a tort*? Jeg vil valse med jomfruen, så længe det behager hende!"

"De danser ikke mere med hende!"

"Jeg danser!"

Køllen bliver løftet, sablen trukket; blod vil flyde! ... Nanon skriger, græder; man hører hende ikke; hun styrter sig imellem de stridende, man støder hende tilbage, hun river håret af hovedet på sig, man lader hende gøre det; afmægtig synker hun ned på en stol, man bekymrer sig ikke om det; stolen glider, Nanon falder, hendes underskørt bliver hængende, en blottet bagdel kommer til syne ... begge rivaler holder pludselig inde.

"Ikke her," siger Courtepointe, "kan vi afgøre sagen! I morgen tidlig vil jeg være på boulevarden udenfor barrieren."

"Vel!" siger Favori.

Nu træder herrerne nærmere til Nanon, de trække hendes underskørt ned, sætter hende på en skammel, holde hende eddike under næsen og bortfjerner sig, da de ser hende komme til sig selv.

Men hvad enten nu Nanon ikke ganske havde mistet bevidstheden, eller at hun gættede sig til sine elskeres forehavende, nok er det, næste morgen indfandt hun sig ved stævnemødet i det øjeblik, Favori og Jean-Jean, hver bevæbnet med en jernbeslået stok, belavede sig til at angribe hinanden.

"Hør mig først!" siger Nanon, idet hun træder frem for begge de stridende. "Siden kan I slås, hvis I absolut vil. Jeg er årsagen til jeres strid, min uskyld har ført mig vild, idet den forledte mig til upassende skridt; jeg burde ikke have danset med en tambur og sunget med en vild. I er begge to tapre, det er en velkendt sag; jeres rygte står fast; jeg vil atter genoprette mit, som jeres galanterier har blottet … Jeg er villig til at gifte mig med en af jer … hvis I strækker våben."

"Himmel!" råbte Favori og Jean-Jean på en gang, idet de kastede stokkene bort. "Vælg! Vi ligger for Deres fødder."

"Et øjeblik, mine herrer, rejs jer først op, for skriverne på barrieren kunne ellers drage ondskabsfulde slutninger af jeres stilling. I er begge to smukke mandfolk, I er elskværdige, I er forføreriske! og jeg vakler imellem jer; tilfældet må afgøre det. Her er en femten-sous – tag den, og spil plat eller krone; den, som vinder, får min hånd og den anden må ikke være mere vred end en oldenborre."

"Lad gå da," sige begge de forelskede. Favori tager femten-sous-stykket.

"Krone!" råber Jean-Jean.

Pengestykket flyver op i luften; Favori og Jean-Jean ligger på jorden ... de sluger skillingen med øjnene ...

"Krone!" skriger Courtepointe, og med et sæt er han oppe, for at synke på knæ for Nanon.

Favori er sønderknust; men endelig fandt han sig i sin skæbne, og som hædersmand træder han hen til det elskende par og forener selv Nanon med tamburen.

Man kysser hinanden og tager vejen til den smukke salon i store Saint-Martin, for at tilbringe morgenen med forlystelser og fortære en solid morgenmad. Det er næppe lys dag endnu, men spisekvarteret i Courtille er åbent til enhver tid. Courtepointe, som trakterer, lader sætte ti potter og pander på ilden, tre pattegrise slagtes, seks duer plukkes og vin bæres frem. Man overlader sig til glæden, og de vordende ægtefolk overlæsser hinanden med ømme kærtegn. Favori er ikke i stand til at blive sine forpligtelser utro; men han har et hjerte! Og hver gang han ser Jean-Jean kysse Nanons kind, føler han sit arme hjerte briste. For at adsprede sig og drukne sin smerte, tager han dygtige drag; men vinen slukker ikke hans ild; den får den tværtimod til at blusse stærkere. Hvad er der altså at gøre?

Flygte fra de lykkelige elskende – dette gør Favori; han forlader salen; tænder sin pibe i køkkenet og vil først trække frisk luft udenfor.

Et fruentimmer kommer med lange skridt ned igennem Belleville; hendes lidt ridderlige holdning, kappen på det ene øre og den til strømpebåndene opskørtede kjole stikker den vilde i øjnene, der, som man ved, var i meget ømt lune. Favori ser det noget stærke, men velskabte ben, den ranke vækst,

øjnene, der ikke udtrykker undselighed, og som vindampene lod ham finde yndige.

"Det er noget for mig!" siger den vilde og følger efter Gustave (for man har måttet genkende ham på hans dragt og holdning).

"Et ord og et glas vin," siger Favori, idet han nærmer sig sin skønne.

"Gå din vej!"

"De er alt for elskværdig til at jeg skulle lade Dem gå alene ..."

"Gå væk, jeg gider ikke høre dit præk."

"Jeg tilbeder Dem ... jeg har en krone, som vi fortærer sammen ..."

"Å, gå ad Helvede til!"

Favori lader sig ikke skræmme bort; han vedbliver at gå ved siden af Gustave, som han kniber i låret; denne vender sig rask om og giver ham en på øret.

"Ho! Ho!" siger Favori, "du er vred; det bryder jeg mig ikke om, du må være min; jeg har en gang sat mig det i hovedet, og jeg sætter dig ikke på krone eller plat, for man skal ikke kunne sige, at alle fruentimmer går min næse forbi i dag! For nu altså ikke at gå glip af dig, bortfører jeg dig!"

Gustave vil værge sig, men Favori, der er skabt som en Herkules, kunne gerne have bortført tre som vor helt; han tager Gustave på armen og løber bort med ham. Gustave skriger, men gaden er endnu øde og tom, og desuden er man i Courtillens kvarter så vant til at høre skrigeri, at man ikke bekymrer sig videre om det.

Den vilde løber med Gustave på armen, uden at høre på vor helts skrigen og erklæringer om, at han, Favori, tager fejl. Favori vil bøje ind i et lille stræde, ved hvis ende hans logi

findes, da i det samme to bønderpiger, der red på deres æsler og bringer mælk og æg til Paris, kom ud af denne gade, i hvilken Favori bøjede ind. Den vilde, der ikke så dem komme, farer voldsomt imod det ene æsel, river bondepigen ned og spilder mælken i rendestenen. Dette tilfælde benytter Gustave til for et øjeblik at rive sig løs fra den vilde; han rejser sig og vil flygte … Favori løber efter ham, den anden bondepiges æsel spærrer Gustave vejen; vor helt tager tilløb, idet han regner med let at kunne sætte over kurvene; men i tilløbet indvikles hans fødder i kjolen, og han falder tungt ned på de for stadens beboere bestemte æg. Det forskrækkede æsel kaster sig på knæene, og bondepigen ruller med Gustave rundt i en sø af mælk og sønderknuste æg.

Da vor helt faldt omkuld med æslet og bondepigen, havde Favori gjort den opdagelse, at han ikke havde med et fruentimmer at skaffe. Nu kølnes hans fyrighed, og han tænker kun på at flygte for at undgå at betale den skade, han har anrettet.

Bønderpigerne arbejder sig endelig op fra deres æsler igen; de skriger: Hjælp! Tyve! Den vilde er allerede langt borte; de har kun Gustave at holde sig til for at få deres mælk og æg betalt; men Gustave er kommet på benene igen, han svøber sin kjole tæt om sig og løber ad barrieren til. Bønderpigerne lader æsler, kurve, mælk og æg i stikken og løber efter Gustave.

Vor helt har et forspring, han løber igennem barrieren og ned ad forstaden; bønderpigerne forfølger ham, idet de skriger til de forbipasserende: "Stop tyven!"

Tilskuerne så på Gustave, lo og lod ham løbe. Gadedrengene løb afsted med bønderpigerne; det var nu højlys dag, de

løbendes antal blev stadig større, og man var i det indre af Paris. Gustave, der frygtede for at blive anholdt af en grov folkemasse og gjort til genstand for almindelig latter, løber med forbavsende hurtighed. Han lader bønderpigerne og de nysgerrige langt bag sig, og tager på lykke og fromme den første den bedste vej; han farer ned ad Rue du Temple, vender sig til højre, iler atter nedad; endelig standser han udmattet; en ung kone åbner sin butik, han træder ind hos hende og kaster sig på den første stol, han ser, førend den forbavsede kræmmerske havde fået tid til at stille ham nogen spørgsmål.

21. Fejltagelse – Suzon tabt

"Jeg beder Dem, madame, red mig … skjul mig for alle disse kanaljer …"

"Men min Gud, madame … min herre … Jeg ved ikke, hvad De er …"

"Jeg er en ubesindig, madame; men ellers er jeg intet; De kan ganske roligt optage mig hos Dem."

"Du gode Gud! … denne stemme … disse træk … ja, det er vist, det er Dem … De er Nicolas Toupet …"

"Hvorledes! … De skulle være madame Henri … den smukke tabuletkræmmerske fra Rue aux Ours!"

"Det er mig selv, min herre! … Men det var dog et højst besynderligt møde! … Og den stakkels pige … Jeg må op og lade hende det vide!"

Madame Henri lader Gustave blive alene tilbage i butikken og går op på første etage, hvor hun sover med den unge pige, man har betroet til hendes varetægt. Først den foregående dag var Suzon kommet til madame Henri; men to følelsesfulde hjerter forstår snart hinanden. Tabuletkræmmersken var i en alder og havde et ydre, som var egnet til at indgyde kærlighed; hun måtte derfor være skånsom imod de fejl, som stammede fra denne lidenskab. Suzon havde ikke anstillet alle disse betragtninger; men efter at obersten var gået, havde hun lagt nøje mærke til hende; hun havde begyndt at græde; den lille tabuletkræmmerske havde trøstet hende, idet hun lod hende fortælle sin lidelseshistorie; madame Henris blide stemme

indgød tiltro. Når man er fjernt fra den elskede, er det en trøst at tale om ham. Suzon havde åbenhjertigt fortalt hende alle sine eventyr.

Madame Henri havde beklaget Suzon og derpå udstødt et forundringsudråb ved navnet Nicolas Toupet, som den lille ikke ville have til mand.

"Men jeg kender denne Nicolas Toupet, jeg var en gang til et bryllup med ham i La Villette."

"Ja, er han ikke afskyelig, styg, klodset, dum?"

"Nej, tværtimod, han er netop en smuk knøs, elskværdig, åndrig … og han danser som en engel!"

"Hvem? Nicolas? Han har aldrig i sit liv kunnet danse i takt! … Han er rædsom dum og klodset … han kan knapt gøre en *avant deux*!"

"Det kan umuligt være Deres mening! Han var den smukkeste danser ved hele bryllupet!"

"Han er en uhyre kryster!"

"Han er en kryster! … Og han mørbankede en snedkersvend, der kom ham for nær … og han havde måske givet sig i lag med hele Verden, havde man ikke hindret ham i det!"

"Skulle han have forandret sig så meget … men er De også vis på, det var Nicolas Toupet De så?"

"Om jeg er vis på det? Nicolas Toupet fra Ermenonville, der skulle giftes med Lukas' datter?"

"O, det er ham! … men han skal aldrig i evighed blive gift med mig … jeg vil tusind gange hellere dø, end være hans kone!"

"Da må jeg rigtignok sige Dem, jeg er ikke af Deres mening, og hvis han elskede mig, ville jeg med største glæde gifte mig med ham!"

"Ak, madame, hvis De blot kendte hr. Gustave, oberst Moranvals nevø, så ville De se, hvilken forskel der er imellem ham og den afskyelige Nicolas!"

"Jeg har aldrig set hr. oberstens nevø, han kan være meget smuk, det kan gerne være, men jeg tilstår aldrig, at Nicolas er styg!"

Suzon, der var blevet meget roligere efter at hun havde fortalt sine eventyr, havde lovet madame Henri at følge hendes råd og være fornuftig og dydig. Man havde tilsvoret hinanden venskab og tillid. Suzon søgte at styrke sit mod; hun stolede på oberstens løfte, der havde sagt hende, hun skulle få Gustave at se igen. Imidlertid havde pigebarnet tilbragt hele natten med at græde; det var første gang siden hendes afrejse fra Ermenonville, at hun sov uden Gustave; hvor lang forekom denne nat hende ikke! Hvor langsomt hengår ikke tiden fjernt fra den, man elsker!

Den næste morgen stod madame Henri, der havde hørt Suzons hulken, ganske sagte op, for at åbne butikken – da var det, Gustave pludselig trådte ind til hende.

Madame Henri troede at burde underrette Suzon om dens ankomst, hun stadig antog for Nicolas Toupet. Hun går op til pigebarnet og fortæller hende, at den, hun afskyede, var nedenunder.

"O Himmel!" udbryder Suzon. "Ak, madame, sig ham for Guds skyld ikke, at jeg er hos Dem ... han kommer nok for at besøge mig?"

"Jeg ved endnu ikke, hvorfor han er kommet ... han er forklædt ... som fruentimmer!"

"Som fruentimmer! ... det er for ikke at gøre mig bange!"

"De skal ikke være bange, jeg skal ikke sige ham, at De er hos mig; jeg lod Dem det vide, for at De ikke skulle komme ned ... Bliv her oppe ... Nå, hvorfor skælver De? Jeg siger Dem jo, at han ikke skal få det at vide."

Madame Henri går atter ned til Gustave. Men Suzon er ikke beroliget; Nicolas' ankomst til den lille tabuletkræmmerske er i hendes øjne et bevis på, at hendes tilkommende stadig vil ægte hende; hun står op, klæder sig på; hun er urolig, det forekommer hende hele tiden, som om hun hører Nicolas komme op ad trappen, for hvert øjeblik tiltager hendes skræk; i al hast laver hun en bylt af sine småting, åbner ganske sagte døren og sniger sig ned ad en hemmelig trappe, der fører til gangen; denne gang går ud til gaden. Suzon smutter ud og iler så bort med sin lille pakke under armen; hun ved ikke, hvor hun går hen, men hun tror at flygte fra Nicolas.

Gustave hvilede sig i butikken, uden at ane, at han var Suzon så nær. Han så med glæde, at han havde undgået sine forfølgere.

Madame Henri kom tilbage. "Madame," sagde Gustave til hende, "De må bevise mig en stor tjeneste, nemlig forskaffe mig et sæt mandsklæder; for i dette kostume kan jeg ikke gå hjem."

"Jeg ville gerne tjene Dem i dette," svarede madame Henri, "men jeg er ung og må passe på mit rygte. Hvad ville man tænke om mig her i nabolaget, hvis jeg lånte eller købte mandsklæder? Desuden, min herre, kan De ikke klæde Dem om hos mig."

"Har De da ikke et lille baglokale?"

"Jo, men man ville kunne se Dem fra butikken af; der kan hvert øjeblik komme nogen; det ville være meget uanstændigt."

"De sover i et andet værelse?"

"Der kan jeg ikke lade Dem komme ind; jeg har meget ondskabsfulde genboer; de kunne se Dem ... og hvad ville man sige?"

"Altså vil De have, madame, at jeg skal vove mig ud i denne dragt, at jeg skal få alle gadedrengene efter mig, at jeg skal blive arresteret?"

"Jeg kunne egentlig allerførst spørge Dem: Hvorfor har De iført Dem denne forklædning?"

"Ak, madame, omstændighederne behersker os ... Vi er begivenhedernes legetøj! ... En går ud for at spise til middag i byen, han finder sin ven død og går til en begravelse; en anden begiver sig til et bal; da han går ned i gården, falder en tagsten i hovedet på ham, vor mand bliver båret hjem igen; i stedet for at danse, må han holde sengen; en tredje agter at tilbringe aftenen i behageligt selskab, han går velpyntet ud og bliver overstænket med gadeskarn af en vogn; tilsølet fra top til tå er han nødt til at gå hjem igen; han finder sin kone, der ikke ventede ham, i færd med at spille ecarté med en fætter; herren ynder hverken fætteren eller ecarté; han ærgrer sig, bliver ilde til mode. Fætteren går, nu spiller konen op for sin mand; hun kalder ham et uhyre, en tyran, bebrejder ham hang skinsyge; hun har nerveanfald, den stakkels ægtemand er nødt til at rende på apoteket og tilbringe sin aften, som han havde ventet at nyde med at spille boston og drikke punch, med at pleje sin kone. Således lægger man planer! ... Hvad mig angår, madame, så forsikrer jeg Dem, at jeg i går, da jeg gik hjemmefra, ikke tænkte på, at jeg i dag skulle komme tilbage som fruentimmer ... men ilden har fortæret mine klæder, og endskønt jeg ikke forstår mig på at bære disse, har jeg dog holdt

det for mere passende at iføre mig, hvad jeg kunne få fat i, end at gå splitternøgen; jeg har ofret min selvfølelse for anstændigheden; dette er grunden til, at jeg har forklædt mig, uden at vi er i karnevalstiden. Altså, madame, er jeg endnu lige strafværdig i Deres øjne?"

"Noget mindre i det mindste. De kommer altså ikke fra Ermenonville nu?"

"Fra Ermenonville! ... Hvad i alverden skulle jeg bestille der?"

"Bor De ikke mere hos fa'er Lukas?"

"Hos fa'er Lukas! ... Ah, jeg ser, hvorfra Deres fejltagelse stammer ... men jeg må gøre en ende på det. De vil atter skænde på mig ... finder mig ubesindig ... jeg må altså sige Dem, at jeg aldrig har været Nicolas Toupet ..."

"Hvorledes, min herre, De er ikke ...?"

"Nej, madame, jeg havde blot antaget dette navn, fordi jeg ikke ville være kendt på det bryllup, hr. Ledru førte mig til."

"Skulle det være muligt ... det er altså derfor, at den stakkels Suzon påstod så bestemt, at Nicolas Toupet var ..."

"Suzon! ... Suzon ... Ak, min kære madame Henri, skulle De måske kende hende?"

"Ja, min herre, jeg kender Suzon."

"Lille, velskabt, sund, smuk? ... Kære madame Henri, hvor er hun? ... Jeg beder Dem ... har De set hende? Ved De, hvor man har indespærret hende?"

"Ih, du min Gud, hvilken heftighed! hvilke udbrud! ... Men, kort og godt, hvem er De da, siden De ikke er Nicolas?"

"Den, for hvem Suzon har ofret alt, den, for hvem hun har forladt familie, venner, hjem ... Gustave ... oberst Moranvals nevø!"

"De, Gustave! Ak, det skulle jeg have vidst!"

"Skulle Suzon være hos Dem? ... ja ... det er hun bestemt, jeg ser det på Deres forlegenhed ... De frygter for, min onkel skal gøre Dem bebrejdelser, hvis De lader mig tale med hende ... blot fem minutter ... og jeg går ..."

"Ja, jeg ser nok, man må føje Dem ... for De ville ellers begå en eller anden ny galskab ... vent et øjeblik, så skal jeg kalde på hende."

Madame Henri går op på sit værelse; men hvor stor er ikke hendes forbavselse, da hun ikke ser Suzon! Hun løber igennem hele huset, kalder, forhører sig hos naboerne; spildt ulejlighed! Den lille var allerede langt borte. Bestyrtet kommer tabuletkræmmersken tilbage til Gustave.

"Du milde himmel ... det er en net historie! Suzon er borte ... Hun er ikke mere hos mig ..."

"Borte! ... Hvorledes! mens jeg har været hos Dem?"

"Ak, jeg gætter grunden til hendes flugt; jeg var gået op for at underrette hende om dens ankomst, som jeg antog for Nicolas Toupet; hun troede, man kom for at hente hende! ... Hun er flygtet, for ikke at komme til at vende tilbage med den mand, hun afskyr."

"Stakkels Suzon! ... atter er det mig, der er skyld i din ulykke ... Hvor er hun ... uden penge ... uden hjælpemidler! ... i en by, hun ikke kender! ... Hvad skal der blive af hende?"

"Trøst Dem, hr. Gustave; hun vil nok komme tilbage til mig, og jeg lover Dem at lade Dem det vide."

"Gid De talte sandt! Vil De være så god at skaffe mig en vogn, jeg vil køre hjem ..."

"Men hvad vil Deres onkel sige, når han ser Dem således klædt?"

"Han vil tage på veje … blive vred og så til sidst god igen. Så snart jeg har klædt mig om, giver jeg mig straks i færd med at opsøge Suzon, og jeg forsikrer, at det ikke skal lykkes alle byens fiakere at bringe på afveje."

Madame Henri skaffede en vogn, Gustave skjulte sig i den og lod sig, efter at have takket den tjenstvillige tabuletkræmmerske, køre til oberstens hus.

22. Ægteskabsprojekt

Gustave står af i husets gård, befaler portneren at betale kusken og iler op til sit værelse. Benoit og hans fader var blevet stående ved fiakeren af bare forundring. Gustave, som man ikke havde set siden forrige dag, og som viser sig forklædt som fruentimmer! Hvilken genstand til formodninger for tjenere! Imedens portneren betaler kusken, skynder Benoit sig med at fortælle obersten, at hans nevø netop var kommet hjem, klædt i et skident underskørt, en forrevet kjole og med en kappe, der var dyppet i æggeblommer.

Obersten havde ikke set Gustave siden sin samtale med Suzon; han tvivler ikke om, at hans nevø har tilbragt natten med at opsøge den unge landsbypige, og havde en djærv straffepræken i beredskab, ved hvilken han håbede at bringe den unge mand til fornuft igen. Men han vidste ikke mere, hvad han skulle tænke, da han hørte, at hans nevø var kommet hjem, klædt som fruentimmer. Obersten går op til Gustave i den hensigt, dygtigt at læse ham teksten for hans uregelmæssige levemåde.

Gustave lå i sengen; han havde foresat sig at anvende dagen til at opsøge Suzon; men skæbnen skulle atter forhindre ham i at udføre sit forsæt. Gartnerens vandspand, flugten i bar skjorte på åben mark, den lette taftkjole og det rasende løb fra Barriere de Belleville til Rue aux Ours havde fuldkommen forstyrret vor helts sundhed.

Gustave hørte på sin onkels præken uden at afbryde ham; for feberen havde slappet hans åndskræfter. Obersten bemærkede sin nevøs tilstand, han forglemte sin vrede og sendte bud efter en læge. Han undersøgte Gustave, beføIte ham, lod ham vise sin tunge, betragtede hans urin og erklærede med megen alvor, at man sandsynligvis næste dag ville kunne kende sygdommen, der var i færd med at bryde ud.

Næste dag kunne doktoren kende sygdommen, og han forklarede obersten, at det var brystbetændelse. Obersten blev fortvivlet, for hvor meget han end skændte på sin nevø, elskede han ham dog højt; han erklærede lægen, at hvis Gustave døde, jog han sig en kugle igennem hovedet; doktoren anbefalede sig og lod sig ikke mere se i huset; han frygtede for at blive årsag til et selvmord.

Hr. Moranval lod andre læger komme, spurgte hele fakultetet om råd; endelig var Gustave efter seks ugers fare frelst; men det gik kun langsomt med at blive rask. Da han atter var i stand til at samle sine tanker og at se sig om i værelset, tænkte han på Suzon; han lod Benoit bede obersten om at se til sig. Hr. Moranval opfyldte øjeblikkelig sin nevøs ønske.

"Endelig er du frelst!" sagde han, idet han omfavnede Gustave.

"Ja, onkel, men hun, hvad er der blevet af hende?"

"Hvem skal det være, *hun*?"

"Suzon, den stakkels lille pige, som jeg havde skjult på mit værelse, og som De bragte til en tabuletkræmmerske; hun er løbet bort fra madame Henri, fordi hun antog mig for Nicolas Toupet! ... Hvad kan der være blevet af hende i denne store by?"

"Jeg ved det ikke, og denne piges forsvinden har skaffet mig hovedbrud nok ... men, kort og godt, jeg er ikke skyld i det. Elsker du endnu denne unge bondepige?"

"Ja, onkel, mere end nogen sinde!"

"Og Eugenie, madame Fonbelle?"

"Ja, hun er meget elskværdig, men hun elsker mig ikke; har hun spurgt til mig, mens jeg var syg?"

"Meget ofte."

"Virkelig? ... Ak, hvis Suzon havde vidst det, ville hun være kommet og have plejet mig."

"Å, glem nu Suzon, der ikke tænker mere på dig, og tænk på Eugenie."

"Suzon ikke mere tænke på mig! ... Nej, De bedømmer hende slet, onkel; hun er ikke ustadig."

"Du siger jo selv, at fraværelse slukker kærligheden."

"Ja, når den er flygtig."

"At fruentimmerne er ubestandige."

"Ak, Suzon er ikke fra Paris."

"Forklædte du dig som fruentimmer for at finde hende?"

"Seks uger i sengen, onkel, giver en tid til at tænke ... Jeg har anstillet betragtninger, jeg har sammenlignet alle de kvinder, jeg kender ... fordelen er blevet på Suzons side."

"Og det ville dog ikke hindre dig i at blive Suzon utro, når du blot havde haft hende en måned."

"Jeg tror det ikke, onkel."

"Men jeg er vis på det. Bliv nu rask, og når du da virkelig er fornuftig, vil du give slip på dine galskaber og gifte dig, for ikke at føle dig fristet til at begå nye."

"Ak, onkel, De er bog en skrækkelig Kirsten Giftekniv."

Gustave kom sig kun langsomt; hver dag lod madame Fonbelle høre til hans helbred; Gustave var modtagelig for disse opmærksomheder, og lidt efter lidt glemte han Suzon for at tænke på Eugenie.

Endelig var Gustave i stand til at gå ud. Han gik først til madame Henri.

"Har De set Suzon igen?" spurgte han hende, idet han trådte ind i hendes butik.

"Gud, hvor De har forandret Dem!"

"Svar mig, madame Henri, ved De, hvad der er blevet af Suzon?"

"Jeg har ikke set hende siden den dag, De forklædt som fruentimmer kom ind i min butik."

"Stakkels barn! Hvor er hun nu?"

"Hos sine forældre måske?"

"Jeg ville ønske det ... og hvad har min onkel sagt?"

"Han blev vred og skændte på mig ... men så sagde jeg ham den rene sandhed, og han har vel indset, at skylden ikke er min."

Sørgmodig bortfjerner Gustave sig og begiver sig til madame Fonbelle; Eugenie viser sig glad over atter at se ham og bevidner ham sin deltagelse; Gustave finder Eugenie endnu mere forførerisk og kommer hjem, idet han tænker over sin onkels yndlingsprojekt.

Da han stiger ud af vognen, finder han portneren i færd med at skændes med en lille savoyard, der har opstillet sin skammel ved porten.

"Hvad har dette barn gjort Dem?" spørger Gustave.

"Han har opstillet sit blanksværteoplag ved min port, herre … og det gør skident … man gør sig umage for at gøre rent, og så skal denne slyngel komme her og gøre skident! … Vil De nu bare se, hvor sort han er! … Man skulle næsten tro, at han, foruden at pudse sko, også fejede kaminer …"

Den lille knøs bøjede hovedet og svarede ikke.

"Hvorfor vil De jage dette barn bort, hr. Benoit, hvis det kan finde sit livsophold på denne plads? Gaden er fri for alle … jeg ønsker, at han skal blive her."

"Men, herre …"

"Hold De nu blot mund. Der, min dreng, det vil bringe dig lykke."

Gustave giver den stakkels dreng en sous og går ind, idet han lader savoyarden og portneren blive stående, den første meget fornøjet og den sidste meget forbløffet.

Vor helt blev atter rask; med sin sundhed havde han også genvundet sin munterhed og fyrighed. Eugenie var genstanden for hans ønsker; han tilbragte næsten al sin tid hos hende; han gjorde utrætteligt kur til hende. Eugenie besvarede Gustaves kærlighed, men hun tilstod ham ikke den ringeste gunst og blev vred, så snart han ophørte med at være anstændig.

For at stille Eugenie tilfreds, måtte Gustave afbryde sine gamle bekendtskaber. Ingen Lise, ingen Olivier, ingen utroskab og ingen letsindige streger mere, det var de betingelser, Eugenie stillede til sin elsker. enhver anden måtte de forekomme meget naturlige, men for Gustave var de lidt vel hårde. Imidlertid havde vor helt, der stadig var fortryllet, svoret at holde sine løfter, og Eugenie havde lovet Gustave sin hånd.

"Denne dame er lidt vel fordringsfuld," sagde Gustave undertiden, når han gik hjem. – "I aftes viste hun sig tvær imod mig, fordi jeg passiarede med en anden, imedens hun spillede; men man kan dog umuligt være i selskab uden at tale, hvis jeg ikke vil gælde for en dumrian eller en pedant … Eugenie er skinsyg, men det er et bevis på kærlighed, man må derfor undskylde hende."

Obersten var henrykt, da han så, at hans nevø ville gifte sig; tiden var allerede bestemt; denne forbindelse var ingen hemmelighed mere, og Gustave ledsagede madame Fonbelle overalt.

Hver gang Gustave kom hjem, fandt han den lille savoyard ved porten. Den lille knøs hilste ham og forlod først sin plads, når han havde set ham komme hjem.

Endnu tre uger, og Gustave skulle være Eugenies ægtefælle. Obersten lagde allerede sine planer for de vordende ægtefællers lykke, hr. de Grancière tog del i sin vens planer; Eugenie gjorde indkøb af klæder, bånd m.m., og Gustave sukkede og fandt tiden lang. Endnu tre uger!

Men hvor meget kan der ikke hændes i dette tidsrum!

23. Kvinderænker – Skinsyge – Ulykkelige møder

"I aften følger De mig til madame de Saint-Clair?" sagde Eugenie en morgen til Gustave; "der bliver musiceret, og De har jo længe ønsket at høre denne dame."

"Jeg kan ikke lide Deres madame de Saint-Clair; den kone overlæsser mig med venskabsbeviser, med hengivenhedsforsikringer, med overdrevne komplimenter ... Tror De, oprigtig talt, at hun mener, hvad hun siger?"

"De ved jo nok, Gustave, at jeg vurderer selskabsbekendtskaber efter deres virkelige værd, og madame de Saint-Clair er i mine øjne et simpelt bekendtskab. Men hun holder glimrende selskaber; man morer sig hos hende. – Kom De kun med; det vil glæde Deres onkel og min fader. Jeg ønsker det; så længe vi kun er forlovede, kan jeg befale; er vi først gift ... så er det mig, der må bøje mig. Ser De, Gustave, når jeg tænker på den forandring, som ægteskabet gør i mændenes opførsel, af, jeg skælver allerede ved tanken! ... Min ven, vi burde ikke gifte os ..."

"Hvilken tåbelighed! ... De ved jo, hvor højt jeg elsker Dem ... og De tror mig i stand til at forandre mig!"

"Ja, det gør jeg! nu er jeg så lykkelig ... skulle vi ikke hellere lade det være som det er?"

"Nej, hvis De ikke indrømmer mig alle en ægtemands rettigheder."

"Ak, Gustave, De betænker ikke, netop disse ægtemanden indrømmede rettigheder er det, som hyppigt bortjager kærligheden og glæden! ... Hvis en ægtemand derimod ikke havde flere rettigheder end en forlovet, ville ægtestanden stadig beholde sin ynde."

"Min kære Eugenie, De omvender mig ikke; enten må De være min kone eller min maitresse."

"Undertiden elsker man hverken den ene eller den anden; man beholder en maitresse af vane og en kone af nødvendighed. Kun en veninde kan håbe stedse at blive set med glæde. Jeg ønskede kun at være en sådan for Dem; det er ulykken."

"Imellem to personer af forskelligt køn ser man sjældent forbindelser, der kun består i venskab, i det mindste når denne følelse ikke er følgen af indre hensyn."

"Velan da, jeg vil være Deres kone, Gustave; men jeg siger Dem det, jeg er skinsyg! ... og jeg vil ikke, at Deres kærlighed snart skal forvandle sig til venskab ... Jeg frygter virkelig for at gøre Dem ulykkelig ... jo nærmere vi kommer det vigtige øjeblik, desto mere føler jeg, at jeg bliver fordringsfuld, urolig ..."

"Det vil aldrig komme så vidt, at De bliver ond!"

"Nej, men jeg elsker Dem måske for højt ... og det er en stor fejl! ... Ak, min ven, hvor mange koner har ingen anden fejl i deres mænds øjne!"

"Jeg vil ikke blive som disse mænd."

"Farvel, Gustave, vi ses i aften! jeg vil tænke på mit toilette."

Gustave gik hjem. På vejen overtænker han Eugenies betragtninger; han tror, at han aldrig vil kunne ophøre at elske hende; han frygter ikke for, at hun en gang skal gøre ham

ulykkelig; men han vil gifte sig … gifte sig! Han, der så ofte har latterliggjort dette bånd, der havde lavet så mange vittigheder over ægtemændene, der har spillet dem mere end en streg og forstørret byrden af deres ublide skæbne, han vil selv føre titel af ægtemand! Denne tanke plager ham; efter at han har sat andre i skræk, skælver han for sig selv.

Næsten melankolsk i hu kom Gustave hjem. Uden for porten ser han den lille savoyard, der sidder på en hjørnesten, holder et lommetørklæde for øjnene og synes nedbøjet af smerte.

"Hvad er der, min dreng?" siger Gustave til ham. Savoyarden svarer ikke og vedbliver at hulke.

"Jeg skal sige Dem, hvorledes det hænger sammen, herre," siger Benoit, idet han træder frem. "Da jeg før passiarede med min far, så talte vi om Deres forestående giftermål … om Deres gemalinde … om de børn, som De vil få … om de benklæder, som De den dag skal have på …"

"Og om alt det taler du med din far?"

"Ja, herre, fordi jeg, da jeg vil vise Dem en ære, har i sinde at købe mig en gammel sabel, som jeg vil spænde om mig, når jeg går i kirke … og da jeg er temmelig ung … hvis De vil, at jeg skal indsamle offeret …"

"Vil du nu høre op med dine dumheder – og jeg vil bede dig om, at du ikke får det indfald at tage kårde på. – Nå, og hvad så videre?"

"Vi var da altså ved dragterne ved Deres bryllup; så kommer da denne lille savoyard temmelig næsvist hen til os og spørger om, hvem det var, som skulle giftes. Men næppe havde jeg nævnet Dem, førend han blev bleg … rød … gul, det vil da sige, han er altid sort; men igennem soden, som dækker ham, kunne

jeg godt se, at han skiftede kulør; og lige fra det øjeblik begyndte han at tude ... som De ser. Men nu aner jeg nok, hvad det er; han er bange for, at Deres gemalinde vil finde ham alt for styg til at lade ham blive her ved porten."

"Benoit ..."

"Herre!"

"Pak dig!"

Benoit bortfjerner sig, idet han ønsker savoyarden Fanden i vold, fordi han berøver ham flere drikkepenge, da Gustave ofte lader drengen besørge småærinder; den lille savoyard skiller sig altid bedre fra det end Benoit, og forstår meget godt, hvad Gustave siger ham, uagtet han som oftest modtager hans befalinger med nedslagne øjne og uden at sige et ord.

"Hvorfor er du så bedrøvet, min ven?" spørger Gustave, idet han giver den lille fyr tegn til at følge sig ind i gården. "Er du bange for at man skal jage dig bort fra din plads? Vær du kun rolig; når jeg bliver min egen herre, tager jeg dig til mig; du bliver min lille jockey. Synes du om det?"

Knøsen svarer ikke; men han griber Gustaves hånd, kysser den flere gange og bortfjerner sig så hurtigt. Gustave er rørt; han begriber ikke den stakkels drengs smerte og den hengivenhed, han viser ham; men snart fortrænger erindringen om Eugenie og hans giftermål savoyarden af hans tanker.

Aftenen er kommet; Gustave afhenter Eugenie og hendes fader. Obersten vil ikke gå ud; han har atter små anfald af podagraen. Man begiver sig til madame Saint-Clair. Selskabet er talrigt; Gustave bliver modtaget overordentlig høfligt; men vor helt tror at kunne læse en ondskabsfuld glæde i madame Saint-Clairs øjne. Uagtet denne dame kun er lidet smuk, gjorde

hun dog mange fordringer; i hr. de Grancières aftencirkler havde hun vist Gustave så megen opmærksomhed, at han let kunne gætte hendes følelser; men madame Saint-Clair behagede ham ingenlunde; han havde derfor anstillet sig, som om han slet ikke forstod hende. Imidlertid frygtede han med rette hendes vrede.

Vokslysenes skær, toiletterne, musikken, alt bidrog til at give det hele et festligt præg. Eugenie, hvis skønne stemme man kender, er snart ved fortepianoet, og Gustave, der ikke skal akkompagnere hende, sætter sig på en stol, der står ubesat imellem en gammel enke, der næsten skjuler hele sit ansigt, og en dame med en stor hat. Eugenie ser, hvor Gustave har sat sig, og smiler ømt til ham.

"Hun er tilfreds," siger han ved sig selv; han tvivler ikke om, at damen med den store hat er styg at se til.

Mens man synger, henvender Gustave nogle betydningsløse ord til sin naboerske, men damen med hatten svarer ikke.

"Det er dog besynderligt," siger Gustave ved sig selv, "det er dog skik og brug i selskabet at svare den, der taler til en, og jeg har dog ikke sagt noget til denne dame, som kan fornærme hende ... skulle hun måske være døv? ... skulle det også være en bedstemama?"

Han bøjer sig lidt forover og søger at kigge ind under hatten; det er et ungt fruentimmer, men hun er ikke smuk; hendes ansigt har en kobberagtig kulør og synes skæmmet af skrammer og ar. Gustave vender sig om, bestemt på ikke tiere at tale til sin tavse naboerske, da en meget blid, velbekendt stemme lader sig høre under denne hat; den siger kun disse ord: "Det er altså sandt, Gustave, at De ikke kender mig?" og

disse toner gav genlyd i Gustaves hjerte; han vender sig hurtigt om, et udråb vil undslippe ham ... den samme stemme lader sig høre: "Tag Dem i agt, Gustave, man har øje med os."

"Hvorledes – det er intet bedrag! ... Det er Dem, elskede Julie?"

"Ja, det er mig, det er Julie, endskønt hun er ukendelig!"

"Ak, tilgiv mig, min veninde!"

"Jeg er ikke vred på Dem for det, Gustave; hvorfor skulle jeg være vred? ... Jeg ved, hvorledes jeg nu er."

"Men hvilken ulykke – hvilken sygdom er skyld i denne forandring?"

"Det er ingen sygdom. Erindrer De den rædsomme nat, da det kostede mig så megen møje at hjælpe Dem ud af pavillonen – De ved, hvilket middel, jeg anvendte. – Men De havde ingen klæder til at dække Dem med, gartneren havde slået Dem en spand over hovedet; jeg gik tilbage til mit værelse, for at søge efter Deres klæder; allerede havde jeg dem i hånden, jeg ville ile efter Dem, da jeg i det samme blev kvalt af røgen og mistede bevidstheden. Ilden greb fat i mit hår – man reddede mig – men jeg var ikke mere mig selv!"

"Elskede Julie – og for mig – ulykkelige, jeg måtte forårsage al Deres ulykke!"

"Jeg beklager mig ikke, min ven ... jeg har begået fejltrin, jeg måtte straffes!"

"Ak, Julie, hvor mange koner er ikke langt strafværdigere end De, og er ikke blevet det!"

"Jeg har mistet Deres kærlighed ... men jeg håber at bevare Deres venskab?"

"Det er Deres for hele mit liv."

"Gustave, De må give mig et bevis på det i dette øjeblik."

"Tal!"

"Jeg forlanger at beholde den ringe lykke, der er blevet mig til overs, og derfor tør min mands ro ikke forstyrres … om et øjeblik vil han være her!"

"Her?"

"Ja, siden den ulykkelige dag, De nok erindrer, er han ikke stødt sammen med Dem … Ak, Gustave, jeg frygter for dette møde! … jeg beder Dem, spar mig for denne kummer! – Betænk, hvilke ondskabsfulde slutninger man ikke ville undlade at drage af de ord, som kunne undslippe de Berly, når han ser Dem! … Nu indser jeg først den snare, man har opstillet for mig. Madame de Saint-Clair kender hr. Desjardins; af ham har hun fået at vide, at De en gang besøgte mig!"

"De har ret … Denne dame har forberedt et eller andet ubehageligt optrin; der gives kun et middel til at undgå det – jeg går."

"Ak, min ven, hvor ville jeg ikke være Dem forbunden! Jeg ved, at De er her med den, De skal giftes med, og at forlade hende, må være Dem pinefuldt … men dette offer er det sidste, De vil bringe mig … Eugenie vil De genfinde, og Julie er for stedse tabt for Dem!"

"Dyrebare Julie, gid jeg ved større ofre kunne bevise Dem, at jeg ikke er uværdig til den hengivenhed, De viser mig! Farvel, jeg går; gid vi måtte genfinde hinanden på et sted, hvor vi frit kunne tale med hinanden."

Gustave trykker Julie ømt i hånden og rejser sig for at forlade salonen.

Madame de Saint-Clair følger alle Gustaves bevægelser; hun stiller sig foran ham, da han vil gå ud af salonen.

"Hvorledes, min herre," siger hun så højt, at Eugenie kan høre det, "De vil allerede forlade os?"

"Nej, madame," svarede Gustave, idet han undertrykte sin vrede, "jeg vil blot trække lidt frisk luft."

"Jeg kan ikke tillade Dem at gå."

Under denne samtale spiller og synger den forvirrede Eugenie forkert, da hun har tankerne ganske henvendt på, hvad Gustave foretager sig. Denne vil rive sig løs fra madame de Saint-Clair, da to ny fremmede træder ind i salonen og spærrer ham vejen. Stor overraskelse på den ene, forlegenhed på den anden side; disse to personer er de herrer de Berly og Desjardins. Gustave er blevet stående ubevægelig. hr. de Berly udstøder et skrig, der henleder alles opmærksomhed på ham. Desjardins gør store øjne og belaver sig på en frase. Madame de Saint-Clair fryder sig over Gustaves stilling og Eugenies kval.

Snart forandrer scenen sig. Julie har set sin mand træde ind; hun frygter en forklaring, hendes kræfter forlader hende; hun falder i afmagt og over på sin naboerske, en gammel dame, der er i færd med at lege med sin skødehund; hunden bjæffer; den gamle er i fortvivlelse, ikke over Julies afmagt, men fordi hun frygter for, at det lille dyr skulle have taget skade; hun udstøder et gennemtrængende skrig. Alle iler hen til Julie; hr. de Berly ved ikke, om han skal beskæftige sig med Gustave eller sin kone. Men vor helt indser, at hans nærværelse er farligere end nogen sinde, han nærmer sig hr. de Berly: "Hvis De ønsker at tale med mig, så er jeg til Deres tjeneste, her er min adresse."

Med disse ord stikker Gustave hr. de Berly sit kort i hånden og går, uden at give ham tid til at svare.

"Det unge menneske er endnu halvgal!" udbryder hr. de Berly, idet han nærmer sig sin kone, der atter kom til sig selv.

"Halvgal, min herre?" svarer madame Saint-Clair, "det har han aldrig været!"

"Undskyld, madame, undskyld ... han har været det, og det så temmelig meget endda. For pokker, det ved jeg noget om, og min kone med. Stakkels lille kone! ... Jeg tør bande på, at hun ikke har befundet sig vel, fordi hun frygtede for, at dette møde skulle hidføre en scene ... Jeg skulle slås med Saint-Réal! Du ved, Desjardins, at jeg havde sagt, at jeg ville myrde ham?"

"Ja, jeg erindrer det meget vel, at ..."

"Men det er afgjort, jeg slås ikke med en nar, en forrykt – det er ikke umagen værd; og desuden har min kone forbudt mig det."

"Jeg forsikrer Dem, min herre, De tager ganske fejl! ... Ikke sandt, min søde Eugenie, hr. Gustave har sin fulde forstand?"

Madame Fonbelle formåede næsten ikke at tale. Gustaves pludselige bortgang, de af hr. de Berly udtalte ord, og hans kones afmagt havde bragt forvirring og skinsyge i hendes sind. Hun betragtede Julie med uro og fattede intet af den forefaldne scene.

Dagen efter denne begivenhed begav Gustave sig tidligt til Eugenie. Han forberedte sig på bebrejdelser; madame Fonbelle gjorde ham ingen. Men hendes manerer er forandrede, hendes lune er ikke mere det samme; kold og tilbageholdende, svarer hun knap Gustave, der ikke kan begribe denne forandring.

Opbrusende, vred, fordrer han en forklaring. Man iagttager en mørk tavshed. Gustave rejser sig, han vil gå.

"Min herre," siger endelig Eugenie, "i aften går jeg i *Théâtre-Français*, er De ikke så god at ledsage mig derhen?"

"Meget gerne, madame; jeg skal have den fornøjelse at afhente Dem."

"Hvad betyder dette lune?" siger Gustave til sig selv, da han gik hjem til sin onkel. "Hun synes vred og beder mig om at følge sig i teatret? ... Nå, vi vil se aftenen an; måske jeg da vil få en løsning på gåden."

"Nå, hvordan går det med kærlighedssagerne?" spørger obersten sin nevø. "Jeg håber, at forlovelsen snart vil finde sted?"

"Ja, kære onkel, jeg svarer ikke for noget mere; Eugenie er et så besynderligt fruentimmer! ... Jeg tror, at nogen stemmer hende ugunstigt mod mig. Hun er blevet vred over en ting, som ikke angår hende. Og når hun allerede nu tror på ondskabsfuld sladder, som man opvarter hende med, hvorledes vil det så blive, når vi først er gift!"

"Å, lidt kæreste-uenighed! ... I morgen, i aften vil I ikke tænke mere på det."

Efter middag begiver Gustave sig til madame Fonbelle; hun venter ham, man går til teatret. Vejen bliver tilbagelagt i tavshed. Eugenie er forstemt og synes tankefuld; Gustave er oprørt over Eugenies adfærd, han søger ikke at få en samtale i gang.

Man ankommer, sætter sig. Logen har endnu flere pladser, som er ubesatte. Men snart træder to damer ind; den ene er madame de Saint-Clair, den anden en ung, temmelig smuk kone, hvis ansigt ikke er Gustave ubekendt; han søgte at erindre

hendes ansigtstræk, imedens Eugenie underholdt sig med madame Saint-Clair på forreste bænk. Damen synes på sin side overrasket ved synet af Gustave; de ser på hinanden … de smiler … de har genkendt hinanden. Den person, som fulgte med madame de Saint-Clair, er ingen anden en madame Dubourg, hende, som om natten, mens hendes mand var på vagt, ventede på sin broder.

Eugenie syntes at være i en ivrig samtale med madame de Saint-Clair; Gustave troede at kunne vove en hilsen. Det syntes ikke at være madame Dubourg bekendt, at Gustave var der med Eugenie; hun havde begyndt at henvende nogle ord til ham, da en herre trådte ind i logen. Den måde, hvorpå han talte til madame Dubourg røbede, at han var gemalen.

Hr. Dubourg er en høj, fordringsfuld mand; han lorgnetterer damerne, idet han bevæger den lille finger, hvorpå der sidder en signetring, frem og tilbage; han anstiller ganske højt sine betragtninger over stykket, forfatteren og tilskuerne. Samtalen udspinder sig imellem ham og Gustave. Madame Dubourg så ikke mere på Gustave, Eugenie forblev stadig alvorlig, og madame de Saint-Clair hørte smilende på alt, hvad man sagde.

Men hvor i alverden, vil man måske sige, vidste denne madame de Saint-Clair, der syntes at nære uenigheden imellem Gustave og Eugenie, at madame Dubourg kendte vor helt? … Gennem sin vaskejomfru, der, til ulykke for vore tilkommende ægtefolk, netop var den lille Lise fra Rue Charlot. Lise var ikke ondskabsfuld, men hun sladrede gerne og hævnede sig, når lejligheden tilbød sig. Madame de Saint-Clair havde fået at vide, at jomfru Lise kendte hr. Gustave nøje. Det havde ikke kostet hende megen møje at få hende til at tale om den smukke

unge mand, der var så letsindig; en grisette brovter gerne med sin forbindelse med en ung mand af stand.

Gennem Lise havde madame de Saint-Clair fået nys om Gustaves natteeventyr, hans galskaber med patruljen og madame Dubourgs morgenbesøg hos den lille vaskejomfru.

I overensstemmelse med dette lægger madame de Saint-Clair sine snarer; hun kender hr. og madame de Berly, men det er ikke nok; det lykkes hende at stifte bekendtskab med madame Dubourg. I længere tid havde hun ruget over hævn; hun forberedte møderne, katastroferne, hun skrev mange breve til Eugenie og havde underrettet hende om Suzons ophold i Gustaves værelse, en begivenhed, som den ældre Benoits sladderagtighed havde ladet hende ane, uagtet portneren selv ikke havde nogen vished om det. Således forstyrrede madame de Saint-Clair Eugenies ro og opvakte tvivl og smerte i et fruentimmers hjerte, der desuden allerede havde anlæg til skinsyge.

Men hvad var grunden til denne nederdrægtige opførsel? Hævn over Gustave, der havde foragtet hende, og Eugenie, der afskyede hende.

Men det er endnu ikke nok at stille personerne lige over for hinanden, man må også hidføre en eller anden scene. Madame de Saint-Clair vil det; derfor begynder hun en samtale med Gustave, en samtale, som hun snart ved at give en ubehagelig retning.

"Hr. Saint-Réal," siger hun, idet hun ser ondskabsfuldt på madame Dubourg, "jeg håber ikke, at De har i sinde at lade Dem forfølge af patruljen, når De nu bliver gift ..."

"Hvad mener De med det, madame?"

"O, jeg hørte for nylig om en af Deres gale streger ... som jo for resten er meget undskyldelig hos en ung herre ... Gud, hvor jeg måtte le af det!"

"Hvad var det?" spørger Eugenie.

"Å, et meget morsomt eventyr. Herren der havde et natligt rendezvous med en dame – jeg tror i Rue Charlot ..."

"Men, madame, den historie angår kun mig og ..."

"Min Gud ... hvorfor blive vred, hr. Saint-Réal? De var jo herre over Deres handlinger ... Kort sagt, mens herren taler med sin skønne, der, tror jeg, boede i en mellem-etage, går en patrulje forbi ... gemalen var ved Nationalgarden, han ser et ungt mandfolk tale men sin kone ... han løber hen imod ham ... forfølger ham ..."

"Det er nok, madame; jeg ved ikke, i hvilken hensigt De giver denne historie til pris, men jeg erklærer den for aldeles usand!"

"Usand! ... Ak, min herre, jeg påberåber mig hr. Dubourg; han har boet i Rue Charlot; han må erindre den støj, De den nat lavede i gaden, da De bankede på alle døre."

Fra det øjeblik, madame de Saint-Clair begyndte at fortælle, sagde hr. Dubourg ikke et ord; men han hørte opmærksomt til og syntes meget bevæget. Hvad hr. Dubourg mest frygtede for, var at stå der enfoldig og som en, der var blevet taget ved næsen. I madame de Saint-Clairs og Gustaves samtale tror han at se en scene, der går ud på at mystificere ham; han sværger at hævne sig for denne fornærmelse, og efter at have tilkastet sin kone et skrækkeligt blik, pikker han Gustave på skulderen og beder ham at følge sig.

Madame Dubourg er trøstesløs, da hun ser sin mand gå bort med Gustave; madame de Saint-Clair anstiller sig meget

forbavset og spørger, hvad alt dette skal betyde. Eugenie siger ikke et ord, men man ser, at hun lider og dølger sine kvaler.

Imidlertid er Gustave fulgt med hr. Dubourg; de går ud af teatret.

"Vil De have den godhed at lade mig vide, hvad De har at sige mig, og af hvilken grund De vil have mig ud at spadsere?" siger Gustave.

"De ved meget godt, min herre, at De har fornærmet mig ... Jeg behøver vist næppe at oplyse Dem om ting, som De kender nøje; men jeg vil lære Dem, at man ikke skal gøre nar ad mig lige op i øjnene. At gøre en ægtemand til hanrej er meget slet! Hvis han dog ikke ved det, behøver han ikke at rødme over det; men at sige ham det i vidners påhør! For Djævlen, min herre, det er lige vel groft og det skal ikke gå således upåtalt hen!"

"Min herre, jeg må gøre Dem opmærksom på, at jeg ikke har sagt et ord af alt det ... først, fordi det ikke er sandt, og dernæst, fordi, selv om det var, kunne jeg ikke være så nederdrægtig på en sådan måde at prostituere Deres kone. Man kan gerne banke på en dør om natten, uden af den grund at gå op i Deres hus. De må betænke, min herre, at en begunstiget elsker vel ikke laver støj og jager et helt kvarter op af søvnen."

"Nå, så herren tilstår dog, det var ham?"

"Ja, min herre, men jeg kendte ikke Deres kone."

"Ja, det kan De fortælle andre! ... De har gjort mig til hanrej, min herre, den sag er soleklar, men De skal gøre mig regnskab for det!"

"For en ulykke, min herre, vil De da tro, hvad en kone siger, der kun søger at stifte uenighed imellem folk?"

"Madame de Saint-Clair er en ærbar kone og ikke i stand til at sige noget usandt. Havde hun vidst, at jeg var ægtemanden fra patruljen, så ville hun ikke have fortalt Deres eventyr i min nærværelse. Men denne nægten narrer mig ikke. Jeg er blevet bedraget, det er en ulykke, som rammer mange åndrige mænd."

"Men, min herre ..."

"Jeg er hanrej, min herre, det er klart som dagen."

"Nå, min herre, jeg siger Dem jo heller ikke det modsatte! Vær De kun hanrej, så meget De ønsker, det kommer jo ikke mig ved!"

"Min herre, De føjer nye beskæmmelser til, De må duellere med mig."

"Så lad os duellere da, så at det kan få en ende."

Gustave og hr. Dubourg bliver enige om stedet næste dag. Ægtemanden går atter ind i teatret og Gustave bliver på gaden, ubestemt, om han skal gå tilbage til Eugenie, han frygter for, når han atter lader sig se i logen, at forøge madame Dubourgs forlegenhed og den skadefro Saint-Clairs glæde. Det ville imidlertid være i højeste grad uhøfligt, om han ikke afhentede Eugenie, der var kommet alene med ham i teatret.

"Jeg går op igen," siger Gustave, "stakkels madame Dubourg! Man må tilstå, at hendes mand er et besynderligt menneske! Han vil med Djævlens vold og magt være hanrej og holder sig derfor til mig! Nå, jeg må rigtignok sige, jeg er uheldig: Jeg har bedraget mange, som ikke har mærket det, og nu tvinger en mand, hvis kone jeg næppe kender, mig til at gribe til kården! Ja, min gode madame Dubourg, hvis lejligheden skulle tilbyde sig, skal jeg dog sørge for, ikke mere at gøre Deres mand til løgner."

Gustave træder ind i logen. Hr. og madame Dubourg er gået, Eugenie ligeledes, kun madame Saint-Clair er tilbage. Hun vender sig om for at se på Gustave, hun siger intet, men hun smiler, og dette skadefro smil udtrykker ganske alle hendes sjæls følelser.

Gustave vil bryde løs … men han holder sin vrede tilbage, som kun endnu mere ville forøge denne rænkefulde kones glæde. Han bortfjerner sig, da han ikke kan ytre hele den afsky, som madame de Saint-Clair indgyder ham, han kommer til at tænke på, at man skal agte hendes køn, selv når personen er foragtelig.

24. Duel – Den lille savoyard

Fra teatret begiver Gustave sig til madame Fonbelle; han håber at kunne tilfredsstille hende og retfærdiggøre sig. Men kammerpigen siger til ham, at hendes herskerinde ikke vil modtage nogen.

"Hvorledes! ikke en gang hendes tilkommende mand?"

"Ingen, min herre; det er hendes bud."

"Nå," siger vor helt, idet han går hjem, "endnu er jeg da gudskelov ikke gift!"

Gustave talte med sin onkel om denne begivenhed; næste morgen står han op ved dagens frembrud, for at begive sig til det aftalte sted.

Benoit var, som bekendt, meget sladdervorn og Gustave vil derfor ikke tage ham med sig; men da lykken kan være ham imod, så er det godt at have nogen hos sig, der kan bære omsorg for ham; Gustave beslutter derfor at lade den lille savoyard følge med.

Gustave tager sine pistoler og forlader sit værelse. Alle sover endnu i huset, hvis port er lukket. Man må vække portneren; det er Gustave mindre kært; imidlertid går han dog hen og banker på vinduet, idet han befaler ham at åbne porten. I stedet for simpelt hen at trække låsen fra, står portneren op af sin seng, stikker hovedet ud af vinduet og ser efter, hvem der går så tidligt ud.

"Ih, er det Dem, hr. Gustave?"

"Ja, det er mig, luk mig ud, hører De?"

"Herren går tidligt ud i dag ... Skulle måske hr. obersten ikke befinde sig vel? Måske hans podagra er gået op i maven? Eller ..."

"Min onkel sover rimeligvis, og deres spørgen keder mig. Luk hurtigt op, jeg har hastværk."

"Men jeg ser ikke min søn, der dog burde følge med herren ... Benoit! ... Benoit!"

"For Satan! Hvis jeg ville have Deres søn med skulle jeg nok have fået ham op ... Luk porten op, straks!"

Gustaves tone tillod ingen nølen. Portneren lukker op, idet han beder tusinde gange om forladelse. Vor unge mand er på gaden; han frygter for at den lille savoyard ikke skulle være kommet endnu. Den lille knøs sidder imidlertid allerede på sin hjørnesten og spiser et stykke brød, idet tårerne løber ned ad kinderne på ham; Gustave nærmer sig ham sagte og pikker ham på skulderen; forvirret ved synet af Gustave tørrer savoyarden sine øjne.

"Hør, min ven, jeg ser dig altid græde! ... Hvorfor betror du mig ikke din sorg? ... Hvis du eller dine forældre lider nød, så tag denne pengepung og skån den ikke; jeg har ofte kastet penge bort til fjas; men jeg er ikke gerrig, når jeg understøtter ulykkelige."

"Jeg behøver intet," svarer den lille savoyard næppe hørligt, idet han skubber Gustaves pung tilbage. Denne føler noget, han ikke kan gøre sig selv rede for. Den lilles stemme er blid som en piges; den genlyder i det inderste af Gustaves sjæl, der søger at erindre, i hvilket tidsrum af hans liv en så blid stemme har fået hans hjerte til at banke.

Men tiden går, og man må ikke lade hr. Dubourg vente.

"Følg mig," siger Gustave til drengen, "jeg har brug for dig."

Denne rejser sig straks og følger efter vor helt, der tager vejen til Allée des Veuves i Champs-Élysées. Der skal hr. Dubourg indfinde sig. Gustave træffer ham allerede på pletten. Han lader sin lille følgesvend blive omtrent hundrede skridt tilbage og befaler ham at vente på dette sted, indtil han kalder på ham. Savoyarden bliver tilbage, og Gustave går hen til hr. Dubourg.

"Undskyld, jeg kommer lidt sent. Har De pistoler?"

"Ja. Men lad os gå lidt til side, det ville være mig kært, om dette barn, som er fulgt med mig, ikke kan se os."

"Som De vil, min herre."

Man går nogle skridt ind i en anden allé. Gustave bliver stående. Begge stiller sig op.

"Skyd, min herre!" siger Gustave. "De anser Dem for fornærmet, det første skud er Deres."

Hr. Dubourg lader sig ikke bede; han lægger an på Gustave, der bliver truffet i den højre side; han falder, og hr. Dubourg iler hen til ham.

"Nå, min herre, vil De nu endelig tilstå, at De har gjort mig til hanrej?"

"Nej, min herre, nej, jeg vil ikke tilstå en ting, som ikke er sand; og med døden på læberne forsikrer jeg Dem, at De tager fejl!"

"I så fald, min herre, gør det mig ondt, hvad der er sket. Jeg vil hente en vogn og Deres dreng."

Hr. Dubourg bortfjerner sig og finder den lille savoyard i stor uro. Han havde hørt knaldet af pistolen, og han ville ile hen til Gustave, da hr. Dubourg fortalte ham, at hans herre var såret. Den stakkels dreng styrter hen til Gustave; han ser ham ligge på

jorden, dækket med blod; han vil hjælpe ham, men har ikke kræfter til det og falder bevidstløs ned ved siden af den sårede.

"Det var også et godt indfald af mig at tage det barn med, der besvimer ved synet af et sår!" siger Gustave. "Hvis jeg endda kunne hjælpe ham, men jeg har intet hos mig ... Jeg føler, at jeg ikke kan gå ... og ingen kommer her forbi ... det er for tidligt endnu ... sender hr. Dubourg mig ikke en vogn, kan vi blive liggende længe her uden hjælp!"

Gustave råber ... ingen viser sig; han vil rejse sig og opsøge nogen, men hans kræfter forlader ham, og han falder bevidstløs ned ved siden af den lille savoyard.

Til al lykke for vor helt og hans lille ven var hr. Benoit lige så nysgerrig som sladderagtig. Efter at han havde åbnet porten, kaldte han hurtigt på sin søn. Denne var netop stået op og ilede hen til sin fader.

"Hvad er på færde, fa'er?"

"Hemmeligheder, min søn, noget fordægtigt i hr. Gustaves væsen ... I dette øjeblik gik han ud, ganske vred ... uden at værdige mig et svar, se, der står han nede. Han taler med den lille savoyard."

"Ja, han er da kommet i hans kridthus, ved du nok."

"Nu går han ... og savoyarden følger efter ham ... Benoit, han er din herre, du må følge efter ham og se, hvor han går hen ... men langt bag efter."

"Men jeg har ingen hat."

"Du kan tage min sorte silkehue. Men rap dig, tab ham ikke af syne. Bagefter fortæller du mig alt, hvad du ser."

"Ja vel!"

Benoit havde altså fulgt Gustave i nogen afstand. Han var blevet stående, da hans herre havde ladet drengen blive tilbage; han havde hørt pistolskuddet, han havde set hr. Dubourg bortfjerne sig og var løbet hen til ham, for at erfare om hans herre var såret. På hans bekræftende svar var han løbet efter en vogn og ankom til kamppladsen nogle minutter efter, at Gustave ligeledes havde mistet bevidstheden.

Med kuskens hjælp får Benoit sin herre i vognen, sætter sig ved siden af ham og lader køre til, uden at bekymre sig om drengen, som han lader hjælpeløs tilbage. Hr. Benoit er hævngerrig; det glæder ham at kunne hævne sig på en, han ikke kan lide.

Man kommer hjem! Gustave er kommet lidt til sig selv igen; han bliver modtaget af sin onkel, der går frem og tilbage i sit værelse, meget urolig for sin nevø (for portneren havde sørget for at bibringe ham alle morgenens tildragelser i en forstørret målestok).

Heldigvis var Gustaves sår let og gav ikke anledning til bekymring. Først efter at obersten var blevet overbevist om dette, skændte han på sin nevø. Denne fortalte sin onkel alt, hvad der havde tildraget sig aftenen før, da man i det samme afleverede et brev fra madame Fonbelle. Gustave læste det og gav det derpå til sin onkel.

"Nå, er I gode venner igen?" spurgte obersten.

"Læs, onkel, så vil De selv indse, at det ikke er mig muligt at gifte mig."

Obersten læste:

> Hvis jeg ægter dem, Gustave, vil jeg hverken gøre Dem eller mig selv lykkelig. Jeg føler, at jeg elsker Dem for højt

til at kunne være lykkelig med Dem. Deres letsindige og ustadige karakter piner mig uafladeligt på det grusomste. I de sidste to dage har jeg fået beviser på Deres ubestandighed, og fortiden lader mig gyse for fremtiden. Farvel! Julie, Dubourg, Lise, de unge landsbypiger vil trøste Dem over tabet af

Eugenie.

"Så gid da Fanden havde alle fruentimmer, kærestefolk, rænker og ægteskaber!" udbrød obersten, idet han slyngede brevet fra sig. "Men du er også selv skyld i det! Du laver ikke andet end dumme streger!"

"Kære onkel, tillad mig at sige Dem, at jeg denne gang er aldeles brødefri; madame de Saint-Clair er skyld i alle de scener, der har fundet sted; i længere tid har hun søgt at frarive mig Eugenies hjerte, og det er lykkedes hende. Men når madame Fonbelle, førend hun endnu er min kone, tror alt, hvad man siger hende om mig, så kan jeg ikke beklage tabet af hendes hånd. For at leve lykkeligt, må man ikke have nogen hemmeligheder for hinanden; og man bør ikke låne øre til dem, der tragter efter at forstyrre vor ro."

"Havde du været meget forelsket i Eugenie, ville du ikke have ræsonneret så koldt. Nå, jeg ser altså, du skal dø som ungkarl."

"Nej, onkel, nej – jeg gifter mig; og da jeg ikke kan finde nogen kone her, som vil have mig, nu, så tager jeg på rejse, så snart jeg er helbredt. Jeg tager ti! Schweiz, hvor fruentimmerne, efter hvad man siger, skulle være oprigtige; til England, hvor de elske lidenskabeligt; jeg vil besøge de fire verdensdele, om så skal være, og måske det til sidst vil lykkes

mig at finde en kone, som ikke vil lade sig afskrække fra at ægte en letsindig ... Men det falder mig ind ... jeg ser ikke Benoit ... Benoit!"

"Her er jeg, herre!"

"Du fandt mig bevidstløs på Champs-Élysées?"

"Ja, herre."

"Du må også have set den lille savoyard – den stakkels dreng besvimede, da han så mig såret."

"Ah, savoyarden?"

"Ja, den lille savoyard. Nå, svar mig, hvad har du gjort ved ham?"

"Jeg, herre, slet intet!"

"Hvad, dit æsel, du lod barnet blive tilbage, uden at hjælpe det?"

"Han løb sin vej, herre – da han så mig ..."

"Løb sin vej! og han lå besvimet ..."

"Nej, jeg beder om forladelse, herre, han sang, da jeg kom med vognen."

"Han sang ... i stedet for at hente hjælp til mig ... du lyver, Benoit!"

"Herren behøver blot at spørge min fa'er, han vil sige Dem, at jeg er velopdragen, og at ..."

"Hør, Benoit, hvis savoyarden ikke viser sig i dag udenfor huset, jager jeg dig bort."

"Men, herre ..." Benoit søgte at undskylde sig, da man hørte højrøstede stemmer i gården; en tjener meldte, at det var den lille savoyard, der påtrængende forlangte at se hr. Gustave.

"Lad ham komme," siger Gustave. Den stakkels dreng iler ind; han kaster sig på knæ foran den unge mands seng, griber hans

hånd og dækker den med tårer.

"Nej, vil man se til den lille lurendrejer!" hvisker Benoit ganske sagte; "hvor han kan spille den skinhellige! og det bare for at kunne blive jockey hos min herre!"

Gustave beroliger den lille fyr og udfritter ham, for at erfare, om Benoit har sagt sandhed.

Imens Gustave udspurgte savoyarden og Benoit søgte at finde på en undskyldning, betragtede obersten knøsen og syntes fordybet i tanker.

Benoit havde fået sig en visker, savoyarden var blevet belønnet for den hengivenhed, han viste Gustave, og man lod den syge nyde lidt ro.

Efter ti dages forløb var Gustave helbredt.

Da han var kommet på benene igen, tænkte han på at træffe forberedelser til sin rejse, da han fuldt og fast havde besluttet at forlade Frankrig for en tid; intet holdt ham mere tilbage.

Han meddelte obersten sin beslutning, og denne samtykkede, da han håbede, at rejsen ville klare hans nevøs hoved.

Gustave traf alle sine forberedelser og besluttede at tage Benoit med, for at vise sin onkel, at han ikke havde til hensigt at overlade sig til nye dårskaber; for Benoits rygte var sikret; man vidste, at han ikke duede til andet end at varte op ved bordet og sadle en hest.

Dagen til afrejsen er kommet. Obersten vil ledsage sin nevø til Saint-Germain; han lader spænde for sin cabriolet, og Benoit bliver sendt i forvejen med hestene, da Gustave vil rejse til hest.

Da Gustave stiger op i cabrioleten, ser han først efter den lille savoyard, som han vil efterlade et tegn på sin ædelmodighed;

men han er ikke på sin plads; man ser ikke en gang hans skammel eller hans lille stol. Gustave forundrer sig over drengens fraværelse, og det gør ham ondt at afrejse, uden at have set ham endnu en gang.

Man kører; på to timer er man i Saint-Germain. Obersten tager vejen til det hotel, hvor Benoit skal møde dem; man er allerede i nærheden af det, da en privatvogn kommer farende og kører mod oberstens cabriolet; denne får ikke tid til at dreje af; den lette cabriolet bliver væltet, og den ubehændige kusk pisker på sine heste, for at unddrage sig oberstens vrede.

Gustave og hans onkel er faldet på siden; obersten rejser sig bandende, han har ikke taget skade, Gustave har forvredet sin fod; men bag dem høres klynkende lyde. Cabrioleten omringes af folk. Obersten spurgte, om nogen var kommet til skade, da vognen væltede og han ser en lille savoyard, som man trækker frem og bærer ind i hotellet; Gustave udstøder et skrig af forbavselse, han har genkendt sin lille bydreng, savoyarden, og hører af de omkringstående, at det stakkels barn stod bag på cabrioleten, da den væltede.

"Kære onkel," siger Gustave, "lad denne stakkels dreng få al mulig hjælp, mens jeg lader min fod forbinde."

Obersten føjer sig efter sin nevøs ønske og går hen til den lille savoyard. Gustave, hvis fod smerter ham meget, bliver bragt ind i et værelse, og Benoit henter en læge, der påtager sig at helbrede foden på fire timer.

Gustave, der er tvunget til at blive inde uden at røre sig, bliver utålmodig, fordi hans onkel ikke kommer tilbage; han længes efter at få underretning om den lille savoyard; han ville sende Benoit efter ham, da hr. Moranval endelig træder ind.

Obersten er bleg, forstyrret; hans ansigt udtrykker en sådan bevægelse, at Gustave bliver forskrækket.

"Hvad er der, onkel? Hvad er der sket? ... Skulle den stakkels dreng være kommet slemt til skade?"

"Nej ... nej ... det er ubetydeligt ... det er intet ..."

"Men hvorfor ser De så forstyrret ud?"

"For en ulykke! hele denne historie kunne vel nok bringe mig lidt i forvirring!"

"Men således så De ikke ud, da De begav Dem til den lille savoyard ... De skjuler noget for mig ... i Himlens navn, tal!"

"Hvad vil du for pokker have, jeg skal sige dig? Den lille knøs fejler næsten slet intet ... men skrækken har berøvet ham brugen af hans sanser ... i morgen er det forbi."

"Men hvorfor var han da krøbet op bag vognen?"

"Fordi han sandsynligvis ville følge med os."

"Følge med ... i hvilken hensigt?"

"Ih, for Satan, i den hensigt at få en lille køretur, naturligvis. Ved du da ikke, at det er disse små krabaters vane at krybe op bag på vognene?"

"Jamen, onkel ..."

"Ja, nu har jeg fået nok om ham; jeg siger dig, han fejler næsten intet; jeg har givet ham penge, for at han kan lade sig kurere, og du behøver altså ikke at bekymre dig videre om ham. Hvad dig angår, så kan du, da den skade du har taget ikke er af videre betydenhed, fortsætte din rejse i morgen. Farvel – jeg tager tilbage til Paris."

"Hvorledes, onkel, De vil lade mig blive tilbage i dette kedelige hotel? ... Hvad haster det da? De kan jo lige så godt tage til Paris i morgen."

"Men jeg siger dig nu, at jeg rejser i dette øjeblik! Naturligvis har jeg grunde til, at jeg vil hjem; du kan nok tilbringe en dag uden selskab; da du vil gennemrejse Europa, vil det sikkert ske dig mange gange. Adjø, omfavn mig, Gustave; du har penge og anbefalingsbreve nok; og desuden ved du, at du kan stole på mig; jeg skal indløse dine veksler, hvis du opfører dig ordentligt. Rejs, bestræb dig for ikke at begå flere dårskaber, og når du finder en fornuftig, blid og tro pige, så bring hende med hjem, hun skal være din kone; men husk altid på, at disse tre egenskaber forlanger jeg."

Obersten omfavner sin nevø ømt og forlader ham; nogle øjeblikke efter hørte Gustave sin onkels cabriolet køre ud af gården.

Gustave fandt noget usædvanligt i oberstens adfærd; hans synlige sindsbevægelse, da han kom ind til sin nevø; denne pludselige beslutning om øjeblikkelig at rejse igen, da dog intet kaldte ham tilbage til Paris; alt dette syntes at skjule en hemmelighed. Gustave søgte at gætte den; men forgæves brød han sit hoved for at finde bevæggrunden til denne hurtige afrejse. Han håbede at være heldigere næste dag, når han kom til at tale med den lille savoyard.

"Nå, Benoit, hvad tager den stakkels dreng sig for?"

"Det lader til, det må være godt med ham, siden han er rejst!"

"Rejst! Den lille knægt, som i morges blev såret, er afrejst? Det er ikke muligt, Benoit!"

"Ja, jeg siger ikke andet, end hvad man har forsikret mig ... det undrede også mig! Men hvad der alligevel er det underligste ved det hele, herre, er, at stuepigen har forsikret mig, at Deres hr. onkel tog ham med sig i sin egen cabriolet."

"Min onkel tog savoyarden med sig, siger du?"

"Ja, herre, han gjorde alt muligt for ham ... han tillod ikke en gang de andre at hjælpe drengen op i vognen ... Kort sagt, den lille sodede satan må være en heksemester, siden han sådan uden videre kan gøre en oberst til sin ven!"

Gustave var forbavset over sin onkels adfærd; men denne sidste handling tilskrev han oberstens gode hjerte.

Den påfølgende dag befandt vor helt sig så vel, at han kunne stige til hest, og han forlod Saint-Germain for at tiltræde sin rejse.

25. Tre år i ét kapitel

I stedet for at følge vejen til Italien, som Gustave havde foresat sig, vendte han hesten og tog vejen ad Ermenonville til.

Man når landsbyen. Benoit genkender slottet, den lille bro og fader Lukas' gård, ved hvilken Gustave holdt stille; Benoit kan ikke modstå ønsket om at erfare, hvad de skal hos landsbybeboerne.

"Skal vi bo her igen, herre?"

"Det vil du få at se."

"De vil da ikke igen sætte hele huset på den anden ende, herre?"

"Jeg gør, hvad jeg vil, Benoit. Kommer du med flere næsvise spørgsmål, så sender jeg dig tilbage til Paris igen. Forstår du det?"

"Jeg siger ikke et muk mere, herre."

Gustave træder ind i gården; en bondepige udstøder et skrig, da hun ser den unge mand: det er Marie-Hanne, der har genkendt Gustave; denne er det kært, at han, forinden han ser familien Lukas, kan erfare af bondepigen, hvorledes han vil blive modtaget. Han gør derfor et tegn til den tykke tøs, at hun skal komme hen til ham.

"Ih, se goddag, herre! ... Dem havde jeg rigtignok mindst ventet ... nu er det snart et år siden De var her ... ja ... om tre måneder bliver det et år ... omtrent i blommetiden."

"Sig mig, min kære Marie-Hanne, hvorledes man befinder sig her? Er man endnu munter og tilfreds?"

"Nej, herre, det har forandret sig meget ... Nå, så De ved det ikke ... jomfru Suzon er da gået sin vej. Men kom dog indenfor, herre, vor mo'er vil fortælle Dem det alt sammen."

Af Marie-Hannes tale ser Gustave, at man ikke ved at han er skyld i Suzons flugt. Han træder ind i huset, hvor han finder fader og moder Lukas.

Landsbybeboerne modtager ham venskabeligt. Fader Lukas passiarer noget mindre, men hans kones mund løber endnu stedse som en kværn; hun fortæller Gustave om hendes datters forsvinden; moder Lukas græder, når hun taler om Suzon, og den gode kones tårer falder tungt på Gustaves hjerte, for han føler, at han er årsag til dem.

Den unge mand forlader gården, efter at han først har givet Marie-Hanne et bevis på sin gavmildhed; han rider ud af Ermenonville, men han lover sig selv, ved sin hjemkomst fra udenlandsrejsen atter at begive sig til landsbyen for at erfare, om ikke Suzon skulle være vendt tilbage til sine forældre.

Gustave begiver sig lige til Italien, uden at der tilstøder ham noget af betydenhed. Endelig kommer han til cæsarernes hovedstad, han besøger Capitoliet, Peterskirken, pavernes grave; i templernes og paladsernes ruiner genfinder han endnu tegn på romernes storhed, men forgæves søger han hos befolkningen spor af dette stolte og krigerske folk; han ser kun tiggere og munke der, hvor konsulerne og tribunerne levede.

Uden beklagelse forlod Gustave Rom. Vor helt besøgte en del af Italien, begav sig derpå til Spanien, Portugal, Tyskland, Polen, og til sidst til England.

Overalt oplevede vor unge mand eventyr; men at fortælle kærlighedshistorier, som næsten alle ligner hinanden, ville kun

have liden interesse for vore læsere. Der, hvor hjertet ikke er med i spillet, er forbindelserne meget ensformige.

Imidlertid havde Gustave det held, eller rettere det uheld at indgyde heftige lidenskaber, hvor han kom frem; fra Italien medtog han nogle stiletstik og Benoit nogle erklæringer og forslag, som han lovede sig ved sin hjemkomst at lade sig forklare af sin kære papa.

I Spanien spillede Gustave guitar og koketterede igennem små vinduesåbninger. Han gik i kirke, for at beundre de smukke damer og udveksle blikke; ved kirkedøren tilbød hun vievand, og gamle kvinder, som man der kalder *duennaer*, fulgte ham til hans logi og bragte ham kærlighedsbilletter.

I Tyskland fandt vor helt elskværdige koner og rygende ægtemænd. Han logerede hos en smuk ung tysker, der valsede lidenskabeligt og hver dag opfandt en ny dans, Gustaves værtinde blev aldrig træt. Imens hun valsede, musicerede hendes mand, og Benoit tog undervisning på fløjte hos stuepigen, en lystig søster, der spillede alle slags instrumenter og var med i en kvartet.

Men valsen trættede Gustave, og fløjten gjorde Benoit meget mager. Vor helt forlod Tyskland med den overbevisning, at fruentimmerne her var overordentlig stærke i at danse, og Benoit var fornøjet over at være blevet musiker.

"Det er da et rart land," sagde han til sin herre. "Damerne forstår en lige på stedet, uden at man kan tysk; og mandfolkene, de gør ikke andet end tale om deres Haydn og Mozart."

"Hvem har lært dig det?"

"Det har den tykke pige, som lærte mig at spille på fløjte. Det er de eneste tyske ord, jeg har lært, og jeg ved ikke heller, hvad de betyder; men når De valsede med madamen, så talte min fløjtespillerinde med manden om Haydn og Mozart; og så tog han straks fat på sin fiol og holdt kun en gang imellem op, for at tage en slurk! ... nej! han var en forfærdelig musikant."

Gustave indskibede sig til England. På overrejsen lod Benoit sig binde til et bræt, for at han kunne være vis på at flyde oven på vandet, hvis skibet gik under. Man nåede imidlertid land, uden at have haft nogen storm. Benoit slap fra det med fire dages uophørlige opkastninger; da han steg i land, påstod han, at hans tunge var blevet to tommer længere.

Et ophold i England kan kun behage en, der sætter sin største glæde i hesteväddeløb, hanekampe, væddemål, grog og plumbudding.

Benoit vænnede sig til englændernes skikke. Han spiste fem gange om dagen, drak hele dagen igennem te, og så snart det blev aften, punch. Allerede så han sin person tage til i omfang, og med beklagelse hørte han, at hans herre ville forlade et land, hvor man levede så godt.

De unge miss'er var smukke, og i England nyder de ugifte fruentimmer stor frihed; de kan gå alene ud med enhver ung mand, uden at man finder det uanstændigt, besøge skuespil, ja endog baller med ham; men er de først gifte, hvilken forskel da! ... de forlader ikke mere deres hjem, uden i selskab med manden, og overlader sig ganske til omsorgen for husvæsenet. Men de unge englænderinders selskab kunne ikke bringe Gustave til at glemme Frankrig.

"Nu har vi været tre år hjemmefra," sagde han en dag til Benoit.

"Tre år, herre! Hvor min fa'er vil finde mig større, tykkere og smukkere!"

"O, han vil ikke kunne kende dig igen."

"Rejsen har dannet mig meget."

"Vi har opholdt os otte måneder i Italien, seks i Spanien, et år i Tyskland, tre måneder i Polen, og nu har vi spist beefsteak og roastbeef næsten i to måneder ... det har jeg nok af. Regner vi nu den tid til vi har brugt til disse forskellige rejser, så er det mere end tre år siden, vi tog hjemmefra. Pak nu vore sager, Benoit, jeg vil rejse hjem til min onkel."

"Det var skade! Jeg var begyndt at bokse så godt."

På rejsen havde Gustave ofte modtaget breve fra sin onkel. Obersten havde lidt af en svær sygdom, af hvilken han endelig var kommet sig. Han spurgte bestandig sin nevø, om han havde fundet sig en kone; i alle sine breve gentog han dette spørgsmål, men i sine sidste omtalte han den glæde, det ville forårsage ham at se ham igen, og Gustave ville ikke længere opsætte sin hjemrejse.

"Lad os nu rejse," sagde Gustave til Benoit; "vi tager tilbage til Frankrig. Jeg vil gense min onkel, uden at kunne forestille ham min ægtefælle, hvilket ikke er så underligt, da jeg ikke har gjort mig synderlig umage for at finde en. Det er afgjort, at jeg foretrækker en landsmandinde for enhver anden; italienerinderne er alt for fyrige, spanierinderne for skinsyge, de tyske for valselystne, polakinderne for kolde, englænderinderne for sentimentale."

"Ja, det er ganske sandt, herre; når jeg undtager fløjten, marionetterne og plumbuddingen, så må jeg rigtignok tilstå, at jeg ikke har set noget synderlig mærkværdigt i de byer, vi har været i."

Gustave tog afsked med Themsens bredder. Han gik om bord på paketbåden og kom snart til Calais. Han smilede af fryd, da han satte foden på moderjorden; han længtes efter at gense sin onkel og sine gamle bekendte; og Benoit var utålmodig efter at komme til at fortælle sin fader alt, hvad han havde hørt, set, beundret, og rimeligvis også, hvad han ikke havde set.

26. Havde de anet det!

Gustave havde underrettet sin onkel om sin tilbagekomst; da han steg i land i Calais traf han en lang karl, klædt som postillon, og med et brev i hånden.

"Må jeg være så fri at spørge, om De ikke skulle være hr. Gustave Saint-Réal?"

"Jo, min ven; hvad ønsker De?"

"Jeg ventede på Dem, herre; jeg er sendt af Deres onkel, oberst Moranval. Først skulle jeg give Dem dette brev."

"Et brev fra min onkel? Kom med det."

Gustave åbner det og læser:

> Min kære Gustave!
>
> Du må nu være træt af at rejse og glad ved at komme tilbage til Paris; for hurtigere at få dig at se, sender jeg dig Germain, min nye rideknægt, med en god postchaise. Jeg håber, snart at kunne trykke dig i mine arme.
>
> *Moranval.*

"Nå! Mere kan jeg ikke forlange," siger Gustave; "og min onkel har gjort vel i at sende mig en vogn; jeg har siddet længe nok på hesten, og desuden gik min fløjten i Tyskland; jeg vil i det mindste drage ind i Paris som en pæn mand. Du har altså en postchaise, Germain?"

"Ja, herre, og den står parat."

"Det er jo ganske fortræffeligt; så snart jeg har spist til middag, rejser vi."

Gustave lader sig af Germain føre til det hotel, hvor postchaisen er, og efter at han har spist godt til middag, stiger han op i vognen med Benoit og befaler Germain at køre rask til.

"Det må jeg rigtignok sige, herre," siger Benoit, der har sat sig lige over for sin herre, "det er meget pænt af Deres hr. onkel, at han har sendt os sådan en god vogn med kusk ... Man sidder så mageligt her, og vil i det mindste komme godt kørende til Paris."

Gustave svarer ikke Benoit; han var fordybet i betragtninger; han tænkte på de forandringer, som tre år havde kunnet frembringe i hans omgivelser.

Den første dag standsede de rejsende kun for at spise og skifte heste. Gustave var meget tilfreds med Germain, der kørte hurtigt som vinden. Den anden dag begyndte at gå på hæld; det mørknedes, og Gustave tænkte med glæde på, at han ikke kunne være langt fra Paris. Han stikker hovedet ud af vognen; det forekommer ham, at han ikke længere er på hovedlandevejen.

"Germain, hvor er vi?"

"Seks mile fra Paris, herre."

"Er du også vis på, at vi er på den rette vej?"

"O ja, herre; jeg har blot drejet ind på en bivej, der er meget kortere."

"Men hvis vi nu kørte fejl, herre," siger Benoit urolig.

"Er du bange, dumrian?"

"Det er nat, herre, jeg ser ingen huse."

"Ser du da altid huse på landevejen?"

"Ja, men vi er jo ikke på landevejen."

"Sov, eller hold din mund."

"Jeg kan ikke sove, herre, når jeg er bange."

Germain kører langsommere! snart holder han ganske stille, for at tale med sin herre.

"Jeg tror, De har ret, herre," siger han, "jeg har nok taget fejl af vejen; jeg kender den ikke længere."

"Ja, vi kan ikke blive her hele natten, Germain. Du må blive ved at køre; i det første hus, vi kommer til, må du spørge om vejen."

"Men herre, Fanden blander sig med i spillet: den ene hest har tabt en sko; den kan knap gå, og hvis jeg vedbliver at jage afsted, kan den måske tage skade."

"Ja, nu sidder vi net i suppen!" mumler Benoit.

Gustave ved ikke, hvad han skal gøre. Germain foreslår at gå på opdagelse; han tror at se et lys til venstre, der vil han spørge om den rette vej.

"Hvis det er et hus, hvor man vil modtage os," siger Gustave, "så gør vi bedst i at blive natten over der, hvis du ikke kan få din hest skoet igen."

Germain går. Noget efter kommer han tilbage til Gustave. Det lys, han har set, kommer fra et stort smukt hus; man ville med fornøjelse give de rejsende husly.

"Lad os altså gå derhen, og bede om gæstfrihed," siger Gustave; "men du, Germain, må søge at nå den nærmeste landsby og få hesten skoet; jeg vil ikke opgive håbet om endnu i nat at nå Paris."

"Ja, herre; De kan stole på mig."

Gustave stiger ud af vognen, og fulgt af Benoit begiver han sig til den gæstfri bolig, hvor man vil optage ham. Han ser et smukt hus, der må tilhøre velhavende folk. Han banker på, et aldrende fruentimmer lukker op.

"Man har sagt mig, madame, at man vil tillade mig at opholde mig nogle øjeblikke her, imedens min vogn bliver sat i stand?"

Hun lader Gustave og Benoit gå en trappe op og åbner døren til en elegant møbleret salon. Herren og tjeneren ser sig om, men opdager ingen. Den gamle kone beder Gustave at tage plads og går, idet hun lader et lys blive tilbage.

"Vi er ikke hos ganske simple folk, herre," siger Benoit, idet han nøje betragter alle møblerne.

"Jeg håber, vi snart får husets herre at se; jeg ønsker at takke ham."

Den gamle pige kommer med forfriskninger.

"Må jeg have den fornøjelse at hilse på Deres herre?" siger Gustave til hende.

"Herre, det er en dame, der med sine folk bebor dette hus; hun giver gerne rejsende husly, men hun hverken taler med dem eller ser dem."

"Hvorledes! jeg kan ikke komme til at takke Deres frue?"

"Det gøres slet ikke fornødent, min herre."

"Og jeg får hende ikke at se?"

"Hun vil ingen se."

"Det er dog besynderligt!"

"Her stikker en hemmelighed under, herre," siger Benoit sagte til sin herre.

Gustave vil stille endnu flere spørgsmål, da man hører støj udenfor. Benoit springer op, pigen går ned for at se, hvad det er. Kort efter viser Germain sig og går skælvende hen til Gustave.

"Hvad er på færde, Germain?"

"Ak, herre ... De vil blive vred på mig ... jeg er også så ubehændig ... Lykkeligvis skete det ikke, mens De var i den; men jeg kan ikke gøre for det."

"Men så forklar dig dog!"

"Der var et forbandet hjulspor, jeg ikke lagde mærke til. Jeg trækker den ene hest, og ... knak – der ligger hele vognen."

"Hvad! Vognen?"

"Ja, den er rent spoleret! ... Det ene hjul gik i stykker, akslen knak!"

"Nu ser det kønt ud for os!" siger Benoit, idet han vredt stamper med foden, mens Gustave ler.

"Og det kan De le ad, herre?"

"Jeg tænker på min onkels indfald at sende mig Germain og en postchaise, for at få mig så meget desto snarere at se; det er min tro lykkedes ham godt! Men hvor skal vi nu tilbringe natten?"

"De kan blive her, min herre," svarer den gamle pige, der havde været nærværende under denne samtale. "Deres vogn må repareres. De kan ikke fortsætte rejsen ... Men her vil De ikke komme til at mangle noget, og det vil ikke i mindste måde genere min herskerinde; hun har pålagt mig at sige Dem, at De kan blive her, så længe De behager."

"På ære, deres herskerinde er alt for god! Nuvel, når hun vil tillade det, så modtager jeg hendes forbindtlige tilbud for i nat."

"Jeg vil sætte Deres værelse i stand, min herre, såvel som Deres tjeners. Aftensmaden skal snart blive båret frem."

Den gamle pige går; Germain følger med hende for at bringe heste og vogn ind i gården, for det var for sildigt at sende bud til nærmeste landsby efter håndværkere.

"Det er en meget elskværdig værtinde, vi har, Benoit," siger Gustave, idet han kaster sig i en lænestol.

"Ja, herre, vi må prise os lykkelige over, at vi kom til så pæne folk! Men her ser ellers så hemmelighedsfuldt ud."

"Nysgerrigheden pirrer, jeg tilstår det. Denne dame, der modtager rejsende så gæstfrit og ikke viser sig, er mig lidt mystisk!"

"Hun er naturligvis en grimrian, herre."

"Tror du? Jeg finder noget romantisk i hendes adfærd! Havde jeg endnu været i Italien, ville jeg have set et galant eventyr i alt dette! ... Ja, i sandhed, vi er højst besynderlige ... når noget unddrager sig vort blik, længes vi efter at se det ... det skulle glæde mig, om jeg kunne få denne hemmelighedsfulde dame at se."

"Vent bare lidt, herre ... der kommer nogen op ad trappen ... ah ... herre ... jeg ser ... nej! det var dog det allerbedste, som kunne ske."

"Hvad da? et smukt fruentimmer?"

"Nej, herre, maden, som man serverer inde i salonen ved siden af."

"Gid Fanden havde dig, du ædedolk, med samt din mad!"

Pigen trådte ind og meldte Gustave, at maden ventede. Gustave går ind i spisesalen og sætter sig foran et elegant serveret bord. Under måltidet henvender han nye spørgsmål til

pigen; men denne synes ikke meget oplagt til passiar; alt, hvad han kan bringe ud af hende, er, at husets værtinde er ung og har et barn.

Måltidet er til ende; pigen anviser Gustave et smukt sovekammer og gør ham opmærksom på, at hans tjener vil komme til at ligge neden under, hvis han skulle bruge ham.

Gustave er alene, efter to i en postvogn tilbragte dage kunne han vel have trængt til hvile, dog føler han ingen lyst til at sove. Aftenen er skøn, han åbner sit vindue. Månen er netop stået op og tillader ham at skelne genstandene udenfor. Foran sit vindue ser han en del af haven; til højre er en fløj, i hvilken han ser lys; den bebos uden tvivl af denne dame, der ikke en gang vil have, at man takker hende for hendes gæstfrihed. Vor unge mand ønsker at kunne lade øjet trænge ind i det indre af værelset; men snart skammer han sig over sin nysgerrighed.

"Hvorfor skal jeg bryde mit hoved, fordi en dame ikke bekymrer sig om at se en fremmed! Jeg skaber mig tusinde kimærer! Det er en skønhed, et vidunder! Å, det er måske en meget almindelig kone, der gerne vil tjene andre, men ikke ønsker selskab af dem, tilfældet fører til hende. Deri ligger intet hemmelighedsfuldt! Og jeg, der har gennemvandret Europa, studser over en ubetydelighed, jeg, der påstår nu at være blevet fornuftig! Lad os gå til sengs, det er bedre end at betragte månen og denne dames gemak."

Næste morgen er Gustave tidligt oppe; han går ned og møder pigen.

"Kan jeg gå lidt ned i haven, min kære?"

"Ja, min herre, De kan gå overalt, hvor det behager Dem."

"Bliver min vogn gjort i stand?"

"Ja, min herre, men den vil vist næppe blive færdig i dag."

"Men det kan ikke gå an, at jeg bliver længere her i huset."

"Hvorfor ikke det?"

"Det ville være at misbruge Deres frues godhed."

"På ingen måde, min herre, hun har sagt til mig, at jeg skulle tilbyde Dem at blive her, indtil Deres vogn bliver færdig igen."

"Jeg frygter for at falde til byrde … og da hun ikke vil modtage mig …"

"Det betyder intet, min herre, og det vil glæde min frue … Jeg vil lade morgenbordet dække."

Pigen går.

"Det er dog et besynderligt hus!" siger Gustave, idet han træder ud i haven. "Man behandler en fortræffeligt og vil dog ikke se en! Nå, jeg vil blive her en dag endnu; tilfældet kan komme mig til hjælp og lade mig møde denne dame."

Da Gustave kommer ned i haven, ser han en lille pige, der i det højeste kan være tre år; hun er skøn som en kærlighedsgud og løber allerede omkring i haven og plukker blomster, som om hun ville binde en buket.

"Hvad bestiller du der, min lille veninde?" spørger Gustave, idet han kysser hende.

"Jeg plukker blomster til mama," svarer barnet smilende.

"Men hvor er da din mama?"

"Der oppe."

"Holder du meget af din mama?"

"Ja, og jeg holder også meget af min papa."

"Og af hendes fader også." Det er et svar, som bringer forvirring i Gustaves tanker; denne fader lever altså … men

hvorfor er han ikke hos konen? Måske hans fraværelse er årsag til, at damen ikke modtager nogen.

Gustave forsøger på at få barnet til at tale; men den lille pige er endnu for ung til at kunne udtrykke sig godt; og uden at svare ham, smutter hun ud af hans arme og hopper ind i huset.

Gustave kommer tilbage til frokosten; han tænker på den lille pige, hvis yndige ansigt kalder forvirrede erindringer tilbage hos barn, og på hendes moders stemme, der havde genlydt i det inderste af hans sjæl. Han er mørk, drømmerisk, rører næppe sin frokost; Benoit søger forgæves at adsprede sin herre og at bringe ham til at tale. Benoit er nødt til at spise for to, men han skiller sig godt ved det, for fra England har han medbragt den vane at spise hele dagen.

"Men hvorledes få hende at se?" udbryder Gustave endelig.

"Hvem, herre?"

"Å, for en ulykke, vor værtinde."

"Nå, hende! Ja, hende har jeg set, herre."

"Du har set hende, æsel, og siger mig det ikke?"

"Ja, når jeg siger, jeg har set hende ... så mener jeg egentlig, at jeg har set hende bagfra, da hun gik gennem gangen, og jeg hørte, hun sagde til pigen, hun skulle bringe hendes harpe ned i den lille pavillon i haven."

"Sagde hun det?"

"Ja, herre, det sagde hun!"

"På den måde får jeg hende jo altså at se!"

Gustave har lagt mærke til en pavillon i baggrunden af haven. Denne bygning havde kun en etage, og igennem jalousierne, som vinduerne var forsynet med, måtte man kunne se ind i det indre. Vor unge mand går straks ned i haven; han nærmer sig

pavillonen, han lytter; endnu er der ingen; men for ikke at forskrække den unge kone ved sin nærværelse, går han lidt til side og sætter sig bag en tæt avnbøgshæk.

Snart hører han nogen gå; sagte bøjer han grenene til side og ser en dame, der fører en lille pige ved hånden; men et tæt slør skjuler en del af hendes ansigt, og hun træder ind i pavillonen, uden at han har kunnet skelne hendes træk.

Gustave nærmer sig atter pavillonen; nøglen er i døren; men det ville være ubeskedent at træde ind, da denne dame ikke modtager nogen; men det er i det mindste tilladt at lytte, og dette gør Gustave.

Harpetoner når hans øre, et melankolsk forspil lader sig høre; det er en romance, hvis ord afmaler et fra den elskede genstand fjernet hjertes lidelser. Gustave bliver opmærksom; han søger at erindre, hvor han før har hørt denne henrivende stemme. Han går omkring pavillonen; forgæves har han forsøgt på at se igennem jalousierne ... overalt er vinduerne forsynede med gardiner. Gustave træder nærmere, han lukker ganske sagte skodden op, og hans blik trænger ind i det indre af pavillonen.

Men endnu er han ikke fuldkommen tilfredsstillet; den unge dame sidder lige over for ham, men hun vender ryggen til det vindue, ved hvilket han står, og han kan ikke se hendes ansigt.

Den lille pige sidder på sin moders knæ, og leger med hendes hår.

"Mama, du synger ikke mere ... du er bedrøvet ... du græder altid."

Den unge dame svarer barnet ved at dække det med kys. Derpå holder hun sit lommetørklæde for øjnene. Gustave sitrer,

han ånder næppe; det synes ham, som om den unge kones tårer flyder for hans skyld.

Barnet springer ned af moderens skød.

"Vent, vent, mama," siger det. "Jeg ved nok, hvordan jeg skal få dig til at lade være med at græde."

Barnet vil tage et stort, på en stol opstillet maleri, som Gustave endnu ikke har set; men den lille pige kan næppe slæbe dette maleri, det er næsten lige så stort som hun selv; alligevel stiller hun det foran sin moder og kysser på fingeren ad det. Den unge dame tager igen sin datter op på sit skød, kysser hende og lægger hende på knæ foran stykket.

"Bed Himlen om," siger hun, "at din fader må elske mig endnu, og at han en gang må komme tilbage til os igen."

Gustave kan ikke længere beherske sin sindsbevægelse ... Denne stemme er ham godt bekendt; han stiger op på en murkant, for også at se portrættet ... hans knæ vakler ... hans tårer rinder ... det er ham selv, der er fremstillet på dette lærred ... men denne kone ... dette barn ... Han træder ind i pavillonen, han kommer nærmere ... knap kan han tro sine øjne: det er Suzon, der står for ham, der kaster sig i hans arme og rækker ham hans datter ... Tilintetgjort synker han ned på den stol, hun optog ... Hans hjerte har ikke styrke til at modstå alle de følelser, som bestormer ham.

Døren til det lille kabinet åbnes, og oberst Moranval viser sig.

"Min kære Gustave," siger han, idet han munter træder hen til sin nevø, "du har gjort vel i at komme alene tilbage, for her gemte jeg en kone og et barn til dig."

Gustave er endnu ikke i stand til at svare; han holder Suzon og sin datter i sine arme, han dækker dem med kys.

"Nå, fat dig," siger obersten smilende, "du må vist være nysgerrig efter at vide, hvorledes det er gået til, at din lille landsbypige, du lod tilbage i Paris er denne talentfulde dame. Få ord vil gøre dig bekendt med sagen: den lille savoyard, der havde taget plads udenfor mit hotel ... var Suzon ..."

"Suzon!" udbryder Gustave, "og jeg har ikke kunnet kende dig!"

"Ak, min ven, jeg var så forklædt, så sværtet, at du ikke kunne kende mig, og jeg sørgede altid for, kun at tale meget lidt, når du var til stede."

"Men hvorfor denne forklædning?"

"For at kunne være i din nærhed, for at kunne se dig hver dag, for ikke at være nødt til at forlade dig!"

"Stakkels Suzon! ... hvor megen kummer har jeg ikke forårsaget dig!"

"Da jeg løb bort fra madame Henri, fattede jeg den plan; jeg solgte, jeg byttede alt, hvad jeg ejede, for savoyardklæderne. Ak, jeg blev moder! ... jeg bar frugten af vor kærlighed under mit hjerte, og når du gik forbi mig, o! hvilken lyst havde jeg da ikke til at kaste mig i dine arme og fortælle dig alt; men frygt for atter at blive revet bort fra dig afholdt mig fra at følge mit hjertes trang."

"Det stakkels pigebarn var bange for mig," udbrød obersten, "men jeg er ikke så slem, som jeg ser ud til. Suzon var fulgt med os; da vi kørte ud af Paris, krøb hun op bag på cabrioleten, der væltede i Saint-Germain. Du erindrer vist, at jeg for at føje dig, så til den lille savoyard. Tænk dig min overraskelse, da jeg i dette barn genkendte den unge pige, som allerede havde vakt så megen deltagelse hos mig! Jeg stillede Suzons smerte; hun ville

dø, fordi du rejste fra hende; jeg trøstede hende, idet jeg lod hende håbe, hun skulle gense dig, og idet jeg lovede hende, aldrig at ville forlade hende. Imidlertid vogtede jeg mig vel for at meddele dig denne begivenhed, og jeg rejste øjeblikkelig tilbage til Paris og tog den lille savoyard med mig. – Jeg tilstår, Suzons hengivenhed, hendes oprigtige kærlighed, hendes renhed, hendes ungdom, alt fængslede mig til hende. Jeg lod hende bo i mit hus og drog omsorg for hendes opdragelse. Hun lærte med forbavsende lethed og fandt sin glæde i undertiden at tale med mig om dig. Hun bragte denne lille pige til verden, som jeg snart holdt lige så meget af som af hendes moder, for hun besad allerede hendes blidhed og skønhed. Imidlertid erfarede Suzon, at hendes moder var syg; hun forlod alt for at ile til hende, og jeg bifaldt hendes beslutning. Moder Lukas døde, efter at hun havde tilgivet sin datter de fejl, kærligheden havde ladet hende begå. Suzon blev i Ermenonville; hun ville ikke forlade sin fader, der kun havde hende til sin trøst. Hun tilbragte otte måneder i landsbyen; imod slutningen af denne tid bortrev en ondartet feber den gamle Lukas. Jeg var i Ermenonville og tvang Suzon til at tage hjem med mig; jeg havde megen møje med at bevæge hende dertil, for hun ville ikke forlade sin fødeby og sine forældres grave; men jeg talte igen til hende om dig, og kærligheden gik af med sejren.

Kort sagt, min kære Gustave, for hver dag lærte jeg at sætte større pris på hendes dyder og elskværdige egenskaber. En svær sygdom ville uden Suzons omhyggelighed og opmærksomhed have berøvet mig livet. Så megen hengivenhed rørte mig, og jeg begyndte at ønske, at du på dine rejser ikke måtte finde noget fruentimmer, der kunne fængsle dig. Jeg gjorde Suzon bekendt

med mine hensigter ... Tænk dig hendes glæde! ... Hun bad mig alligevel om, ikke at fortælle dig om hende; hun ville lade dig råde over dit hjerte og ikke hindre dig i at knytte nye bånd. Men med hvilken uro lyttede hun ikke til hvert eneste af dine breve, af hvilke hun bestandig frygtede for at høre, at du havde truffet dit valg!

Endelig meldte du mig din hjemkomst, og jeg sendte dig Germain, som jeg havde instrueret med hensyn til, hvorledes han skulle bringe dig herhen. Jeg har villet pirre din nysgerrighed, jeg kender dit hjerte, Gustave; men jeg søgte at sætte det i levende bevægelse, for at du bedre kunne vurdere den lykke, jeg havde forbeholdt dig. Vær lykkelig, min ven, jeg overleverer dig et yndigt barn og en tilbedelsesværdig kone, for det første, fordi hun besidder talenter, der kan forskønne det indre af et hus, og endelig, fordi hendes ånd er dannet, og du derfor kan tale med hende om andre ting end om kærlighed ... Det er, tilstår jeg, en behagelig underholdning, mine børn; man må altid have noget at sige hinanden i denne henseende, men man må ikke straks i begyndelsen udtømme det tema, og det gjorde I under Suzons første ophold i mit hus."

"Kære onkel," sagde Gustave, idet han faldt obersten om halsen, "fra nu af vil jeg være fornuftig. Hos Suzon, Dem og min datter vil jeg finde den lykke, som jeg forgæves har søgt i intrigernes og galskabernes hvirvel."

"Min ven, ungdommen må rase ud: din ungdomsfyrighed er borte, og det beroliger mig med hensyn til din fremtid."

"Ak, Gustave," sagde Suzon, idet hun greb hans hånd, "jeg havde aldrig troet, at jeg skulle blive så lykkelig! ... Hvem skulle

have sagt, den gang du kom til vor landsby, at jeg nogen sinde skulle blive din kone!"

"Mit kære barn," sagde obersten, idet han forenede begge elskende, "du har bevist, at dyder, sagtmodighed, forstand og skønhed kan erstatte fødsel og formue."

Om "Gustave"

Forfatter: Paul de Kock (1793-1871).
Org.udgave: *Gustave, ou le mauvais sujet.* G.–C. Hubert Paris 1821 .
Denne udgave baseret på: *Gustave.* Roman af Paul de Kock med illustrationer af Bartell. Carl Andersens Bogtrykkeri u.å. [1884].
Oversætter: Ikke oplyst i bogforlæg; udgaven er et let redigeret optryk af Ludvig Jordans udgave fra 1841.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter forside til *Gustave* af Jacques Wély (1873-1910), udgaven Jules Rouff et Cie, Paris u.å. [ca. 1904].

ISBN 978-87-7979-938-7

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-174-9 (Ølstykke 2009).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk